

de brabantse leeuw

MEDEDELINGENBLAD VAN DE SECTIE GESLACHT-, NAAM- EN
WAPENKUNDE VAN HET PROVINCIAAL GENOOTSCHAP VAN
KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN IN NOORD-BRABANT

V I J F D E
JAARGANG

1 9 5 6

N.V. DRUKKERIJ VAN GEBR. JUTEN BERGEN OP ZOOM

de brabantse leeuw

Maandblad van de Sectie voor Geslacht-, Naam- en Wapenkunde van het Prov. Gen. van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant, onder redactie van: Mr J. P. W. A. Smit, oud-rijksarchivaris in Noord-Brabant, oud-inspecteur van de Gemeente- en Waterschapsarchieven in Noord-Brabant, J. P. H. Goossens; Jhr Mr Dr B. de Roy van Zuidewijn; redactie-secretaris J. H. G. J. van Heeswijk, Maasbandijk A 41, Kerkdriel.

Abonnementsgeld f 4,— per jaar (buitenland f 4,25) te storten op postgirorekening 24178 ten name van de uitgever, N.V. Drukkerij van Gebr. Juten, Bergen op Zoom.

JAARGANG 5

No 1

JANUARI 1956

CORNELIS BUIJS, SCHOUT VAN OUDHEUSDEN

In 1537 leefde *Margriet*, weduwe van *Maes Jans*. Op 12 Maart 1537¹⁾ verkocht zij, ten overstaan van schepenen te Heusden een huis nabij de Oudheusdense poort aldaar aan Dirck Matheeus. De kinderen van Maes Jans waren :¹⁾

- a. Maricken Maes Jans ;
- b. Heijlwich Maes Jans, (zie verder onder I) ;
- c. Hillegondt Maes Jans. In 1537 is zij de vrouw van Willem Hamel Dircx, wiens vader tussen 1493 en 1519 meerdere malen schepen van Heusden was.

Deze drie kinderen verkochten op 27 Maart 1552 een erfcijs van 5 gouden ca: guldens uit een stuk land te Gendieren aan Staes Gerijts Hoefsmit²⁾.

- I. Jan Buijs Jans was in 1537 gehuwd met de hiervoor onder b. bedoelde Heijlwich Maes Jans. Op 17 Augustus 1559, toen hij het beroep van schrijnwerker uitoefende testeerden zij³⁾. Hun zoon was :

Voor zover niet anders vermeld, hebben de noten betrekking op het Heusdense schepen- of notarieel archief.

1) R. 458, fol. 9v. 2) R. 445, fol. 42. 3) R. 413, fol. 2v.

- II. Cornelis Buijs. Hij was reeds dood op 21 Februari 1556, op welke datum hij de volgende kinderen had : 4)
- a. Jan Buijs, de oude, hij volgt onder III ;
 - b. Jan Buijs, de jonge, hij volgt onder IIIbis ;
 - c. Dirck Buijs, hij volgt onder IIIter ;
 - d. Anneken Buijs.
- III. Jan Buijs de oude ; hij was in 1562 schout van Oudheusden 5). Hij is gehuwd geweest met Marijken, natuurlijke dochter van Godtschalk van Oudheusden. Hij is dood in 1575 4). Zij hadden slechts één zoon, n.l. Godtschalck Buijs die nog onmondig was in 1580 4). Deze zoon 6) is overleden te Oudheusden vóór het jaar 1613 7). Erfgenaam van hem was zijn nicht Heyltken Buijs, gehuwd met Adriaen Berentssen te Drongelen 8).
- Maricken Godtschalck van Oudheusden was in 1576 hertrouwd met Cornelis Marcelissen, geboren + 1524 en in 1596 woonachtig te Oudheusden 9).
- III bis. Jan Buijs de jonge. In 1575 was Jenneken Adriaen Appels 10) zijn weduwe 11). Zij waren de ouders van 12)
- a. Heyltken Buijs, in 1598 de vrouw van Adriaen Berutssen, zoals we reeds gezien hebben 13) ;
 - b. Diricxken Buijs ;
 - c. Anneken Buijs, in 1598 gehuwd met Willem Tonissen 13) ;
 - d. Cornelis Buijs.
- III ter. Dirck Buijs. Hij was in 1583 schepen van Oudheusden 14). In 1587 was Lijntken Godertsdr. zijn weduwe 15).

Schijndel.

A. v. B.

4) R. 414, fol. 17v, zie ook R. 450, fol. 62v.

5) Algem. Rijksarchief, invent. Staten van Holland voor 1572, nr. 1394.

6) Wellicht was de natuurlijke vader van zijn moeder, Goodschalck van Oudheusden, geboren + 1535 en in 1607 woonachtig te Eethen. Met zijn vrouw Neeltgen Jansdr. maakte deze zijn testament voor een notaris te Heusden op 15 Aug. 1607 (R. 3960, akten 37 en 40). Tot zijn erfgenamen in zijn leen- en allodiale goederen stelde hij de kinderen van zijn zoon Willem Goodschalck.

7) R. 62, ongefol. 8) R. 448, fol. 40.

9) R. 271, fol. 1v, R. 409, fol. 22v en R. 595, akte 141.

10) In 1585 was Henr. Appels schout van Hedel (R. 276, fol. 10v).

11) R. 450, fol. 62v. 12) R. 414, fol. 17v.

13) R. 431, fol. 5 en R. 448, fol. 40. 14) R. 416, fol. 10.

15) R. 420, fol. 4.

DE VOORZITTERSSTOEL VAN REPRESENTANTEN VAN BATAAFS BRABANT

Toen Staats-Brabant in het najaar van 1794 door de Fransen veroverd was en een eigen bestuur kreeg, werden de vergaderingen van het Gewestelijk Bestuur niet altijd te 's-Hertogenbosch gehouden. Men huurde bij voorkomende gelegenheden de meubelen en dergelijke zaken voor f 25,00 per maand, maar op den duur werd dit te duur gevonden en aan de burgers Representanten Vogelvanger en Liefmans bij resolutie van 2 Mrt. 1796 no. 15 commissie gegeven om voor de vergadering het een en ander te kopen. Uit deze opdracht is de „Commissie voor de Zaal” voortgekomen, definitief ingesteld bij resolutie van Representanten van 6 Oct. 1796 no. 8. Hare leden waren Willems en Liefmans en zonder hunne order zouden geen leverantiën voor de vergadering, secretarie enz. gedaan worden.

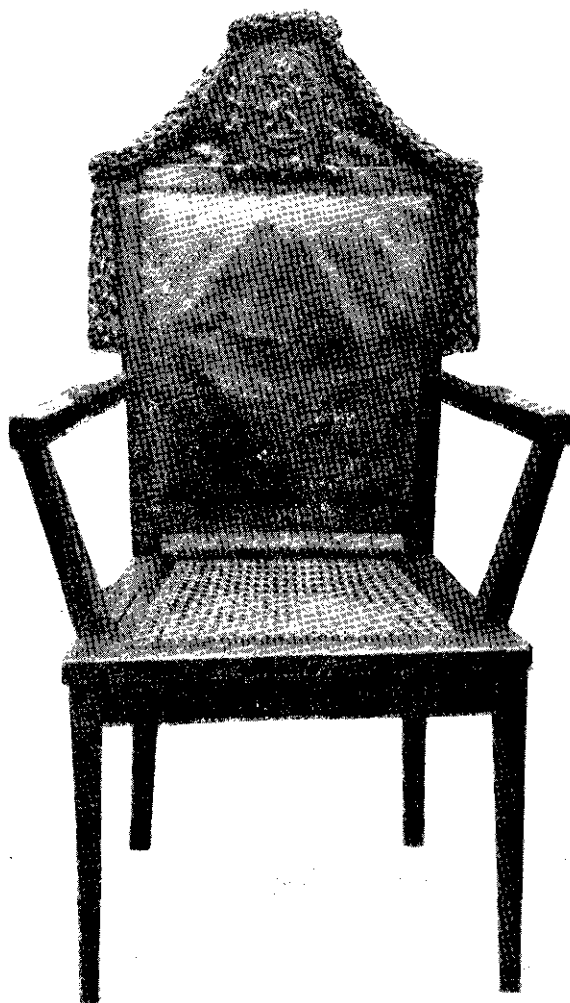
Aan hare bemoeiing is derhalve de hierbij afgebeelde stoel te danken, welke naar het wapen te oordelen, waarmede zij versierd is, die van de voorzitter geweest is ¹⁾.

Dit wapen verdient de aandacht, omdat het afwijkt zowel van zijn voorganger, dat van het voormalig hertogdom, als van zijn opvolger, waaruit dat der tegenwoordige provincie Noord-Brabant ontstaan is. Het werd bij resolutie van 22 Juni 1795 no. 7 door Provisionele Representanten van Bataafs Brabant aangenomen en zou uit „eenen gouden leeuw op een zwart veld met een borgerkroon op het schild” bestaan. Dit beduidde, dat men de hertogsmuts, het teken van souvereiniteit, voor het bezit waarvan de Staten van Brabant twee eeuwen vroeger in de eerste jaren van de opstand tegen koning Philips zo hartstochtelijk gestreden hadden ²⁾, als iets verouderd afschafte en door een lauwerkrans, het teken van overwinning, dat in de toenmalige vaktaal een burgerkroon heette, verving.

Dit wapen heeft slechts een kort leven gehad. Op rapport der genoemde commissie werd bij resolutie van het Departementaal Bestuur van Brabant van 15 Juli 1802 no. 34 haar een bedrag van f 2500,00 toegestaan tot het in orde brengen der „vertrekken van het Departementaal Bestuur”, waartoe zou be-

1) Gevernist iepenhout met bruinleder bekleding van arm- en rugleun en rieten zitting; de rug van achter met rose damast gevoerd. Ongerestaureerd.

2) Men zie mijn artikel Het Wapen van Noord-Brabant in Brabants Jaarboek 1949.

horen het aanbrengen van het oud-Brabantse wapen op diverse zaken o.a. op de zegelstempel, waarmede de formele afschaf-

ding van het vorige bedoeld werd. Feitelijk behoorde dit sedert 1799, toen het Departement van de Dommel werd ingesteld, niet meer gebruikt te worden, omdat destijds zelfs de naam Brabant opzettelijk geschrapt was, waaruit kan worden opgemaakt, dat de stoel tussen 1796 en 1799 gemaakt is.

Niettemin zijn stoel en wapen in gebruik gebleven. Waarschijnlijk is de eerste identiek met een der beide fauteuils, die blijkens de lijst van meubelen van het „Hotel” van het Departementaal Bestuur van 1805 zich van de overige meubelen onderscheidden, dat zij niet met zwart trijp bekleed waren. Omdat bovendien van beide die van de „presidentskamer” eerst ingevolge resolutie van 3 Mei 1803 no. 65 aangeschaft is, is de andere, de hier beschrevene die van de vergaderzaal geweest.

Hare verdere geschiedenis is mij in bijzonderheden onbekend, maar waarschijnlijk is zij achtereenvolgens de zetel van de Landdrost van Brabant, de Gouverneur van Noord-Brabant, later Commissaris des Konings in deze provincie geweest, tot zij in het begin dezer eeuw bij gelegenheid der vernieuwing der Griffie en verbouwing der Statenzaal door een moderner meubel vervangen werd. Men deed haar als overtollig bij Korst op de vendutie, waar zij door Maurits Azijnman gekocht werd en ten slotte uit de boedel van diens zoon Karel in het bezit van schrijver dezes geraakt is.

's-Hertogenbosch.

J. P. W. A. Smit.

DOCTOR FEY EN DE HEERLIJKHEID HILLEGOM

Na zijn vertrek uit Oirschot in 1672¹⁾ blijkt de beroemde geneesheer ernstige plannen te hebben gekoesterd zich metterwoon in Hillegom te vestigen. In de vergadering der Staten van Holland en Westvriesland van 24 maart 1674 werd een request behandeld van „Arnoldus Fey, Medicinae Doctor, houdende, dat hy Suppliant tot noch toe sijne konst ende practique in Brabant geoeffent hebbende, tegenwoordigh genegen was sich tot dien eynde binnen den Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt ter neder te stellen, in hoope dat het selve haer Edele Groot Mog. niet onaengenaem soude zyn”. Omdat niet alle plaatsen voor de uitoefening van zijn zéér omvangrijke en gerenommeerde praktijk „even bequaem ende favorabel” waren, had hij na veel wikken en wegen zijn keus laten vallen op Hil-

1) B.L. IV, 77 e.v.

legom, daar hij „geen bequamer noch beter hadde konnen uytvinden”. Teneinde deze plaats meer geschikt te maken „tot de oeffeninge van sijne practique, ende particulierlijk tot het logeren van een seer groote quantiteyt van Menschen van alderhande qualiteyt ende conditie, die haer jaerlijcks uyt naby ende verre afgelegen Landen ende Rijcken onder sijn Suppliants cure begeven”, verzocht hij de Staten met hem in onderhandeling te willen treden over de verkoop van de heerlijkheid, „te weten, de hooge, middele ende lage Jurisdictie, met den gevolge en aenkleven van dien, nevens eenige Landen en Duynen in de selve gelegen”.

Haer Edele Groot Mog. waren voor dit voorstel onmiddellijk te vinden. Zij benoemden een aantal gevolmachtigden om met de requestrant in onderhandeling te treden en bepaalden dat, in geval van verkoop, de kooppenningen zouden moeten worden aangewend tot voldoening van de achterstallige tractementen van de Presidenten en de Raden van de Hooge Raad en van het Hof van Holland „sonder tot eenige andere saken te mogen werden gediverteert”.

De onderhandelingen werden met bekwame spoed begonnen, maar al zeer spoedig afgebroken omdat men het over de prijs niet eens kon worden. De Staten vroegen een som van 70.000 gld., doch het bod van dr Fey bepaalde zich tot 33.000 gld.

In de vergadering der Staten van 8 mei 1674 kwam de zaak opnieuw aan de orde. Daar men inmiddels van terzijde had vernomen dat de gegadigde wel bereid zou zijn een bedrag van 40.000 gld. te spenderen, besloot men de onderhandelingen op die basis voort te zetten. Doch ook dit verder overleg heeft geen resultaat opgeleverd ²⁾.

Het jaar daarop werd dr Fey door de keurvorst van Brandenburg tot heer van Kranenburg benoemd, waar hij zich metterwoon vestigde en in 1679 is overleden. Kort voor zijn dood was hij met de Staten Generaal in onderhandeling getreden over de aankoop van de halve heerlijkheden Oirschot en Hilvarerbeek ³⁾, waarin de Ho: Mo: Heeren wel wilden toestemmen, op voorwaarde nochtans dat hij alsnog bereid zou worden gevonden zijn oude praktijk te Oirschot te hervatten ⁴⁾.

Vlijmen.

J. P. H. Goossens.

2) In 1722 verkochten de Staten de heerlijkheid Hillegom aan Mr Jan Six, burgemeester en raad van Amsterdam. Volgens mededeling van de tegenwoordige eigenaar Jhr. J. Six van Hillegom zou de koopsom toen slechts 18.000 gld. hebben bedragen.

3) De andere helft van deze heerlijkheden behoorde aan de Merode's.

4) Molhuysen-Blok „Nw. Ned. Biogr. Woordenboek” I, 862.

In het interessante boekje van Dr. A. P. M. Meuwese „*Erp gemeente en parochie*”, waarvoor ook de heer Ferdinand Smulders belangrijke gegevens heeft verzameld, staat op blz. 67 een Latijns vers van *Godefridus Laurentii Hornkens*, secretaris van Erp en Veghel (1595—1639), van de volgende inhoud :

Lilia corniculum Godefridi personat Hornkens

Lilia que non sunt intertura rogis.

Dr. Meuwese vindt dit zeer raadselachtig. Laat ons nu eens het *wapen Hornkens bekijken*. Volgens J. B. Rietstap *ARMORIAL GENERAL* (I, blz. 987), vertoont dit : *van keel twee zilveren Franse lelie's, één links in het schildhoofd en één in het schildpunt, met een vrijkwartier van sabel, beladen met een zilveren jachthoorn*. Nu weet ik wel, dat dat niet wil zeggen, dat het hier dezelfde familie Hornkens betreft. Maar dan nemen wij eens ter hand : Baron J. S. F. J. L. de Herckenrode. *Nobiliaire des Pays-Bas et du comté Bourgogne* (I, blz. 1074). Dáár zien wij de genealogie van de familie Hornkens uit Erp, met vermelding van hetzelfde wapen, met dit verschil, dat het veld van het vrijkwartier als van azuur is vermeld. Het raadselachtige van het gedicht is dus hiermee ineens opgelost.

De wapenkunde helpt ons dikwijls uit de nood. Ik kan mij nog goed herinneren, dat, toen ik de Tilburgse tentoonstelling „Oude Kunst in Brabant's bezit” bezocht, men mij een triptiek toonde, waarop het wapen van de daar voorgestelde man en vrouw was aangegeven, met vier kwartierwapens. Men zei mij, en dat stond ook in de catalogus, dat man en vrouw en kinderen tot de familie PIECK behoorden. Ik heb daarop onmiddellijk kunnen antwoorden : „dat drieluik behoort tot de familie Kievits en vertoont Gielis Kievits en zijn vrouw Anneke van Boort. Sluit het maar eens!” En jawel, daar stonden „*sanctus Egidius*” met het wapen Kievits en „*sancta Anna*” met het wapen van Boort. Ik kon dus door het feit, dat ik de wapens kende, ogenblikkelijk zeggen op welke familie die geschilderde portretten betrekking hadden¹⁾. Ik moet daarbij vermelden, dat ik deze zekerheid dankte, aan de mededeling van twintig jaar terug, van jhr. mr. dr. B. de Roy van Zuydewijn, dat een wapenbord met vier kwartieren van Gielis Kievits in het bezit was van de Bredase tak van zijn geslacht. Het bedoelde triptiek praat thans als altaarstuk in de kapel der Kruisheren te Uden.

1) Edel Brabant. Historische Miniaturen No. 13.

Eenzelfde geval deed zich voor toen ik bij Baron Jacques 't Kint de Roodenbeke op zijn buitengoed nabij Brussel was. Wij bespraken het geslacht van Kinschot. De baron toonde mij een wapentekening van de zijluiken van een triptiek, die in het museum van der Kelen te Leuven ten toon zijn gesteld. „Deze portretten hebben, volgens een catalogus van het museum, betrekking op de familie van Kinschot” zei hij. Doch toen ik het gevierendeeld wapen der familie Otten (afkomstig uit Hilvarenbeek) bekeek, wist ik ogenblikkelijk, dat de portretten op deze familie betrekking hebben. (B. W. van Schijndel: GENEALOGIE OTTEN dit OTTO de MENTOCK, I, 44, 95). Toen ik dan nog vond, dat een dochter bepaalde: „moeten onderhouden de witte wassekeersen, staende voor het taffereel vander testatrice ouders inde Minderbroederskercke”, kon ik bepalen wie de desbetreffende personen waren en wáár het triptiek oorspronkelijk had gehangen.

Mr. Dr. Octave le Maire heeft in binnen- en buitenland tientallen dergelijke quaestie's door de familiewapens kunnen oplossen. Hij moet ook tevens worden beschouwd als een der bekwaamste wapenkundigen van West-Europa.

Van deze gelegenheid maak ik gebruik om een fragment te geven uit de genealogie Hornkens, die door de Herckenrode werd gepubliceerd. Ik heb dit gedeelte verbeterd en aangevuld.

I. Gerard Hornkens, vermeld te Erp (1550), tr. Margriet van der Bruggen gt. van Eyck, waaruit :

1. Henric Hornkens ;
2. Goyaert Hornkens ;
3. Laurens Hornkens, die volgt II ;
4. Jan Hornkens, vermeld te Roermond (1621) ;
5. mr. Aert Hornkens, dokter in de medecijnen (Empel), tr. Oda Gerardsdr. Colen (nicht van Fulcentia van Gerwen, weduwe van Hubert van der Meer) ²⁾.

II. Laurens Hornkens, secretaris van Erp (1593), tr. Anna Al-lart Waltgeris (ook genoemd Anna Zegers) ³⁾, waaruit :

1. Gerard Hornkens ;
2. Anna Hornkens ;
3. Goyaert, die volgt onder III ;
4. Maria Hornkens, tr. Jan van Bethmer ⁴⁾ ;
5. mr. Jan Hornkens, tr. Jenneke (de Bie ?) ;

²⁾ Hun zoon, mr. Robert Hornkens, werd pastoor van Berchem „int Lant van Cuyck”.

³⁾ Rijksarchief 's-Bosch. Rt. A. Erp. Reg. no. 31, folio's 134—135. Rt. A. 's-Hertogenbosch. Reg. no. 1379, folio 469 ; no. 1404 (1579).

⁴⁾ Idem. Rt. A. Erp. Reg. no. 32, folio's 34v., 36v., 46, 105.

6. *Joanna Hornkens*, tr. *Loy Jan Loyen* (Beek en Donk);

7. *Margriet Hornkens*.

III. *Goyaert Hornkens* (dit is de man van het vers), secretaris van Erp en Veghel (1595—1639), somtijds als „joncker” gequalificeerd, de scheiding en deling zijner goederen vond plaats te Erp in 1646, tr. *jouffrouwe Cathelyn van Ponsendaël*, dr. *Henric Jan Jacobszn.*, president der schepenbank van Erp en Joanna Peter Gysberts van de Coeveringhe⁵), waaruit:

1. *heer Henric Hornkens*, pastoor en kanunnik van de St. Jacob te Leuven;

2. *Maryke Hornkens*, tr. *Daniel van Zeeland*, burgemeester van Erp (1650), zn. Peter, uit Helmond en Livina Leyten;

3. *Anna Hornkens*, tr. *Jan van Quens alais Baeckermans*, zn. Jan en Jenneke Thielmans⁶);

4. *Elisabeth Hornkens*, tr. *Christiaen Laureyszn. van Loon*.

Deze Hornkens treft men ook aan te 's-Hertogenbosch, Veghel, Oirschot, Sevenum, Nijmegen en Keulen.

Brussel.

B. W. van Schijndel.

5) Idem. Rt. A. 's-Hertogenbosch. Reg. no. 1844, folio 298. Rt. A. Erp. Reg. no. 31, folio's 134—135.

6) Zie: B.L., IV, 25.

Zie ook de reproductie van het zegel van Jan Hornkens (1417) in *Taxandria* (XXIII, 241).

DE GRAAFSE TAK VAN DE FAMILIE HERMANS

Van deze familie, uit Gennep afkomstig, werd indertijd, buiten mijn weten om, een zeer onvolledige reeks aantekeningen in stencylvorm uitgegeven¹). In de loop der jaren zijn deze uitgegroeid tot 'n stevige tak, waarvoor wij in de B.L. een plaatsje hopen ingeruimd te krijgen. Voor aanvullingen en aanwijzingen van eventuele onnauwkeurigheden houden wij ons aanbevelen.

Midden 18e eeuw vestigde zich te Grave:

I. *Petrus Hermans* (zn. van Petrus en van Gertruida Jansen de Groot), R.K. ged. 8 Dec. 1734 te Gennep, overleden 21 Juni 1821 te Grave.

Hij huwde 16 April 1758 te Grave met *Christina Schonenberg* (dr. van Gijsbertus en van Clara van Gemert). Hieruit werden te Grave meerdere kinderen geboren, waarvan er slechts drie de volwassen leeftijd bereikten nl.:

1. *Theodorus*, volgt IIa.
2. *Godefridus*, volgt IIb.
3. *Johanna Petronella Hermans*, ged. 4 Mei 1768, overl. 11 Maart 1849 Grave.
 Zij ondertrouwde 10 April 1790 te Grave en trouwde 27 April 1790 te Gassel met *Lambertus van Gemert* (zn. van *Cornelis* en van *Isabella van Rixtel*), ged. 18 Febr. 1767 Den Bosch, overl. 2 Nov. 1806 te Grave, begr. ald. 5 Nov. d.a.v.; rechter in de hoge Vierschaar te Grave 2).
 Uit dit huwelijk :
 a. *Cornelius Petrus v. G.*, ged. 3 Febr. 1791 Grave, goud- en zilversmid, gehuwd met *Maria Ida Berbers* uit Roermond, overl. 25 Mei 1840 Grave.
 b. *Clara Henrica v. G.*, ged. 18-11-1792 Grave.
- IIa. *Theodorus Hermans*, geb. 4 Jan. 1760 Grave, overl. 11 April 1851 aldaar, was bakker (1821), winkelier (1825) rentenier (1849).
 Hij huwde 17 Juni 1781 te Escharen met (*Anna*) *Maria Raaymaker* (ook genaamd *Raaymakers*, *Ramaker*, *Rademaker*) (dr. van *Alberius* en van *Catharina van den Bos*), geb. 17 Dec. 1761 te Grave, overl. 19 Febr. 1825 Grave.
 Hieruit werden geboren :
 1. *Gijsbertus*, geb. 28 Febr. 1782 Grave, overl. 6 Mei d.a.v.
 2. *Herman Gijsbert*, volgt IIIa.
3. *Johanna Hermans*, geb. 20 Sept. 1784 Grave, overl. 20 Sept. 1827 aldaar, huwde 13 Aug. 1809 te Grave met *Antonius Waron(g)* (zn. van *Thomas* en van *Helena van der Wielen*), geb. 19 Sept. 1780 Grave, overl. 18-5-1856 Grave; zilversmid.
 Hieruit :
 a. *Rudolphus Antonius W.*, geb. 8-9-1810 Grave, overl. 12-10-1870 Uden, huwde met *Mechelina Jansen*, geb. 10 Febr. 1814 Uden.
 b. *Albertus Antonius W.*, geb. 8-16-1812 Grave, overl. 27-1-1892 Uden, huwde met *Helena Phenemena Josephina Werners*, geb. 27-3-1828 te Amsterdam, waaruit meerdere kinderen.
4. *Rudolphus*, volgt IIIb.
5. *Maria Agata*, geb. 15 Mrt 1789 Grave, j.g.
6. *Maria Catharina Hermans*, geb. 8 Oct. 1791 Grave, overl. 28-8-1855 te Nijmegen, huwde 15 Mei 1821 Grave met *Johannes Hendrikus Lucassen* (zn. van *Reynerus* en van *Gosina Lemm*), geb. 13 Oct. 1785 Bimmen (Land van Kleef), overl. 6 Jan. 1836 Nijmegen. Bakker (1821).

Hieruit meerdere kinderen.

7. *Godefridus Petrus*, geb. 11 Sept. 1793 Grave, ongehuwd overl. 20 April 1853 Grave. Zilversmid.

8. *Hermina Arnolda*, geb. 10 October 1795 Grave, begr. 10 Febr. 1798 ald.

9. *Johannes Leonardus*, volgt IIIc.

IIb. *Godefridus Hermans*, geb. 3 Dec. 1764 Grave, overl. 26 Oct. 1845 aldaar; was pachter van de Bank van Lening, en jarenlang lid van de voormalige Hoge Vierschaar. Hij ondertrouwde te Grave en huwde voor schepenen v. Cuijk 30 Aug. 1801 met *Henrica Juliana Verzijb*, (dr. van de controleur van de tol Jan Verzijl en van Maria Gabriëls), geb. 15 Februari 1761 te Katwijk aan de Maas en R.K. gedoopt 17 Febr. d.a.v. te Cuijk, overl. 11 Dec. 1835 te Grave.

Hieruit werden geboren :

1. *Petrus Joannes Martinus*, volgt IIId.

2. *Johannes Franciscus Christianus*, ged. 15 Aug. 1803 te Cuijk, overl. 3 Maart 1875 als pater *Bonaventura*, Trappist in de abdij van Westmalle. Oprichter van en eerste bibliothecaris in deze abdij⁵⁾.

IIIa. *Herman Gijsbert Hermans*, geb. 26 Mei 1783 te Grave, overl. 8 Febr. 1872 te Oss. Hij vestigde zich aldaar als goud- en zilversmid, werd 3 Aug. 1821 gekozen tot raadslid, en 10 Dec. 1825 benoemd tot gemeente-ontvanger; sinds 3 Sept. 1834 was hij penningmeester van de polder van Oss. Hij huwde 30 Aug. 1803 te Oss met *Isabella van de Goor* (dr. van Cornelis en van Henrica van de Pas⁵⁾), geb. 18 Oct. 1784 Oss, overl. 18 Mrt 1865 aldaar.

Hieruit werden 9 zoons en 9 dochters geboren.

1. *Maria Catharina Hermans*, geb. 24 Oct. 1803 Oss, overl. 18 Dec. 1895 Lith. Zij huwde 30 April 1830 Oss met *Hendricus van Dinther* (zoon van Joh. Hendr. v. D. en van Elizabeth de Louw), geb. 20 Sept. 1809 Oss, overl. 31 Mrt 1884 Lith. Touwslager.

Hieruit :

a. *Johanna v. D.*, geb. 2-2-1831 Lith, overl. Tiel, gehuwd met N. N. Coolen. Geen kinderen.

b. *Hermanus v. D.*, geb. 28-9-1832 Lith, overl. 16-9-1837 ald.

c. *Cornelis v. D.*, geb. 12-2-1834 Lith, overl. 16-6-1905 ald.; schipper. Huwde 22-2-1875 Oss met *Elizabeth Hofmans*. Hieruit 5 kinderen.

d. *Wilhelmus v. D.*, geb. 17-12-1836 Lith, overl. 17-7-1922 aldaar, geh. 24-8-1874 aldaar met *Hendrina Christiaans*. Geen kinderen.

- e. *Lambertus v. D.*, geb. 2-3-1840 Lith, overl. 29-1-1908 te Lith. Schipper. Gehuwd : 1e met *Barta Johanna Helena Wegman* ; 2e *Wilhelmina van Ooijen* ; 3e *Petronella van Lith*.
Uit 2e huwelijk één, uit 3e huw. 5 kinderen.
- f. *Isabella v. D.*, geb. 18-4-1841 Lith, overl. 26-5-1891 Oss, huwde 1e met koopman *Geurt Hendriks* uit Afferden, 2e met kleermaker *Theodorus Servatius Spierings* uit Megen.
Uit het tweede huwelijk vier kinderen.
- g. *Hermanus v. D.*, geb. 15-6-1844 Lith, overl. 30-7-1863 Dreumel.
- h. *Hendrien v. D.*, geb. 4-9-1847 Lith, overl. te Oijen ; gehuwd met schoenmaker *Petrus Johannes Coelen*.
2. *Cornelius Rudolphus*, volgt IVa.
3. *Wilhelmus Theodorus*, volgt IVb.
4. *Johannes Theodorus Hermans*, geb. 13 Aug. 1809 te Oss, overl. 6 Nov. 1878 aldaar. Goudsmid.
Huwde met *Antonia van de Mortel*, geb. 19 Nov. 1802, overl. 24 April 1843 te Eindhoven ; hertrouwde 4 Nov. 1867 te Oss met *Johanna Maria van den Bosch*, geb. 9 Aug. 1827 Udenhout, in 1898 vertrokken naar Zalt-Bommel. Geen kinderen.
5. *Francisca Maria*, geb. 12 Oct. 1810 Oss, ongehuwd overl. 13 Febr. 1870 Oss.
6. *Hermine Christine*, geb. 24 Dec. 1811 Oss, overl. 11 Juni 1850. Huwde met *Joannes Tromp*, geb. 9 Juni 1800.
Hieruit :
 - a. *Theodoor Herman Daniël Tr.*, geb. 21 Oct. 1847.
7. *Petrus Hendricus*, geb. 25 Febr. 1813 Oss, overl. 22 Juni 1815 ald.
8. *Hendrica Johanna*, geb. 25 Febr. 1813 Oss, overl. 22 Juni 1848.
9. *Hendrica Cornelia*, geb. 23 Mei 1815 te Oss, vertrok 16-9-1872 naar Geffen.
10. *Johannes Theodorus*, volgt IVc.
11. *Willibrordus Petrus*, volgt IVd.
12. *Christina Martina*, geb. 9 Mei 1819 Oss, vertrok 26-5-1875 naar Made.
13. *Antonius Wilhelmus*, geb. 11 Nov. 1820 te Oss, overl. 20 Jan. 1821 aldaar.
14. *Antonius Petrus*, volgt IVe.
15. *Petronella Wilhelmina*, geb. 26 Mrt 1824 Oss, overl. 11 Sept. 1824 aldaar.

16. *Johanna Maria Elisabeth*, geb. 27 Dec. 1825 Oss, trad in de Congregatie der Zusters van Schijndel 15 Febr. 1847 onder de naam van *Zr. Ignatia*, werd 11 Oct. 1849 geprofest en stierf 5 Juli 1850 in het Moederhuis te Schijndel 6).
17. *Albertus Godefridus*, geb. 3 Juni 1827 Oss, overl. 4 Nov. d.a.v.

18. *Petronella Hendrica Hermans*, geb. 16 Aug. 1829 Oss, huwde 1 Juni 1863 Oss met *Francis Cornelius van den Bosch*, geb. 22 Nov. 1840 Udenhout. Koperslager te Oss en te Udenhout.

Hieruit werden o.m. geboren :

- a. *Wilhelmus Adrianus v. d. B.*, 17-1-1868 Udenhout.
b. *Antonis Joh. Theod. v. d. B.*, 12-2-1869 Udenhout.

- IIIb. *Rudolphus Hermans*, waarover ik vragen stelde in B.L. III, 48. Uit zijn huwelijk met *Johanna H. Lucassen*, werden o.m. geboren :

1. *Johannes Reinerus*, volgt IVf.
2. *Henricus Lambertus*, volgt IVg.

- IIIc. *Johannes Leonardus Hermans*, geb. 16 Sept. 1797 Grave, overl. 28-6-1849 Grave, mr. bakker, brood, beschuit en koek, verbakte in 1843 90 mud tarwe.

Hij huwde met *Johanna Carolina Hengst*, (wed. Adriaan van den Biggelaar en dr. van Josephus Anthonius H. en van *Johanna Petronella Beydewits*), geb. 20 Dec. 1803 Maasbommel (G.), overl. 14 Juli 1874 Grave.

(Wordt vervolgd.)

Helmond.

Jac. J. M. Heeren.

PAERT-NAMEN

Zie B.L. II, 29, 108 en III 15.

In het archief van de Raad van Brabant (R. R. v. Br. 202) vond ik een request voor *Cornelis Pauwels Hoenderpeert*, inzake een voor het gerecht van Steenberghe door *Tomas Simonides* tegen hem aanhangig gemaakt rechtsgeding (1677).

B.L. III, 168 vermeldt een *Marinus Hendriks Hoenderpeert*, geb. 1597, landb. te Heerle (onder Wouw). *J. P. H. G.*

FAMILIE WALRAVEN (ENSCHOT)

- I. *Jan Walraven* overl. voor 1396 ¹⁾ tr. N.N.
In 't cijnsboek van Oosterwijk e.o. staat een Jan Walraven omstreeks 1340 en 1380 vermeld voor goederen in Enscht ²⁾. Hij had een zoon Jan, die volgt II.
- II. *Jan Jansz. Walraven* tr. Elisabeth ³⁾ beiden overleden voor 1421. Koopt in 1396 een rogpacht uit goederen van Eelken Eliaess te (Moer-)gestel ¹⁾, welke pacht in 1498 in 't bezit is van zijn achterkleinkinderen ⁴⁾.
Kinderen ³⁾: 1. Amelis volgt III; 2. Elisabeth tr. Willem van Dusel; 3. Engelberen tr. Gherit vander Hoeven overl. voor 1435 ⁵⁾.
- III. *Amelis Jan Walraven* overl. voor 1446 ⁶⁾ tr. Kathelijne ⁶⁾. Erft goederen in Enscht afkomstig van zijn moeder als weduwe in 1421 ³⁾; is tiendpachter in Enscht ⁷⁾; heeft goederen in Enscht, in die Rubrake, en in Hukelem ⁸⁾; verpacht huis met land in Enscht in 1439 aan Jan Hubrecht Pigghen ⁹⁾.
Kinderen ¹⁰⁾: 1. Jan volgt IV; 2. Herman.
- IV. *Jan Melis Walraven* overl. omstreeks 1491 ¹¹⁾, tr. Gheertruyt dr. v. Laureins Vannijs ¹²⁾ overl. voor 1471 ¹²⁾. Heeft goederen in Udenhout aan de Wouwerstege, aan 't Gome-laer, aan de Gruenstraet, in die Reyt ¹³⁾, en in Carrikoven te Oosterwijk ¹⁴⁾, beurt een pacht uit het door zijn vader verpachte huis in Enscht ¹⁵⁾, is tiendpachter in Udenhout ¹⁶⁾. Hij geeft samen met Merten Daniel Piers en Herman Wouter Loer rogpachten voor de stichting van een Donderdagse Mis op 't St. Antoniusaltaar in de kapel van

N.B. Nummer-folio-jaar verwijzen naar 't schepensprotocol van Oosterwijk.

- 1) Moergestel R. 39 f. 24 (vidimus).
- 2) Brussel, Rekenkamer 45038 fol. 114 en 45072 fol. 64.
- 3) 143—121v—1421. 4) Moergestel R. 39 f. 24v. 5) 149—28v—1435
- 6) 156—27v—1446. 7) 145—24a—1426.
- 8) 146—2—1429; 146—29—1429; 148—7, 8, 22v en 30v—1433.
- 9) 189—25v—1483 (verwijzing). 10) 156—27v—1446; 166—13v—1459.
- 11) 198—35—1493.
- 12) 177—4—1471; 189—5v—1483; zie ook 193—5v—1487 en 194—4—1488; 199—10v—1494
- 13) 152—4 en 27—1440; 153—14 en 29—1443; 154—11 en 34v—1444; 160—18—1452. 14) 153—9v—1443. 15) 167—4v—1459.
- 16) 164—5—1454; 165—27—1457; 167—6v—1459; 175—18—1469; 176—19v—1470.

Berkel¹⁷⁾. Geeft zijn tocht aan zijn kinderen, die daarna delen (12 primo).

Kinderen ¹²⁾: 1. Jan overl. voor 1506 ²⁰⁾ tr. Marie dr. v. Jacop Jans vander Elst en van Elysabeth nat. dr. v. Aert Wolfaerts (Elis. overl. voor 1487 ¹⁸⁾). Marie geeft haar tocht in een huis in de Kerkstraat in Oosterwijk aan haar kinderen ²¹⁾: a. Ghysbrecht; b. Matheeus; c. Jan; d. Jacop die oude; e. Jacop die jonge.

2. Henrick tr. N.N., waaruit Hillegondt tr. voor 1506 Gerit Gerit Bey ²⁰⁾.

3. Laureyns overl. voor 1487.

4. Amelijs overl. voor 1488 tr. N.N., waaruit a. Amelijs en b. Ghertruyt ¹⁹⁾.

5. Ghijsbrecht.

6. Kathelijn tr. voor 1471 Wouter Herman Loer overl. voor 1498 ⁴⁾.

7. Alijt tr. voor 1471 Merten Daniel Piers.

8. Heylwich tr. na 1471 Jan Ghijs Zeghers, waaruit a. Ghijsbrecht en b. Gheertruyt ¹⁹⁾.

9. Gheerborch tr. na 1471 Willem Jan Gerit Vendijck.

10. Adriaen tr. na 1471 Jan Aert Jan van Eersel.

11. Elisabeth overl. voor 1471 tr. Wouter vanden Hout, waaruit Gheertruyt vanden Hout tr. voor 1489 Gherit Lambrecht van Gorcum.

Verdere gegevens heb ik niet. Een tak van deze familie is later waarschijnlijk naar Brussel verhuisd.

Anna Elisabeth Walraven, Joh. Nicolaus Amelius Walraven licentiaat in de medicijnen, en Margareta Maria Walravens, kinderen van wijlen Zacharias Walravens en Catharina vander Borch, wonende te Brussel, verkopen in 1714 een weiland langs de Baardijk in Oosterwijk aan Abraham Rotterdam ²²⁾.

P.S. In de 14e eeuw zijn er enige Walravens van wie ik niet weet, of ze in verband staan met bovenstaande genealogie, o.a. een Aert Walraven smid (Arnoldus Walraven faber junior) ²³⁾ in 't cijsboek van Oosterwijk e.o. omstreeks 1340 en 1380.

Een Aert Walraven is omstreeks 1400 schepen in Oosterwijk.

Den Bosch.

F. W. Smulders.

17) 178—20v—1472. 18) 193—5v—1487. 19) 194—4—1488.

20) 210—22v—1506. 21) 212—18—1508. 22) 466—80—1714.

23) Brussel Rekenkamer 45038 fol. 109v en 45072 fol. 51.

POORTERS VAN DEN BOSCH

Aert en Cornelis wittige kijnder van Thomas Jacobs Sperre werden in de St. Jan in Den Bosch gedoopt. Aldus verklaren Korstiaen vanden Meeracker, peter van Cornelis, en Kathelij. vrouw van voornoemde Korstiaen, pete van Aert, en Peter Lamberts die Becker, die altijd in de buurt van Thomas Sperre gewoond heeft buyten de Pickepoert bynnen der vryheyd der stad. Aert en Cornelis zijn dus geboren poorters.

(Den Bosch R. 1248 fol. 294v anno 1479).

Gielis Willem Gieliss. werd geboren bynnen der vryheyd deser stat op die Dungen en in de St. Jan in Den Bosch gedoopt. Aldus verklaren Jan Dirxs., die peter was bij die doop, en Willem Gielis Zuetman, wiens dochter Margriet „peete” was geweest. Gielis is een geboren poorter ; zijn ouders waren ook poorters.

Peter, de oom van Gielis, was deken vander molner ambacht in Den Bosch.

(Den Bosch R. 1248 fol. 222v anno 1479).

F. S.

Rutger Willems. en Margariet vander Bolst, weduwe van Gerit Wernerss., poirter en poirteresse, verklaren op 9 Febr. 1485, dat zij als vuntpeter en vuntpete samen met Jan van Eel als vuntpeter vóór 16 jaar in de St. Jan Arnt Jan Gerit Werners unter funten der korstenheit gehaven hebben.

(Den Bosch R. 1254 fol. 212v).

Op 30 Juni 1487 verklaren Jan van Kessel Rutgerss. en Henric Boyens, poorters van Den Bosch, dat zij als peters aanwezig geweest zijn in de St. Jan bij de doop van Jan Jann. van Hetsrode. (Den Bosch R. 1256 fol. 73v).

F. S.

MACCALLA (MAKKALLE)

Blijkens het protocol van acten van ondertrouw voor schepen-commissarissen tot huwelijkszaken te 's-Hertogenbosch (S 's-Hertogenbosch 98) zijn op 15 Nov. 1666 te Bakel t.o.v. de predikant ondertrouwd *Cornelis van Zutphen*, wedr. van Petronella Brouwers, ruijter onder de comp. van de Heer Ritmr. de Gruijter en *Marija Makkalle, j.d. van Utrecht, wonende tot Baeckel*. Zij ontvingen acte om te Bakel te mogen trouwen.

Denkelijk behoort de bruid tot het op blz. 149 van de 1e jaargang behandelde geslacht.

Vlijmen.

J. P. H. G.

(Vervolg van pagina 13)

III d. *Petrus Joannes Martinus*, ged. 11 Juli 1802 te Cuijk, overl. 19 Nov. 1864 Grave. Hij wordt genoemd wijnkoper (1826—1830), molenaar (1834). In een staat van Fabrieken en Trafieken van 1843 wordt van hem gezegd, dat hij was korenwindmolenaar, die werkt met 2 volwassenen en maalt jaarlijks 1200 mudden tarwe, 2500 m. rogge, 1200 m. mout, 350 m. onbelast graan en 35 m. beesten voer. „Met dese molen wordt bij afwisseling mout en boekweit gemalen, bij stil weder wordt gebruikt een paarden rosmolen”. 7) Hij was jarenlang raadslid en wethouder van Grave, kerk- en penningmeester van de St. Elizabethskerk, president v.h. College van Regenten over de armen- en wezenfondsen, president van het R.K. parochiaal armbestuur, president van de Conferentie van de St. Vincentiusvereniging en lid van de Hoofdraad van die vereniging te 's-Gravenhage 8).

Hij was een bevorderaar van de wetenschap blijkens zijn financieel aandeel in de uitgave van de „Geschiedenis van het Land in de Heeren van Cuyck” door Dr J. Wap (1858) 9). Hij was een van de grote weldoeners van de bibliotheek van Westmalle, door zijn broer pater *Bonaventura* opgericht. Tot steun aan het St. Henricus-gesticht te Grave stond hij belangeloos zijn tuin af aan de Congregatie van de fraters van Tilburg 10). Hij huwde 31 Aug. 1824 te Grave met *Wilhelmina de Ruijter* (dr. van de bierbrouwer *Petrus de R.* en van *Joanna Kloostermans*), geb. 15 Febr. 1795 Grave, overl. 28 Juni 1834 aldaar.

Hieruit werden geboren :

1. *Joanna Frederica Hendrica Petronella Hermans*, geb. 28 Juni 1825 Grave, overl. 5 Juli 1898 Vorstenbosch in de pastorie van haar heerzoon. Zij huwde 11 Nov. 1846 te Grave met *Simon Petrus Passtoors* (zn. van Willem en van Johanna Zegers), geb. 25 Nov. 1820 Zundert, ± 1850 spoorloos verdwenen.

Hieruit werd één zoon geboren :

Petrus Wilhelmus Antonius Bonaventura P., geb. 11 Aug. 1847 Grave, priester gewijd 25 Mei 1872 's-Hertogenbosch, benoemd tot kapelaan te Eersel in Aug. 1872, te Beek bij Nijmegen Augustus 1879, conrector aan de

- Lat. School te Gemert Sept. 1882; pastoor te Vorstenbosch Sept. 1891 en te St. Michiels-gestel Juli 1899. Hij overleed aldaar 15 Mei 1901.
2. *Henrica Gerarda Petronella Wilhelmina Hermans*, geb. 19 Juni 1826 Grave, overl. 28 Aug. 1859 Utrecht. Zij huwde 7 Nov. 1850 te Grave met Dr. *Theodorus Gijsbertus Wilhelmus Schoonenberg* (zn. van Christiaan S. en van Johanna Catharina Merkelbach), geb. 1 Febr. 1818 te Grave, overl. 29 Juni 1871 aldaar. Officier van Gezondheid 2e klas.
Hieruit werden 6 kinderen geboren :
 - a. *Martinus Johannes Christianus S.*, geb. en overl. 28 Oct. 1851.
 - b. *Franciscus Christianus Theodorus S.*, geb. 4 Dec. 1852, huwde met *Mina Jansen Middegael* en vertrok + 1893 naar Amerika. Meerdere kinderen.
 - c. *Christianus Johannes Bonaventura S.*, geb. 26 Jan. 1854, ongehuwd overleden 1889 te Grave.
 - d. *Henricus Theodorus Josephus Maria S.*, geb. 23 Mrt 1856 en overl. 11 Febr. 1857.
 - e. *Julia Clara Maria Catharina S.*, geb. 19 Nov. 1857 Utrecht, overl. 6 Nov. 1934 Cuyk, gehuwd met de handelsreiziger *Johannes Maria Franciscus Antonius van Vree*. Meerdere kinderen.
 - f. *Constantia Dorothea Francisca Maria S.*, geb. 8 Aug. 1859, overl. 6 Dec. 1860.
 3. *Franciscus Jacobus Henricus Hermans*, volgt IV h.
 4. *Elisabeth Maria Antonia Hermans*, geb. 25 Sept. 1828 Grave, overl. 16 Mrt. 1901 te Herpen. Zij huwde 28 Nov. 1849 te Grave met *Jacobus Henricus van der Marck* (zn. van de gemeentesecretaris Theod. Ant. v. d. Marck en van Anna Schoonenberg), geb. 26 Jan. 1822 Grave, overl. 31 Mei 1885 aldaar. Gemeentesecretaris van 1849—1885 en lid van de Prov. Staten van N. Brabant.
Hieruit werden 15 kinderen geboren¹¹⁾, waaronder *Franciscus Paulus M. v.d. M.*, jarenlang secretaris van Tilburg, overl. 3 Aug. 1911 aldaar; wijlen pastoor *Jos. L. J. M. H. v. d. M.*, emeritus pastoor van Weurt (Beuningen) en *Maria Theodora Juliana v.d. M.*, overl. 7 Nov. 1943 in St. Alphonsusgesticht te Mierlo-Hout, moeder van de schrijver van deze bijdrage.
 5. *Maria Dominica Theodora Hermans*, geb. 27 Dec. 1829 Grave, overl. 7 Febr. 1878 aldaar. Zij huwde 5 Mei 1852 te Grave met de bierbrouwer *Johannes Theodorus Hen-*

ricus Pieck (zn. v. *Cornelis P.* en van *Johanna Hendrika van Zelst*), geb. 4 Mrt 1828 te Beesd (G.), overl. 30 Juli 1876 te Grave.

Hieruit werden 7 kinderen geboren, o.a.:

- a. *Wilhelmina Johanna Engelina Maria P.*, geb. 25 Juni 1853 Grave, overl. 18 April 1934 Hulst. Zij huwde met *Bernard Anton Wilking* en hertrouwde met *C. A. A. F. Pohlmann*.
- b. *Johanna Cornelia Maria P.*, geb. 1 Aug. 1863 te Grave, overl. als *Zr. M. Alphonsine* in de Congr. der Zusters van Liefde te Tilburg 4 Dec. 1932 aldaar.
- c. *Maria Jacoba Cornelia Anna P.*, geb. 10 Sept. 1866 te Grave, religieuse *Zr. Dominique*, in het St. Jozefziekenhuis te Deventer.
- d. *Cornelius Adrianus Maria P.*, geb. 3 Mei 1856 Grave, vertegenwoordiger van de firma Allan en Co te Rotterdam. Was gehuwd en had kinderen.
- e. *Franciscus Maria Amatus P.*, geb. 13 Sept. 1858 Grave, gehuwd te Leiden.

IV a. *Dr. Cornelius Rudolphus Hermans*, geb. 22 Febr. 1805 Oss, overl. 14 Dec. 1869 's-Hertogenbosch. Na de seminaria van het bisdom te hebben bezocht, studeerde hij aan de universiteit te Leiden en promoveerde aldaar tot doctor in de klassieke letteren. Was van 1830—1834 conrector aan de Lat. School te Eindhoven en van 14 Oct. 1834 tot zijn dood rector van het gymnasium te 's-Hertogenbosch. Hij was mede-oprichter van het Prov. Gen. voor Kunsten en Wetenschappen in in Noord-Brabant (1837) en schrijver van talrijke historische werken over deze provincie¹²⁾.

Hij huwde 9 Sept. 1837 te 's-Hertogenbosch met *Henrica Maria Lafferté*, geb. 13 Febr. 1808. Zij vertrok 3 April 1882 naar Delft.

Uit dit huwelijk werden geboren:

1. *Eduard Maria*, geb. 12 Juni 1838 te 's-Hertogenbosch, overl. 14 Juni d.a.v.
2. *Eduard Maria*, geb. 3 Juni 1839 te 's-Hertogenbosch, overl. 27 Mei 1841 aldaar.
3. *Josephina Maria*, geb. 24 Febr. 1841 te 's-Hertogenbosch, vertrok 17 Mei 1882 naar Vught.
4. *Ferdinand Henricus*, geb. 28 Febr. 1842 te 's-Hertogenbosch, overl. 19 Sept. 1847 aldaar.
5. *Cornelius Rudolphus*, geb. 22 Juli 1843 te 's-Hertogenbosch, overl. 29 Sept. 1861 aldaar.

6. *Maria Henrica Anna*, geb. 28 Jan. 1850 te 's-Hertogenbosch, vertrok 14 Febr. 1877 naar Utrecht.
- IV b. *Wilhelmus Theodorus Hermans*, geb. 7 Mei 1806 te Oss, overl. 13 Febr. 1882 te Eindhoven. Hij was goudsmid te Eindhoven en ordende en bewerkte het gemeentearchief van die stad¹³⁾.
Hij huwde 1 Juni 1835 te Eindhoven met *Anna Maria Smits* (dr. v. Johannes S. en van Johanna Vogels), geb. 5 Juni 1795 Eindh., overl. 13 Febr. 1882 aldaar.
Hieruit : één zoon.
1. *Albertus Godefridus Thomas*, geb. 3 Juni 1837 te Eindhoven, overl. 5 Nov. 1837 aldaar.
- IV c. *Jan Theodoor Hermans*, geb. 1 Oct. 1816 te Oss, overl. 31 Jan. 1890 Helmond. Vestigde zich + 1847 als goudsmid te Helmond. Hij huwde in September 1847 te Weert met *Joanna Maria Raymakers* (dr. v. Henricus R. en van Petronella van der Elsen), geb. 2 Febr. 1808 te Helmond, overl. 27 Oct. 1878 aldaar¹⁴⁾.
Hieruit werden 4 kinderen geboren, o.m.:
Johannes Hermanus Hendricus, volgt V a.
- IV d. *Willibrordus Petrus Hermans*, geb. 8 Nov. 1817 Oss, huwde met *Gertrudis van Eck* en hertrouwde met *Elizabeth Klaassen*.
Uit het tweede huwelijk :
1. *Hermanus Gijsbertus*, geb. 3 Mrt 1875¹⁵⁾.
- IV e. *Antonius Petrus Hermans*, geb. 17 Dec. 1822 Oss, overl. 29 Aug. 1897 (op een bedevaart te Roermond) en begr. te Eindhoven. Hij vestigde zich als goud- en zilvermid te Eindhoven, werd raadslid en later wethouder van die gemeente. Hij was een liefhebber van schilderkunst en bevriend met Vincent van Gogh¹⁶⁾. Hij huwde 21 Oct. 1850 te Eindhoven met *Joanna Maria Smits* (dr. van Martinus en van Maria Helena Neijnsens).
Hieruit :
1. *Maria*, geb. 1852 Eindhoven, overl. 1855 aldaar.
2. *Anna Maria Eulalia Hermans*, geb. 12 Febr. 1854 Eindhoven, overl. 21 Dec. 1906 Eindhoven. Zij huwde + 1876 te Eindhoven met de wijnhandelaar *Henricus Cornelus Hubertus van Kol* (zn. van Franciscus Hubertus en van Henrica Huberdina van Dijk, geb. 30 Nov. 1849 te Eindhoven, vertrok 29 Febr. 1908 naar Amsterdam).
Uit dit huwelijk werden te Eindhoven 12 kinderen geboren.
- IV f. *Johannes Reinerus Hermans*, geb. 25 Mei 1815, overl. 17

Dec. 1849, gehuwd met *Maria Theodora Filet*, waaruit 5 kinderen geboren werden.

IV g. *Henricus Lambertus Hermans*, geb. 28 October 1818, gehuwd met *Theodora Gertrudis Linsen* en hertrouwd met *Hubertina Wilhelmina Crets* 17).

IV h. *Franciscus Jacobus Henricus Hermans*, geb. 2 Aug. 1827 Grave, overl. 27 Jan. 1895 Grave, houder van de Bank van Lening te Grave, lid van het R.K. Kerkbestuur en van de Vereniging van St. Vincentius. Hij huwde 19 Aug. 1869 Grave met *Johanna Wilhelmina Luyckx* (dr. v. Nicolaas en van Anna Elizabeth Keijenberg), geb. 21 Maart 1831 te Zundert, overl. 1 Dec. 1909 te Grave.

Hieruit werden geboren :

1. *Petrus Johannes Martinus Antonius Hermans*, geb. 18 Nov. 1870 Grave, werd 8 Juni 1895 priester gewijd, benoemd tot leraar aan het Doofstommen-instituut te St. Michielsgestel en 12 Dec. 1902 tot rector van het gesticht „De Goede Herder” te Tilburg. Hij overleed aldaar 19 Mei 1910.

2. *Johanna Wilhelmina Elisabeth Maria*, geb. 23 Oct. 1873 te Grave, aldaar en ongehuwd overleden in het St. Elizabeth-rustoord 5 Maart 1929.

V a. *Johannes Hermanus Hendricus Hermans*, geb. 7 Aug. 1848 te Helmond, overl. Mei 1919 te Groesbeek. Hij studeerde aan de Latijnse School te Helmond en aan het Klein Seminarie. Ging in de boekhandel en vertrok naar Deurne. Daar

1) Van Dietschen Stam, Een reeks korte Geslachtslijsten van en over het Nederl. Volk. Reeks I no. 11. (Den Haag, 1941).

2) Vgl. Mr. A. Mommers, Brabant van Generaliteitsland tot Gewest. blz. 384, waar betreffende de fam. van Gemert enkele vergissingen zijn gemaakt.

3) Familie Verzijl door D. J. Knoops, in „Ons Voorgeslacht”, orgaan van de Zuid-Hollandse vereniging van Genealogie, 6e jrg. (1951).

4) J. J. M. Heeren in Brabants Jaarboek, v.h. Prov. Gen. 1949, blz. 142-151.

5) J. Cunen, Biografisch Woordenboek van Oss, blz. 29.

6) Idem, blz. 29.

7) R.A. 's-Hert. P. 1681.

8) Taxandria, XVII (1910) blz. 40; Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins, Genealogische en Heraldische merkwaardigheden in en uit de kerken van Noord-Brabant, Dl. I blz. 218.

9) Naschrift op dit werk, blz. 23.

10) Brabants Jaarboek 1949, blz. 144.

11) J. J. M. Heeren, Genealogie van de Familie van der Marck. (Roermond 1931).

was hij jaren lang lid van de gemeenteraad, wethouder en voorzitter van de Christelijke Boerenbond. In 1896 werd hij secretaris van de Noord-Br. Chr. Boerenbond en was in 1901 mede-oprichter van de Eindhovense Botermijn. Hij huwde 14 Sept. 1887 te Breda met *Elizabeth Frederica Maria Klep* (dr. van Martinus Cornelis en van Margueritto Anna Elizabeth Zwaanhals), geb. 23 Juli 1858 te Oosterhout. Hieruit :

1. *Maria Hermans*.

Helmond.

Jac. J. M. Heeren.

-
- 12) J. Cunen, Dr. C. R. Hermans, *Ossensia* III, Geschiedk. mededelingen over Oss; (1937) en J. Cunen, *Biogr. Wdb. van Oss*, blz. 30—31.
13) L. Schutjes, *Gesch. v.h. Bisdoin 's-Hertogenbosch*, III, blz. 575 (n.).
14) J. J. M. Heeren, *Het Helmondse Geslacht Rajmakers* (1953) blz. 14.
15) *Zie Br. L. IV*, blz. 48.
16) J. Cunen, *Biogr. Woordenboek van Oss* (1937), blz. 30.
17) Ik vroeg hierover nadere gegevens, *B.L. IV*, blz. 48.
-

IETS OVER DE HEERLIJKHEID OP- EN NEER ANDEL

Wanneer men de Tegenwoordige Staat van Holland (deel XVII, Amsterdam 1749, bl. 307/8) opslaat, dan treft bij de vermelding van de heerlijkheid van Op- en Neer Andel aanstonds de zin: „De Heer Hendrik Pus Luitenant Kollonel van een Regiment Voetvolk ten dienste deezer Landen, bezit de Ambagtsheerlijkheid.”

Of deze mededeling wel in alle opzichten juist is, met andere woorden of zij nog gold toen dit gedeelte van de Tegenwoordige Staat het licht zag, lijkt mij twijfelachtig. Immers, ik vond in het protocol van de Alkmaarse notaris Adrianus van der Burgh een acte, verleden op 25 Maart 1751, dus slechts van twee jaren later, die een enigszins ander licht werpt op het toenmalige bezit van deze ambachtsheerlijkheid.

Genoemde acte werd opgemaakt ten verzoeken van een van de collega's van de notaris, n.l. door notaris Adrianus Bolten, door diens echtgenote, juffr. Elisabeth Scriba alsmede door de zuster van deze echtgenote, zijnde juffrouw Catharina Scriba ¹⁾.

1) Protocol Notaris A. v. d. Burgh, Alkmaar, inventaris gem. archief Alkmaar, Notar. archief, deel 620, acte no. 26.

Adrianus Bolten was notaris en procureur te Alkmaar, waar hij woonde aan de Noordzijde van de Langestraat. Hij was de zoon van Jan, de gerechtsbode ter plaatse, tevens bode van de Schermeer en hij werd tot notaris gecreëerd door de Staten van Holland en West-Friesland op 8 en geadmitteerd door het Hof van Holland op 9 Januari 1737 met Alkmaar als standplaats. Sedert 1750 was hij voorts poldermeester van de Polder D. in de Schermeer en hij overleed te Alkmaar ultimo April 1768, waarna hij op de 28e dier maand aldaar in de Grote Kerk begraven werd.

Als weduwnaar van Susanna Coops maakte Bolten op 5 Januari 1747 huwelijkse voorwaarden voor notaris P. Groen te Alkmaar met bovengenoemde Elisabeth Scriba, die destijds weduwe en universele erfgename was (blijkens diens testament van 3 November 1729, verleden voor Muus Dool, secretaris, en twee schepenen van Abbekerk) van Gualter Christoffel van Lanschot, baljuw van Abbekerk en Lambertschaag en kerkmeester der Grote Kerk te Alkmaar, zoon van de baljuw van de Streek, tevens baljuw van Geestmerambacht, Schager- en Nieuw-Koggen, en schepenen van Alkmaar, Alexander van Lanschot en Josina van Beek Christoffelsdochter (zie mijn „Gedenkwaardigheden” N.-Holland, I, bl. 53 sub 143 en bl. 140 sub 448).

Elisabeth Scriba overleed reeds op 7 Augustus 1751, nalatende, blijkens de aangifte voor de successie het 1/9 gedeelte in verschillende goederen te of nabij Dordrecht, in totaal ter waarde van f 1988-4-3. en ook haar zuster Catharina Scriba overleed te Alkmaar. Beide zusters zijn in het familiegraf Noordergang 274 van de Grote Kerk te Alkmaar bijgezet: Elisabeth op 12 Augustus 1751 en Catharina Scriba op 3 Februari 1781.

Blijkens de acte nu waren de gezusters Scriba „geïnstituïerde erfgenamen van wijlen de welEd: Gestr: heer Anthonij Pus in zijn leeven heere van Op en Neder Andel”. Zij verleenden daarbij volmacht op Mr. Jan Josephus Scherpingh, advocaat en op de bekende Haagse procureur Herman van Heesel, beide fungerende voor de twee aldaar gevestigde hoven van justitie, derhalve voor Hof en Hogen Raad. De volmacht, die zeer algemeen gehouden was, en zelfs ruimte liet om een procedure te entameren, strekte toch blijkbaar in hoofdzaak om van de twee executeurs-testamentair van de genoemde Ant. Pus, heer van Op- en Neer Andel, te weten de Heren Scherp en Crielland, die klaarblijkelijk wat traag waren en de boedel van de overledene wat slepende hielden, te dwingen tot het verstreken van opening van zaken.

Zoals men weet, is de heerlijkheid Op- en Neer Andel later in het bezit gekomen van de Staatsraad Pieter Baron Melvill van Carnbee, vice-admiraal (1743—1826) in wiens geslacht zij vervolgens nog in twee generaties is vererfd in de rechte lijn om ook later nog in diezelfde familie te blijven.

Of het „fraaie buitenverblijf” het Hof onder deze heerlijkheid de vroegere bezitters daarvan tot woning verstrekt heeft, vermelden de bronnen niet, maar waarschijnlijk lijkt zulks, ook op grond van de naam, inderdaad toch wèl 2).

Alkmaar.

Mr. J. Belonje.-

2) A. J. van der Aa „Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden”, I. Gorinchem, 1839, bl. 260/1; zie ook Nederl. Adelsboek XLII, 1949, bl. 89-93. Het Hof ligt ten westen van het dorp Neer-Andel bij een oprit naar de Maasdijk; de ligging en de vorm van de omliggende percelen wijzen mogelijk op een oude hof(curtis); zie stafkaartblad 1:50.000 Geertruidenberg (no. 44) en schaal 1:25.000 Heusden (no. 44 F.).

NEDERLANDSE KWARTIEREN VAN SCHOPENHAUER

Bij de 16 betovergrootouders van de vermaarde Duitse wijsgeer *Arthur Schopenhauer*, geb. Danzig 22 febr. 1788, overl. Frankfurt a. M. 21 sept. 1860, treffen wij ook een Nederlands echtpaar aan. Het zijn *Ds Johannes Soermans*, predikant te Giesen Oudekerk en Peursum, ged. Goudriaan 20 juli 1670, overl. Gorkum 1 maart 1754, tr. Goudriaan 8 sept. 1694 *Levina van Barendrecht*, geb. *Klundert*, overl. Giesen Oudekerk 3 jan. 1715, wier zoon *Johan Hendrik Soermans*, geb. Giesen Oudekerk 2 juni 1700, zich als koopman te Danzig vestigde, waar hij tevens als minister-resident van de Staten-Generaal der Verenigde Nederlanden optrad. Hij huwde 20 febr. 1720 te Danzig met de aldaar geboren koopmansdochter *Anna Maria Rammelmann*.

Uit dit huwelijk werd 28 oct. 1726 te Danzig geboren *Anna Renata Soermans*, die aldaar op 29 juli 1745 in het huwelijk trad met de koopman, bankier en fabrikant *Andreas Schopenhauer*, grootvader van de filosoof 1).

1) Sibbe III (1943), 12 e.v.

Met betrekking tot zijn Nederlandse afstamming schreef Schopenhauer als volgt:

„Mein Vater, *Heinrich Floris*, sprach noch sehr gut holländisch.... Ich selbst bin im J. 1803, im Mai, in Holland gewesen, mit meinen Eltern, auf einer grossen Reise.... In Gorcum führte mein Vater mich in eine alte Gothische Kirche, mir meiner Ahnen Bilder zu zeigen, nämlich mehrere Soermans, die dort Prediger gewesen, hingen an den Pfeilern, mit Knebelbärten....”¹⁾).

De afstamming van Ds *Johannes Soermans* is voldoende bekend, doch naar die van zijn vrouw werd tot nog toe vergeefs gezocht.

Nu vind ik in een protocol van de Bossche notaris Jurriaen van Luinen²⁾ een acte van 7 dec. 1695, waaruit blijkt dat *Levina van Barendrecht* de enige dochter en erfgename was van *Cornelis Pietersen van Barendrecht* en *Heijltjen Ariens Slobben*.

Van 1686 (dit moet zijn 1681) tot mei 1693 stond *Levina* onder voogdij van Ds Hermannus van der Hagen, predikant te Klundert (1667—1693)³⁾, die daartoe bij testamentaire beschikking was aangewezen. Bij zijn vertrek naar Grave in 1693 had hij de voogdij overgedragen aan Anthonij van Hogendijck⁴⁾.

Denkelijk was *Heijltjen Ariens Slobben* een dochter van *Adriaen Cornelisse Slobbe* en *Lavijntje Pieterse de Cort*⁵⁾, zodat *Levina van Barendrecht* naar haar grootmoeder van moederszijde zal zijn genoemd.

Voor het ter perse gaan van deze bijdrage vond ik in het rechterlijk archief van Klundert nog verscheidene andere gegevens, die ik in een volgend nummer hoop te publiceren.

Vlijmen.

J. P. H. Goossens.

2) R.A. 's-Hertogenbosch, inv. nr. N 2784, fol. 274 e.v.

3) Van Alphen's Nieuw Kerkelijk Handboek, jrg. 1949, blz. 261 en 268.

4) Zie over hem Mr Dr J. C. Maris van Sandelingenambacht „Een Honderdtal Nederlandsche Families” (Nijmegen MCMXLVI), blz. 52 e.v.

5) Maris, a.w., blz. 45 en 80.

Toen bij de Jachtwet 1923 de destijds nog in deze provincie bestaande zowel Brabantse als Zuid-Hollandse heerlijke jacht-rechten werden afgeschaft, moesten de rechthebbenden worden opgespoord en hun recht van opvolging in deze doorgaans mid-deleeuwse rechten terwille der schadevergoeding worden ge-verifieerd. Hoewel eigenlijk met de opvolging aan de eigenaar ten tijde der afschaffing van de feodaliteit op het einde der 18de eeuw volstaan kon worden, kwamen mij als lid der Rijksjacht-commissie ook oudere titels onder de ogen. Deze zijn in de des-tijds genomen en gepubliceerde besluiten opgenomen, maar, of-schoon deze laatste sindsdien, na uitbetaling der schadevergoe-ding, hun rechtsbelang verloren hebben, is het met het ge-schiedkundige niet het geval. Ik meen dus goed te doen de daarin verwerkte lijsten van bezitters dier heerlijkheden uit te geven. Uiteraard zijn zij niet altijd volledig en klimmen zij met name meestal niet tot de eerste bezitter op, maar daartegenover staat, dat de gegevens authentiek zijn en de toestand tot het jaar 1923 is weergegeven.

's-Hertogenbosch.

J. P. W. A. Smit.

Heren van Aalst.

1. Jacob, heer van Gaesbeke, verheft Aalst (met Waalre en Valkenswaard) op 25 Oct. 1446.
2. Marie van Schoonvorst, gehuwd met Jan van Gavere, ge-heeten Van Herimez, verheft bij doode van Jan van Schoonvorst, Jacob en Margriet. 12 Febr. 1459.
3. Henrick van Hoerne, heer van Perweys, verheft bij doode van Jan van Hoerne, heer van Perweys, zijn vader, van Ja-cob, heer van Gaesbeke en van Margriet van Schoonvorst, diens weduwe. 16 Febr. 1459.
4. Jan van Gavere verheft bij doode van Margriet van Schoonvorst, zijne tante. 5 Sept. 1484.
5. Elizabeth van Rotselaer, gehuwd met Michiel van Croy, heer van Sempy, verheft bij doode van Henrick van Huer-ne, haar oudoom. 21 Jan. 1515.
6. Thomas Schotelmans verheft bij doode van Elizabeth van Rotselaer, zijne echtgenoote. 22 Oct. 1529.
7. François van Aelst verheft bij doode van Thomas Schotel-mans, zijn vader. 13 Febr. 1551.
8. Jan van Rotselaer verheft bij doode van Jan, zijn vader,

van Joos, zijn broeder, en van Elizabeth van Rotselaer, zijne tante voornoemd. 27 Mei 1551.

9. Mr. Hubrecht van der Cluysen verheft bij koop van Jan van Rotselaer voornoemd op 26 Juni 1551 en nogmaals bij overgeven door den momboir van Franchoy's Schotelmans ingevolge vonnis van den Raad van Brabant dd. 25 Mei 1554.
10. Marie Bertrans verheft bij doode van mr. Huybrecht van der Cluysen, haar echtgenoot vnd. 16 Jan. 1581.
11. Huybrecht van der Cluesen verheft bij doode van mr. Huybrecht van der Clusen, zijn oom vnd. 28 Mrt. 1584.
12. Jhr. Jan van der Cluesen verheft bij doode van Hubrecht van der Cluesen, zijn vader vnd. 1 Aug. 1614.
13. Cornelia van der Poll verheft bij doode van Jan van der Clusen, haar echtgenoot vnd. 18 Juli 1669.
14. Maria Elisabeth van der Clusen verheft bij doode van Huybrecht van der Clusen, haar broeder. 29 Juli 1720.
15. Mr. Johannes Ignatius van den Eeckaert verheft bij koop van Maria Elisabeth van der Clusen vnd. 14 Mei 1721.
16. Aldegonda Maria de Mayer, douairiere van Johan Ignatius van den Eeckart, verheft voor de helft in vruchtgebruiken Adriana Mechtidis van den Eeckart voor het geheel in eigendom. 29 Sept. 1728.
17. Johan Vorstenbosch, als gehuwd met Adriana Mechtildis van den Eeckaert, verheft. 13 Mrt. 1730.
18. Benedictus Arnoldus de Stokmans verheft voor zijn minderjarigen zoon Jeronimus Benedictus. 18 Mei 1764.
19. Cornelis Wilhelmus van der Sleyden verheft bij koop van Benedictus Arnoldus de Stokmans in kwaliteit vnd. 8 Febr. 1775.
20. Jhr. mr. Michel Alexander Joseph van der Beken Pasteel verkrijgt bij koop van de erfgenamen van mr. Cornelis Wilhelmus van der Sleyden. 30 Jan. 1823.
21. Alphonsus Gilbert verkrijgt bij koop van de erfgenamen van Jhr. mr. Michael Alexander Joseph van der Beken Pasteel. 10 Mei 1871.
22. Emile Martinus Johannes Wilhelmus Eugenius Huysmans verkrijgt bij koop van de erfgenamen van Alphonsus Gilbert. 17 Mei 1897.
23. Maria Louise Henriette Sletering, weduwe van Emile Martinus Johannes Wilhelmus Eugenius Huysmans, verkrijgt bij testament van haren echtgenoot dd. 21 Oct. 1913.

Heren van Asten.

1. Wenceslas en Johanna, hertogen van Brabant, beleenen Peter Coutereel. 4 Sept. 1362.

2. Gen. hertogen beleenen Henrick van Cuyck bij confiscatie ten nadeele van Peter Coutereel vnd. 31 Jan. 1367.
3. Peter van Vertaing verheft bij doode van Johanna van der Leck, zijne tante. 12 Mrt. 1472.
4. Berthout Back verheft bij koop van Peter van Vertaing vnd. 4 Sept. 1476.
5. Janne Back verheft bij doode van Berthout Back, zijn vader. 19 Mrt. 1497.
6. Otte Back verheft bij doode van Jan Back, zijn vader. 13 Febr. 1509.
7. Juffr. Adriaen Bacx verheft bij doode van Ot Bac, haar broeder vnd. 15 Sept. 1509.
8. Reyner van Brederode verheft bij doode van Adriaen Bax, zijne moei vnd. 28 Nov. 1535.
9. Jhr. Maximiliaen van Brederode, als sterfman met jhr. Wolphart, zijn neef, verheft bij doode van jhr. Reynier van Brederode, hun vader, resp. grootvader vnd. 1 Oct. 1592.
10. Juffr. Catherine van Brederode verheft bij doode van jhr. Wolphart, haar broeder vnd. 13 Oct. 1592.
11. Everardt van Doirne verheft bij koop van Wilhelm van Outelair en Agnes van Merode, echtelieden. 15 Mrt. 1659.
12. Johan Christoffel baron de Bertholff de Ruyff verheft bij doode van Anna Wilhelmina baronesse de Doerne en van haar zoon. 11 Apr. 1725.
13. De Raad en Leenhove van Brabant geeft uit na executie bij onwillig decreet aan Pieter Valkenier. 19 Jan. 1735.
14. Brechtje van Ghesel, weduwe en erfgename van Pieter Valkenier, verheft bij doode van haar echtgenoot vnd. 29 Juli 1738.
15. Jan van Nievervaart en Cornelis van Hombroeck voor 5/6 en Jacobus Lcsecaat voor 1/6 verheffen bij koop van de erven van Brechtje van Ghesel. 23 Sept. 1754.
16. Anthonia Papegaay, weduwe van Cornelis van Hombroeck, voor 1/2 en Cornelis Melchior van Nievervaart en Martinus Adrianus van Nievervaart voor 1/2 verheffen. 13 Juli 1790.
17. De executeurs van den boedel van Anthonia Papegaay voor 1/2, de erven van Regina van Kessel, weduwe van Martinus Adrianus van Nievervaart voor 1/4 en de erven en crediteuren van den boedel van Cornelis Melchior van Nievervaart voor 1/4 dragen over aan Dirck Corneliszoon Vos. 16 Aug. 1811.
18. Leenderi en Cornelis Dupper verkrijgen bij scheiding en deeling der nalatenschap van Dirk Vos Cornelis zoon.

- 2 Sept. 1822.
19. Willem Francis Guljé verkrijgt bij koop van Cornelis Dupper en de voogd der onmondige kinderen van Leendert Dupper. 15 Dec. 1836.
 20. Vrouwe Maria Judith Guljé verkrijgt bij erfmaking van Willem Francis Guljé, haar vader vnd.
 21. Vrouwe jkvr. Raphaëla Maria Alexandrina Antonia Johanna Baptista Wilhelmina Boreel de Mauregnault, echtgenoot van Frans Ernst Alexander baron van Hövell tot Westerflie, verkrijgt bij erfmaking van vrouwe Maria Judith Guljé vnd.
 22. Mr. Clemens Ernest Alexander baron van Hövell tot Westerflie voor 1/2 en Alexander Eduard Hubert baron van Hövell tot Westerflie voor 1/2 verkrijgen bij scheiding van den boedel van vrouwe jkvr. Raphaëla Boreel de Mauregnault, hunne moeder bnd. 9 Juli 1917 ?

Heren van Baardwijk.

1. Gaspar Frederic Charl, ook genoemd G. F. Joseph d' Overschie verheft bij doode van Adrianus Franciscus d' Overschie, zijn vader. 22 Jan. 1767.
2. René d' Overschie d' Overbach verkrijgt bij scheiding van den boedel van Gaspar Frederic Charl d' Overschie vnd.
3. Gravinne Jeanette Françoise Hubertine Marie Cornélie Walburge baronesse d' Overschie, echtgenote van Theophile Guillaume Anthoine graaf de Hompesch, te St. Josse ten Noode verkrijgt, vermoedelijk bij vererving, uit den boedel van vrouwe Alexandrine Françoise Fiacrine d' Overschie Wisbeq.
4. De Maatschappij voor bank- en handelszaken onder de firma C. de Fosse en Woeste te Brussel verkrijgt bij koop van gravinne Jeanette F. H. M. C. W. baronesse d' Overschie.
5. Vrouwe Johanna Maria van der Wiel, weduwe van Anthony Smits, te Eindhoven, verkrijgt bij koop van de maatschappij vnd. 25 Nov. 1847.
6. Joanna Theodora Veronica Cornelia Smits, echtgenote van Benedictus Aloysius Franciscus (sic) Janssens.
7. Joannes Maria Hubertus Janssens, bestuurder van het hospitaal te Temsche, verkrijgt uit den boedel van Joanna Th. V. C. Smits bnd. 4 Nov. 1903.
8. Antonius Maria Petrus Janssens de Varebeke te St. Nicolaas verkrijgt uit den boedel van Joannes M. H. Janssens bnd. 21 Apr. 1921.

(Wordt vervolgd)

DIRCK VAN ZEVEDER, SCHOUT VAN GIESSEN

In de Heusdense portefeuille R. 216 ¹⁾ bevindt zich een brief uit het jaar 1591, bezegeld (zegel onder een ruit) door Dirck van Zevender als schout van Giessen. Merkwaardig is het, dat dit zegel duidelijk de twee dubbel beurtelings gekanteelde dwarsbalken — zonder breuk — van het geslacht van Arkel vertoont. Zoals hierna zal blijken, wordt deze schout in andere Heusdense akten Joncker genoemd. Uit de door mij geraadpleegde Heusdense archivalia kan het volgende familie-overzicht worden samengesteld.

N.N. van Zevender. Hij had (o.a.?) twee zoons en een dochter, n.l. 2):

- a. Joncker Dirck van Seventer ;
- b. Joncker Gijsbert van Seventer. Hij is dood in het jaar 1608. in welk jaar zijn enige zoon Huybert van Seveder wordt genoemd. Diens moeder was Mariken Aerts van Rijswijck ²⁾. Laatstbedoelde had als „dienstmaecht” gewoond bij Johan van Cuyck, heer van Herpt. In 1613 woonde Huybert van Seveder te Dordrecht en was hij gehuwd met Isabel Cornelisdr. Krachtens deze echtverbintenis was hij erfgenaam van Metken Frans Dirckx Cuysten van de Wiel, „haer overleden muye” ³⁾. Cornelis Antonissen van Dordrecht was zijn schoonvader ⁴⁾. In 1615 verkocht Huybrecht van Seveder als erfgenaam van zijn tante Adriana Aerts van Rijswijck, land te Veen aan Wijnant Cornelis van Gellicum ⁵⁾.
- c. Cornelia van Seveder, in 1608 gehuwd met Aert van Eck, ambachtsheer tot Vuytwijck. In 1615 was hij tevens borge-meester der stad Woudrichem en had hij een zoon Huijbrecht van Eck ⁶⁾.

Te oordelen naar het zegel van Joncker Dirck van Zevender zou men zeggen dat men hier te doen heeft met een familie, gesproten uit het geslacht van Arkel.

Schijndel.

A. v. B.

Alle nrs hebben betrekking op het schepenaarchief van Heusden.

1) Losse stukken. 2) R. 441, fol. 14v. 3) R. 62, ongefol.

4) R. 448, fol. 16. 5) R. 448, fol. 12v en R. 287, fol. 33.

6) R. 448, fol. 40v.

DIRK VAN NUYSSENBORCH

Jonker Dirk van Nuyssenborch die in 1558 werd geboren was het jongste kind uit het huwelijk van Dirk en Margaretha van der Merwede.

Hij was in eerste huwelijk gehuwd met Hase van Groeneven, dochter van Adriaen en Josina van Emberscamp, uit welk huwelijk geen kinderen werden geboren.

Na de dood van deze Hase van Groeneven, die 27 Mei 1596 overleed, hertrouwde hij op 24 April 1597 te Haarlem met Margaretha Stuydelinks, geboortig van Antwerpen, dochter van Frederik en Margaretha Goesmans.

Dirk van Nuyssenborch bezat buiten Haarlem een hofstede welke was gelegen aan de tegenwoordige Oosterduinweg en volgens de beschrijving zeer fraai moet geweest zijn.

De 7e Augustus 1609 verkocht hij deze hofstede met hui-
zing, schuren en aankleven van dien, mitsgaders de boomgaarden, plantagiën en enterijen, singelen, lanen en landen er aan behorende aan Laurens Jansz Spiegel, raad en schepen van Amsterdam en zeepzieder aldaar.

Blijkbaar verkocht hij bovengenoemde bezitting omdat hij ging wonen te Vrijhoeven in de Langstraat in het huis genaamd „de steene camer” een bezitting welke hij van zijn moder had geërfd. Dit huis was 30 Juni 1495 met de erve daaraan annex gekocht door Daniel van der Merwede.

Zo kwam het dat het geslacht van Nuyssenborch, hetwelk oorspronkelijk in Dordrecht was gevestigd, een woonplaats vond in dat gedeelte van Zuid-Holland hetwelk tegenwoordig tot Noord-Brabant behoort.

's-Hertogenbosch. Jhr. Mr. Dr. B. de Roy v. Zuidewijn.

OP BEDEVAART GESTORVEN ?

Begraven te Kevelaer 18-4-1740 : *Joannes Omen*, caelebs ex Dongen prope Bredam, obiit 15a. hujus mane circa 10am (horam), aetat. 40 annorum.

Hoewel — genealogisch gezien — „maar” een vrijgezel, kan aan een dergelijk voorkomen buiten de geboortestreek soms wel eens wat meer vastzitten, tenzij de betrokkene tijdens een bedevaart het leven liet.

Rotterdam.

J. A. M. van der Loo.

BOSSCHE POORTERS

Matheeus Lu en zijn broer Peter, poorters van Den Bosch, verklaren op 13 Aug. 1492 ter instantie van Jan Peters soen, poorter van dezelfde stad, dat Peter, zoon van de voornoemde Jan Peters soen, geboren is in Den Bosch, en gedoopt werd in de St. Jan aldaar.

Matheeus Lu was toen zijn „vuynt peter”. Jan Peters was toen ter tijd meester vanden lijnenwever-ambacht.

Peter Jan Peters is dus een geboren poorter.
(Den Bosch R. 1261 fol. 510v).

Jan Colen en Everart Janss. van Beerlikem verklaren op 23 Januari 1495 n.st., dat Peter van Beerlikem die aude een geboren poirter van Den Bosch was en dat zijn zoon Peter de jonge van Beerlikem ook een geboren poirter is.

Jan Colen was vuntmeter bij de doop van Jan de jonge. En Everart had gezien, dat Peter de jonge met enen wagen van Beerlikem ter stad waert gevuert omme zijn doopsel te halen in der fonten der kercken van Ste Jans.

(Den Bosch R. 1264 fol. 135).

F. S.

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Antwoorden

Schrauwen. (IV, 48). Blijkens mijn ms no 26, folio 386, was een Jan Schrauwen op 20-3-1698 te Achtmaal geboren als zoon van Adriaen Corneliszn. Schrauwen en Adriana Geertsdr. Dirven. Peter: Cornelis Gerardszn. Rafels; meter: Jacoba Jansdr. Snepvangers. Tot de beschikking van de vraagsteller staan: gegevens Schrauwen en Dirven uit de omgeving van Breda.

Brussel, 126, Chaussée d'Ixelles.

B. W. van Schijndel.

Nieuwe vragen

Leijdekkers. - Gegevens gevraagd omtrent het voorgeslacht, geboorteplaats en datum van Walterus Leijdekkers. Hij huwde in de parochie Halsteren met Anna Fransse Vos, welke 28-12-1702 te Halsteren is gedoopt. Hoewel verschillende familieleden in genoemd Halsteren woonachtig waren is het mij niet mogen gelukken zijn geboorteplaats en datum te achterhalen.

Dordrecht, Vest 94.

G. Leijdekkers Jr.

Lightvoet. - Gegevens gevraagd omtrent het voorgeslacht, geboorteplaats en -datum van Gerardus Christiani Lightvoet, welke op 1-7-1696 te Loon op Zand (Venloon) huwde met Francisca Gregory (ook wel Gorisse of Godefridi).

Voorburg (Z.H.), Pr. Bernhardlaan 161.

G. A. A. Lightvoet.

BERGEN OP ZOOMSE POTBAKKERS-FAMILIE'S
TUSSEN 1600 EN 1700

door K. v. d. Watering

Voor al in de 17e eeuw is de potmakersindustrie in Bergen op Zoom zeer belangrijk. Uit de enkele familie's die de drempel van de 17e eeuw overschrijden spruiten spoedig talloze anderen, terwijl menige potbakker van elders zich hier komt vestigen. In het midden van de 17e eeuw zijn er ruim twintig potmakersijen. Door allerlei oorzaken loopt dit aantal in het begin van de 18e eeuw terug tot 12. Slechts enkele families weten zich als potmakers te handhaven. Zij die een gokje wagen sneuvelen of vestigen zich elders, anderen sterven uit, terwijl sommigen van beroep veranderen. De familiebetrekkingen tussen de potmakers-familie's onderling zijn zeer sterk. Tegen het einde van de 17e eeuw isoleren zij zich zo veel mogelijk. De katholieke elementen verdwijnen geleidelijk aan, zodat de Ned. Hervormde godsdienst bij de leidende potmakers blijft overheersen.

De familie Houck

Tot de voornaamste potbakkers-familie's uit de 17e eeuw behoort de familie HOUCK. De stamvader JAN CLAESSEN HOUCK is metselaar van beroep en drijft daarnaast een handel in kalk¹⁾. Uit zijn huwelijk met MAIJKEN PIETERS²⁾ spruiten verschillende kinderen o.a. CLAES, PIETERNELLEKEN, THEUNKEN, ANTHONIE en MAIJKEN (waarschijnlijk ook nog JANNEKEN en JACQUEMIJNTKEN). De familie is waarschijnlijk katholiek, althans in de doopboeken van de Ned. Herv. Gemeente komen geen dopen voor.

1) Gem. Arch. B.o.Z. R. 237, fol. 77.

2) Gem. Arch. B.o.Z. R. 666 fol. 28 verso.

Claes de eerste potmaker van de familie

CLAES JANSEN HOUCK huwt 9 October 1616 met JANNEKEN JANS, dochter van Jan Pieters, schipper en van Mayken Willems³⁾. Beiden zijn in Bergen op Zoom geboren. Uit dit huwelijk worden vijf kinderen geboren: TANNEKEN, 21 Juni 1617, GEERTRUIJT, 2 Sept. 1618, MAEIJKEN, 21 Juli 1620, FRANCIJNTKEN, 6 Maart 1622, JAN, 14 Mei 1624.

In zijn kort leven — hij overlijdt vóór 1627 — vinden we hem in 1624 als deken en in 1625 als gezworene van het potmakersgilde. Zijn weduwe huwt 9 Juni 1627 met ARRIAEN CORNELISSEN BOUWMAN gezegd ROSE j.m. uit Rotterdam die we later als mr. pottenbakker tegen komen.

Jan volgt zijn vader op

Vrij spoedig heeft de familie Houck zich een eerste plaats veroverd in de rijen van de Bergen op Zoomse potbakkers. JAN CLAESSEN HOUCK is blijkbaar een gefortuneerd man. Hij bezit de potterij „de Kat” gelegen aan de N.Z. Haven in het Nicolaes de Backerstraatje en koopt 28 November 1653 de potterij *de Kleine en Grootte Gapert* gelegen aan de N.Z. van de Haven, van de erven Dignus Willemsen (de Coninck)⁴⁾. Hij huwt 26 October 1649 CORNELIA JACOBS VAN ADDEN, een middenstandsdochter. Op geregelde tijden vermeerderd het kindertal. NICOLAES ziet het levenslicht op 12 Maart 1651; JACOMIJNE op 18 October 1652; MARIA op 26 Januari 1655; JACOBUS op 5 December 1657; JANNEKEN op 24 December 1659; JOHANNES op 18 October 1661 en CORNELIA op 14 April 1664.

De belangrijkheid van deze pottenbakker blijkt ook uit de bestuursfuncties die hij in het gilde bekleedt. Tweemaal in 1650 en 1663 vinden we hem als deken en vijfmaal in 1651, 1655, 1659, 1663 en 1664 als gezworene van het potmakersgilde.

De jongste zoon treedt in vaders voetsporen

Als Jan Claessen Houck sterft laat hij twee zoons na die hem later zouden kunnen opvolgen. Zijn oudste zoon Nicolaes is waarschijnlijk vroeg gestorven. Jacobus is nog een knaap van nog geen tien jaar en Jan, de jongste mannelijke telg, is nog een kleuter.

3) Gem. Arch. B.o.Z. Register van opdrachten R 235 fol. 167 recto.

4) Gem. Arch. B.o.Z. fol. 37 recto.

Moeder Cornelia is echter een kordate vrouw. Zij exploiteert zelf „De Gapert”, verhuurt „de Kat” aan diverse pottenbakkers⁵⁾ en koopt, verkoopt en verbouwt allerlei panden in het pottenbakkerskwartier gelegen⁶⁾. Nog tijdens haar leven verkoopt zij (5 Febr. 1700)⁷⁾ „de Gapert” aan haar zoon Jan en laat *de versleten potterij „de Kat” ombouwen in vijf huisjes*⁸⁾.

Intussen is Jacobus Jansen Houck de wijde wereld ingetrokken. Na zijn huwelijk (22 Juli 1681) met ARDINA VERVOERENS, wed. van Jan Everts Visscher, gaat hij in Middelburg wonen⁹⁾. Zijn jongste broer JAN JANSEN HOUCK is dan de aangewezen persoon om in vaders voetsporen te treden.

De laatste pottenbakker Houck

De mannelijke leden van het geslacht Houck zijn blijkbaar niet sterk van constitutie. Zij sterven allen op middelbaren leeftijd. Ook Jan Jansen Houck maakt hierop geen uitzondering.

25 Juni 1687 huwt hij MARIA VAN WEERT, j.d. van Bergen. Dit huwelijk wordt slechts met één kind gezegend. 2 Maart 1688 vinden we de aangifte van JOANNES in de Kath. Doopboeken.

Na het overlijden van zijn eerste vrouw huwt Jan Jansen Houck 9 Juni 1694 voor de tweede maal met ANNA FRISCUS, j.d. van Bergen. Dit tweede huwelijk is kinderrijker. Achtereenvolgens worden geboren: CORNELIA, 16 April 1695, JACOBUS, 24 Maart 1696, MARIA, 13 Januari 1698, MARIA, 7 Maart 1699, WILHELMINA, 15 October 1701, CORNELIA, 29 Maart 1704, CORNELIA, 21 Februari 1706.

6 September 1706 overlijdt JAN CLAESSEN HOUCK en reeds op 22 October 1706 verkoopt zijn weduwe de potterij „de Groote en Kleijne Gapert” aan de potbakker Hendrick de Pauw¹⁰⁾.

Tijdens zijn leven was deze laatste pottenbakker uit de familie Hoeck deken van het gilde in 1694 en gezworene in 1692, 1699, 1702 en 1704.

5) Gem. Arch. B.o.Z. Not. v.d. Creke d.d. 6 Febr. 1667 R 728 en idem d.d. 19 Febr. 1674 R 735. 6) Gem. Arch. B.o.Z. R 246 fol. 121 verso.

7) Gem. Arch. B.o.Z. R 247 fol. 187 recto en volgende; cfr voor de Wed. Jan Claessen Houck haar testament d.d. 9 Jan. 1639 R 893.

8) Gem. Arch. B.o.Z. R 241, fol. 21 verso R 244 fol. 9 verso.

9) Zie 7. 10) Gem. Arch. B.o.Z. R 247 fol. 186 verso.

De familie de Pauw.

De stamvader

Hendrick de Pauw, de nieuwe eigenaar van „de Gapert” is een kleinzoon van de avonturier HENDRICK ADRIAENSEN DE PAUW, ruiter onder de heer Gouverneur en afkomstig van Vere, die 24 Febr. 1626 huwt met CATELYNE JANS j.d. van Vere, zijn sporen aan de kapstok hangt en potmakersknecht wordt ¹¹⁾).

Als zijn vrouw is overleden mikt hij wat hoger en sleept de potmakersdochter JOSIJNTJE JOOS POY in de wacht waarmee hij op 17 Juli 1639 in het huwelijk treedt.

Uit het eerste huwelijk is een dochter CORNELIA geboren (29 April 1629) die 2 Juli 1656 met de potmaker CORNELIS CLAESSEN MET EEREN trouwt. Het tweede huwelijk brengt vier kinderen voort: JOSIJNTJE (?) ADRIAEN 23 Sept. 1644; JOOS 9 Dec. 1646 (als baby overleden) en JOOST 27 Juni 1649.

Josijntje huwt 2 Juni 1663 met de timmerman Adriaen van Sande en treedt uit de potbakkerswereld. Adriaen en Joost volgen de voetsporen van vader Hendrick.

De jonge Pauwen.

ADRIAEN HENDRIJKSEN DE PAUW huwt met de potmakersdochter MARGRIET JORIS VAN HOVEN ¹²⁾.

Verder niets bekend.

JOOS HEYNDRIXEN DE PAUW huwt 19 Juli 1676 (on-dertrouw 27 Juni 1676) te Bergen op Zoom met CORNELIA JANSEN VAN DORTH. Van de kinderen HEYNDRIK 27 April 1677; JOHANNA 21 Juni 1680; ADRIAEN 16 Juni 1682; CLASINA 15 Sept. 1684; JOHANNES 6 Nov. 1686; CORNELIS 29 Mei 1689 en JOSIAS 11 Maart 1696, zijn alleen de beide eerste jongens voor de potbakkerswereld van betekenis ¹³⁾.

dd. 23 Jan. 1681 koopt vader Joos van Anthony Hendrick van Overstraten diens potterij met toebehoren „de Lampe” gelegen in de Dubbelstraat ¹⁴⁾. Voorlopig blijft die potterij in de familie. Bijna veertig jaar lang is Joos potmakersbaas. Als deken komt hij voor in 1682 en 1713 en als gezworene in 1683;

11) Gem. Arch. B.o.Z. R 747 fol. 306 recto

12) Gem. Arch. B.o.Z. R 239 fol. 263 verso.

13) Zie zijn testament Gem. Arch. B.o.Z. R 854 d.d. 10 Mrt 1694.

14) Gem. Arch. B.o.Z. R 242 fol. 77 recto.

1691 ; 1696 ; 1702 ; 1707 ; 1709 ; 1714 en 1720. 21 Oct. 1712 koopt hij van Jacobus van Adden en Ida van Adden het huisje „de Kleyne Sael” aan de Z.Z. Lange Dubbelstraat 15).

De kleinzoons

HEYNDRIK JOOSEN DE PAUW wordt dus 22 October 1706 door aankoop eigenaar van „de Gapert”. Ook hij is een gezeten potbakker.

25 Jan. 1715 koopt hij van de erfgenamen wijlen Marinus van Dort en Elisabeth de Bont een huis de Grote Smacke¹⁵⁾ en 4 Febr. 1718 van het potmakersambacht het huis „Couwenberg”¹⁷⁾. In de geklapperde registers van de 18e eeuw is deze familie vrij gemakkelijk na te sporen. Deze genealogiën vallen echter buiten het kader van dit artikel.

Adriaen Joosen de Pauw huwt Juni 1708 (ondertrouwd 19 Mei 1708) MAGDALENA VAN DORT. Ook hij is potbakker.

25 Jan. 1715 koopt hij uit de boedel van wijlen Marinus van Dort en Elisabeth de Bont enkele huisjes¹⁸⁾.

Hij is 8 Juni 1723 overleden.

De familie de Coningh

De koning van de potmakers

Laten wij nu eens terugkeren tot de stamvader van de familie Houck : Jan Claessen. Van zijn kinderen zijn alleen CLAES en THEUNKEN voor ons van belang. De nazaten van Claes Jansen Houck hebben we op de voet gevolgd tot in het begin van de 18e eeuw. Na dit tijdstip beëindigden wij onze nasporingen omdat de registers dan klappers hebben die een voortgezet onderzoek voor iedere belanghebbende vergemakkelijken. Wij zullen ons nu bezig houden met de potmakersfamilie de Coningh die door het huwelijk van Theunken Jansen Houck met Dignus Willemsen (de Coningh) met de familie Houck verbonden wordt.

WILLEM MEEUSZ is de stamvader van dit geslacht van flinke potmakers. Hij is een gezeten potbakker en eigenaar van

15) Gem. Arch. B.o.Z. R 249 fol. 43 verso.

16) Gem. Arch. B.o.Z. R 249 fol. 139 verso.

17) Gem. Arch. B.o.Z. R 249 fol. 217 recto.

18) Gem. Arch. B.o.Z. R 249 fol. 144 recto en 140 verso.

verschillende bedrijven. We mogen wel zeggen dat hij op het laatst van de 16e en het begin van de 17e eeuw de spil is waar de gehele Bergse potmakersindustrie om draait. Tussen 1580 en 1616 wordt hij niet minder dan 10 maal als deken en 20 maal als gezworene van het potmakersgilde gekozen.

Uit zijn huwelijk met LINCKEN PETERS worden zes kinderen geboren: GODELIEVE, BARBEL, BARTHOLOMEUS, PIETER, DIGNUS en WILLEM. Barbel huwt 29 Oct. 1606 met Hendrick Mattheus en vertrekt spoedig daarop naar Amsterdam¹⁹⁾. De jongste zoon Willem overlijdt vroeg. De andere kinders vinden we onder de verschillende potmakers terug.

Het aantal pottenbakkers wordt groter

Voor vader Willem oud en versleten is heeft hij zijn drie zoons in de geheimen van het potmaken ingewijd en hun allen in een zaak gezet. Hij kon dat ook best doen.

BARTHOLOMEUS WILLEMS DE CONINGH heeft van de drie de oudste rechten. 25 September 1613 huwt hij te Goes MAIJKEN CORNELIS. Het huwelijk is zeer kinderrijk. Achtereenvolgens vinden we in de doopboeken der Ned. Herv. Gemeente te Bergen op Zoom: DIGNEKEN, 25 Juli 1614, WILLEM, 13 November 1615, NEELTKEN, 29 Maart 1617, WILLEMMEIJNTKEN, 22 Febr. 1619, PETRONELLEKEN, 2 October 1620, CORNELIS, 28 November 1621, CORNELIS, 20 September 1623, QUIRIJN, 26 December 1625, CORNELIS, 12 Januari 1628, KATHLINKEN, 7 October 1629, DINGMAN, 8 December 1630, PIETER, 12 September 1632, CATELIJNKEN, 17 September 1634, ADRIAEN, 24 September 1636.

Van al deze kinderen blijven Willem, Quirijn — die in Middeburg gaat wonen —²⁰⁾ en Pieter in het vak van hun vader terwijl Willemeijntken door haar huwelijk met de potmaker MARINUS PHILIPS VAN LEUR haar potmakersbloed niet verloochent.

Bartholomeus komt in 1618 als deken en in 1619, 1622, 1628 en 1635 als gezworene voor in het bestuur van het potmakersgilde. Hij overlijdt voor 17 Sept. 1638.

Na de dood van hun ouders verkopen de erfgenamen de

19) Gem. Arch. B.o.Z. R 238 fol. 37 recto en R 234 f. 201 recto.

20) Zie voor gegevens van de familie Bartholomeus Willems, Register van opdr. R 238 fol. 37 recto Gem. Arch. B.o.Z. en R. 782 d.d. 2 Juli 1664 testament Mayken Cornelis.

potterij „de Spaarpot” met drie schuren, een huisje „de kleine Spaarpot” en een huisje „het Houvat” gelegen in het Smakkestraatje d.d. 28 October 1667 aan de potbakker Bartholomeus Symonssen de Jager, een kleinzoon van de overleden potbakker ²¹⁾. Het is niet bekend aan wien de potterij overging die Bartholomeus 1 April 1622 kocht ²²⁾ uit de boedel van zijn vader en die achter „Couwenborch” is gelegen.

PIETER WILLEMSSEN DE CONINCGH huwt in October 1619 MAIJKEN CORNELIS j.d. van Roosendaal. 9 October 1619 heeft te Bergen op Zoom de huwelijksaangifte plaats ²³⁾. Uit dit huwelijk komen twee kinderen voort: WILLEM, 15 November 1620 ²⁴⁾ en CATHARINA (LINTKEN), 25 Januari 1622. Het tweede huwelijk dat 18 October 1633 te Bergen op Zoom wordt gesloten met JANNEKEN MARINUS, j.d. van Tholen is vruchtbaarder. Als de vader sterft blijft de moeder achter met vijf onmondige kinderen: BARTHOLOMEUS, BARBEL, DIANA, CORNELIS en MARINUS PIETERS de CONINCK ²⁵⁾. Van al deze kinderen ontmoeten we later alleen Bartholomeus als potbakker.

Pieter Willems oefende zijn beroep uit in de potterij van zaliger Jan Anthonissen, potbakker, gelegen aan de Dubbelstraat en waarschijnlijk „de Rozenkrans” geheten. 7 Maart 1631 verkoopt hij deze potterij aan Adriaen Cornelis Rose, potbakker ²⁶⁾. We ontmoeten hem tweemaal als deken 1623 en 1632 en vier maal als gezworene van het potmakersgilde 1621, 1624, 1633 en 1636.

1 Febr. 1622 koopt hij in verband met boedelscheiding van zijn broer enig onroerend goed aan de Dubbelstraat ²⁷⁾. 28 November 1631 verkoopt hij het huisje de Marotte aan Adriaen Augustyns ²⁸⁾.

DIGNUS WILLEMSSEN (DE CONINCGH) heeft uit zake-lijk oogpunt bekeken veel geluk. Enkele maanden na zijn huwelijk koopt hij van zijn mede-erfgenamen de potterij „de Groote en Cleynse Gapert” ²⁹⁾ welke zijn vader heeft nagelaten en kan dus dit bedrijf gewoon voortzetten. Hij huwt 19 Sept

21) Gem. Arch. B.o.Z. R 240 fol. 256 recto.

22) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 57 verso.

23) Zie voor deze stamboom Gem. Arch. B.o.Z. R 680 fol. 359 en R 680 fol. 361. 24) Hij overlijdt ongehuwd, zie R 238 fol. 37 recto.

25) Gem. Arch. B.o.Z. Register van opdrachten R 237 fol. 187 verso.

26) Gem. Arch. B.o.Z. Register van opdrachten R 233 fol. 166 recto.

27) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 58 verso.

28) Gem. Arch. B.o.Z. R 233 fol. 184 verso.

29) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 57 recto.

1621 THEUNKEN JANS, wed. van Cornelis Quirijnsen van Reymerswale en dochter van de metselaar Jan Claessen Houck, de stamvader van de potmakers-familie Houck. De twee kinderen KATHELIJNKEN, 2 April 1624 en TANNEKEN, 10 Mei 1628, die uit dit huwelijk werden geboren sterven op jeugdige leeftijd zodat beide ouders voor 28 Nov. 1653 kinderloos zijn gestorven³⁰⁾. Dignus is ook weer normaal vertegenwoordigd in het bestuur van het gilde. 1526 vinden we hem als deken en in 1627, 1630, 1634, 1638 en 1650 als gezworene. 10 Dec. 1621 koopt hij enig onroerend goed van zijn collega Jan Anthonissen³¹⁾.

Ook de kleinkinderen blijven in het vak

Als er veel nakomelingen zijn is het moeilijk hun allen voldoende op dreef te helpen. Een achteruitgang in financiële gesteldheid en invloed kan dan ook niet uitblijven. Dat merken we al dadelijk bij de kinderen van Bartholomeus Willems de Conincgh. Zijn oudste zoon WILLEM MEEUSSEN DE CONINCCH komt niet eens meer voor in het bestuur van het gilde. 12 Juli 1644 huwt hij te Bergen op Zoom een schippersdochter MAIJKEN JACOBS³²⁾, welke hem vier dochters schenkt. MARI, 23 Jan. 1646, MAETJE, 9 Juli 1647, ELISABETH, 28 Mei 1649 en CATELIJNE, 14 Juli 1651. Alleen Elisabeth vinden we later bij de potbakkers terug als echtgenote van Cornelis PIETERSEN DE CONINCK, potbakker. Maria overleden voor 6 Maart 1691 was gehuwd met Barent Jansen en Catelyne met Jacob Moyens (ook Mugge genoemd). Zij huwde 26 April 1776 voor de tweede maal met Paulus Scheffelaar. Voor 13 Mei 1706 was zij weer weduwe.

De potterij van vader Willem is gelegen aan de N.Z. Haven en heet „Croonenburg”. Hij kocht het bedrijf d.d. 2 Juni 1651 van Joris Janssen³³⁾.

Na het overlijden van Willem Meeussen de Conincgh³⁴⁾, huwt zijn weduwe met de potmaker JACOB VAN DE ZANDE, j.m. van Santhove. Voor de uit dit tweede huwelijk spruitende kinderen is het blijkbaar moeilijk in de kring van potmakers te worden opgenomen. Tenminste geen van de kinderen komen we later tegen en als Jacob v. d. Zande is gestorven verkoopt zijn weduwe de potterij „Croonenburg” d.d. 19 Mei 1662 aan

30) Gem. Arch. B.o.Z. R 238 fol. 37 recto en testament Dignus Willemssen R 666 fol. 28 verso.

31) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 36 recto.

32) Dochter van Jacob Janss en Elysabeth Jans (zie R 237 fol. 142 v.).

33) Gem. Arch. B.o.Z. R 237 fol 271. 34) Zie R 237 fol. 144 verso.

PIETER MEEUSSEN DE CONINCK ³⁵⁾, de jongste broer van haar eerste man, zodat het bedrijf weer in de familie terug komt. Tot aan haar dood blijft zij nog wel in het bezit van het huis Cannenburgh, maar als zij is gestorven verkopen de erfgenamen van haar eerste man het huis aan het potmakersambacht (d.d. 21 April 1676) ³⁶⁾.

QUIRIJN MEEUSSEN DE CONINCK schakelt zich als concurrent uit door in Middelburg te gaan wonen, maar de jongste telg van Bartholomeus PIETER BARTHOLOMEUS DE CONINCK, weet de oude luister van zijn grootvader enigszins te herstellen. Niet minder dan vier maal 1668, 1671, 1674, 1677 wordt hij als deken van het potmakersgilde gekozen en zevenmaal 1664, 1666, 1669, 1672, 1675, 1678, 1679 als gezworene. Met vrijwel iedere transactie in de familie heeft hij iets te maken ³⁸⁾. Zo is hij mede-eigenaar van de potterij de „Spaarpot”, die d.d. 28 October 1667 door de familie de Coninck wordt verkocht aan de potmaker Bartholomeus Sijmonssen de Jager. 24 Maart 1679 krijgt hij deze potterij in volle bezit ³⁸⁾. Overigens oefent hij zijn beroep uit in de potterij „Croonenburg”, gelegen aan de N.Z. van de Haven, welke hij 19 Mei 1662 van zijn schoonzuster kocht ³⁹⁾. 15 Maart 1661 huwt hij te Bergen op Zoom LADIERKEN CORNELIS CNOLLAERT j.d. van Bergen ⁴⁰⁾. Uit dit eerste huwelijk zijn slechts twee kinderen en wel: DINA, 18 April 1663 ⁴¹⁾ en BARTHOLOMEUS 7 October 1661. Waarschijnlijk is dit laatste kind gestorven want het eerste kind uit het tweede huwelijk dat 2 Juni 1668 te Bergen op Zoom wordt gesloten tussen Pieter Bartholomeus de Coninck en CATARINA VAN WEERDT (ook wel CATHARINA GERAERTS VAN HOUFF) is wederom een BARTHOLOMEUS 20 December 1673. Vier jaar later 23 Juni 1677 vond ik nog een tweede kind: GERARDUS.

BARTHOLOMEUS PIETERSEN DE CONINCK doet voor zijn neef niet onder. In 1667 en 1681 is hij deken en in 1665, 1668, 1673, 1675, 1678, 1682, 1687, 1691 en 1698 gezworene van het potmakersgilde.

35) Gem. Arch. B.o.Z. R 239 fol. 263 verso.

36) Gem. Arch. B.o.Z. R 241 fol. 146 verso.

37) Zie o.a. Gem. Arch. B.o.Z. R 240 fol. 60 recto.

38) Gem. Arch. B.o.Z. R 241 fol. 287 verso R 241 fol. 303 recto.

39) Gem. Arch. B.o.Z. R 237 fol. 271 recto.

40) Gem. Arch. B.o.Z. R 239 fol. 271 recto.

41) Gem. Arch. B.o.Z. gehuwd 1 Mei 1689 te Steenberg met Jethro Everaerts j.m. v. Bergen.

Hij huwt 5 September 1662 te Bergen op Zoom met MAIJKEN JACOBS VAN ADDEN, j.d. van Bergen ⁴²⁾. De familie is katholiek. Uit dit huwelijk werden zeven kinderen geboren: JACOMINA, 14 Jan. 1688, gehuwd met Mattheus van der Weyden, wed. van Middelburg; PETRONELLA, 19 Juli 1644, gehuwd 18 Juli 1698 met Pieter Friscus; BARTHOLOMEUS, 4 Mei 1666, PETRONELLA, 9 December 1668, PETRUS, 25 Februari 1670, JOHANNA, 26 October 1671 en PETRUS, 18 December 1674.

Aanvankelijk huurt hij van Cornelia Jacobssens van Adden weduwe van Jan Claessen Houck de potterij „de Kat” aan de N.Z. Haven maar als hij 18 Februari 1667 van de potmaker SANDER CORNET, diens gehele bedrijf eerst genaamd „de Marotte” nu „Den Doolhoff” gelegen in de Dubbelstraat naast „de Rooden Leeuw” koopt ⁴³⁾, verhuurt hij „de Kat” op zijn beurt aan JAN PIETERSEN HOPMANS ⁴⁴⁾.

Na het overlijden van hun moeder verkopen de kinderen op 31 Jan. 1710 een gedeelte van de boedel ⁴⁵⁾.

CORNELIS PIETERSEN DE CONINCK is deken in 1692 en gezworene in 1689, 1693, 1695, 1699, 1703, 1705. Uit zijn huwelijk met ELISABETH WILLEMSSEN DE CONINCK, zijn nichtje, dat 28 December 1683 te Bergen op Zoom wordt gesloten, worden voor zover we konden vinden, drie kinderen geboren: PETRUS, 2 Januari 1685; JOHANNA, 31 Juli 1686 en WILHELMINA, 13 November 1688. Ook deze familie is katholiek.

28 November 1698 koopt hij van de familie Adriaen Augustijn de potterij „De Boom der Liefde” gelegen aan de Dubbelstraat ⁴⁶⁾.

13 Jan. 1681 koopt hij van Anthony Hendricks van Oversraten een huis en erf „de Kleine Sale” gelegen aan de Dubbelstraat ⁴⁷⁾.

De familie de Coninck verdwijnt

Langzamerhand kiezen de achterkleinkinderen van de grote Willem Meeus een ander beroep en na Cornelis Pieterssen de Coninck komen we dan ook geen enkele pottenbakker van deze familie meer tegen. (Wordt vervolgd)

42) Zie voor de fam. v. Adden R. 241 fol. 210 verso en 323 recto en not. Adr. Schippers 13 Sept. 1678 R. 892 testament van Catharina Peeters van Weerdt, wed. wijlen Pieter Jacobsen van Adden.

43) Gem. Arch. B.o.Z. R. 240 fol. 133.

44) Gem. Arch. B.o.Z. not. Adr. van der Creke, R. 728 d.d. 6 Febr. 1667.

45) Gem. Arch. B.o.Z. R. 248 fol. 124 verso enz.

46) Gem. Arch. B.o.Z. R. 245 fol. 77 recto.

47) Gem. Arch. B.o.Z. R. 242 fol. 77 verso.

In het februari-nummer van dit maandblad deelde ik een en ander mede over de afstamming van Schopenhauer's bet-overgrootmoeder *Levina van Barendrecht*, waaromtrent tot dan toe niets anders bekend was dan dat zij te Klundert (Niervaert) werd geboren. De kerkelijke registers van deze plaats konden niet in aanmerking komen omdat ze te laat beginnen, terwijl de nasporingen in het rechterlijk en notarieel archief het onderzoek destijds geen stap verder brachten.

„Leider muss die Hoffnung auf eine Erforschung der Vorfahren des Astes van Barendrecht wohl endgültig aufgegeben werden“, schreef Dr Walther Rauschenberger in zijn „Nachträge zu Schopenhauers Ahnentafel“ (Schopenhauer-Jahrbuch XXIV (1937), S. 153).

De vondst die ik onlangs deed in het archief van de Borsche notaris Jurriaen van Luinen was voor mij aanleiding een nieuwe poging te wagen en deze werd met volledig succes bekroond.

Zoals wij zagen, werden in de gevonden notariële acte als *Levina's* ouders genoemd: *Cornelis Pietersen van Barendrecht* en *Heijltjen Ariens Slobben*.

Hoewel de naam (van) Barendrecht reeds eerder te Klundert voorkwam — in 1655 was er een schepen die Jan Geraertsen Barendrecht heette ¹⁾ — acht ik het toch zo goed als zeker, dat *Cornelis Pietersen* van het dorp Barendrecht, waar ook zijn getrouwde zuster *Janneken Pieters* woonde, afkomstig was. Hijzelf noemde zich, blijkens zijn handtekening: *Cornelis Petersen Schipper*, naar het beroep dat hij uitoefende. Herhaaldelijk komt hij als zodanig in de schepen-registers van Klundert voor :

29-4-1666. Corn. Leest, Abraham de Vroom en Corn. Peters worden gelast de compagnie van dHr Sergt. Major Bisschop te brengen naar den Briel ²⁾.

14-4-1667. De schippers Abraham de Vroom en *Cornelis Pieterssen* te Klundert worden gelast om met hun schepen de vrouwen en de bagage van de compagnie van de heer kolonel van Steelant, thans in garnizoen te Klundert, naar Breda over te brengen ³⁾.

9-8-1670. De schippers Cornelis Laureijssen Leest, Abraham Thonissen de Vroom, *Cornelis Pieterssen* en Jan Francquen te

1) R. Klundert 174. 2) R. Klundert 133. 3) R. Klundert 134.

Klundert worden gelast om met hun schepen de vrouwen en de bagage van de compagnie zeesoldaten van de heer Cap. Geerlich van Isselmuiden, thans in garnizoen te Klundert, naar Brielle over te brengen ³⁾).

30-12-1675. Octrooi voor de gezamenlijke schippers uit den Clundert ende den lande van Niervaert varende, t.w. Cornelis Leest, Abraham de Vroom, *Cornelis Pietersen*, Jan Francquen, Jan de Cramer, Marinus Corstiaensen en Jan Wouters, betreffende het vervoer van granen ⁴⁾).

4-10-1676. Certificatie voor *Cornelis Pietersse Schipper*, onsen ingesetene ende pachter van het veer, leggende voor dese Stadt. In het jaar 1673 had de kolonel Fredrick Backer als stadscommandant te Klundert de burgers aldaar, benevens de ingezetenen van Zevenbergen en het land van Flakkee, gerequireerd om te werken aan de fortificatiën van Klundert en omliggende forten. Die van Zevenbergen werkten aan de Noortschans, terwijl de anderen aan de fortificatiën van de Suijckerbergh waren te werk gesteld. Al deze mensen moesten 's morgens en 's avonds met het veer worden overgezet, zonder dat de veerman hiervoor enige betaling ontving ⁵⁾).

Op 18 juni 1668 testeerden *Cornelis Petersen Schipper* en *Heijltken Adriaens Slobbe* (zij tekent: Helten Aeris Slobbe) voor schepenen van Klundert; testateur ziek te bed liggende. Hun dochter *Lavijntken* was toen 1½ jaar oud. Zij legateerden ieder 25 gld. aan de armen van Klundert en benoemden elkaar tot universeel erfgenaam, met dien verstande dat de langstlevende zou gehouden zijn voor de opvoeding van hun kind(eren) zorg te dragen en dit (deze) als legitieme portie een som van 1000 carolus gld. uit te keren. Tevens werd bepaald dat de langstlevende in de uitoefening van de voogdij zou worden bijgestaan door Cornelis Leest ⁶⁾).

Dit testament werd op 4 februari 1670 herroepen en door een nieuwe uiterste wilsbeschikking vervangen. Ook ditmaal was de testateur bedlegerig. Wederom benoemden beide echtgenoten elkaar tot universeel erfgenaam. De langstlevende zou aan de diaconie-armen van Klundert 50 car. gld. moeten uitkeren. Mocht testateur het eerst komen te overlijden, dan zou testatrice gehouden zijn haar leven lang aan testateur's zuster *Janneken Pieters*, getrouwd met *Pieter Willems*, wonende onder *Barendrecht*, jaarlijks een som van 50 gld. te betalen, terwijl *Janneken* voornoemd, na testatrice's dood, uit de boedel

4) R. Klundert 135. 5) R. Klundert 136, fol. 11r.

6) R. Klundert 175.

zou genieten 1000 car. gld., zijnde het kapitaal van voormelde jaarlijkse uitkering van 50 gld. Als Janneken eerder zou komen te overlijden zou dit legaat vervallen aan haar kinderen en zou testatrice met de voogdij over deze kinderen worden belast. Mocht testatrice eerder dan testateur overlijden, dan zou deze laatste gehouden zijn aan testatrice's naaste vrienden ab intestato terstond na het overlijden een gelijke som van 1000 car. gld. uit te reiken; waarmede testateurs hun naaste vrienden ab intestato van de verdere erfenis verklaarden uit te sluiten⁶⁾.

Cornelis Petersen Schipper is vóór 17 januari 1681 overleden, want op die datum testeerde zijn weduwe *Heijltjen Ariens* vanaf haar ziekbed voor schepenen van Klundert. Daarbij legateerde zij 50 gld. aan de armen der stad en vermaakte de verdere na te laten goederen aan haar dochter *Levina*. Voor het geval dit kind beneden de jaren zou komen te overlijden, legateerde zij aan *Ariaentje Pieters* een som van 600 gld. en aan *Jannetje Pieters* het vruchtgebruik van eenzelfde bedrag, waarvan de eigendom zou komen aan *Jannetje's* alsdan in leven zijnde kinderen. Tenslotte werden als voogden over *Levina* benoemd dominee Harman van der Hage en Laureijs Cornelisse Leest⁷⁾, wiens ouders waren de hierboven reeds eerder genoemde *Cornelis Laureijssen Leest*, armmeester, brouwer, koopman en schipper te Klundert en *Adriaentje Adriaens Slobbe*, dochter van *Adriaen Cornelisse Slobbe* en *Lavijntje Pieterse de Cort*⁸⁾. Het is dus alleszins aannemelijk dat *Adriaentje* en *Heijltjen Slobbe* (*Levina's* moeder) zusters waren en dat *Levina* naar haar grootmoeder van moederszijde *Lavijntje de Cort* is genoemd.

Laureijs Leest was gehuwd met *Anneke van Heukelum*⁹⁾, die na de dood van haar man in 1690 hertrouwde met *Anthony Piterse Hoogendijck*¹⁰⁾, schepen te Klundert. Deze laatste is — zoals wij zagen — eveneens met de voogdij van de minderjarige *Levina van Barendrecht* belast geweest¹¹⁾.

Levinas' moeder is kort daarop overleden. Op 31 maart 1681 verkochten dominee Harmanus van der Hagen, bedienaer des Goddelijcken Woorts en *Laureijs Leest*, ordinaris schipper te Klundert, als voogden van het nagelaten weeskind, aan

7) R. Klundert 177.

8) Mr Dr J. C. Maris van Sandelingenambacht „Een Hondertal Nederlandsche Families” (Nijmegen MCMXLVI), blz. 80. De enige dochter van het echtpaar Leest-Slobbe Cateijna (kwartierstaat Mr Dr C. W. Maris nr 157) was gehuwd met Pieter Huibertse Coomans, schepen van Fij-naart (kwartierstaat Maris nr 156). 9) Kwartierstaat Maris nr 139.

10) Kwartierstaat Maris nr 138. 11) B.L. V, 25.

Meeuwis Joppen de pont, roeischuiften, reepen, riemen ende boomen etc. soos die gebruikt werden op het veer voor dese Stadt, voor de som van 288 gld., overeenkomstig de door Joris Dielen, scheepstimmerman te Oudenbosch en Jan Corn. Crabbe, mr timmerman te Klundert, gedane schatting ¹²⁾.

Vlijmen.

J. P. H. Goossens.

12) R. Klundert 142.

ENKELE CORRECTIES EN AANVULLINGEN
BIJ DE HELMONDSE FAMILIE BOTS ¹⁾

Het doel, dat ik me stelde met het publiceren van de aantekeningen over Helmondse families, die ik in de loop van tientallen jaren verzamelde, is m.i. bereikt.

Van diverse zijden ontving ik blijken van belangstelling, ook zeer welwillende aanmerkingen op fouten en vergissingen, die ik gemaakt heb, doch daarnaast zeer waardevolle aanvullingen. Daardoor is een meer volmaakte stamboom van een familie ontstaan, die nimmer zou tot stand gekomen zijn, indien ik mijne — uit de aard van de zaak onvolledige — aantekeningen in portefeuille gehouden had.

De meeste aanmerkingen en aanvulling kreeg ik van personen, die rechtsreeks of zijdelings met de familie Bots verwant zijn, in hoofdzaak van mej. L. Coovels te Helmond (dr. v. II C.f.).

De voornaamste kanttekeningen volgen hier.

Blz. 162, II A. 2 heette niet *Johannes Albertus*, maar *Johannes Baptista Bots*, die in 1832 promoveerde.

blz. 163, III. 2a. *Adrianus A. F. M. Willems* huwde 15 Nov. 1898 te Bergeik en overleed 2 Dec. 1951 te Eindhoven. Zijn vrouw *Maria Th. L. Sassen-Clingh* werd 17 Oct. 1868 geb. te Borkel en Schaft en overleed 16 Mei 1949 te Eindhoven.

blz. 163/164, III. 3. *Mgr. Johannes Bapt. Bots*. Hij werd in 1914 benoemd tot officier in de orde van O. N. Hij overleed 3 Maart 1915 te Tilburg.

1) B. L. IV, 161, 177.

idem III. 5. *Aloyisius A. F. C. Bots* was in Bergeik sigaren-fabrikant en enkele jaren gemeenteontvanger.

blz. 164, II. B. 3. *Julianus Petrus Pistorius*, was vóór zijn huwelijk adjudant in 't leger. Een levensgroot portret van hem is in het bezit van Dr A. J. Teychiné Stakenburg te Rotterdam.

blz. 165, II. B. 3e. De vrouw van *Julianus Albertus Pistorius*, was *Antonetta A. M. van der Velden*, (dr. van J. W. v. d. Velden en van Joanna Adriana Huberta van Bon), met wie hij 20 Juli 1874 te Eindhoven in het huwelijk trad.

Uit dit huwelijk werden niet acht, doch 3 kinderen geboren.

Tussen de kinderen P., genoemd onder e en f., moet worden bijgevoegd :

Franciscus Wilhelmus Mauritius Pistorius, geb. 22 Sept. 1843 Helmond, overl. 21 Dec. 1866 aldaar.

blz. 166, II. B. 5. *Maria Petronella Bots* woonde lange tijd op het zogenaamde „Herenhuis” te Lieshout. Na haar dood is dit met bijbehorende landerijen verkocht, waarna het kwam aan *Arnoldus Gerardus Bots* (II C 8). Deze woonde na zijn terugkeer uit Suriname op het „Herenhuis”, waar ook zijn zuster de wed. *Francisca van Grinsven-Bots* (II B 3) enige tijd bij hem woonde. Beiden zijn te Lieshout overleden.

Volgens mededeling van *Zr. Albertine* (Mar. Jos. W. Bots, III C 5) aan mej. Coovels, hebben haar grootouders, *Albertus Bots* en *Maria v. Dijk*, enige tijd te Lieshout op het huis van de heerlijkheid „Het Hof” genoemd. Deze zuster vertelde o.a. ook, dat haar grootmoeder *Van Dijk* geparenteerd was aan een van de martelaren van Gorcum. Volgens haar waren er uit het huwelijk *Bots-van Dijk* nog meer kinderen o.a. *Maria Anna Bots*, die jong gestorven is. Zij leefde en stierf heel heilig en voorspelde zelf de dag van haar dood. Een zuster van deze, *Maria Josephina Francisca Bots*, werd door de kinderen van *Bots-v. Glabbeek* steeds „tante Frans” genoemd).

Blz. 178, III B. *Jan Bots* gold in zijn tijd als zeer muzikaal en hij componeerde meermalen cantates bij feestelijke gelegenheden.

blz. 179, III. C. 1a. *Maria Lookermans* huwde met *Th. Borgert* ; 5 kinderen.

Het huwelijk *Bots-van Rhee* bleef kinderloos.

blz. 180, IVa. *Joh. J. M. Bots* was aanvankelijk textielfabrikant. Hij had een fabriekje in het Groenwoud, dat later door de firma *Van Vlissingen* werd gekocht en bij haar fabriekscomplex is gevoegd.

Jac. Heeren.

KEURMEDIGHEID I.

Alleen in Valkenswaard, Bokstel en Gemert heb ik keurmedige mensen gevonden, dus in plaatsen, die oorspronkelijk lagen buiten 's hertogen land van Brabant.

Henrick en Thomas Weygerganck, zonen van wijlen Henrick Weygerganck en van wijlen Lijsbeth Rutgers vander Heyden, wier moeder Heylwijch, dochter van Lijsbeth Lobben, was, verklaren op 20 Febr. 1842 n.st., dat hun moeder Lysbeth „den huyze van Gemert duytschoerdens verbonden stont van ouder cloften oft generacien int recht van kormeeden” en dat zij na de dood van hun moeder 't recht van keurmede „van heure moeder wegen” betaald hebben aan heer Arnt vander Dussen, commendator tot Gemart of aan diens rentmeester. (Den Bosch R. 1251 fol. 331 v.).

De familie Weygerganck zat vanouds in Berlikum en Den Bosch. Hun moeder of grootmoeder zal een Gemertse geweest zijn.

's-Hertogenbosch.

F. Smulders.

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Correspondentie met betrekking tot deze rubriek te zenden aan de Redactie, p.a. de Heer J. van Heeswijk, Maasbandijk A 41, Kerkdriel. Gelieve postzegel voor antwoord bij te sluiten.

Nieuwe vragen.

Van Rosmalen-van Tiel. — Kwartieren gezocht van Willemina van Rosmalen, die te Dussen-Mulkerk geboren werd op 2 Sept. 1793 (Hervormd gedoopt aldaar 8 Sept. 1793) als dochter van Pieter van Rosmalen en Grietje van Tiel. Het huwelijk van haar ouders werd tussen 1770 en 1793 niet te Dussen-Mulkerk gevonden, noch in het trouwboek der Hervormde Kerk, noch voor de schepenbank.

Wel werd gevonden in de Hervormde doop- en trouwboeken van Dussen-Mulkerk :

10 Febr. 1765 gedoopt Pieter, zoon van Cornelis van Rosmalen en Mijntje Straf.

9 Febr. 1770 ondertrouwd (en alhier getrouwd) Willem Arysze van Tiel, j.m. van Emmikhoven en Hulbertje Romboutse Kint, j.d. van Dussen.

Of deze inschrijvingen betrekking hebben op de vader resp. de grootouders van Willemina van Rosmalen kon echter nog niet worden vastgesteld.

De Bilt.

W. F. DEL CAMPO HARTMAN.

Ten stadhuize van Grave wordt een stok met knop bewaard, die in 1844 door *Joannes Willebrordus van der Klokken*, als president aan de Kloveriersschutterij daar ter stede ver-eerd werd ¹⁾. Of deze gift de zilveren knop of het geheel gold, dan wel of deze stok reeds van 1811 dateert, toen het gilde op-nieuw werd opgericht ²⁾, doet even weinig ter zake als de on-derstelling, dat zij voor de tamboer-majoor bestemd geweest zal zijn ³⁾. Immers gaat de belangstelling naar de zilveren pla-ten uit, waarmede deze stok beslagen is en die vermoedelijk van een voorganger, die eenmaal het ambtsteken van de deken der Graafse Cleveniers geweest is, gesloopt zijn.

Overigens is van deze 19e eeuwse doelen, van hare bezit-tingen en archief bij mijn weten verder niets overgeleverd en blijve zij onbesproken ⁴⁾.

De Cleveniers vormden blijkens hunne benaming vroeger de stadsmilitie, maar ook daarvan is behoudens de mededeling van Paringet, dat het gilde in 1613 van prins Maurits, als heer van Grave, een nieuw vaandel ontving ⁵⁾, niets bekend. Na 1724 lag het stil en moet in 1811 tot nieuw leven gewekt, niet om zijne militaire taak te hervatten, want daarop was keizer Na-poleon niet gesteld, maar om als het eerste het beste dorpsgil-de met pijl en boog op de vogel te schieten ⁶⁾. En dat, terwijl

1) Blijkens een gegraveerd inschrift boven op de knop, waarin gespro-ken van „dit sieraad”.

2) Blijkens een gegraveerd inschrift op de zilveren plaat van J. A. Krieger, waarover nader.

3) De stok is van eikenhout, rond, hoog 1,40, dik 4 cm en aan de on-derzijde met zilveren beslag. Op 108 cm hoogte is hij met pennen om een voor mij onverklaarbare reden uit twee delen samengesteld. De breuk is onder een zilveren band verborgen met het opschrift „Hubert Hanrickx an-no 1633”, welke band waarschijnlijk van de vorige stok gesloopt werd. Ook de schutterij van 's-Hertogenbosch bezat destijds een tamboermajoorstok met zilveren knop. Zie mijn artikel over de Juwelen van de Oude Voetboog van 's-Hertogenbosch in *Taxandria* jg. 1923.

4) President was in 1847 *Marianus Petrus van Roer*. Het gilde is in 1899 opgeheven en vermoedelijk is in verband daarmede de stok ten stad-huize gebracht.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om de burgemeester van Grave voor zijn hulp te danken door de stok tijdelijk tot mijn beschikking te stellen.

5) D. Paringet, *Beschrijving van de stad Grave en den lande van Cuyck*, p. 241.

6) Men zie pijl en boog in de plaat van M. P. v. d. Roer van 1847.

het vroeger de stadsartillerie bediend had! Men was in het Oosten van Noord-Brabant het Franse bestuur niet ongenegen en zo werd de geboorte van de Koning van Rome de aanleiding om te Grave de oude stedelijke roem te herdenken en een kwasi-militair feest op touw te zetten 7).

Het is uit de platen op te maken, dat de Cleveniers in de laatste jaren der 16de en de eerste helft der 17de eeuw een sterke en goed georganiseerde macht met deken 8), luitenant of stadhouder 9), vaandrig 10), sergeant 11) en corporaal 12) hebben uitgemaakt. Ook had men voor de administratie en de rechtspraak zowel een secretaris 13) als een geweldener of geweldige, welke laatste niet meer dan een ondergeschikte geweest moet zijn 14). Het gilde hield ook oefeningen, die tevens wedstrijden waren, want het had een koning, en dat het vermaak en de gezelligheid daarbij niet vergeten werden, is m.i. daaruit op te maken, dat onder de gevers van platen een koningsweduwe is 15). Ook eerde men zijn heer, de Prins van Oranje, en diens hoogste ambtenaren ter plaatse, de ambtman 16), de scholtis 17) en de rentmeester 18), en al deze Cleveniers, van hoog tot laag, tot de ongekwalificeerden toe, lieten op hun beurt zich niet onbetuigd en schonken zilveren platen, die als schubben op de stok van de deken gespijkerd werden.

(Wordt vervolgd)

J. P. W. A. Smit.

7) Men zie het opschrift der plaat van Jan Alexander Krieger van 1811. Jolles, *De schuttersgilden en schutterijen van N.Br. 1933/4*, vermeldt een dergelijk opschrift van een gildeschild van Cuyck, eveneens van 1811. Krieger was de toenmalige ambtman. Aanvankelijk stadsdrukker, richtte hij in 1780 een Orangistische sociëteit op, maar bekeerde zich en legde in 1798 de eed van afkeer etc. af. Zijn plaat bevat zijn familiewapen, een wonderlijk stuk, waarover alleen reeds een artikel te schrijven zou zijn.

8) Zie pl. 9 van 16..., 12 van 1611, 17 van 1616, 23 van 1618?, 30 van 1621, 35 van 1630.

9) Zie pl. 3 van 1590, 8 van 1599, 24 van 1619 en 45 van 1633.

10) Zie pl. 2 van 1588. 11) Zie pl. 17 van 1630 en 23 van 1618.

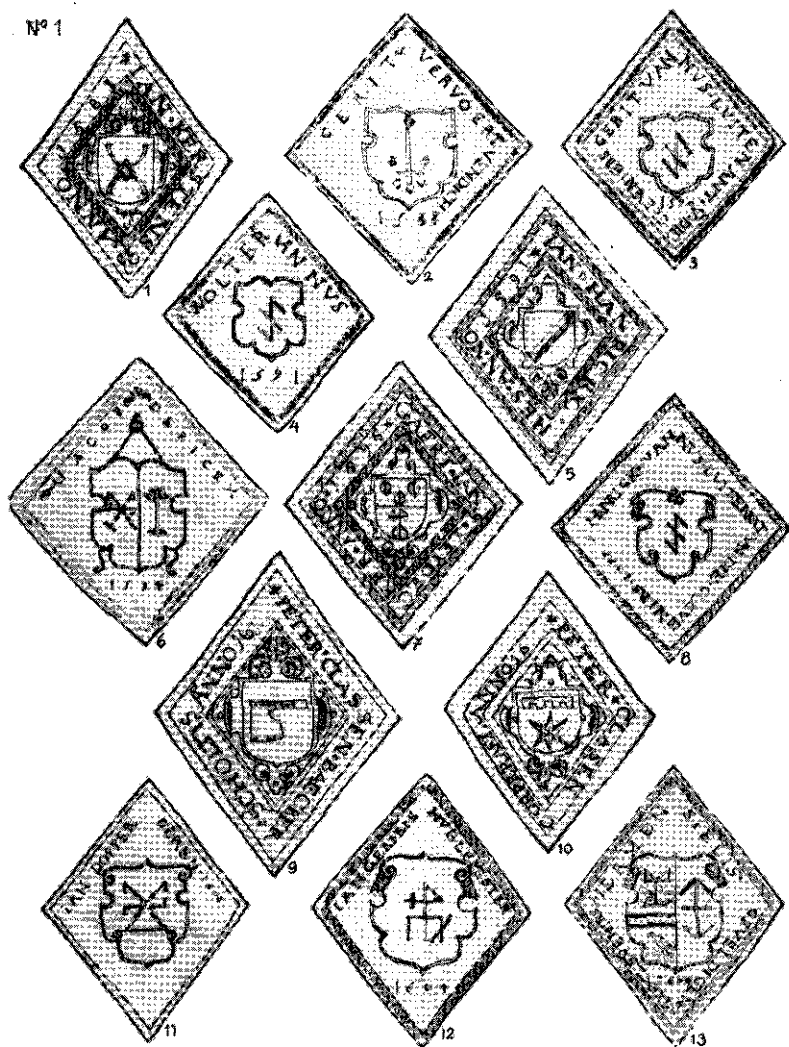
12) Zie pl. 14 van 1610. 13) Zie pl. 41 van 1632.

14) Zie pl. 10 van 1604, 15 van 1615 en 18 van 1615. Te oordelen naar de wijze, waarop Jan Gisberts, geweldige, in 1616 van de „heere de cleveniers” spreekt.

15) Zie plaat van 16... Koningsplaten zijn 16 van 1616, 19 van 1617, 22 van 1618, 24 van 1619, 34 van 1630, 44 van 1633, 52 van 1647 en 53 v. 1648.

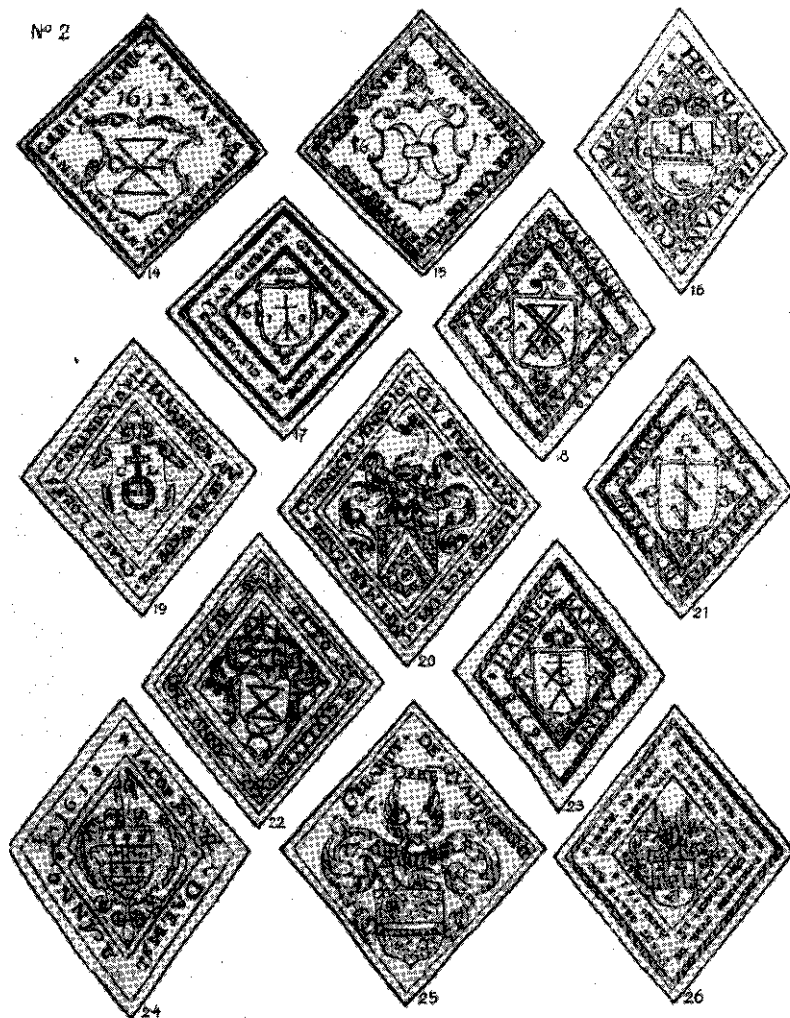
16) Zie pl. 19 van 1617 en 53 van 1648. 17) Zie pl. 20 van 16(17?).

18) Zie pl. 21 van 1618.

De platen van het Clevelniersgilde van Grave I. Sch. 1/2.

1. * Jan. Kerstens Anno 1581. 2. Gerit Vervoert vendich 1588. 3. Gerit van Nus luitenant van die Clevelniers 1590. 4. Wolter van Nus 1591. 5. * Jan. Hanrickx. Mes. anno 1591. 6. Jacop Derickx 1594. 7. * Gaert. Jans. Leydecker. anno. 1595. 8. * Hanrick. van. Nus, luitenant, van, die Clevelniers. 1599. 9. Peter. Classen. Baecker. scholtis Anno 16 . 10. * Peter. Clasen corporael Anno 16 . 11. Jan Dopper deken. 1604. 12. Jan Germers Muelester 1604. 13. Hermen Sielis, geveldigen. a. die Clevelniers 1604.

De platen van het Clevenersgilde van Grave II. Sch. 1/2.

14. * Gerit. Henrick Huefaers. Niemand volmaect dan God allen 1612. 15. Jacob van Rue.... nt geweldiger van de Clevenyers Anno 1615. 16. * Herman. Tielmans, corporael. a^o 1615. 17. Jan Gisbets geweldighe van de heere de Cleveners 1616. 18. * Aert Ansems deken in der tyt anno 1616 sarjandt. 19. Hanrisken Ansems wedewe Claes Loeis coninck. a^o 1616. 20. G. v Steenhuys, heere, tot. Oplo Amptman. ende Connick. Anno 1617. 21. Hanrick van Nus Peters deken in de tyt 1617. 22. Otto Gielsen Anno 1618. 23. * Hanrick Barterom anno 1618. 24. * Jacop Daems Anno 1618. 25. Gerardt. de Quadt, sergant deken Ano 1618. 26. Dierck de Haen Rentmeester van de domeynen over de Stadt Grave ende lande van Kuyck van wegen zijn prince. exc. Anno 1618.

BERGEN OP ZOOMSE POTBAKKERS-FAMILIE'S
TUSSEN 1600 EN 1700

door K. v. d. Watering

(Vervolg van pag. 42).

De familie Bouwman

ADRIAEN CORNELISSEN BOUWMAN gezegd ROSE ook wel genoemd ADRIAEN CORNELIS ROSE⁴⁸⁾ afkomstig van Rotterdam⁴⁸⁾ huwt 9 Juni 1627 met JANNEKEN JANS, wed. van Claes Janssen Houck en zit daarmee midden in de potmakerswereld. Als deken van het potmakersgilde komt hij weer voor in 1633 en later in 1641 en als gezworene in 1631, 1634, 1638 en 1642⁵⁰⁾.

7 Maart 1631 koopt hij van Pieter Willemsen de potterij aan de Dubbelstraat hebbende toebehoord aan wijlen de potmaker Jan Anthonissen⁵¹⁾. MAEYKEN 13 Febr. 1628; CORNELIS 17 April 1630; CLAES 23 November 1631; CORNELIS 17 Mei 1634 en WILLEM 26 Aug. 1636 zijn de kinderen die we uit dit huwelijk hebben gevonden. Uit het feit dat bij deze dopen uitsluitend directe familieleden van de moeder Janneken Jans en geen enkele Houck als getuigen optreden mag worden geconcludeerd dat de familie Houck niet erg was ingenomen met dit huwelijk.

Van al deze kinderen volgt Willem de voetsporen van zijn vader. Cornelis en Claes zijn waarschijnlijk vroeg overleden terwijl MAYKEN 16 Aug. 1652 huwt met de appreciateur CORNELIS PHILIPSZ VAN DER LEUR, een telg uit de bekende potmakersfamilie van der Leur. Zij overlijdt 15 April 1678.

WILLEM ADRIAENSEN BOUWMAN huwt 27 Mei 1657 met CATHLIJN CRIJNS. 25 Juni 1660 verkoopt zijn vader de potterij⁵²⁾, waarschijnlijk „De Rosenkrans”⁵³⁾ die later „de

48) Het is waarschijnlijk dat de vader van Adriaen Cornelis Roose in Bergen woonde. We vonden dat de Wed. van Cornelis Adriaenssen Roose, Sara Servaes 9 Maart 1620 hertrouwt.

49) Gem. Arch. B.o.Z. R 239 fol. 131 verso.

50) Zie voor zijn handmerk art. 89 Keure van de Potmakers d.d. 8 Dec. 1653 Gem. Arch. B.o.Z. 51) Gem. Arch. B.o.Z. R 233 fol. 166 recto.

52) Gem. Arch. B.o.Z. R 239 fol. 131 verso.

53) Gem. Arch. B.o.Z. R 235 d.d. 22 Febr. 1641 fol. 131 recto.

Lampe" genoemd wordt, gelegen in de Dubbelstraat onder de Noordmolen en afkomstig van Pieter Willemsen aan zijn zoon Willem. In 1666 vonden we hem als deken en in 1660, 1663, 1667 en 1669 als gezworene van het potmakers-ambacht.

Uit het huwelijk met CATHLIJN CRIJNS vinden we twee kinderen ADRIAEN 20 Maart 1658 en HELENA 10 Februari 1660. Helena huwt later 25 Jan. 1678 met de potmaker ANTHONY HENDRIKS VAN OVERSTRATEN.

Van Adriaen Willemsen Bouwman heb ik in het kader van de Bergse potmakerswereld niets kunnen vinden. Hoogstwaarschijnlijk heeft hij het beroep van zijn vader en grootvader niet gevolgd of is jong gestorven.

De familie Rosen.

Door het huwelijk van de potmaker DIERICK ROSEN met TANNEKEN CLAIS HOUCK dochter van de potmaker Claes Jansen Houck, wordt de fam. Rosen enigszins aan de fam. Houck verbonden. De telgen van de familie Rosen worden bijna allen potmakerspatroons door huwelijken met dochters van gezeten potmakers. De stamvader van het geslacht is een soldaat en komt uit het land van Luyk.

26 Mei 1609 huwt QUILLIAM ROSEN, soldaat onder de heer Drossaert Stralen en weduwnaar met TRUYCKEN VAN HOUTOM. Beiden zijn afkomstig uit het land van Luyk. Willem neemt het vreedzame ambacht van kleermaker⁵⁴⁾ ter hand nog weinig bevroedend dat zijn beide zoons later potmakers zullen worden.

GEERIDT ziet 21 Maart 1610 het levenslicht, KATHELYNE 13 Sept. 1615, DIERICK 4 Maart 1618 en KATHELYNE — het eerste dochttertje is inmiddels overleden — 8 April 1625.

28 November 1631 koopt hij een huisje met erf en grond van de potmaker Jan Rochussen⁵⁵⁾.

Een potmakers-familie in opkomst

De zoons Geeridt en Dierick zoeken beiden hun levensgezellin in potmakerskringen.

GEERIDT ROSEN of ROSIJN huwt 25 Juni 1634 met

54) Gem. Arch. B.o.Z. R. 238 fol. 51 verso.

55) Gem. Arch. B.o.Z. R. 233 fol. 184 recto.

DINGETJE JANS, een dochter van de potmaker Jan Rochussen⁵⁶⁾. Hij had het slechter kunnen doen. 8 Juni 1635, een jaar na zijn huwelijk, koopt hij van zijn schoonvader Jan Rochussen een potterij met toebehoren alsmede een huis en erf genaamd de *Kleine Sale* 57).

10 jaar later, 27 Jan. 1645, verkoopt hij zijn potterij, woonhuis en schuur gelegen aan de Dubbelstraat aan Adriaen Adriaenssen Vetten⁵⁸⁾. Deze verkoop staat misschien in verband met de stichting van een nieuwe potterij „*Den boom der Liefde*” die uit drie panden aan de Dubbelstraat wordt gebouwd.

Het huwelijk wordt met verschillende kinderen gezegend: JOHANNES 1 Nov. 1635; CORNELIS 11 Juli 1636; WILLEM 1638; ROCHUS 1639; CATHALYNE (?); MARIA 1 Nov. 1651 (R.K.). Dit is waarschijnlijk het laatste kind uit dit huwelijk want vader Geeridt Rosen sterft en zijn vrouw Dingetje Jans huwt 28 Febr. 1653 met de potmaker JAN VAN BENEDEN.

In zijn leven was Geeridt Rosen in 1637 en 1643 deken en in 1638 en 1644 gezworene van het potmakersgilde.

In 1659 vindt boedelscheiding plaats. d.d. 24 Mei 1659 (weeskamer) worden Jan Rochussen, grootvader van moederszijde en Willem Rose, meerderjarige broer, benoemd tot voogd en toeziende voogd over de vijf minderjarige kinderen van Geeridt Rosen en Dingetje Jans⁵⁹⁾. De nagelaten boedel gaat zwaar gebukt onder schulden.

27 Juni 1659 koopt Willem Rose van de erfgenamen van wijlen zijn vader de potterij „*Den boom der Liefde*” 60).

Als de potmakers Jan Rochussen en Willem Rose zijn overleden worden 22 Dec. 1663⁶¹⁾ Rochus Geertssen Roose als broer en voogd en Laureys Laureys de Limale^{61a)} behuwd oom en toeziende voogd van Cathalyne Geers voor de weeskamer beëdigd. De goederen van de drie resterende minderjarige kinde-

56) Gem. Arch. B.o.Z. R 237 fol. 193 verso.

57) Gem. Arch. B.o.Z. R 234 fol. 61 recto. 58) Gem. Arch. B.o.Z. R 236

59) Gem. Arch. B.o.Z. notulen Weeskamer 1659-1675.

60) Gem. Arch. B.o.Z. R 239 fol. 40 verso.

61) Gem. Arch. B.o.Z. De katholieke Doopboeken tussen 1600 en 1650 ontbreken. Voor de kinderen Rochus en Cathalyne zie notulen Weeskamer, 22 Dec. 1663.

61a) Een broer Jan Laureyssen de Liema (Liemaker) weduwnaar doet 21 April 1677 ondertrouw met de potmakersdochter Anneken Nicolaes den Troch. Rochus Geertssen Roose wordt later potmakersknecht, zie R 240 fol. 4 recto.

ren van wijlen Gerraert Rose worden dan beheerd door de rentmeester de Craenie^{61b)}.

DIERICK ROOSEN⁶²⁾ huwt 1 Juli 1640 met TANNEKE CLAIS HOUCK, de dochter van de potmaker Claes Jansen Houck. Uit dit huwelijk vonden we zes kinderen: WILLEM 19 April 1641; WILLEM 9 Juli 1642; ADRIAAN 14 Oct. 1644; GEERTRUYDT 3 Oct. 1646; NICOLAAS 9 Sept. 1648 en JOHANNES 19 Dec. 1649.

Ook Dierick die tweemaal deken (1647—1653) en tweemaal gezworene (1648—1654) van het potmakersambacht is, is vroeg uit de tijd. Reeds op 20 Juni 1655 huwt zijn weduwe met de potmaker CORNELIS JANSEN BRULS. Een half jaar na zijn huwelijk 22 Febr. 1641 koopt Dierick van de potmaker Adriaen Cornelissen een erf met schuur gelegen in de omgeving van de wen⁶³⁾. Deze potterij vinden we later terug onder de naam „Zierikzee”.

Geen sterk geslacht.

Het geslacht Rose is niet sterk van constitutie. WILLEM de zoon van Geeridt huwt 25 Aug. 1658 met ELISABETH JANS de jongste zuster van zijn overleden moeder en sterft enkele jaren later.

Als voogd en toeziende voogd over Diggena, dat als enigst kind uit dit huwelijk op 24 Febr. 1660 werd geboren, worden 8 Oct. 1661 respectievelijk aangesteld de potmaker Jan Rochussen (grootvader) en Thomas Claessen⁶⁴⁾ schoenmaker en behuwd oom.

Zoals we reeds hierboven zagen kocht Willem Rose dd. 27 Juni 1659 de potterij „Den boom der Liefde” van zijn vader. Zijn zwakke gezondheid heeft hem hiervan niet lang doen profiteren.

Na zijn dood verkoopt zijn weduwe op 4 November 1661 de potterij „De boom der Liefde” aan Adriaen Adriaensen Vetten⁶⁵⁾.

61b) Gem. Arch. B.o.Z. R 249 fol. 130 recto.

62) Voor zijn potmakersteken zie Gem. Arch. B.o.Z. Keure voor de potmakers art. 89 sub 8 December 1653.

63) Gem. Arch. B.o.Z. R 235 fol. 131 recto. Adriaen Cornelissen (Roosen) is waarschijnlijk een oom van Dierick, maar dit kan ik niet bewijzen.

64) Gem. Arch. B.o.Z. Notulen Weeskamer 1656—1675.

65) Gem. Arch. B.o.Z. R 239 fol. 219 recto.

Dit geslacht is dan uitgestorven. Het enigst dochtertje Diggena huwt 10 Juli 1685 met CORNELIS PIETERSSSEN j.m. van Bergen die hoogstwaarschijnlijk geen potmaker is.

Haar moeder Elisabeth Jans huwt 23 Juli 1662 met de potmaker DIGNUS WILLEMSSEN ⁶⁶⁾ die in „*De Vergulde Melckanne*” zijn potmakersbedrijf uitoefende.

De weinige kinderen uit dit huwelijk geboren gaan allen vroeg dood ⁶⁷⁾. Het zijn CORNELIS, geb. 4 Sept. 1667; WILLEM, geb. 18 Sept. 1668 en JOHANNES, geb. 22 Mei 1673. De vader overlijdt voor 12 Dec. 1674, de kinderen overlijden voor 13 Mei 1675.

De laatste Roose.

ROCHUS GEERTSEN ROOSE wordt potmakersknecht. De familie Roose verdwijnt hiermede uit de Bergse potmakerswereld.

De familie Bruls

Als Dierick Rosen is gestorven huwt zijn weduwe TANNEKEN CLAEIJS HOUCK (20 Juni 1655 ondertr.) met attestatie CORNELIS JANSSEN BRULS j.m. van Maastricht. Het huwelijk is kinderloos maar de zakelijke vruchten van het huwelijk zijn niet gering. Als zijn vrouw Tanneken is overleden komt hij bij contract van verkoop dd. 26 Mei 1659 in het bezit van de gehele *potterij* gelegen aan de Dubbelstraat *naast de potterij de Haan* van Philip Cornelissen Berendans en *de potterij de Lampe*. De *potterij* wordt niet met name genoemd maar is in het bezit van de erven wijlen Tanneken Claeys Hoeck. Haar man Cornelis Janssen Bruls is mede-erfgenaam voor de helft. Haar broer Jan Claessen Hoeck voor een 1/3, Maria Pauwels, dochter van Paulus Erasmus en Francyntje Claes Hoeck ook voor een derde en Adriaen Adriaenss Vetten namens Geertruyd Claes Houck eveneens voor 1/3 ⁶⁸⁾.

Cornelis Janssen Bruls huwt 7 September 1659 voor de tweede maal, thans met CORNELIA TOBIAS, geb. te Bergen op Zoom. Dit huwelijk wordt rijk met kinderen gezegend.

Achtereenvolgens worden geboren: JOHANNES 23 Juli

⁶⁶⁾ Gem. Arch. B.o.Z. Not. Adr. v.d. Creke d.d. 12 Dec. 1674; R. 735. In dit testament worden genoemd de potmakersgezellen Pieter Blanckaert en Andries Andriessen van Eggen.

⁶⁷⁾ Zie 66. ⁶⁸⁾ Gem. Arch. B.o.Z. Notulen Weeskamers 1656—1675.

1660 ; HELENA 15 Dec. 1662 ; ARNOUT 24 Febr. 1665 ; Tobias 5 Oct. 1666 ; CATARINA 27 Maart 1669 ; ANNA 25 Oct. 1671 , CHRISTOFFEL 17 April 1674 en CORNELIA 17 Nov. 1677.

Onder de getuigen die bij deze dopen optreden treffen we opmerkelijk veel potmakers en hun echtgenoten aan. Ik teken-
de aan : Adriaen Vetten ; Cornelis Philipssen van de Leur ; Paulus Erasmus, Adriaen Augustijn ; Hendrick Antonissen ; Bertel Schaiman en Jacob Schaiman of Schamans ; Maria Paulus, echtgenote van de potmaker den Trog. Het schijnt dat men nogal met deze potbakker heeft weggelopen.

Johannes, Arnout, Catarina en Christoffel sterven zeer jong terwijl Helena en Tobias amper de huwbare leeftijd bereiken⁶⁹⁾. Anna die 19 Dec. 1694 met de potbakker JAN CLAESSEN QUAKAES huwt heb ik niet verder nagezocht. Wel is mij bekend dat hij in 1696 en 1702 als gezworene en in 1701 als deken in de gilde optreedt.

Cornelis Janssen Bruls is voor 12 Juli 1680 gestorven op deze datum koopt zijn weduwe een huis en erf gelegen in de Dubbelstraat van de erven van Geertrui Claes Hoeck wd. van Adriaen Adriaenssen Vetten eerder van Augustijn Adriaenssen⁷⁰⁾.

Hij was deken in 1661 en 1678 en gezworene in 1658, 1662, 1672 en 1676.

De potbakker TOBIAS CORNELISSEN BRULS die 11 Nov. 1637 met ELYSABETH ADRIAENSSEN MUYTERS j.d. van Bergen huwt, laat een zoontje na, in het testament van de wed. Cornelia Tobias dd. 16 Sept. 1693⁷¹⁾ genoemd Adriaen Tobiasen Bruls. Voor de geschiedenis van de potbakkers in de 18e eeuw is deze familie van geen belang meer.

De familie Augustijn.

De tweede dochter van Claes Jansen Houck, GEERTIEN CLAES HOEKS, verbindt door haar huwelijk met AUGUSTIJN ADRIAENSSEN twee voorname potmakersfamilies, waarvan de familie Augustijn ongetwijfeld de oudste brieven heeft en zich het langst handhaaft.

Gezien zijn nauwe relaties met grote potmakers mogen we wel aannemen dat AUGUSTIJN ADRIAENSSEN reeds pot-

69) Gem. Arch. B.o.Z. R 893 d.d. 16 Sept. 1693. Helena huwt met Pieter Wouterssen Lamoen.

70) Gem. Arch. B.o.Z. R 242 fol. 58 recto. 71) Zie 69.

maker is geweest, al komt zijn naam in het bestuur der gilde niet voor.

25 Januari 1587 huwt hij te Bergen op Zoom ADRIAEN-KEN ANTHONIS, wed. van Antheunis van der Croet. Uit dit huwelijk worden drie kinderen, ADRIAEN, 21 Juni 1590, SION en LISKEN, 10 Februari 1602 te Bergen geboren.

Augustijn Adriaenss sterft reeds in het begin van de 17e eeuw en zijn weduwe huwt 6 Februari 1605 PIETER CORNELISSEN MEUREN die in het potmakersvak blijft.

De stamhouder wordt katholiek.

De familie verdwijnt plotseling uit de Ned. Herv. doopboeken. In allerlei andere archiefstukken vinden we echter de draad terug. Het blijkt dat ze katholiek zijn geworden.

ADRIAEN AUGUSTIJN is gehuwd met CATHELIJNE GEERTS en heeft vijf kinderen: AUGUSTIJN, JOANNA, MAJKEN, ADRIAENTKEN en GODELIEVE ⁷²⁾. De enigste zoon Augustijn volgt natuurlijk zijn vader op. De beide oudste dochters huwen respectievelijk met de potmaker ANTHONY SANDERS CORNET en de potmaker SANDERS CORNET, terwijl Adriaentken met HENDRICK HARMANSSEN HOEFSMID en Godelieve met de brouwersmeester LAMBRECHT EVERAERTS in het huwelijk treedt.

16 September 1616 koopt Adriaen Augustijn van de potmaker Pieter Daneus Lambrechts een potterij aan de Dubbelstraat die afkomstig is van de timmerman Andries van Couveringhe maar verder niet met name wordt genoemd ⁷³⁾. 5 Februari 1644 verkoopt zijn weduwe de potterij aan haar schoonzoon Alexander Cornet, potmaker ⁷⁴⁾.

De oude Augustijn Adriaens exploiteerde waarschijnlijk de potterij „de Marotte”, want 28 April 1623 verkoopt zijn zoon Adriaen zijn helft in het huis de Marotte aan zijn pleegvader Pieter Cornelissen Mueren, potbakker, die de andere helft in zijn bezit kreeg door zijn huwelijk met Adriaentken Anthonis de wed. van Augustijn Adriaens ⁷⁵⁾. De potterij de Marotte is van geen betekenis en wordt spoedig opgeheven. 28 November 1631 koopt Adriaen het huis „de Marotte” terug van Pieter

⁷²⁾ Zie voor de opzet van deze stamboom R 237 fol. 120 recto d.d. 25 Juni 1649 Gem. Arch. B.o.Z. ⁷³⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 230 fol. 47 en 59 v.

⁷⁴⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 236 fol. 27 verso.

⁷⁵⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 107 verso.

Willemsen 76). Overigens is Adriaen Augustijn niet de eerste de beste. Het gilde kiest hem in 1621, 1625 en 1631 tot deken en in 1619, 1622, 1626, 1632, 1636 en 1639 tot gezworene.

De familie dreigt uit te sterven.

AUGUSTIJN ADRIAENSSEN huwt 8 Augustus 1640 met GEERTIEN CLAES HOEKS, een dochter van de potmaker Claes Jansen Houck en overlijdt reeds het jaar daarop. Uit dit huwelijk wordt dan ook slechts een kind geboren ADRIAEN 80). Gelukkig is dit een mannelijke telg zodat het geslacht zich in rechte lijn kan handhaven. Adriaen huwt MARGRIETGEN JANS welk huwelijk rijk met kinderen wordt gezegend.

Intussen verloochent zich het potmakersbloed in zijn moeder Geertien Claes Houck niet. Reeds in 1642 (ondertrouw te B.o.Z. 24 September 1642) treedt zij voor de tweede maal in het huwelijk met de potmaker ADRIAEN ADRIAENSSEN VETTEN, de oudste zoon van een potmaker uit Oosterhout afkomstig.

De Augustijns worden weer protestant.

Met ADRIAEN AUGUSTIJN leeft de familie weer enigszins op. 20 December 1661 treedt hij te Bergen op Zoom in het huwelijk met MARGRIETGEN JANS en vanaf het volgende jaar vinden we in de Ned. Herv. Doopboeken een reeks van kinderen : CHRISTINA, 1 Sept. 1662, GEERTRUID, 19 Augustus 1663, JOHANNA, 1 Juli 1665, ADRIANA, 17 April 1667, FRANCINA, 8 Februari 1669, ADRIANA, 8 April 1671, MARIA 22 Augustus 1672, MAETGEN, 8 Juni 1674, CORNELIA, 9 September 1676, AUGUSTIJN, 14 Januari 1678, JOHANNES, 22 Augustus 1679, NICOLAAS, 23 Maart 1681, JAN, 3 November 1682, en JACOMIJN, 11 November 1685.

Bijna de helft dezer kinderen overlijdt op zeer jeugdige leeftijd. Van de meisjes huwt Johanna met de meester bezemmaker Jan Hendrickx, terwijl de jongste zoon Jan schipper wordt en met Cornelia Govertse van der Kuyl in het huwelijk treedt. De andere kinderen zijn voor ons van meer belang. GEERTRUID huwt met de potmaker CORNELIS SCHOEN en FRANCINA met de potmaker PIETER WITTERMANS.

76) Gem. Arch. B.o.Z. R 233 fol. 184 verso.

77) Gem. Arch. B.o.Z. Zie testament voor not. Adriaen v.d. Creke R 718 d.d. 12 Juni 1657.

AUGUSTIJN treedt in zijn vaders voetsporen, maar gaat een beroerde tijd tegemoet. Zijn vader wist zich tot een gezeten burger op te werken. Naast zijn potterij „de Boom der Liefde” koopt hij 29 Maart 1675 van de familie Vetten een stal „Het Hammeken” gelegen in de Dubbelstraat⁸¹⁾. 12 Juli koopt hij van zijn mede-erfgenamen een huis en erf eveneens aan de Dubbelstraat gelegen⁷⁹⁾ en 12 November 1688 vermeerderd hij weer zijn bezit met de potterij van THOMAS JANSSEN die door de schout wegens het niet betalen van de kooppenningen wordt verkocht⁸⁰⁾. Af te meten naar de koopsom is het een flink bedrijf.

Opmerkelijk is dat na zijn dood zijn erfgenamen de potterij „De Boom der Liefde” *wegens slechte tijdsomstandigheden en voornamelijk wegens het achteruitgaan van de potterijen* aan de potmaker CORNELIS PIETERSEN DE CONINCK verkopen (d.d. 28 November 1698⁸¹⁾). Hij was deken in 1665, 1672 en 1691 en gezworene in 1666, 1673, 1679, 1682 en 1692.

Voor de stamboom van de familie Augustijn in de volgende eeuwen zie P. M. H. Welker „De familie Augustijn 1906”, waarvan een exemplaar in het bezit is van de familie Dobbenburg te Bergen op Zoom.

(Wordt vervolgd)

78) Gem. Arch. B.o.Z. R 241 fol. 55 verso.

79) Gem. Arch. B.o.Z. R 242 fol. 54 recto.

80) Gem. Arch. B.o.Z. R 244 fol. 46 verso.

81) Gem. Arch. B.o.Z. R 245 fol. 177 recto.

BOSSCHE POORTERS

Henrick zoon van wijlen Jan Arnt Hermans is een geboren poorter. Jan Jan Bauwenss. en Gerit Gerits vander Coeringen, poorters van Den Bosch, verklaren, dat Jan Arnt Hermans, man van Aleyt, wonende tot Beerlykem omtrent der kercken, onder zijn geburen altijd gehouden is voor een geboren poorter. Zij hebben van oude mensen gehoord, dat Arnt Hermans, vader van Jan, in Den Bosch gewoond had als vleeshouwer.

Henrick was een wettige zoon van Jan en Aleyt en werd dertig jaar geleden in de St. Jan in Den Bosch „corsten gedaen” Jan Jan Bauwens was toen funtpeter geweest met de andere „gevaderlingen”: wijlen Iewaen Henrix Abens, funtpeter, en Mechtelt Arntsdochter vanden Laer, funtpete.

Deze verklaring is van 24 Dec. 1490.

(Den Bosch R. 1260 fol. 159).

F. S.

HUWELIJKEN TE VLIJMEN (1606—1611) ¹⁾

- 1606 *Joannes Mathei x Aleijd Joannis.* (Testes Joannes Thomae et Aelbertus Anthonij).
- 19-2-1607 *Martinus Nicolai x Aleijd Anthonij.* (T. Dominus Joannes Sacellanus et Guilhelmus Jacobi).
- 26-10-1607 *Guilelmus Goedefridi x Mariken Reneri* (T. Goeder Jansen et Otto Anthonissen).
Qui sponsalia contraxerunt 8 Septembris (T. Goedert Jansen et Adriaen Anthonissen).
- 13-2-1608 *Henricus Rudolphi x Aleijd Henrici.* (T. Gijsbertus Gijsberti et Stephanus Rodolphi).
- 8-4-1608 (sponsalia). *Adriaen Artsen et Margrietken Gerarts.* (T. Adriaen Mertens et Anthonius Gerarts).
- 8-4-1608 (sponsalia). *Eernart Jacopse et Mariken Henderickse.* (T. Jacop Peterse et Henderick Aertse).
- 23-4-1608 (sponsalia). *Jacob Jansen et Helken Goeders.* (T. Adriaen Jansen et Goedert Goederse).
- 1-5-1608 *Bernard Jacobi x Mariken Henrici.* (T. Jan de Deccker et Jacob Jansen).
- 27-5-1608 *Jacobus Joannis x Erken Goedertse.* (T. Adriaen Reijnen et Jan Jansen).
- 31-5-1608 (sponsalia). *Henricus Henrici* ²⁾ *et Adriana Loeff.* (T. M. Jan Costerius et Claes Loeff).
- 1-7-1608 *Henricus Henrici* ²⁾ *x Adriana Loeff.* (T. Anthonus Loeff et Nicolaus Loeff).
Cum dispensatione Reuerendissimi Siluaeduc.
- 21-6-1608 (sponsalia). *Joannes Theodori et Maria Pauli.* (T. Adrianus Anthonij et Theodorus Adriani).
- 25-7-1608 *Joannes Theodori x Maria Pauli.* (T. Adrianus Anthonij Hoorn et Theodoricus Adriani).
- 30-7-1608 (sponsalia) *Peter Jacopse et Jenneken Janssen.* (T. Goedert Vmans et Henderick Cornelissen).
- 18-8-1608 *Petrus Jacobi x Joanna Joannis.* (T. Dominus Joannes Arnoldi et Henricus Gerardi).
- 18-8-1608 *Reijmit Brinen x Jenneken Laurensen.* (T. Bernard Adriaensse et Merten Adriaensse).
- 12-12-1608 (sponsalia). *Henderick Roloofse et* (naam van de bruid ontbreekt). (T. Reijmont Reijmonse et Cornelius Willemse).

- 27-12-1608 (sponsalia). *Hubert Gielen et Anneken Adriaensse*. (T. Hubert Andriessen et Adriaen Jansen).
- 5-1-1609 (sponsalia). *Petrus Jacobi et Erken Joannis*. (T. Peter Gerartse et Jan Gerartse).
- 30-1-1609 *Joannes Liberti x Margrete Adriani*. (T. Egidius de Herlen Praetor³) et Willem Mertens).
- 12-2-1609 *Petrus Jacobi x Erken Jansen*. (T. Thomas Classe et Jan Gerartse).
- Ongedateerd *Adriaen Adriani de Keijser x Joanna Huberti Segers*. (T. Hubert Segers et Lambert Aertsen).
In margine staat: ex Elhaut.
- 5-2-1609 (sponsalia). *Jan Adriaense Brant et Henderickse Robben*. (T. Jan Robben et Henderick Bartholomeusse).
- 7-1-1609 *Hubertus Michaelis x Joanna Adriani*. (T. Jan Henderickse et Cornelius Cornelisse).
- 10-2-1609 *Joannes Brant x Henrica Roberti*. (T. Jan Aertssen et Jan Henderickse Vmans).
- 12-2-1609 (sponsalia). *Mathias Joannis et Joanna Henrici*. (T. Henderick Jansen et Henderick Jansen).
- 24-2-1609 *Wilhelmus Anthonij x Aleijd Joannis*. (T. Clas Jansen et Cornelius Anthonissen).
- 24-2-1609. *Anthonius Joannis x Margreta Adriani*. (T. Aert Lamberse et Cornelius Anthonissen).
- 24-2-1609 (sponsalia). *Jan Gijsberse et Jenneken Reijnen*. (T. Lambert Hermans et Hubert Petersse).
- Ongedateerd. *Arnoldus Reijmondi x Maria Cornelij*. (T. Willem Segers et Jan Henderix).
- 10-5-1609 *Cornelius Rodolphi x Catharina Jacobi*. (T. Jan Jansen et Adriaen Jansen).
- 7-6-1609 *Nicolaus Guilelmi x Elisabet Rodolphi*. (T. D. Joannes Roijuers et Otto Anthonij).
- 16-1-1611? (sponsalia). *Judocus Lamberti et Judit Cornelij*. (T. Renerus Hermando (Hermani?) et Martinus Walteri).
- 13-2-1611 *Judocus Lamberti x Judit Cornelij*. (T. Adriaen Bartholomei et Adriaen Henrici).
- 19-2-1611 *Gerardus Egidij x Cornelia Barthelomaei*. (T. Nicolaes Aertsen et Dielis Clasen).
- 18-7-1611 *Andreas Henrici x Joanna Stephani*. (T. Johannes Gerardi et Johannes Johannis).

Cum dispensatione Nuntij Apostolici super tertium gradum affinitatis.

18-9-1611 *Lambertus Henrici Hoorn x Catharina Godefridi.*
(T. Andreas Wilhelmi van Flodorop et Joannes Joannis Dreuenbrack).

Cum dispensatione Nuntij Apostolici super tertium gradum affinitatis coram testibus fide dignis etiam cum dispensatione proclamationum red., Masij 4).

Vlijmen.

J. P. H. Goossens.

1) Ontleend aan een R.K. doop- en trouwboek berustend in het archief van de parochie van de H. Joannes Geboorte aldaar. Zie B.L. IV, 50.

2) Hendrick Hendricksz. van Engelen. Adriaentje Loeff was eerder gehuwd met Adriaen Hendrik Gijsmaers van Meerwijck, † vóór 13-2-1607. Zie Ned. Patr. XXVIII (1942), 142.

3) Deze Vlijmense schout (Gielis Jansz. van Herlaer) moest in 1610 op last van de drossaard van Heusden de kerk „suyveren van de autaeeren, beelden ende andere instrumenten der afgoderye“, H. S(erra)rens) „Geschiedk. Bijzonderh. over Vlijmen“, blz. 31. Op 22-2-1609 wordt Dielis van Herlen ook als doopgetuige vermeld.

4) Gisbertus Masius, bisschop van Den Bosch (1594—1614).

DE FAMILIE PUS

Naar aanleiding van het artikel van de hand van Mr. Belonje „Iets over de heerlijkheid Op- en Neer-Andel“ deelt Jhr. M. J. van Lennep te Leeuwarden het volgende mede: Het Brabants Genootschap heeft in haar collectie genealogische manuscripten een dossier Pus.

I. Pus x

1. Dirk, volgt II.

2. Susanna Pus x Johan Scriba, vader der Alkmaarse nichten.

II. Dirk Pus, schout en secrets. Andel x Agatha Scharp.

1. Hendrik Pus, geb. land van Altena c. 1669 (is Febr. 1713 43 jaar oud), 23 Maart 1713 luit. regt. P. de Saint Amand te Heusden, 19 juli 1734 captain, 21 Maart 1746 sergeant-majoor titulair regt. inf. van gen. Praetorius, 3 April 1748 luit.-kolonel zelfde regt., 5 Aug.-d.a.v. wegens overlijden vervangen. Hij had de heerlijkheid Op- en Neder Andel

van de Grafelijkheid gekocht en testeerde 16 Maart 1747 ten behoeve van zijn enige broeder Anthony (een eigen, bastaardzoon Jan Pus was toen al dood).

2. Anthony Pus, Heer van Andel, krijgt 14 Nov. 1748 octrooi tot testen en doet dat 24 Dec. d.a.v. ten behoeve van zijn neef mr. Pieter Scharp, wiens enige zoon innocent stierf. Zelf was hij blijkens mr. Belonje's artikel in 1750 ook dood.
3. Petrus Pus, † voor 1747. Misschien is hij de Petrus Pus, predikant te Giessen in den lande van Altena, op wien not. Theodorus Brooks A'dam 20 April 1722 no. 69 (Not. Aant. 7900) procuratie wordt gegeven.
4. Gerard Philip Pus, M.D. Dordrecht, † voor 1747 s.p.r. tr. Velsenaar.
5. Jan Pusch, † voor 1747.

De quaestie die zich bij de vererving van het leen voerdeed, was of de rechthebbende de naaste verwant van de erf-later moest zijn, of ook aan de eerste leenverheffer Hendrik Pus verwant.

Een Maria Pus, dochter van een onbekende schout te Gies-sen, huwt 1670 ds. Th. B. Voltelen (1640—1678). Zie Nederl. Leeuw 1940/390). Een andere Pusch wordt 1 Juli 1706 luitenant regt. Montaigne, nog 1727 en een Caspar Christiaan Pusch 14 Aug. 1748 kaptein regt. de Villattes en 9 Nov. 1758 van dat van Stolberg. Misschien behoorde deze echter tot het Zwitserse geslacht Pusch, welks naam in Pusch Pool is blijven voortleven.

Hoe echter, en dat interesseert mij het meest te plaatsen Anna Sophia Frederica Pusch, geb. te ? 12 Oct. 1714, † 1762 en 1739 te Grave gehuwd met de latere generaal-majoor Cornelis van Gheel van Spanbroek ? Haar moeder zou ene Metsekens zijn. Door het huwelijk van hun dochter Anna Sophia Frederica met mr. Nicolaas Willem Röell van Drakenburgh vormt zij een berucht duister punt in de kwartieren van de talloze Nederlanders met Röellen-bloed.

BOSSCHE POORTERS

Jan van Hannen, overleden voor 1482, was een geboren poorter van Den Bosch ; hij had bij zijn vrouw Aleit drie zonen: Jan, Michiel en Dirck, eveneens geboren poorters.

(Den Bosch R. 1250 fol. 389 v.).

F. S.

Toen ik in 1940 voor Nederland's Adelsboek de stamreeks van het geslacht *van der Plaat* opstelde gelukte het mij niet te achterhalen wanneer *Arnoldus van der Plaat*, schepen van Grave, werd gedoopt. Volgens familiegegevens zou hij geboren zijn te Grave, doch aldaar was zijn doop niet te vinden.

Onlangs vond ik in een register van den Raad van Brabant het doopbewijs van voormelde *Arnoldus van der Plaat* waaruit blijkt, dat hij op 17 November 1700 in de Broederkerk te Kampen is gedoopt als zoon van Wichger van der Plaat en Lucia Allegonda van Dort (van Dorte).

Waarschijnlijk zullen dus de oudere generaties in Kampen moeten worden gezocht.

Wijders is mij uit een acte voorkomende in het archief van den Raad van Brabant gebleken dat uit het huwelijk van Wichger van der Plaat en Lucia Allegonda van Dort behalve bovenvermelde *Arnoldus* nog een zoon is geboren met name Dirk.

Uit het tweede huwelijk van Wichger met Machelina Welters zijn twee kinderen geboren een zoon Dirk en een dochter Geertruy.

's-Hertogenbosch.

B. de Roy van Zuidewijn.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Correspondentie met betrekking tot deze rubriek te richten aan de Redactie, p.a. de Heer J. van Heeswijk, Maasbandijk A 41, Kerkdriel.

Gelieve postzegel voor antwoord bij te sluiten.

Nieuwe vragen.

Martens. — Op 13 April 1702 werd in de toenmalige hervormde Grote Kerk van 's-Hertogenbosch, thans de kathedrale basiliek van Sint Jan, gedoopt: Martinus, de zoon van: Willem Martens, en: Anna Jans.

Wie kan mij inlichtingen verschaffen omtrent verdere afstamming, e.d.? Scherpenzaelseweg 54, Leersum (Utr.)

W. MARTENS.

Van Erp. — Gegevens gevraagd omtrent de voorouders van Joannis Antony van Erp ged. te Oss 2 Maart 1677 (zoon van Antony Joannis Welten? en Joannae) geh. 7 Juli 1709 te Oss met Annae Theunisse van Hal.

's-Gravenhage, Kon. Emmalaan 84

C. DIENDER.

RECTIFICATIE

In aflevering 3 pagina 48, 7e regel van boven staat een storende fout „20 Febr. 1842 n.st.” dit moet 1482 zijn.

(Vervolg van pagina 50)

Het zijn deze platen en in het bijzonder de oudste 53, die het eigenlijke onderwerp van deze studie uitmaken, omdat zij, wat getal en vooral kunstwaarde aangaat, boven aan de lijst van het N.-Brabantse gildezilver staan¹⁹⁾. Hoewel de verzameling waarschijnlijk niet meer volledig is²⁰⁾, kan zij als een afgesloten geheel en tevens als een spiegel van hetgeen in een toenmalige kleine stad, in het bijzonder op het gebied der wapenkunde kon opgemerkt worden, beschouwd worden²¹⁾.

Laat ik beginnen met te zeggen, dat de vorm der platen, de ruit naar Brabantse maatstaf hoogst ongebruikelijk is. Elders vindt men schilden of ook wel ovale of bladvormige platen. Ook de inhoud wijkt van het gebruikelijke af, omdat zij te Grave uitsluitend uit wapens en elders meest uit gefigureerde voorstellingen, emblemen of berijmde ontboezemingen samengesteld is.

De inhoud dezer platen bestaat binnen de omtrek ener legende, die weder hare eigenaardigheden heeft²²⁾, uit een heraldische voorstelling, steeds een wapenschild, dat soms, als het een riddermatig persoon vel quasi aangaat, met een helm en de versiering er van, zijnde dekkleden, wrong en helmteken, vermeerderd is. Hoofdzaak is echter de schildinhoud, het eigenlijke wapen, dat uit twee elementen, nam. het heraldische stuk dan wel het huismerk bestaat, welke beide overeenkomstig de samenstelling der vermogende burgerij in twee klassen of standen, toegepast zijn.

19) Met dien verstande, dat de stad Grave eerder tot Gelderland dan tot Brabant gerekend moet worden en dit voor het nog bewaarde geldt.

20) Ik maak dit uit de bijzonderheden op, dat, terwijl de serie oorspronkelijk uiteraard twee halve ruiten telde, daarvan nog slechts één aanwezig is.

21. Daar het fotograferen der uiteraard gebogen platen niet mogelijk was, zijn zij afgetekend, voor welk zeer accuraat werk ik de heer A. C. van der Aa, tekenaar bij de dienst van de Provinciale Waterstaat te 's-Hertogenbosch bereid vond. Zodoende was het mogelijk om de beschadigingen onzichtbaar te maken, zijnde spijkergaten, vijlkrassen, kerven en butsen. Enkele platen zijn op de stok overlapt.

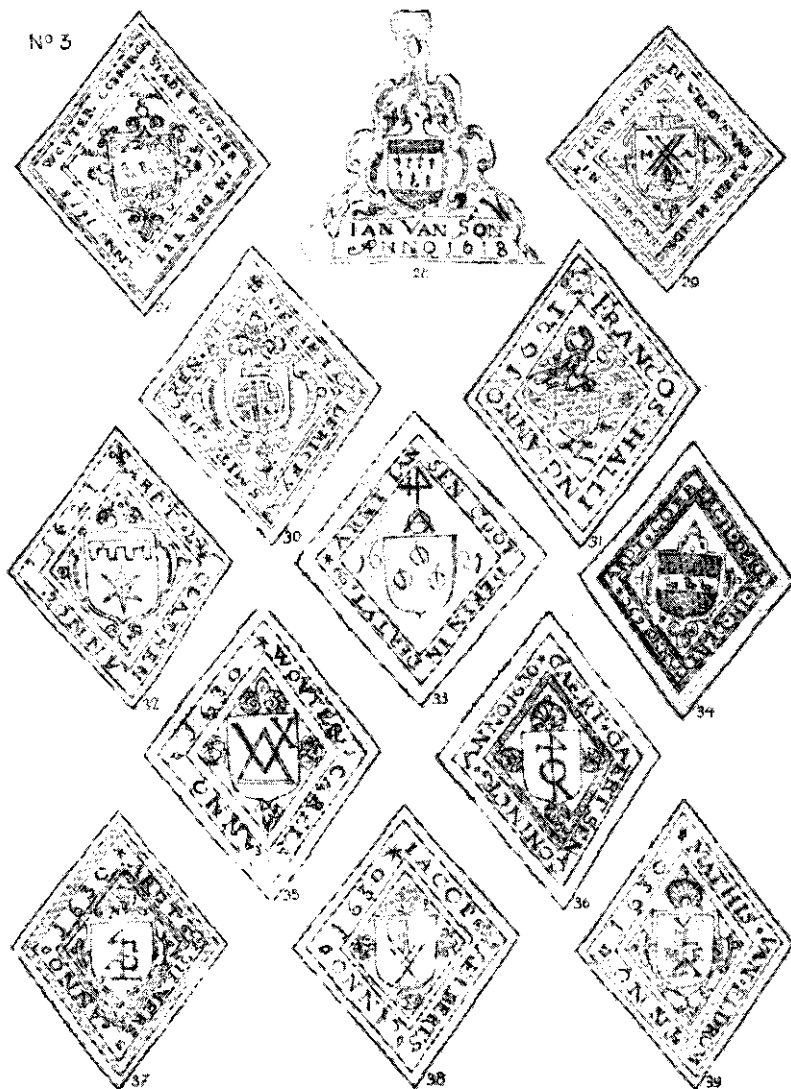
22) Men zal de sterren of rosetten, waarmede de legenden aanvangen en de interpunctie, die meestal ruitvormig en evenals de legenden zelve aan de zegelpraktijk ontleend, maar thans reeds verouderd en zinloos geworden zijn, opmerken.

Ik roer hier heraldische problemen aan, waarop ik kortheidshalve thans niet diep in ga en beperk mij tot enige kenmerkende verschillen tussen huiskerk en hetgeen ik liever rechtsteken dan heraldisch stuk noem, daarbij ter zijde latend, dat beide in nagenoeg al deze platen in een schild gesteld zijn.

Het grondtype van het huiskerk vereenzelvigt men vaak met de rune, de letter van het Noordse of Germaanse schrift en van het stuk is het m.i. het Europese banteken. Typerend voor het eerste is het merk van pl. 3, dat als een rechte lijn, aan andere kortere onder een hoek van 60 graden verbonden zijnde, het dichtste bij de rune staat. Het merk kan echter, in historische ontwikkeling, met ontleuning aan het banwezen, als een soort rad zonder spaken als pl. 6 of als ene gesloten figuur gelijk een gelijkzijdige driehoek of een cirkel, als in 11 of 22 dan wel 39 of 36 voorgesteld zijn. Later treden ook gebogen lijnen op, maar dan is tevens de tijd der vermenging met de letters van het Latijnse alphabeth als in pl. 37 of de opvolging voor deze, gelijk in pl. 48, gekomen.

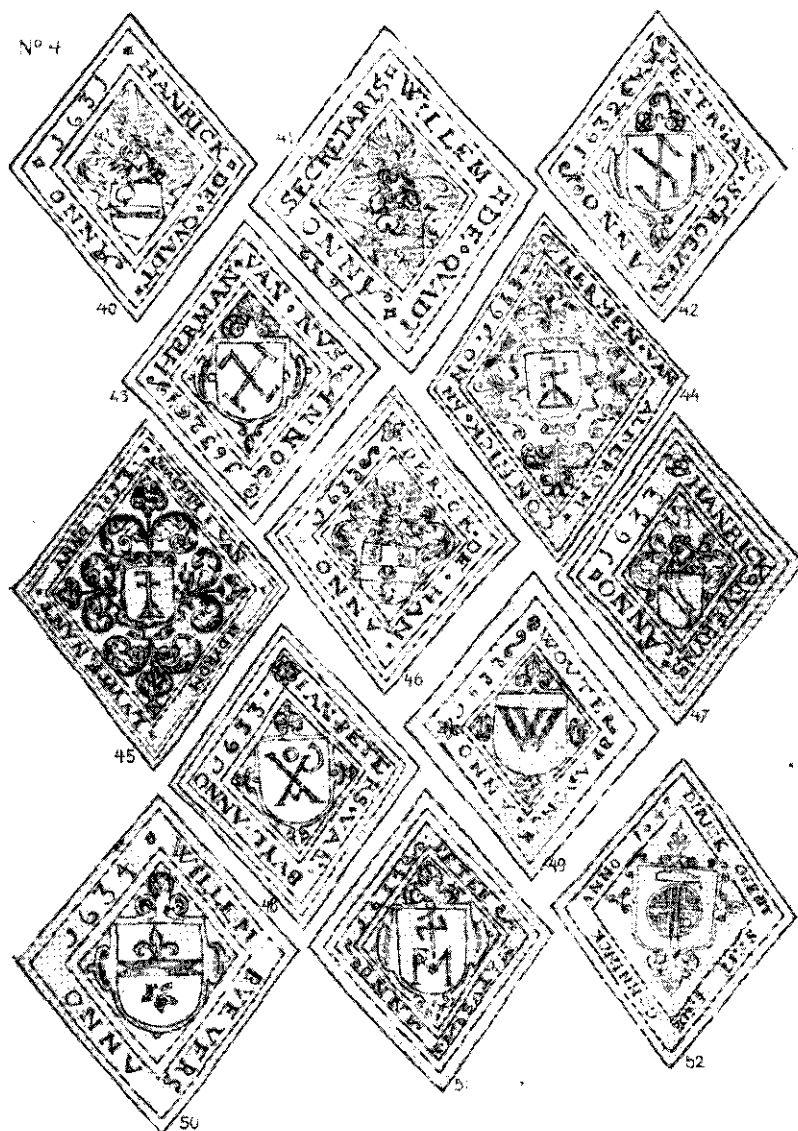
Van de heraldische bantekens zijn de oudste vormen, als in p. 54, aan het huiskerk verwant, met dien verstande, dat zij niet meer van de 1ste, maar van de 2e dimensie, waartoe het huiskerk nooit gekomen is, zijn. In historische ontwikkeling vindt men ten slotte de driedimensionele vorm als in pl. 1. Sedert het begin der 13de eeuw verliezen deze bantekens ongemerkt hun karakter en burgeren zich onder hen nabootsing als van pl. 30 in en in de volgende eeuw is de ontaarding van het heraldische teken in volle gang en kan men daarin zelfs de letters van het gothieke en later Latijnse letterschrift als in pl. 19 ontmoeten. Tegelijkertijd vindt met volledig onbegrip de optrekking van merk door het teken als in pl. 16 plaats. Ook tot de verveelvoudiging als van het laatste is het merk, als uit primitiever rechts beschouwing ontstaan, nooit gekomen.

Tot zover de uiterlijke gedaante van merk en stuk, maar de betekenis er van is uiteraard belangrijker, omdat het symbolen zijn. Ook op dit gebied bestaat en vooral over het merk verschil van opvatting, hetgeen m.i. voornamelijk aan het feit te wijten is, dat het merk eerst sedert het einde der 13de en het stuk doorgaans twee eeuwen ouder overgeleverd is, hetgeen niet beduidt dat zij vóór dien niet bestaan hebben. Zelfs heeft de mening de overhand, dat het huiskerk, zoals de naam trouwens aanduidt, oorspronkelijk de Germaanse hoeve of hof en de daarop staande hofstede m.a.w. de grondeigendom en bij uitbreiding de daartoe behorende roerende zaken tot het vee toe heeft gekenmerkt. Vervolgens is het huiskerk erfelijk op

De platen van het Cleeveniersgilde van Grave III. Sch. 1/2.

27. Wouter Coeberch Stadthouder in der tyt anno 1618 Coning anno 1619. 28. Jan van Son Anno 1618. 29. Mary Ansems de wedove van Ansem Handric saleger. c.m.t. 1619. 30. * Geriet Derickx Smits, deken a^o 1621. 31. * Francos. Halling. Anno 1621. 32. * Ardt. Claesen Anno 1621. 33. * Arnt Jansen Coot deken in der tyt 1621. 34. * Ardt Coeberch, deken in der tyt anno 1630. 35. * Wouter. Carels. Anno 1630. 36. * Gaert Gaertsen, coninck, anno 1630. 37. * Ardt Diemers. Anno. 1630. 38. * Jacop Aelberts. Anno. 1630. 39. * Mathis. van. Eldrom Anno 1630.

De platen van het Cleveniersgilde van Grave IV. Sch. 1/2.

40. * Hanrick, die. Quadt, Anno 1631. 41. Willem. de. Quadt, Anno 1632
secretaris. 42. Peter. Jans. Scroeven Anno 1626. 43. Herman. van. Nus, Anno
1632. 44. * Hermen. van Alderom. connick. anno. 1633. 45. Joachim, van. El-
derom. luytenant, anno 1633. 46. * Derick. de. Han. anno. 1633. 47. * Han-
rick Severyns, Anno. 1633. 48. * Jan. Peters. van. Buyl. anno 1633. 49. *
Wouter. Bradonck. anno. 1633. 50. Willem Ruevers anno 1634. 51. * Peter
Matus Anno 1634. 52. Dirick Geerit smit ende conninck anno 1647.

de familie, aan welke dit alles behoorde, overgegaan. Als latere toepassingen en in een tijd, toen de eigenlijke betekenis reeds verloren en de verhouding, als gezegd, een personele geworden was, zouden dan het handmerk of meesterteken en het koopmansmerk te beschouwen zijn. Resumerende kan men zeggen, dat het huismerk in beginsel de private grondbezit en wel in de sfeer van volksrecht gekenmerkt heeft.

Geheel anders is het met het heraldische banteken gesteld. Dit is van heerlijken oorsprong, hoewel daaronder ook tekens uit het volksrecht schuilen. Het behoort dus in de publieke gezagsfeer thuis en is slechts zijdelings en niet eens altijd met de eigendom verbonden. Ook deze tekens zijn ontaard en, zij het in het kader van het publieke recht, in private handen gekomen, maar zelfs in dat geval betreffen zij in beginsel personen- en geen zakenrecht. Practisch genomen zijn zij in de tijd der Graafse schilden in handen van een maatschappelijk hogere stand of, bij uitbreiding van een van handwerks- of kooplieden, die niet zozeer grondeigenaren als wel regenten zijn.

In het licht van het bovenstaande kan men de schilden der Cleveniers van Grave in die met stukken dan wel merken, om de gebruikelijke benamingen aan te houden, verdelen. Tot de eerste behoren, ze naar ouderdom en, met een persoonlijke vrijheid van opvatting, naar betekenis beoordelend, tot de oudere die van G. van Steenhuys, van 1617, pl. 20, en van L(udolph) van Steenhuys, van 1648, pl. 54, van Jan Hanrickx Mes, van 1591, pl. 5, en van Gerardt de Quadt, van 1618, pl. 25, Hanrick de Quadt, van 1631, pl. 40, en van Willem de Quadt van 1632, pl. 41, waarin men zien kan, dat het zogenaamde damasceren van een schild niet meer dan versieren is. Van ongeveer de zelfde kwaliteit zijn die van Jacop Daems, van 1618, pl. 24, en van Ardt Claesen, van 1621, pl. 32, van welke beide ik vermoed, dat de familienaam verzwegen is, van Jan van Son, van 1618, pl. 28, van François Halling, van 1621, pl. 31, van Willem Ruever, van 1634, pl. 50, en enige andere. Bijzonder onderscheid ik het wapen van Hermen Sielis, van 1604, pl. 13, (slechts wat betreft de heraldische rechterhelft en zonder het merk) en van Herman Tielmans, van 1615, pl. 16, wier familienamen vermoedelijk verzwegen zijn, en het wapen van Wouter en Ardt Coeberch van 1618, pl. 27, en resp. van 1630, pl. 34, omdat deze wapens ongetwijfeld van Cuyckse oorsprong zijn en de dragers van dienstlieden der oudste heren van Cuyck, uit wier stukken zij hunne wapens samengesteld hebben, afstammen.

Vervolgens onderscheid ik enige wapens, vermoedelijk

jonger en aan later opgekomen personen of families toebehorende, als van Jan Kerstens, van 1581, pl. 1, van Claes Loefs, door zijn weduwe gebruikt, van 1616, pl. 19, dat een brouwer of herbergier doet vermoeden, van Peter Classen Baecker, van 16..²¹⁾, pl. 9, wiens voorvader een slager lijkt geweest te zijn. Mijn vermoeden omtrent de stand dezer personen wordt aannemelijk gemaakt door de vergelijking der wapens van Dirck Geert, van 1647, pl. 52, een man, nog met een beroepsnaam, namelijk smid, terwijl Gerijt Dericks, in 1621 clevenier, pl. 30, reeds de familienaam Smits voert. Beider wapen toont het zelfde stuk, dat, niet raszuiver heraldisch, waarschijnlijk een staal hunner ambachtelijke vaardigheid voorstelt, maar de een is hoger op de maatschappelijke ladder gestegen.

J. P. W. A. Smit.

(Wordt vervolgd)

BERGEN OP ZOOMSE POTBAKKERS-FAMILIE'S
TUSSEN 1600 EN 1700

door K. v. d. Watering

(Vervolg van pag. 59)

De familie Vetten.

Als Geertruydt Claes Houck weduwe is geworden huwt zij voor de tweede maal met ADRIAEN ADRIAENSSEN VETTEN en geeft daardoor meer aanzien aan deze opkomende potmakersfamilie die zich evenals de familie Augustijn de eeuwen door weet te handhaven.

ADRIAEN ADRIAENSSEN VETTEN, een potmaker afkomstig van Oosterhout is de stamvader van deze familie. 20 Aug. 1606 huwt hij met LIENTKEN CORNELIS VAN REIMERSWAAL. Waarschijnlijk is hij als potmakersgezel naar Bergen op Zoom gekomen. Het is zeker dat de man geen geld van zich zelf bezat om een potbakkerij te beginnen, terwijl hij zich ook niet door middel van een huwelijk met een dochter van een gezeten pottenbakker in het bezit daarvan kon stellen.

Pas in 1614 komt men hem als gezworene van het potmakersambacht tegen. Dezelfde functie bekleedt hij in 1618, 1627 en 1630.

In 1614 staat hij dus wel op eigen benen, hoewel nog niet vaststaat in welke potterij hij zijn beroep uitoefent.

Uit het huwelijk met LEENTKEN CORNELIS VAN REIMERSWAAL worden zes kinderen geboren: NEELTKEN, 27 Juni 1607; ADRIAENTKEN, 11 Dec. 1609; MAEYKEN, 8 Juli 1612; ANNEKEN, 1 Febr. 1615; ADRIAEN, 13 Sept. 1617; en BARBARA, 22 Oct. 1627.

De familie neemt in betekenis toe.

De enigste zoon, evenals zijn vader ADRIAEN ADRIAENSEN VETTEN genaamd, huwt in Oct. 1642 (ondertrouwd 24 Sept. 1642) GEERTRUYT CLAES HOUCK (overleden 21 Aug. 1670) weduwe van de potmaker AUGUSTIJN ADRIAENSEN. Dat brengt tevens wat geld in het laatje want 27 Jan. 1645 koopt hij van Gerardt Rose diens *potterij*, woonhuis en schuur, gelegen *aan de Dubbelstraat*⁸²⁾. Dat de zaken goed gaan blijkt uit de aankoop d.d. 4 Nov. 1661 van de potterij aan de watermolen genaamd „*De Boom der Liefde*”, eigendom van de weduwe van Willem Rose⁸³⁾.

Naast de zaken is ook het huwelijk vruchtbaar. Niet minder dan veertien kinderen worden er uit geboren: ADRIAEN, 23 Aug. 1643; CLAESKEN, 25 Sept. 1644; CORNELIS, 6 Dec. 1645; LEENDERT, 30 Jan. 1647; MARINUS, 3 Mrt. 1648; LEENDERT, 21 Mrt. 1649; JOHANNES, 6 Nov. 1650; JANNEKEN, 26 Dec. 1651; ANNEKEN, 7 Febr. 1653; FRANCIJNTGEN 22 Nov. 1654; JANNEKEN, 13 Nov. 1657; ADRIAEN, 23 Mrt. 1659; ADRIAEN, 16 Sept. 1660; CORNELIA, 27 Mei 1663.

Wanneer vader sterft (tussen 26 Juni 1664 en 19 Febr. 1666) zijn er van het grote aantal kinderen nog maar vijf over⁸⁴⁾. De drie jongens hiervan: Leendert, Johannes en Adriaen komen we later als pottenbakkers tegen. De beide meisjes Claesken en Cornelia zijn voor de geschiedenis van de pottenbakkers van geen betekenis⁸⁵⁾.

82) Zie 58. 83) Zie 65.

84) Gem. Arch. B.o.Z. not. Philips Scheuring R 808 fol. 48 recto en not. Hieronimus de Rouck R 747 fol. 280 recto.

85) Claesken huwt eerst met de schipper Reijnier Willemsen van der Stam en later met Willem Jobsen de Jager. Cornelia huwt 9 April 1687 met Leendert Zacharias j.m. van Bergen.

Vader Adriaen is in 1655 deken en in 1648, 1656 en 1661 gezworene van het ambacht.

De ster gaat weer verbleken.

De zaak van Adriaen Adriaenssens Vetten kan een splitsing in drieën niet verdragen.

De oudste zoon LEENDERT ADRIAENSSEN VETTEN in een verkoopacte van dd. 12 Juli 1680 nog potmaker genoemd blijkt bij een verkoop dd. 3 Oct. 1687 potmakersgezel te zijn.

Hij huwt 9 Maart 1670 te Bergen op Zoom met TANNEKEN JANS DE GEEP. Het huwelijk wordt gezegend met zeven kinderen te weten: ADRIAEN, 31 Jan. 1672; DINA, 4 Sept. 1674; GEERTRUYDT, 2 Jan. 1678; JOHANNES, 27 Nov. 1679; GEERT, 12 Febr. 1683; NICOLAAS, 31 Oct. 1685; en ADRIANA, 2 Jan. 1692.

dd. 29 Maart 1675 verkoopt Willem Jobsen de Jager, echtgenoot van Claesken Adr. Vetten, mede namens Leendert Adr. Vetten en Jan. Adr. Vetten een stal genaamd „*Het Hammeken*” gelegen in de Dubbelstraat aan hun halfbroer Adriaen Augustijns ⁸⁶⁾.

Dit is merkbaar hun vaders deel want als moeder is overleden verkoopt Adriaen Augustijns dd. 12 Juli 1680, (mede namens de minderjarige kinderen Adriaen en Cornelia Adriaenssens Vetten) Leendert Vetten, potmaker, Willem Jobsen de Jager, gehuwd met Claesken Adr. Vetten en Jan Adr. Vetten, allen erfgenamen van Geertien Claes Hoeck, *een potterij* met toebehoren gelegen *aan de Dubbelstraat* te Bergen op Zoom (naam onbekend) ⁸⁷⁾. De potbakker THOMAS JANSEN wordt eigenaar. Tegelijkertijd verkopen de erfgenamen aan Leendert Adr. Vetten het huis „*het Hoefijzer*” nu „*het Hammeken*” gelegen in de Dubbelstraat naast de potterij, aan Adriaen Augustijn een huis met erf op de Dubbelstraat en aan Cornelia Tobias, wed. van Cornelis Bruls ook een huis en erf gelegen aan de Dubbelstraat. Leendert blijkt niet lang eigenaar want dd. 3 Oct. 1687 verkoopt hij het Hammeken aan de rijke potmakersweduwe Cornelia van Adden wed. van Jan Claessen Hoeck ⁸⁸⁾.

Van nog kleiner formaat is JAN ADRIAENSEN VETTEN.

⁸⁶⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 241 fol. 155 verso.

⁸⁷⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 242 fol. 54 recto.

⁸⁸⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 244 fol. 9 verso.

Hij huwt 19 Juli 1672 met CLAESKEN ADRIAENSSEN WIT-TERMANS, een telg van de potbakkersfamilie Wittermans die tot in de 20e eeuw de potbakkersstiel uitoefende. We tekenden uit dit huwelijk drie kinderen aan: ADRIAEN, 2 Mei 1673; CLAEYS, 16 Juli 1675; en CORNELIA, 10 Oct. 1677.

Jan Adriaensen Vetten komt als potbakker voor in een brief aan de Magistraat dd. 19 Juli 1676 ^{88a)}.

De derde zoon ADRIAEN ADRIAENS VETTEN is in 1690 en 1692 gezworene van het potmakersambacht. 6 Juli 1683 huwt hij te Bergen op Zoom met TRIJNTIEN GEERBRANDS j.d. van Bergen op Zoom.

Niet minder dan acht kinderen worden er achtereenvolgens geboren: GEERTRUYDT, 4 Juni 1684; ANNA, 27 Juli 1685; GEERTRUYDT, 5 Mrt. 1687; GEERTRUYDT, 14 Mrt. 1688; MARTIEN, 31 Jan. 1690; PIETERNELLA, 12 Febr. 1692; MARIA, 18 Aug. 1693; ADRIANA 1 Dec. 1697.

De familie Vetten blijft in de rij.

De familie Vetten is een van de weinige families die tot in de 20ste eeuw of het potmakersambacht blijft beoefenen of potmakersartikelen gaat verkopen.

Voorlopig blijven het echter potmakers.

Familie Erasmus.

Tenslotte koppelt een derde dochter van Claes Jansen Houch, Francyntgen Claes Houck de familie Erasmus en Houck aan elkaar.

Van de stamvader van deze familie weten we tot nu toe weinig. ERASMUS GEERTS huwt MAEYKEN OLIVIERS en onder de kinderen uit dit huwelijk: JOHANNES, 19 Dec. 1618; ELISABETH, 20 Jan. 1621; PAULUS, 22 April 1622; KATHELYNE, 14 Jan. 1626 en ANNEKEN en MAEYKEN. 18 Aug. 1627 treedt Paulus als pottenbakker naar voren.

PAULUS ERASMUS is weer een potmaker van flink formaat. Hij huwt 20 Febr. 1647 te Bergen op Zoom FRANCIJNT-

^{88a)} Gem. Arch. B.o.Z. Zie copie van deze brief in het Keurboek van de potmakers

GEN CLAES HOUCK ⁹⁰⁾. Kinderen uit dit huwelijk zijn: JASPAR, 3 Sept. 1647 (overleden voor 1651) en MARIA, 17 Jan. 1649. Maria huwt 19 Febr. 1668 met de potmaker BARTHOLOMEUS SIMONSSSEN DE JAGER en op 9 November 1670 de potmaker ROELANDT CLAESSEN DE TROGH.

Na de dood van Francijntgen Claes Houck huwt Paulus Erasmus met BARBARA SAMUELS (BLACK) wed. van Gerrit Coenraedt (ondertrouwd 13 Mei 1650). Uit dit tweede huwelijk spruiten drie kinderen voort: JASPER, 26 Maart 1651; MARTINUS, 3 Jan. 1653 (overleden voor 25 Juli 1659) en ELISABETH, 10 Sept. 1656 (eveneens overleden voor 25 Juli 1659).

Van deze kinderen wordt Jasper later potmaker.

Als ook deze tweede vrouw is overleden huwt hij op 5 Maart 1660 voor de derde maal met LIJSBETH JANS j.d. van Bergen op Zoom. Achtereenvolgens worden hieruit geboren: FRANCINA, 28 Nov. 1660; JANNEKEN, 1 Nov. 1662; ELISABETH, 26 April 1665; MARIA, 27 Mei 1667; MAEYKEN, 14 Jan. 1671; FRANCINA, 15 Mei 1672; JOHANNA, 21 Juli 1673; en JACOBUS, 26 Dec. 1675.

Van al deze kinderen zijn bij het overlijden van de vader Paulus Erasmus nog in leven: Maria Pauwels uit het eerste; Jasper Pauwels uit het tweede en twee kinderen uit het derde huwelijk ⁹¹⁾.

5 Januari 1657 koopt Paulus Erasmus van de wezen wijlen Marinus Philipssen van de Leur de potterij „*de Rooden Leeuw*” aan de Dubbelstraat ⁹²⁾ die door erving aan zijn zoon overgaat ⁹³⁾.

11 Maart 1672 verkopen de erfgenamen van Anthony Jansen Hoeck aan Paulus Erasmus een huis genaamd *de Cleynen steenen Ruyter* ⁹⁴⁾.

Jasper is deken van het gilde in 1659, 1669 en 1672 en gezwoorene in 1653, 1656, 1660, 1663, 1667, 1670, 1677, 1679.

Zijn zoon.

Zijn zoon Jasper Paulus, is deken in 1683 en 1698 en gezwoorene in 1681, 1684, 1699, 1704, 1707 en 1709.

⁹⁰⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 237 fol. 77.

⁹¹⁾ Gem. Arch. B.o.Z. not. Adr. Schipperts R 892 d.d. 4 Oct. 1679 en d.d. 2 Jan. 1680 zelfde register.

⁹²⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 238 fol. 214 recto.

⁹³⁾ Zie 91.

⁹⁴⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 241 fol. 56 verso.

24 November 1680 treedt hij in het huwelijk met CORNELIA PIETERSEN VERDONCK dochter van Janneken Willems van Hoboecken ⁹⁵⁾.

Uit dit huwelijk vinden we een kind : JANNEKEN, dd. 24 Jan. 1682 huwt hij voor de tweede maal met Janneken Poulier wed. van Wilhelmus van Bommelen. Volgens een testament 6 Juli 1689 is er dan uit dit huwelijk waarschijnlijk een kind ⁹⁶⁾. 4 Maart 1689 koopt Elisabeth Jans ten behoeve van haar stiefzoon Jaspar Pauwels van de potmaker PIETER LAMOEN, dan wonende te Antwerpen de potterij „Steenbergen” nu „de Haan”, genoemd ⁹⁷⁾.

Of de potterij „de Rooden Leeuw” op dit moment ook nog in het bezit is van Jasper kan ik niet bevestigen.

Met Jasper die voor 22 Sept. 1713 overlijdt is waarschijnlijk de familie uitgestorven.

22 Febr. 1700 verkoopt hij aan Daniel Lambreghts van Overbeeke een huis genaamd *Agter Eyke* ⁹⁸⁾. Op 20 Sept. 1713 verkoopt Elisabeth Jans, wed. wijlen Lieven Joosen Pooy aan Johanna Poulier, wed. wijlen Jaspar Pauwels, een huis en erf aan de Z.Z. van de Dubbelstraat ⁹⁹⁾.

De eerste grote groep van Bergse potmakers is hiermede afgesloten.

Behalve de potbakkers-families die rechtstreeks voortkwamen uit of door huwelijk verbonden waren met de familie HOUCK, is er nog een aantal dat slechts indirect in relatie stond met deze familie.

De familie van Overstraten.

Deftige potbakkers

HENDRIK ANTONISSEN VAN OVERSTRATEN een telg uit de voorname en bekende Bergen op Zoomse familie van Overstraten waaruit verschillende magistraten voortkwamen, verschijnt vrij plotseling in de geschiedenis van de Bergse potmakers. Hij komt voor in het gildebestuur als deken in 1660,

95) Gem. Arch. B.o.Z. not. Adr. Schipperts R 893 d.d. 20 Mei 1681.

96) Gem. Arch. B.o.Z. Not. Adr. Schipperts R 893.

97) Gem. Arch. B.o.Z. R 244 fol. 35 verso.

98) Gem. Arch. B.o.Z. R 246 fol. 118 recto.

99) Gem. Arch. B.o.Z. R 248 fol. 77 verso.

Behalve de in de noten aangegeven registers werden geraadpleegd de doop- en trouwboeken alsmede de gildeboeken van 1488—1754. Gem. archief Bergen op Zoom.

1664, 1676 en als gezworene in 1652, 1657, 1661, 1665, 1677. Hij huwt met *Adriaentien Sabulens*. Uit dit huwelijk stammen CORNELIA, 8 Dec. 1647; SABULON, 1649; PIETERNELLA, 29 Maart 1652; CATELIJNE, 19 Jan. 1656; ANTHONY, 19 Mei 1658 en AELBRECHT 4 Juni 1660.

Uit het testament dat 7 November 1662 ten huize van Hendrik Antonissen, waar zijn vrouw ziek op bed ligt, wordt opge maakt, blijkt dat dan nog alle zes kinderen leven¹⁰⁰⁾. Blijkbaar overlijdt ze kort daarna want reeds 6 Maart 1663 huwt hij voor de tweede maal met CATHLIJN MICHIELS VAN DER HEIJDEN dochter van de makelaar Michiel Pieterssen van Bergen op Zoom¹⁰¹⁾. We vinden een kind MICHIEL 12 November 1664. Dit kind overlijdt want uit de testamenten van Catalijne Michiels blijkt dat er geen kinderen uit dit huwelijk in het leven zijn gebleven.

Uit het eerste huwelijk blijven drie kinderen over: Pieter nella die 15 Juli 1678 huwt met de weduwenaar HUYBRECHT GILLISSEN VAN DE GROENEVELD, *potbakker*; Anthony, die potmaker wordt en Aelbrecht die eveneens in het potmakersambacht wordt opgenomen.

Vader Hendrik kwam in het bezit van de potterij „*De Dry Potkens*” door aankoop van de erfgenen van Marinus Philipssen van de Leur dd. 19 Febr. 1654¹⁰²⁾. Na zijn dood verko pen de erfgenen de potterij dd. 19 April 1680 aan hun mede-erfgenaam de potmaker Huybrecht van Groeneveld¹⁰³⁾.

ANTHONY HENDRICKSEN VAN OVERSTRATEN, die de voetsporen van zijn vader volgt zwaait de scepter in de potterij „*De Lampe*” voorheen „*De Rosenkrans*” gelegen in de Dubbelstraat die zijn vrouw heeft meegebracht en die hij 23 Jan. 1681 verkoopt aan de potmaker Joos Hendricx de Pauw¹⁰⁴⁾. Op dezelfde datum verkoopt hij aan Cornelis Pieterssen de Koningh een huis en erf in de Dubbelstraat genaamd „*De Kleine Sael*”¹⁰⁵⁾ dat hij 8 Sept. 1679 in bezit kreeg door koop van de schout uit de boedel van Cornelis Pieterssen van de Leur¹⁰⁶⁾.

100) Zie voor opzet stamboom testament Catharina Michiels d.d. 19 Febr. 1678 Not. Adriaan Schipperts R. 892.

101) Zie testamenten Catalyne Michiels: Not. Hieronimus de Rouck 18 Sept. 1664. R. 747 fol. 242 recto; Not. Adriaan Schipperts 19 Febr. 1678 R. 292 (van de kinderen zijn dan Pieter nella, Anthony en Aelbrecht nog in leven, terwijl vader Hendrik dan is gestorven); Not. Adriaan Schipperts 10 Juli 1680 R. 892 en 24 Sept. 1680. R. 892.

102) R. 238 fol. 49 recto. 103) R. 242 fol. 33 verso.

104) R. 242 fol. 77 recto. 105) Zie 58 106) R. 241 fol. 319.

Het huwelijk d.d. 25 Jan. 1678 met HEYLJEN BOUWMAN (Helena Boumans), kleindochter van Adriaan Cornelissen Bouwman, gezegd Rose en Janneken Jans eerder weduwe van CLAËS JANSEN HOUCK, brengt een dochtertje voort ADRIANA (30 Nov. 1678). 23 Jan. 1680 huwt hij voor de tweede maal met CORNELIA VAN DER HEYS j.d. van Bergen op Zoom. Hieruit worden verschillende kinderen geboren: HEYNDRIK, 27 Nov. 1680; HEYNDRIK, 6 Sept. 1682¹⁰⁷); STAEPHANUS, 27 Juni 1691.

Hij huwt voor de derde maal te Halsteren op 26 Febr. 1696 met TANNEKEN COOQUIT wed. van Isaak Bailly.

Anthony Hendricksen van Overstraten is in 1678 gezworene. Hij is blijkbaar in goede doen want hij heeft in de stad verschillende huizen¹⁰⁸). Voor de pottbakkersindustrie is hij van geen belang meer¹⁰⁹).

AELBREGT VAN OVERSTRATEN huwt 22 April 1681 ELISABETH VAN DER HEYST j.d. van Bergen op Zoom. Het eerste kind wordt 13 Jan. 1682 geboren en ADRIANA genoemd (zie verder klapper); MARIA 19 Jan. 1691. Verder niets bekend wat voor de geschiedenis van de potbakkers van belang kan zijn.

De familie Lamoen

Een potbakker van weinig betekenis

PIETER WOUTERSSEN LAMOEN, meester potmaker, is blijkbaar voor de eerste maal gehuwd met ELISABETH WILLEMSSEN STRAATMAN¹¹⁰). Hij huwt 19 Jan. 1683 voor de tweede maal met HELENA CORNELISSE BRUIJLS dochter van CORNELIS JANSSEN BRULS potbakker en TANNEKEN CLAEÏJS HOECK. De 1ste November 1684 steekt hij voor de derde maal van wal met JANNEKEN GEERTS, wed. van Jan Delijers en zet tenslotte de kroon op zijn werk door op 13 Mei 1693 met WILLEMEIJNTJE WILLEMS STROOSNIJER j.d. van Roosendaal voor de vierde maal in het huwelijk te treden.

107) Meerdere kinderen kunnen in de geklapperde registers worden nagezocht.

108) R 241 fol. 269 recto; R 245 fol. 37 verso; R 245 fol. 119 recto; R 245 fol. 154 verso; R 246 fol. 127 verso.

109) Zie zijn testament 23 Febr. 1679 Not. Adr. Schipperts R 892.

110) Gem. Arch. B.o.Z. Zie testament voor Not. Adr. Schipperts R 893 d.d. 21 Sept. 1682.

De familie Lamoen is hoogstwaarschijnlijk afkomstig van Antwerpen. 9 Juli 1680 vinden we het huwelijk van WOUTER LAMOEN, wed. van Antwerpen met FRANCIJNTJE DIRKS wed. van Cornelis Stadthouder beiden zijn in Bergen woonachtig. Ook Pieter keert tijdelijk naar Antwerpen terug. d.d. 4 Maart 1689 verkoopt hij ¹¹¹⁾, op dat moment wonende te Antwerpen, aan Elisabeth Jans, huisvrouw van Jan Andriessen ten behoeve van de meester potbakker JASPER PAUWELS een huis en potterij met toebehoren genaamd *Steenbergen* nu *de Haan* gelegen in de Dubbelstraat en grenzende aan de potterij van HUYBREGT VAN DER WEIJDEN en die van CORNELIA TOBIAS.

Opmerkelijk is dat in een acte van 19 Februari 1674 ¹¹²⁾ waarbij PIETER DIGNUSSEN van de wed. Jan Claessen Houck de potterie *de Kat* gelegen aan de Haven aan het Nicolaes de Backerstraatje huurt, als vader van de huurder wordt genoemd WOUTER LAMOEN.

Of Pieter Woutersen Lamoen en Pieter Dignussen identiek zijn kan ik echter niet bewijzen. De familie heeft te weinig sporen achtergelaten.

(Wordt vervolgd)

111) Gem. Arch. B.o.Z. R. 244 fol. 55 verso.

112) Gem. Arch. B.o.Z. Not. Adr. van der Creke R. 735 dd. 19 Febr. 1674.

KEURMEDIGHEID

Katherijn Dirx Hoerkens, vrouw van Mr. Art Brau anders Scragen, wonende tot Bruessel, was geboren tot Boxtel; van haar moeder was haar die coermeeschap aangekomen; ook haar broer en zuster hebben die coermeeschap betaald aan de Heer van Boxtel. Mr. Hubrecht, zoon van Art en Katherijn, is ook coermeedich, alst geuseert waert nae den coermeeschap-boeck tot Boxtel, maar deze keurmedigheid zal aan hem uitsterven, want hij een soen is. Had hij een dochter geweest, soe soudt voert aen sijn kijnder geërft hebben. (Bokstel R. 59; 2 Dec. 1510).

De keurmedigheid vererfde dus langs vrouwelijke lijnen. Hangt hier wellicht mee samen, dat er zoveel personen in de 14e en 15e eeuw genoemd zijn naar hun moeder? (Bijvoorbeeld: Willem Fyen soen, Jan Betten s., Jan Oden s., Dirck Lizen, Jan Aleiten (of Leiten), Henrick Vermechtelden zoon of Vermetten of alleen Metten, Jan Yden zoon, Aert Hadewijgen enz.).

's-Hertogenbosch.

F. Smulders.

EEN MERKWAARDIGE WIJZE VAN TESTEREN

„In tegenwoordicheyt vanden Eerweerdigen heyligen
sacramente ende ons scepenen voorscreven”.

Eertijds droegen vele rechtshandelingen een uitgesproken godsdienstig karakter. Zo kwam het voor, dat men bij uiterste wil over z'n na te laten goederen beschikte in tegenwoordigheid van het Allerheiligste.

In de schepenprotocollen der stad Heusden vond ik hier- van enkele interessante voorbeelden en wel uit de jaren die onmiddellijk aan de invoering der reformatie vooraf gingen.

29 oktober 1574. Dat op huijden voor ons gecomen ende ge- compareert syn Anneken ende Agneesken Henrick Gijsbertsz dochteren gesusteren Ende hebben in maniere van testamente ende vuyterste wille gemaect gedisponeert maeckende ordi- nerende ende disponerende mits desen *in tegenwoordicheyt vanden Eerweerdigen heyligen sacramente* ende ons scepenen voors. enz. ¹⁾.

14 oktober 1575. Testament van Joncker Philips Dulsch en Jouffr. Magdalena Scheelaerts, zijn wettige huisvrouw „*in pre- sentie van het Hoochweerdige Heylige sacrament met den pas- toor van Huesden Heer Rogier Wouters van Best*”. Testateurs broeder is Joncker Adriaen Dulsch.

„Noch soo maeckt hij testatoor voors. den zone van Joncker Dierck vander Merwen die sy noemen Adriaen Dulsch synen peteren vier hondert carolus guldens eens”. Aan de arme wees- kinderen worden vermaakt „twee vuyterweerden gelegen inden banne van Hedichuijsen op tveringereijnde” ²⁾.

1) R Heusden 408, fol. 35.

2) R Heusden 409, fol. 36. Philips Dulsch gaat door voor de oprichter van het Weeshuis te Heusden. Leden van dit geslacht hebben al in het begin van de 15e eeuw in de schepenbank van Heusden zitting gehad. Vol- gens C. W. Pape, De Stad en het land van Heusden ; een leesboek voor de jeugd (1824) I, 70, zou dit geslacht destijds het adellijk huis op het Verger- eind te Hedikhuizen hebben bewoond. Een tekening van de ruïne van dit huis, gesigneerd A.I. 1602. Hedikhuizen, bevindt zich in het Louvre te Pa- rijs. Een foto naar deze tekening berust in de bibliotheek van het Prov. Genootschap. (H 38/72.1). Ook wijlen Adriaen Dulsch' dochter Geba bezat in 1578 een hofstad „opt Veringeynde inden banne van Hedichuysen”. (R Heusden 412, fol. 53 vso en 63).

Vermoedelijk betreft het hier de Hoge en de Lage Dulsche waard, die thans nog eigendom zijn van de Godshuizen van Heusden.

Blijkens een schepenacte van 28 april 1579 waren de bovenvermelde echtelieden toen overleden. Als curator over het sterfhuis trad op Mr Heyman van Veen, licentiaet en schepen van Heusden (1574). Als legataris wordt in deze acte genoemd Adriaen vander Meruwen, zoon van wijlen Joncker Dirick vander Meruwen, verwekt bij Joffr. Geertruydt van Cuyck, zijn huisvrouw ³⁾.

1 maart 1577. Joost Peeterss van Ypelaer, ziek te bed liggende, en Barbara Jan de Breethdr, zijn wettige huisvrouw „hebben in presentie vanden heijligen eerweerdigen sacrament, naedien dat de voors. van Ypelaer dat mede van synen pastoor ontfangen hadde, gemaect ende geordineert haeren vuytersten wille in maniere van testamente” enz. ⁴⁾.

Vlijmen.

J. P. H. Goossens.

3) R. Heusden 413, fol. 22 vso.

4) R. Heusden 411, fol. 17 vso.

EEN IETWAT ZONDERLINGE BIJNAAM

In een Bossche schepenakte van 12 juli 1435 staat te lezen, dat Michael dictus (gezegd) die Haest in eigendom heeft opgedragen (legitime et hereditarie supportavit) aan Johannes, de zoon van Gerardus genaamd Laet U Dwyngen (Johanni filio quondam Gerardi dicti Laet U Dwyngen) een in Den Bosch bij de Heren Auffoirtsbrugge gelegen huis en erf.

Op de rugge van de grosse van deze transportakte staat nog vermeld: Jan Laet U Dwingen. Aan de hand van deze dorsale aantekening blijkt, dat niet alleen de vader Gerardus, maar ook de zoon Johannes of Jan door de toenmalige Bosschenaren betiteld werd met de benaming „Laet U Dwingen” (Gemeente-Archief Den Bosch, Loketkast II).

H. B. M. Essink, jur. drs.

WAGEMAKERS

Naar aanleiding van de genealogie *Wagemakers* verschenen in de 3e Jaargang van de „Brabantse Leeuw” (blz. 42 e.v.), deelt de heer J. J. M. H. Verzijl te Maastricht ons het volgende mede:

Op 1 Juli 1683 volmachtigde „Arnoldus Waegemaekers tegenwoordich in syn Novitiaet oft Proefjaer leeekebroeder in het Convent des Orders van de Eerw. Paters Recollecten op 't Lichtenbergh by Maestricht” zijn broeder Thomas Joss Wage-maekers, woonachtig tot Wouw om gedurende zijn Novitiaet al zijn constituants goederen zo tot Wouw onder het Markiezaat van Bergen-op-Zoom, als elders, gene uitgezonderd, in zijns constituants naam waar te nemen, te administreren, verkopen, veralieneren etc.” (portef. 1475. Minuten Notaris Leonard Steffens Maastricht 1682—1686).

Hij ondertekent de volmacht als volgt: „Imandt Jossen Waghemakers”. Onder zijn naam staat de handtekening: „Denys Joossen Waghemakers”.

Blijkens de genealogie *Wagemakers* verschenen in de „Brabantse Leeuw” jg. 3 afl. 3, blz. 43 hebben wij hier dus te doen met Iman Wagemakers, ged. Wouw 22 Sept. 1650, als zoon van Joost en Janneke Domen Hendriks. Zijn broeder Thomas is dus identiek met de daar genoemde Domus, ged. Wouw 5 Nov. 1641.

M.i. is „Domus” een verbastering voor Thomas.

Over die Minderbroeder Arnoldus of Iman Wagemakers zijn mij geen nadere bijzonderheden bekend.

BOSSCHE POORTERS

Omstreeks 1467 woonde opten Vuchterendijck, Wauter vanden Laer die Smyt, poorter, meester vanden Smede-ambacht. Hij kreeg omstreeks 1468 bij zijn vrouw Marye een zoon Peter, die in de St. Jan gedoopt werd.

Dit getuigen op 5 Nov. 1487 heer Rombout Zavelberch, priester, die toen peter was, en Henrick Bogart die Smyt, die voor 19 jaar bij Wauter vanden Laer woonde om 't smede-ambacht te leren. (Den Bosch R. 1257 fol. 199).

Op 1 Sept. 1478 verklaren Jan Matheeuss. en Willem Henrick Willems., dat Henrick Willems sinds ongeveer 30 jaar gecoft porter deser stad was, die een lijnenwevergetouwe dage-

lijks hield, toen zijn zoon Henrick geboren werd in de stad, zodat deze een geboren poorter is.

Willem H. W. is 4 jaar ouder dan zijn broer Henrick.

(Den Bosch R. 1247 fol. 193).

Gielis van Rijn, die sinds kort in Den Bosch woonde als poorter, trouwde met Heylwich dochter van Yewaen van Roede. Zij kregen drie kinderen: Henrick, Pauwels en Dominicus, die geboren poorters zijn, daar zij gedoopt werden in de St. Jan. Aldus verklaren op 23 Sept. 1488 Yewaen van Roede, Thomas Janss, die peter was van Henrick, Gerit Gerits vander Lulsdonck, peter van Pauwels, en Henrick Everits, peter van Dominicus. (Den Bosch R. 1257 fol. 528v). F. S.

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Correspondentie met betrekking tot deze rubriek te zenden aan de Redactie, p.a. de Heer J. van Heeswijk, Maasbandijk A 41, Kerkdriel.

Gelieve postzegel voor antwoord bij te sluiten.

Nieuwe vragen

Van der Krabben. — Kan een der lezers mij inlichten of er van het Brabantse molenaarsgeslacht van der Krabben een genealogie bestaat en waar zich deze bevindt?

Kerkdriel.

J. H. G. J. VAN HEESWIJK.

Van Erp (I, 119). — In de ANNUAIRE DE LA NOBLESSE BELGE (1860, 20; 1883, 198, 413) komt een genealogie van Erp voor, die terugloopt tot Jan van Erp, schepen van 's-Bosch (1369-1371). De ouders van Walraven van Erp zijn: GOYAERT GOYAERTSZN. VAN ERP, Heer van Erp en Veghel, eigenaar van het slot „Frisselsteyn” en ADRIANA WALRAVENS DR. PIECK. In de collectie van testamenten en huwelijksvoorwaarden, die zich op het staatsarchief te Luik bevindt, vond ik het testament van ROBERT VAN ERP, adellijk kanunnik van St. Lambert (III, 62, dd. 27-4-1532). Hij had bij CATHARINA DANIELS uit Veghel, een bastaardzoon: GIELIS VAN ERP en twee broeders; ridder Willem van Erp en Rutger van Erp, die beiden nakomelingen hadden. Zie ook: Dr. Meuwese: ERP GEMEENTE EN PAROCHIE, 19-26.

Brussel.

B. W. VAN SCHIJNDEL.

Verhagen. — Op 17-2-1707 huwde te Loon-op-Zand PETRONELLA VERHAGEN met ADRIAEN CORNELISZN. SCHIPPERS uit Kaatsheuvel. Zij was op 15-1-1687 te Loon-op-Zand gedoopt als dochter van WILLEM PEETERSZON VERHAGEN en LEONARDA JANS DR. Gevraagd wordt de familienaam der moeder van Petronella Verhagen en de naam harer vaderlijke grootmoeder.

Brussel.

B. W. VAN SCHIJNDEL.

DE PLATEN VAN HET CLEVENIERSGILDE VAN GRAVE

III

Vervolg van pagina 68

Het bovenstaande bevat weinig nieuwe gezichtspunten, maar wel is dit met de merken der Graafse Cleveniers het geval, in zoverre over deze symbolen nog maar weinig en over de Brabantse bij mijn weten nog in het geheel niet geschreven is.

Zoals gezegd, is het huismerk van plaat 3 van de meest klassieke vorm en komt ook in de platen 4, 8 en 21 en in verminkte vorm in 43 voor. Het is blijkbaar het erfelijk huismerk der familie Van Nus en met enige waarschijnlijkheid is Peter Jans Scroeven, die het zelfde, vermeerderd met een extra lijntje, voert — men zie plaat 42 — als een ingetrouwde en dus medegerechtigde tot het familiegoed of het familiebedrijf — der Van Nus te beschouwen. Hij heeft het merk zogenaamd „gebroken” en er een individueel karakter aan gegeven. Aan het merk van Jacop Derick, van 1594, pl. 6, vallen eveneens dergelijke breukjes, vermoedelijk zelfs een breken in de tweede of een verdere graad waar te nemen. Een dergelijk verband tussen de merken van Gerit Henricx Huefaers, van 1612, pl. 14, van Otto Gielissen, van 1618, pl. 22 en van Willem Gaerds, van 1648, pl. 53, is reeds veel meer hypothetisch en zelfs zonder meer, onbewijsbaar. Daarentegen behoren de merken van plaat 39, van 1630, plaat 44, van 1633, en van plaat 45, van 1633, duidelijk bij elkander en zijn trouwens aan de familie Van Elderom eigen, waarvan Mathis het oorspronkelijke of althans de oudste variant voert, Joachim dit op zijn wijze, maar ondeskundig veranderd en Hermen er zijn haaltje aan toegevoegd heeft, zij het dat de verbinding niet meer scheef is.

Een huismerk van meer voortgeschreden vorm, omdat daarin letters van het Rom. alphabeth verwerkt zijn, is dat van Jan Peters van Buyl, van 1633, pl. 48. Mogelijk moet men daarin zelfs de letters A en P terugvinden, maar ik geef gaarne toe, dat het procedé van Peter Matus in zijn merk van 1634, pl. 51, overtuigender is.

Op dit punt is de ontwikkeling van het huismerk als zodanig blijven staan. De handels- en fabrieksmerken stammen er wel van af, maar worden er niet meer onder begrepen. Wel heeft het merk eigenschappen van het heraldisch teken, als bijv. de mogelijkheid tot plaatsing op het schild overgenomen. Zodoende werd het begrip gezag of autoriteit er aan verbon-

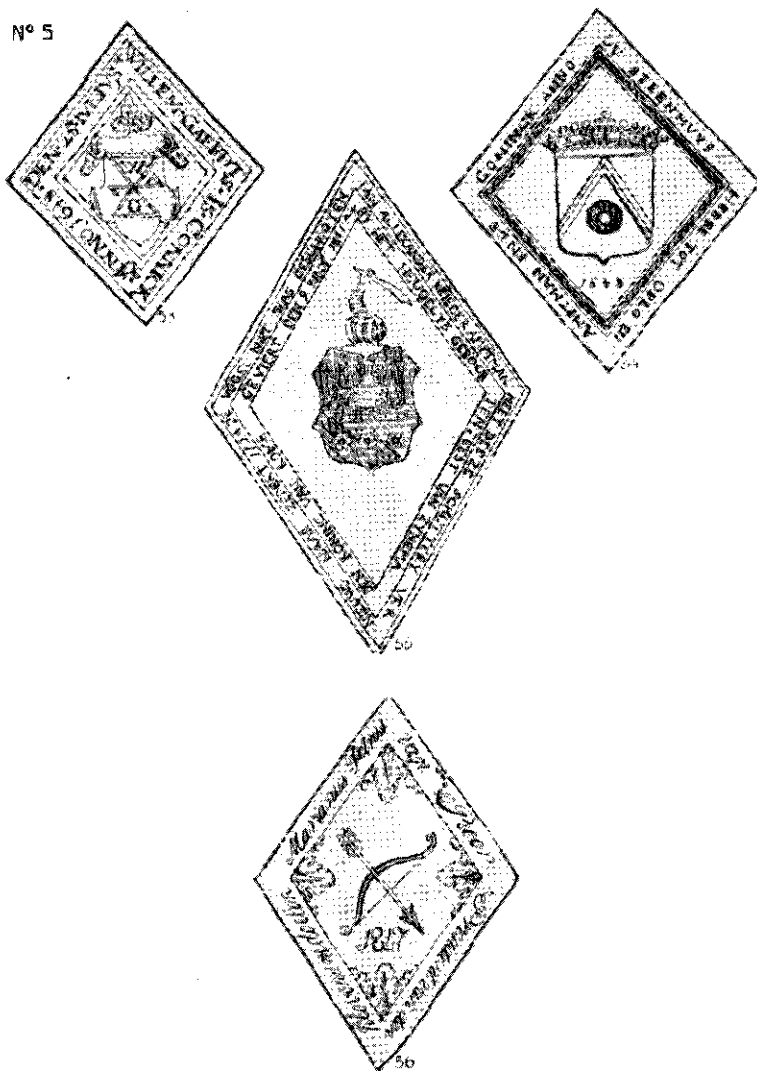
den, waarvan het bekende voorbeeld is, dat, wanneer steenhouwers hunne werkstukken merken, de loodsmeeester het zijne op een schildje plaatst. Dit laatste is met alle merken der Cleveniers op één na geschiedt en het is de vraag, of zij hiermede niet hunne invoeging in de hierarchie als zodanig hebben te kennen gegeven.

Indien men nu de namen, zowel der eigenaars van de tekenen als van de merken nagaat, de families slechts éénmaal tellend, blijkt het merendeel der tekenhouders tot die met uitgesproken familienamen, die der eerstgenoemden tot die met patronymica te behoren. Dit maakt mijn stelling aannemelijk, dat deze laatste, al zijn zij, *getuige hun gift van een zilveren plaat, notabelen, uit een lagere stand zijn voortgekomen*. De opname hunner merken in het schild kan men ook op deze wijze uitleggen, alsof zij zodoende hunne verbetering van stand hebben willen manifesteren.

Het gedrag van Arnt Jansen Coot, die zijn merk in zijn plaat van 1621 sub 33 boven zijn wapenschild plaatste, vormt slechts schijnbaar een uitzondering. Hij heeft deze verbetering niet nodig, want zijn wapen gaat vóór. De meesten der schutters handelden echter niet zo konsekwent, getuige de daad van Gaert Jans, die niet onwaarschijnlijk eveneens een Coot, althans een familielid van Gaert was, maar zich in zijn plaat van 1595 sub 7 alleen door zijn beroep van leidekker onderscheidt. Deze heeft in zijn schild met zijn wapen, dat vermoedelijk uit drie gespen bestaat en waarvan nauwelijks gezegd behoeft te worden, dat het in weerwil der mistekening het zelfde als dat van Coot is, ook voor zijn merk, dat duidelijk aan dat van Coot verwant is, een plaats, maar ten aanzien der gespen een lagere ingeruimd.

Soortgelijke combinatie van teken en merk in één schild ziet men in de plaat van Jacop Derick, van 1594 sub 6, maar nog inniger is die der platen van Hermen Sielis, van 1604 sub 13, en van Herman Tielmans, van 1615 sub 16. Hermen, die, indien ik het wel begrijp, het merk van zijne moeder in zijn schild, maar aan de mindere zijde van zijn wapen, zijnde met een faas, vergezeld van drie vogels, twee boven en één onder de faas gesteld, heeft opgenomen, heeft dit wapen tot een nieuw geheel samengesteld. Uit de gegevens der plaat van Herman Tielmans volgt een nadere verklaring daarvan, want niet Hermen Sielis of Herman Tielmans, maar een voorvader van beide is de schepper van dit samenstel. Voor de onkundige toeschouwer mag dit een duiventil met hare bewoners verbeelden, maar voor ons is het geen raadseltje, maar een staal ener vergaande

Nº 5

De platen van het Cleveniersgilde en de Kloveniersschutterij van Grave V. Sch. 1/2.

53. * Willem Gaerdt. is. connick. Anno 1648. den. 25. Julius. 54. L v Steenhuys heere tot Oplo en amptman ende coninck anno 1648. 55. Jan Allexander Krieger amptman heet deeze schutterij vernieuwd naar zedert 1724 de vogel niet was geschooten by het heugelyk geboortefeest van zyne majesteit den koning van Rome geviert den 9 Juny 1811. 56. Marianus Petrus van Roer President van den kloveniersdoelen. 1847.

samensmelting van twee zaken, die symbolen van tegenstrijdige begrippen zijn. De wapenkunde beleefde in de 16de eeuw een revolutionaire ontwikkeling, welke naar die der Nederlandse samenleving terugwees. Ook in de platen der Graafse Cleveniers hoop ik dit, zij het op kleinere schaal en in vertraagde gang, aangewezen te hebben.

's-Hertogenbosch.

J. P. W. A. Smit.

WOUWSE FAMILIES (XXVIII)

Van Tiggelen

(17de en 18de eeuw)

Blijkens B. W. van Schijndel's „Genealogie der Familie van Tichelen 1200—1940” ontleent de familie van Tichelen of van Tiggelen haar naam aan het bij Rijsbergen gelegen gehucht Tiggelt.

De door de Heer van Schijndel behandelde familie kwam in de dertiende eeuw te Rijsbergen voor en verplaatste zich in die eeuw en later in zuidelijke richting: Grobbendonck, Lier en Antwerpen. Enkele leden behoorden in de latere Middeleeuwen tot de Kempische adel.

Terwijl de Antwerpse tak uitstierf, splitste zich de Lierse in een tak te Wuest Wezel en Brecht en een te Westmalle, Broechem en omgeving. Een lijn van de Wuest Wezelse tak verplaatste zich later weer naar Loenhout.

In de tweede helft van de zeventiende eeuw ontmoeten we de eerste van Tiggelens onder Wouw en naaste omgeving. Pieter Huybrechts van Tiggelen, waarschijnlijk een zoon van de in de Genealogie der Familie van Tichelen op pagina 26 vermelde Huybrecht van Tichelen uit Loenhout, woonde omstreeks 1660 in het Oudland van Steenberg, onder de parochie Wouw. Iets later komen verschillende leden van de Wuest Wezelse tak te Wouw (Westelaar) voor; deze tak verspreidt zich later o.a. naar Moerstraten en Roosendaal. Behalve leden van deze beide takken komen in de kerkelijke registers van Wouw uit de achttiende eeuw nog enkele van Tiggelens voor die niet met zekerheid in deze genealogie zijn te plaatsen.

Deze begint met :

- I. *Pieter Huybrechts van Tichelen* (van Tiggelen), die blijkens het doopboek van Wouw omstreeks 1660 in het Oudland van Steenbergen woonde. Hij zou een zoon kunnen zijn van de Huybrecht van Tichelen die door de heer van Schijndel op pagina 26 van zijn Genealogie wordt vermeld. De in 1670 als peter genoemde Peeter Jan Nijs zou zijn op dezelfde pagina genoemde oom, Peter Jan Denysz. van Tichelen, kunnen zijn.
Pieter van Tiggelen¹⁾ is tweemaal gehuwd geweest :
 - a. met *Maria Huybrechts*. Kinderen²⁾ :
 1. *Maria*, (Moerstraten), 10 Aug. 1661.
 2. *Hubertus*, (Steenbergen), 24 Dec. 1663. Volgt onder IIa.
 3. *Wilhelmus*, (Oulant), 2 Sep. 1665. Volgt onder IIb.
 4. *Maria*, (id.), 3 Mei 1667.
 5. *Antonius*, (id.), 25 Oct. 1668.
 6. *Joannes*, (id.), 13 Oct. 1670.
 7. *Elisabeth*, (id.), 19 Maart 1672.
 8. *Joanna*, (id.), 13 Aug. 1673.
 9. *Dijmphna*, (id.), 4 Sep. 1675.
 10. *Maria*, (id.), 17 Juni 1677.
 - b. voor sch. op 11 Apr. 1678 met *Catharina Adriaen Hendricks*, wonend te Moerstraten. Kind :
 11. *Petronella*, (Leguijt) 28 Dec. 1679.
- IIa. *Huybrecht Pieters van Tiggelen*, geb. 24 Dec. 1663, overl. (Leghuyt) 11 Feb. 1722. Tr. *Gertrudis Adriaens Boers*. Kinderen :
 1. *Petrus*, (Moerstraten), 23 Juli 1687. Volgt onder IIIa.
 2. *Joannes*, (Leguyt), 13 Feb. 1689.
 3. *Adrianus*, (id.), 2 Feb. 1690. Volgt onder IIIb.
 4. *Maria*, (id.), 8 Mrt 1692. Tr. voor de predikant 3 Sep. 1719 met *Maert Martense Quick*, geb. en wonend te Moerstraten.
 5. *Joannes*, (Moerstraten), 17 Aug. 1697.
 6. *Judocus*, (id.), 3 Juli 1699.

1) Gemakshalve is hier overal de thans in West-Brabant overwegende schrijfwijze „van Tiggelen” aangehouden, hoewel in oudere stukken vaker vormen als „van Tichelen, van Tichelt” e.a. voorkomen.

2) Tenzij uitdrukkelijk anders vermeld hebben alle gegevens betrekking op Wouw en zijn aan de archieven van dit dorp ontleend. De namen tussen haakjes duiden gehuchten aan.

7. *Lucia*, (id.), 16 Juni 1700.
 8. *Marinus*, (id.), 14 Mrt 1702. Volgt onder IIIc.
 9. *Catharina*, (id.), 2 Feb. 1708.
 10. *Gerardus*, (id.), 17 Mrt 1710.
 11. *Nicolaus*, (id.), 4 Apr. 1712. Volgt onder IIIId.
 12. *Dymphna Huybrechtsen van T.*, overl. (Heerle) 3 Juli 1721, behoort waarschijnlijk ook tot dit gezin.
- IIIa. *Petrus Huybrechts van Tiggelen*, geb. 23 Juli 1687, tr. voor de predikant op 2 Nov. 1710 met *Anna Jansen Verkaert*, geb. en wonend te Wouw. Kinderen :
1. *Maria*, (Bulck), 24 Aug. 1711.
 2. *Paulus*, (id.), 21 Oct. 1712. Overl. Vinckenbroeck) 15 Jan. 1763.
 3. *Petrus*, (id.), 16 Sep. 1714.
 4. *Joannes*, (id.), 22 Feb. 1717.
 5. *Catharina*, (id.), 19 Oct. 1718.
 6. *Hubertus*, (id.), 13 Jan. 1720.
 7. *Adrianus*, (id.), 2 Dec. 1723.
 8. *Gerardus*, (id.), 13 Dec. 1725.
- IIIb. *Adrianus Huybrechts van Tiggelen*, geb. 2 Feb. 1690, tr. voor de predikant op 9 Juni 1711 met *Jacomina Adriaens Luyx*, van Nispen, wonend te Moerstraten. Kinderen :
1. *Petrus*, (Leguijt), 19 Aug. 1711.
 2. *Martinus*, (id.), 4 Sep. 1713.
- IIIc. *Marinus Huybrechts van Tiggelen*, geb. 14 Mrt 1702, landbouwer op de hoeve Spreeuwenburg te Moerstraten waar hij overleed op 15 Jan. 1755. Tr. *Catharina Marinusdr. van Rijen*. Kinderen :
1. *Hubertus*, (Moerstraten), 28 Oct. 1727. Overl. (Moerstraten) 25 Oct. 1747.
 2. *Guillelmus*, (id.), 17 Feb. 1730.
 3. *Marijnus*, (id.), 1 Sept. 1731.
 4. *Joanna*, (id.), 28 Nov. 1733.
 5. *Gerardus*, (id.), 30 Dec. 1735.
 6. *Clara*, (id.), 23 Sept. 1739.
- IIId. *Nicolaus Huybrechts van Tiggelen*, geb. 4 Apr. 1712, tr. *Dymphna Hogemoet*. Kinderen :
1. *Cornelius*, (illeg.; Biesen-Kruisland) 25 Mei 1737.
 2. *Gertrudis*, (Kruisland), 2 Sep. 1739.
 3. *Hubertus*, (id.), 16 Oct. 1742.
 4. *Pitronella*, (Heerle), 26 Oct. 1750.

- IIb. *Willem Pieters van Tiggelen*, geb. 2 Sep. 1665, overl. (Leghuyt) 1 Aug. 1721. Wonend te Heerle huwde hij voor de pred. 11 Nov. 1696 met *Cornelia Domen van Rijen*, wed. van Maerten Marijnissen, wonend onder Wouw. Kinderen:
1. *Petronilla*, (Heerle), 2 Mei 1697.
 2. *Thomas*, (id.), 11 Aug. 1698. Tr. (wonend te Moerstraten) voor de predikant op 7 Febr. 1723 met *Paulina Pieterse Verheulen*, wed. van Iman van de Weijde, wonende te Wouw.
 3. *Maria*, (Moerstraten), 27 Nov. 1700. Overl. (Leghuyt) 16 Oct. 1728. Tr. voor de predikant op 29 Mrt 1723 met *Pieter Fransen Blokhuyjs*, van Moerstraten.
 4. *Joannes*, (id.), 22 Apr. 1706. Overl. (Leghuyt) 16 Mrt 1746. Tr. *Maria van Hoof* (van Hove). Kinderen :
 - a. *Wilhelmus*, (Leghuyt), 17 Mrt 1731.
 - b. *Hubertus*, (id.), 18 Juli 1732. Overl. (Kar) 31 Oct. 1747.
 - c. *Wilhelmus*, (id.), 12 Sep. 1735.

Tweede tak

Deze tak vestigde zich op het einde van de zeventiende eeuw onder Wouw op het gehucht Westelaar. Dank zij de gegevens uit Belgische archieven, mij vriendelijk toegezonden door de heer P. Meeussen te Opwijk (B.), was het mogelijk deze tweede tak tot een geheel te verenigen en een aanknopingspunt in de genealogie van de heer van Schijndel te vinden. De heer Meeussen betuig ik langs deze weg nogmaals mijn dank.

Stamvader van deze tak is de op pagina 27 (sub XIII, 16) van de „Genealogie van Tichelen” genoemde :

- I. *Adriaen Peeters van Tichelt*, van Wuest Wezel, die in 1672 is overleden en gehuwd was met *Maria van Yperen*. Kinderen :
 1. *Willem Adriaens van Tiggelen* ; waarschijnlijk identiek met de *Wilhelmus van Tichelen*, overl. te Westelaar op 21 Aug. 1708, en met de *Wilhelmus Adriaens* die te Wouw de volgende kinderen laat dopen. Uit zijn huwelijk met *Maria Jansdr.* :
 - a. *Adrianus*, (Heerle), 2 Jan. 1676. Waarschijnlijk is hij de *Adriaen Willems van Tichelen* die, als geboortig van Wouw en wonend te Halsteren, in laatstgenoemde plaats in 1702 huwt met *Maria Jacobs*, wed. van *Cornelis Jan Stoffels*, wonend te Halsteren³⁾. Hij overleed

3) Bij de trouwacte staat aangetekend : „dese sijn in huijs getrouwt ter presentie van den Heer Domine, omdat de bruid doodkrank was” (Slootmans, Halsteren en zijn geschiedenis, pag. 285).

- 22 Sep. 1705, kinderloos ⁴⁾).
- b. *Catharina*, (id.), 15 Feb. 1678.
- c. *Joannes*, (id.), 25 Jan. 1681.

Uit zijn huwelijk met *Anna Peters* laat *Wilhelmus Adriaens* dopen :

- d. *Petrus*, (id.), 25 Maart 1685.
- e. *Petrus*, (id.), 27 Mei 1686. Hij is waarschijnlijk de *Petrus van Tiggelen* die 15 Juni 1747 op *Westelaar* overleed en de *Pieter Willems van Tiggelen* die tweemaal is gehuwd,
 - a. voor de predikant op 11 Sep. 1707 (hierbij wordt van hem gezegd dat hij was geboren te *Westelaar* en aldaar woonachtig) met *Geertruy Hendriks Vergroesen*, geb. en wonend te *Westelaar*. Kinderen :
 - A. *Anna*, (*Westelaar*), 19 Oct. 1708 ; overl. (de *Hil*) 13 Sep. 1738. Tr. met *Marinus Quirijns van Ackeren*.
 - B. *Maria*, (id.), 10 Sep. 1711.
 - b. *Pieter van Tiggelen* hertrouwt met *Anna Imanse Uitdewilligen*. Kinderen :
 - C. *Maria*, (id.), 25 Aug. 1717. Tr. *Govert Jansz. Potters*, wonend te *Heerle*.
 - D. *Guilelma*, (id.), 19 Juni 1720; overl. (*Moerstraten*) 1 Dec. 1768. Tr. *Petrus van Ackeren*, landbouwer op het *Looyke*.
 - E. *Godefridus*, (id.), 18 Jan. 1723.
 - F. *Gertrudis*, (id.), 7 Apr. 1724 ; overl. (waarschijnlijk: *Westelaar*), 16 Jan. 1772. Tr. *Petrus van Osta*, wonend te *Westelaar*.
 - G. *Adriana*, (id.), 28 Febr. 1727. Tr. *Jan Danen*.
 - H. *Joanna*, (id.), 12 Apr. 1730. Tr. *Willebrordus Timmermans*.
 - I. *Cornelia*, (id.), 3 Mrt 1733. Overl. (waarschijnlijk : *Westelaar*) op 4 Aug. 1748.
- 2. *Margriet (Mechteld) Adriaensen van Tiggelen*, doet voor den predikant op 11 Juni 1695 ondertrouw met *Hendrick Cornelissen Bol*, van *Nispen* en daar wonend (bij haar naam staat aangetekend : van *Wouw* en daar wonend). Zij trouwden te *Nispen* en overleden beiden aldaar vóór 1734, kinderloos ⁵⁾).

4) Vide acte van 1734 : Schepenbundel *Wuest Wezel*, bundel 55, f. 35).

5) Idem.

3. *Maria Adriaens van Tiggelen*, tr. *Jan Cornelisz. Augustijns* (de Bie?).
 4. *Jenneke Adriaens van Tiggelen*, tr. *Symon Kesselmans*.
 5. *Peeter Adriaens van Tiggelen*, wordt in 1682 te Wouw vermeld als gehuwd met *Cornelia Marijnsdr. van Sta-broeck*, geb. 31 Oct. 1648 (dr. v. Marijnus Cornelisz. v. St., en *Antonia Adriaens Tolenaer*), die voor sch. op 21 Oct. 1676 gehuwd was met *Frans Jansen van Bavel*, wedr. van *Cornelia Wouters*, wonend onder de „poorterie” van *Bergen op Zoom*. De onder de erfgenamen van boven sub. 2 genoemde *Margriet van Tiggelen* in 1734 vermelde „*Adriaen Peeters van Tichelt* ende *Marynis Peeters van Tichelt* beyde wonende onder de poorterie van *Bergen op ten Zoom*” zijn wel hun kinderen.
 6. *Jan Adriaens van Tiggelen*, volgt sub. II.
 7. *Cornelia Adriaens van Tiggelen*, tr. *Hendrick van den Bleecke*.
- II. *Jan Adriaens van Tiggelen*, tr. *Catharina van Caam*. Van hem zijn de volgende kinderen bekend :
1. *Peeter*, gedoopt te *Wuest Wezel* op 8 Apr. 1690. Volgt onder III.
 2. *Joanna*, gedoopt te *Wuest Wezel* op 25 Dec. 1691.
 3. *Maria*, geb. te *Wuest Wezel*, tr. tweemaal :
 - a. als wonend te *Westelaar*, voor de predikant op 21 Apr. 1710 met *Jaspar Jacobs Gaans*, wedr. van *Lysbeth Jansen Dogge*, wonend te *Heerle*.
 - b. als wonend te *Heerle*, voor de predikant op 17 Aug. 1721 met *Adriaen Leenderse Thonijs*, geb. en wonend te *Heerle*.
 4. *Barbara*, geb. te *Wuest Wezel*, op 27 Oct. 1716 meerderjarig genoemd ⁶⁾, tr. tweemaal :
 - a. als wonend te *Westelaar*, voor de predikant op 29 Mrt 1717 met *Aernout Jansz. Dekkers*, van *Zundert*, wonend te *Westelaar*.
 - b. als wonend onder *Heerle*, voor de predikant op 20 Jan. 1726 met *Jan Lauwerens Keep* (*Keipers*), geboren te *Minderhout* en wonend onder *Wouw*.
 5. *Arnoldus*, gedoopt te *Wuest Wezel* op 23 Maart 1694.
 6. *Anna*, geb. te *Wuest Wezel* in 1694—1695 (wordt in 1716

6) Schepenacten *Wuest Wezel*, bundel 49, fol. 57 verso.

omtrent 22 jaar genoemd 7)). Tr., als wonend te Westelaar, voor de predikant op 30 Apr. 1719 met *Pieter Jansse Belijt*, van Esschen, wonend te Westelaar.

- III. *Pieter Jansen van Tiggelen*, gedoopt te Wuest Wezel op 8 Apr. 1690, overl. (Westelaar) 3 Nov. 1747. Tr. tweemaal:
- a. als wonend te Westelaar, voor de predikant op 29 Apr. 1714 met *Janneke Adriaens Gabriels*, wonend te Westelaar. Kinderen:
 1. *Adrianus*, (Westelaar) 16 Mrt 1715. Volgt onder IVa.
 2. *Joannes*, (id.), 31 Aug. 1717; overl. (Oostelaar) 13 Oct. 1747. Tr. *Anna Janse Verbraeck*. Kind:
 - A. *Anna*, (Hil) 9 Juni 1747.
 3. *Catharina*, (Moerstraten) 12 Juli 1721.
 4. *Anna*, (Westelaar; als vader wordt, wel abusievelijk, opgeven *Guillemus Janssen van Tichelen*) 17 Oct. 1723. Waarschijnlijk is zij de *Anna van T.* die op 19 Mrt 1740 op Moerbeek overleed.
 5. *Cornelius*, (Weststraet) 10 Mei 1727. Volgt onder IVb.
 6. *Henricus*, (Westelaar) 12 Juli 1730.
 7. *Wilhelmus*, (Weststraet) 16 April 1734.
 - b. met *Joanna de Bruijn*.

- IVa. *Adrianus van Tiggelen*, geb. 16 Mrt 1715, landbouwer op de hoeve de Plas onder Moerstraten, schepen van Moerstraten (1765), overl. aldaar op 8 Dec. 1770 („lenta tabe exhaustus”). Blijkens het cijnsboek van Moerstraten van 1784 bezat zijn weduwe de beide hoeven de Groote en de Kleine Plas met omliggend land (in totaal 107 gemeten 8)). Tr. *Maria Pieters Gijzen*. Kinderen:
1. *Petrus*, (Moerstraten) 8 Juni 1750.
 2. *Elisabetha*, (id.) 6 Apr. 1752. Tr. *Wilhelmus van Beethoven*, wonend op den Hazelaar, ten N. van Heerle.
 3. *Joannes*, (id.) 8 Nov. 1754. Volgt onder V.
 4. *Petrus*, (id.) 18 Apr. 1757.
 5. *Joanna*, (id.) 19 Dec. 1759. Tr. *Thomas Kieboom*, landbouwer op de Kleine Plas, geb. (Moerstraten) 9 Juni 1753 (zn v. *Henricus Kieboom* en *Dymphna van Ackeren*).
 6. *N.* (zoon), (id.) 1762.
- V. *Joannes van Tiggelen*, geb. 8 Nov. 1754, overl. 1838. Schepen van Moerstraten (1796), landbouwer op hoeve de Groo-

7) Schepenacten Wuest Wezel, bundel 49, fol. 57 verso.

8) Een gemet is ongeveer 40 aren.

te Plas. Tr. *Cornelia Kieboom*, geb. (Moerstraten) 13 Jan. 1759 (dr v. *Henricus Kieboom* en *Dymphna van Ackeren*). Kinderen :

1. *Adriana*, (Moerstraten), 24 Mrt 1782.
2. *Henrica*, (id.) 11 Oct. 1783.
3. *Joanna*, (id.) 6 Sept. 1785.
4. *Adrianus*, (id.) 7 Juni 1790. Volgt onder VI.
5. *Henricus*, (id.) 4 Juli 1792.
6. *Petrus*, (id.) 27 Nov. 1793.
7. *Maria*, (id.) 13 Oct. 1796.
8. *Cornelius*, (id.) 27 Feb. 1799.

VI. *Adrianus van Tiggelen*, geb. 7 Juni 1790, maakte de Napoleontische veldtocht naar Rusland mee, landbouwer op de Groote Plas te Moerstraten. Tr. 8 Apr. 1814 met *Jacoba de Vos*, geb. (Heerle) in 1789 (dr v. *Joannes de Vos* en *Adriana de Jongh*). Kinderen :

1. *Joannes*, 3 Apr. 1815 ; overl. te Heerle 22 Dec. 1899, ongehuwd.
2. *Adriana Cornelia*, 12 Oct. 1817 ; overl. onder Steenberg 20 Mrt 1891. Tr. *Petrus van Bavel*, geb. (Moerstraten) 4 Apr. 1817 ; overl. onder Steenberg op 17 Aug. 1898 (zn v. *Cornelius v. B.* en *Joanna Schoen*).
3. *Jacobus*, 23 Aug. 1820.
4. *Petrus*, 8 Mrt 1823. Tr. *Jacoba Machielsens*, geb. 24 Mei 1843 ; overl. (Heerle) 24 Apr. 1931.

IVb. *Cornelius van Tiggelen*, geb. 10 Mei 1727 ; overlijdensdatum onbekend. Landbouwer op de hoeve Moerbeek onder Wouw, die hij nog in 1782 voor een periode van 6 jaar van *Petrus Beckers* en diens zuster, de wed. van *W. van Dijk*, pachtte. Later, waarschijnlijk rond 1788, zal deze boerderij met in totaal 98 gemeten land in zijn bezit zijn overgegaan, blijkens het kadaster van 1792 is zijn wed. in dat jaar eigenaresse⁹⁾. Tr. *Gertrudis de Wael*, overl. op 18 Dec. 1810. Kinderen :

1. *Joanna*, (Heerle) 10 Mei 1750.
2. *Gertrudis*, (id.) 8 Mrt 1752.
3. *Anna*, (Moerbeek) 13 Apr. 1754.
4. *Petrus*, (id.) 8 Jan. 1757.

9) Voor afbeelding van kaart van Moerbeek die *Cornelis van Tiggelen* in 1788 door landmeter *Adan* liet vervaardigen, zie „Jaarboek de Ghulden Roos” (Roosendaal), no. 9 (1949), pag. 68.

5. *Cornelia*, (Heerle) 31 Juli 1759.
6. *Joannes*, (Moerbeek) 19 Mrt 1762; overl. onder Roosendaal 6 Nov. 1832. Tr. tweemaal :
a. met *Maria Potters*.
b. met *Agatha de Wael*, overl. te Roosendaal 5 Mei 1818.
Uit dit huwelijk : *Cornelis*, geb. onder Roosendaal en ged. te Wouw 9 Sep. 1805. Tr. te Roosendaal 5 Mei 1833 met *Joanna van Heijst*, geb. te Roosendaal 5 Mei 1807 (dr v. *Cornelis van H. en Joanna Loos*).
7. *Henricus*, (id.) 26 Sep. 1764; overl. 13 Jan. 1824. Landbouwer op Moerbeek. Tr. *Dingena van de Kar*.

Baghdad.

Dr. J. B. van Loon.

BERGEN OP ZOOMSE POTBAKKERS-FAMILIE'S
TUSSEN 1600 EN 1700

door K. v. d. Watering

(Vervolg van pagina 76)

Familie Schoen.

Zwervers en potmakers

Van de oorsprong van de familie Schoen weten we betrekkelijk weinig. Het testament van *Cornelis Cornelissen Schoen* d.d. 6 Juli 1629¹¹³⁾ vergunt ons even een blik in het duister verleden te werpen. Het is ongetwijfeld een potmakers-familie in opkomst die echter nimmer tot grote hoogte is gestegen.

Vader CORNELIS SCHOEN of zijn vrouw is voor 6 Juli 1629 voor de tweede maal gehuwd. Uit beide huwelijken worden als kinderen genoemd : CORNELIS, geboren te Heerle; SYKEN; CLAES en AECHTEN.

Syken huwt JASPER LAUREYSSSEN LANTMAN. Ook Aechten, die reeds voor 6 Juli 1629 is gestorven, blijkt gehuwd te zijn geweest en heeft slechts een kind nagelaten.

Van Claes weten we niets.

CORNELIS CORNELISSEN SCHOEN is de enigste die

¹¹³⁾ Gem. Arch. B.o.Z. Zie voor opzet stamboom dit testament voor: Not. de Witte R 680 fol. 61 recto.

voor de potmakersgeschiedenis van belang is. Oorspronkelijk potmakersgezel van beroep¹¹⁴⁾ trekt hij later als ongehuwde varensgezel de wijde wereld in. Als hij hiervan zijn bekomst heeft keert hij naar Bergen op Zoom terug en huwt daar 17 November 1630 MAYKEN ADRIAENSSEN, de dochter van potmaker ADRIAEN ADRIAENSSEN CALUART.

De familie Schoen is dan blijkbaar zo goed als geheel uitgestorven want onder de getuigen bij de dopen vinden we slechts namen van zwagers en andere familieleden.

Uit dit huwelijk spruiten voort: CORNELIS, 20 Augustus 1631; JAN, die ± 1634 in de Brielle wordt geboren en HUBRECHT die 19 September 1638 weer in Bergen op Zoom het levenslicht aanschouwt. Cornelis en Hubrecht overlijden voor zij de volwassen leeftijd hebben bereikt.

Zoon Jan wordt potmaker.

JAN CORNELISSEN SCHOEN brengt het iets verder dan zijn vader. In 1686 is hij deken en in 1675, 1684, 1687 en 1701 gezworene van het potmakersambacht.

8 November 1658 huwt hij CORNELIA JANS j.d. van Bergen op Zoom. Zij is een zuster van Francijntjen Jans, de vrouw van de potmaker Nicolaas Troch en een broer van de potmakersgezel Pieter Jansen. Dit huwelijk wordt met acht kinderen gezegend: CORNELIS, 1 Oct. 1659; JOHANNES, 4 Jan. 1662; MARIA, 27 Febr. 1665; JANNEKE, 6 April 1668; ADRIAEN, 22 Mei 1761; JACQUEMIJNE, 11 Oct. 1673; NELLEKEN, 15 Mei 1676; en JAN 15 Sept. 1680.

Van deze kinderen worden Cornelis en Jan potmaker.

CORNELIS JANSEN SCHOEN huwt 18 Juli 1684 te Bergen op Zoom met GEERTRUYD ADRIAENS AUGUSTIJN, kleindochter van AUGUSTIJN ADRIAENSSEN en GEERTIEN CLAES HOEKS en voor de tweede maal op 6 Mei 1692 met ADRIANA STOFFELSE VAN DER HEIJDEN j.d. van Bergen op Zoom. Uit het eerste huwelijk heb ik maar een kind aangekend ADRIAEN, geb. 10 October 1690. Cornelis Jansen Schoen is gezworene in 1695 en 1714.

¹¹⁴⁾ Gem. Arch. B.o.Z. Zie notulen Weesboek d.d. 15 en 18 Mei 1655. Voogd van de enigst nagelaten zoon Jan is de potmakersgezel Jacobus Violier, aangehuwde oom van het kind van moederszijde.

Tegen het midden van de 17e eeuw komt ADRIANUS CLAESSEN UDEMANS alias WIJTERMANS, WITTERMANS, WIETEMANS uit Dordt naar Bergen op Zoom, huwt 14 Juni 1647 CLAERKEN JANS (Janneken Jans) j.d. van Bergen op Zoom en doet tegelijk zijn intrede in de grote familie van de potmakers. In het bestuur van de gilde wordt hij niet gekozen. Toch is hij de grondvester van een sterk potmakersgeslacht dat het tot de 20e eeuw volhoudt.

Van zijn kinderen CLAESKEN 22 Jan. 1649 ; JAN, 22 Juli 1654 ; PHILIPS, 1 Dec. 1660 ; ACHTGEN, 18 Jan. 1658 ; PIETERNELLA, 24 Oct. 1663 ; en PIETER, 18 Febr. 1666 worden Jan, Philips en Pieter potmakers.

De oudste dochter Claesken huwt 19 Juli 1672 met de potmaker JAN ADRIAENSSEN VETTEN. Achtgen huwt 18 Jan. 1658 met de potmaker GILLES JACOBSEN GROENEVELD j.m. van Bergen. Van Pieternella is mij niets bekend.

JAN ADRIAENSEN WITTERMANS is een belangrijk persoon. Hij is deken in 1693, 1696, 1699, 1702, 1707, 1710, 1718 en gezworene in 1689, 1694, 1697, 1700, 1703, 1705, 1708, 1716 en 1719. Hij is overleden voor 1726¹¹⁵⁾. 9 Juli 1680 huwt hij MARIA CLAESSEN BRUGHMANS. Een zoon ADRIAEN wordt 18 Mei 1681 geboren, dan volgt CORNELIS 20 September 1682.

22 Mei 1689 huwt hij voor de tweede maal met ANTHONETTA ANTHONYSSSEN PRONCKERS j.d. van Antwerpen.

PIETER ADRIAENSSEN WITTERMANS wordt eveneens potbakker. Hij huwt 15 Febr. 1693 met FRANCINA ADRIAENS AUGUSTIJNS, kleindochter van AUGUSTIJN ADRIAENSSEN en GEERTIEN CLAES HOUCK.

Hij is deken in 1695 en gezworen in 1696¹¹⁶⁾.

PHILIPS ADRIAENSSEN WITTERMANS, deken in 1688 en gezworene in 1686, 1689, 1694, 1697 en 1700, huwt 18 Juli

¹¹⁵⁾ Gem. Arch. B.o.Z. Zie Rek, 1747 fol. 16 recto.

¹¹⁶⁾ De familie Wittermans is door mij in de klappers van de 18e eeuw niet verder nagezocht.

1682 met AELTGEN CLAES j.d. van Bergen. Hij koopt 28 Jan. 1695 van Pieter Poy de potterij „*Het Rad van Avonturen*”

Kinderen uit het huwelijk met Aeltgen Claes zijn o.a. NICOLAAS, broodbakker, JAN, PIETER en een dochter die gehuwd is met ADRIAEN VERDONCK.

Momboors van het weeshuis en Adriaen Adriaensen Vetten verkopen 1 Juni 1714 een potterij aan de Z.Z. Dubbelstraat aan de broodbakker Nicolaas Wittermans. Het pothuis was voor een jaar verhuurd aan Daniel Jansen Gorten ¹¹⁷⁾.

JAN PHILIPS WITTERMANS, koopt van zijn mede-erfgenamen d.d. 2 Nov. 1714 de potterij van zijn vader „*Het Rad van Avonturen*” ¹¹⁸⁾.

De familie Bartholomeus Simonssen de Jager.

BARTHOLOMEUS SIMONSSSEN DE JAGER ¹¹⁹⁾ de zoon van Symon Jansen de Jager en Dingentje Meeussen de Coninck uit Goes, huwt 19 Febr. 1668 MARIA PAULUS ERASMUS, dochter van de Bergse potmaker PAULUS ERASMUS en FRANCIJNTKEN CLAES HOUCK. DINA 2 Dec. 1668 is het enigste kind dat uit dit huwelijk geboren werd ¹²⁰⁾.

Het bestaan van Bartholomeus Simonssen de Jager als potmaker is slechts van korte duur. Eenmaal, in 1669, komt hij voor als gezworene van het potmakersambacht.

28 Oct. 1667 verkopen de erfgenamen van Maeyken Cornelis wed. van Bartholomeus Willemsen de Coninck met name Dingeman de Coninck, marktschipper van Middelburg op Rotterdam; Peter de Coninck, mr. potmaker; Adriaen de Coninck, mr. kuyper; Lucas Jacobssen (Beddenoot) gehuwd met Maria Symanssen de Jager ¹²¹⁾, dochter van wijlen Dingentien Meeussen de Coninck aan Bartholomeus Simonssen de Jager de potterij „*de Spaarpot*” met drie schuren, een huisje „*de kleine Spaarpot*” en een huisje „*het Houtvat*” aan het Smakkestraatje ¹²²⁾.

¹¹⁷⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 249 fol. 107 recto.

¹¹⁸⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 249 fol. 130 recto.

¹¹⁹⁾ Gem. Arch. B.o.Z. Zie zijn testament voor Not. Adr. Schipperts d.d. 2 Mei 1669.

¹²⁰⁾ Gem. Arch. B.o.Z. Zie testament Elisabeth Jans d.d. 2 Jan. 1680 voor Not. Adr. Schipperts, R. 892.

¹²¹⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 241 fol. 303 recto dd. 24 Mrt 1679. Cornelis Symonssen de Jager is een broer en Martyntje gehuwd met Barant Gandolf een zuster van Maria.

¹²²⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 240 fol. 156 rector. Zie ook de familie de Coninck.

Een jaar later overlijdt Bartholomeus Simonssen de Jager zonder dat de koopsom is afbetaald en als ROELANDT CLAESSEN DEN TROCH, waarmede de weduwe 9 Nov. 1670 in het huwelijk treedt en de potterij met de daarop rustende schulden door hem wordt overgenomen¹²³⁾, de schulden ook niet kan aflossen, verkoopt de schout d.d. 16 Dec. 1678 de potterij „de Spaarpot” terug aan de erfgenamen de Coninck.

Tenslotte wordt op 24 Maart 1679 de potterij „de Spaarpot” definitief verkocht aan de potmaker Pieter Meeussen de Coninck¹²⁴⁾.

Familie den Trock, Trog, Trogh.

NICOLAAS ROELANTS DEN TROCH, afkomstig uit Brussel, doet 18 Nov. 1639 te Amsterdam ondertrouw met FRANCIJNTGEN JANS j.d. van Bergen op Zoom. Waarmee hij aanvankelijk de kost verdient is mij niet duidelijk. We vinden als eerstgeborene uit dit huwelijk ROELANT, 4 Sept. 1640 en pas 23 Oct. 1650 ANNEKEN en 29 Dec. 1652 MARIA. Toch zijn er tussen Roelant en Anneken op zijn minst nog twee andere kinderen geboren LEENDERT en CORNELIA.

Waarschijnlijk woonde de familie tussen 1640 en 1650 buiten de stad, want pas op 21 Febr. 1653 vinden we Nicolaas Roelants den Troch in het poortersboek vermeld en na deze datum keert hij ook verschillende malen in het bestuur van het potmakersgilde terug en wel als deken in 1656 en als gezworene in 1657, 1660, 1664, 1668, 1670, 1672.

Het schijnt geen financieel krachtige familie te zijn want nergens komt men een koop of verkoop van een potterij tegen zodat verondersteld mag worden dat hij zijn beroep uitoefende in een gehuurd bedrijf. Wel verkoopt hij dd. 18 Febr. 1667 een huisje met toebehoren gelegen in het Claes de Backerstraatje tussen de N.Z. Haven en de Dubbelstraat aan Janneken Marinus wed. wijlen de potmaker Pieter Willemsen¹²⁵⁾.

Van de kinderen weten we dat Roelant zijn vader opvolgt. Cornelia huwt met Jochem Janssen; Anneken doet 21 April 1677 ondertrouw met de weduwnaar Jan. Laureyssen de Lima (Liemaker) van Bergen op Zoom afkomstig, terwijl Maria 4 April 1673 te Bergen op Zoom huwt met Hendrick Adams van de Velde van Ruevenout corporaal.

123) Gem. Arch. B.o.Z. R. 241 fol. 287 verso.

124) Gem. Arch. B.o.Z. R. 241 fol. 303 recto.

125) Gem. Arch. B.o.Z. R. 240 fol. 125 verso.

Pieter Jansen, de broer van moeder Francijntgen is potmakersgezel. Bij zijn overlijden wordt Claes Roelants den Troch dd. 3 Juli 1651 benoemd als voogd en Stoffels Daniels, arbeider en neef van moederszijde als toeziende voogd over de vijf nagelaten kinderen van Pieter Jansen en Stoffelynken Joos Wollen met name Maeyken, 21 jaar ; Janneken, 18 jaar ; Jan, 15 jaar ; Joos, 12 jaar ; en Stoffelijntje, oud 7 jaar ¹²⁶⁾.

De oudste zoon ROELANDT CLAESSEN DE TROGH zet het bedrijf van zijn vader voort. Hij huwt 9 Nov. 1670 MARIA PAULUS ERASMUS, dochter van Paulus Erasmus en Francyntken Claes Houck en wed. van de potmaker BARTHOLOMEUS SIMONSS DE JAGER en komt daarmee in het bezit van de potterij „de Spaarpot”. Hij moet echter hiervoor een bepaalde som betalen en als hij hiertoe niet bij machte is verkoopt de schout dd. 16 Dec. 1678 de potterij terug aan de familie de Coninck ¹²⁷⁾. De familie de Coninck verkoopt 24 Maart 1679 de potterij aan het familielid Pieter Meeussen de Coninck ¹²⁸⁾. Tot dit tijdstip is de potterij in gebruik bij Roelandt Claessen de Trogh (zie Bartholomeus Simonssen de Jager).

We vinden Roelandt als deken in 1675 en als gezworene in 1671 en 1676. Uit het huwelijk van Roelandt Claessen de Trogh en Maria Paulus Erasmus werden voor zover mij bekend zes kinderen geboren te weten : CLAES, 22 Jan. 1673 ; PAULUS, 9 Jan. 1674 ; NICOLAAS, 15 Nov. 1675 ; JASPER, 8 Sept. 1677 ; MARINUS, 1 Aug. 1678 en ELISABETH, 26 Juni 1680.

Van deze kinderen is mij niets bekend. Zij verdwijnen uit de potmakerswereld.

(Wordt vervolgd)

126) Gem. Arch. B.o.Z. Notulen Weeskamer.

127) Gem. Arch. B.o.Z. R 241 fol. 287 verso.

128) Gem. Arch. B.o.Z. R 241 fol. 303.

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Nieuwe vragen

Stael — Gezocht personalia en voorgeslacht van ADRIAEN STAEL, licentiaat in de rechten, die te Meeuwen compareerde 11-5-1657.

Scheveningen, Kapelweg 4.

Mr. Dr. J. C. MARIS.

Van Gog. — HENDRIKUS VAN GOG (ook van GOOG - VAN HOOG) huwt te Tilburg 30-7-1747 met JOHANNA Ma COUWENBERG. Blijkens de trouwboeken is hij geboortig van Tilburg, doch bij nader onderzoek is in de doopboeken niets te vinden evenmin in andere registers. Gevraagd wordt : geboortedatum en plaats van Hendrikus v. Gog.

Tilburg, Groeseindstraat 30 I.

TH. VAN DUN.

BERGEN OP ZOOMSE POTBAKKERS-FAMILIE'S
TUSSEN 1600 EN 1700

door K. v. d. Watering
(Vervolg van pagina 96)

II

De familie van Hoven

Een oud geslacht

Met de familie van Hoven ontwikkelt zich een tweede belangrijke groep potbakkers. Voor 1600 is het moeilijk uit de weinige gegevens die ter beschikking staan een enigszins juist inzicht te krijgen in de samenhang tussen de verschillende potmakersfamilies. Soms moeten we dan ook een toevlucht zoeken in hypothesen die dikwijls door een gelukkige vondst bevestigd worden.

Uit een verkoopacte d.d. 24 Januari 1597¹²⁹⁾ blijkt het bestaan van een potmaker WILLEM THEUNISSEN — deken in 1580 en 1582 en gezworene in 1575, 1576, 1583 — gehuwd met LISKEN JACOBS. Na het overlijden van Willem Theunissen huwt zijn weduwe met de passementwerker Marinus Philipsen (28 November 1593) en het is deze die d.d. 24 Januari 1597 aan zijn pleegzoon Cornelis Willemsen Theunissen een potterij met aangrenzend stuk land (potaarde) verkoopt gelegen onder de Noordmolen, als een uitvloeisel van een scheiding en deling. Uit de begrenzingen van deze potterij blijkt dat we hier te doen hebben met een potterij die bij een der latere verkopen „*de drij Potkens*” wordt genoemd en die tot 17 November 1623 in het bezit blijft van Janneke Jans wed. van de potmaker Cornelis Willemsen.

Een voornaam pottenbakker

CORNELIS WILLEMSSEN vinden we in 1586, 1591 en 1595 als deken en in 1582, 1585 1587, 1589, 1590, 1592, 1593, 1595 en 1596 als gezworene van het potmakersgilde. Uit zijn huwelijk met JANNEKEN JANS spruiten minstens zes kinderen. JAN, MARGRIET, MAIJKEN, WILLEMEIJNTKEN, TANNEKEN (?), 18 Augustus 1591, CORNELIS, 28 Febr. 1593. De oudste zoon Jan wordt potmaker, Maijken en Willemeijntken huren resp. met PHILIPS ADRIAENS, potmaker en COEN-

129) Gem. Arch. B.o.Z. R 227 fol. 217 recto.

RAED PAUWELSEN of DOUWENS eveneens potmaker. Margriet treedt in het huwelijk met HENRICH JOOSEN¹³⁰⁾, van Tanneken raken we het spoor bijster en de jongste zoon Cornelis die met Jacquemeijntje Jans van Weert trouwt, wordt bakker¹³¹⁾.

Evenals Willem Meeus is ook Cornelis Willemsen blijkbaar een voornaam pottenbakker. Hij oefent zijn bedrijf uit in de potterij aan de Noordzijde van de Dubbelstraat die later „*de drij Potkens*” wordt genoemd. Zijn invloed gaat over op de tweede man van zijn vrouw, PIETER DE NAGELE, weduwnaar van Angien, waarmee zij 6 Febr. 1606 te Bergen op Zoom huwt. Bovendien is Pieter de Nagele graag gezien want hij komt als peter bij verschillende telgen uit de voornaamste pottenbakkers-families voor.

Het bedrijf gaat over op Jan

JAN CORNELISSEN VAN HOVEN is eigenaar van de potterij „*Croonenburgh*”¹³²⁾ die hij waarschijnlijk van zijn vader heeft overgenomen. Hij huwt 25 Juli 1599 met MARGRIETE JORIS de dochter van Joris Willems. CORNELIS, 13 October 1600, JANNEKEN, 6 November 1605, LIEVEN (?), JOORES, 12 Juli 1609, MAELJKEN, 13 November 1612 en CORNELIS, 5 Juni 1615 zijn de kinderen die ik uit dit huwelijk heb kunnen vinden. De oudste zoon Cornelis overlijdt als knaap; Janneken huwt met de schipper Nicolaes Huijbrechts Schipper; Lieven en Joores worden pottenbakkers; Maeijken is waarschijnlijk ook vroeg overleden en de jongste zoon Cornelis wordt schipper¹³³⁾. Over deze pottenbakker vinden we overigens weinig. Hij is in 1611 en 1628 deken en in 1608, 1609, 1612, 1623 en 1629 gezworene van het gilde.

De gebroeders Jansen van Hoven

Onder bescherming van hun vader beginnen Lieven en Joores Jansen van Hoven een potmakersbedrijf. LIEVEN JANSSEN VAN HOVEN, de oudste zoon, oefent zijn beroep uit in „*Het Zeepeert*”. Na zijn dood verkopen zijn erfgenamen de potterij aan de potmaker GILLES PHILIPSEN (18 Feb. 1639)¹³⁴⁾.

130) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 96 verso R 234 fol. 112 verso.

131) Het huwelijk wordt gesloten 21 April 1624.

132) Gem. Arch. B.o.Z. R 667 fol. 208 verso.

133) Gem. Arch. B.o.Z. Notulen Weesboek dd. 23 Febr. 1646.

134) Gem. Arch. B.o.Z. R 234 fol. 245 verso.

Hij is dus zeer jong gestorven. Bij zijn echtgenote GEERTRUIJT JACOBS VAN ERKEL, waarmede hij 13 Juni 1629 te Bergen op Zoom in het huwelijk treedt, procureert hij vijf kinderen. JANNEKEN, 12 Juni 1630, ADRIAENTGEN, 15 Februari 1632, WILLEM, 21 Augustus 1633, MARGRIET, 14 Augustus 1635 en GODELIEVE, 22 Februari 1639. Van al deze kinderen blijven alleen Adriaentgen, die met de potmaker JOOS ADRIAENSEN POOY huwt¹³⁵⁾ en Willem, die zijn vader opvolgt als potbakker, in het leven.

De familie woonde in „het Hammeken” naast de potterij van Pieter Willems waarschijnlijk dan „De Duizend Vreeze” genaamd..

„Het Hammeken” is eigendom van vader Jan Cornelissen. 29 Mei 1648 verkoopt Joris Jansen van Hove dit huis in opdracht van zijn vader aan Machiel Pieterssen Blankaert¹³⁶⁾. Lieven is slechts eenmaal deken (1636) en driemaal gezworene (1631, 1633, 1637).

De familie heeft niet veel geluk. Terwijl Lieven die het ver had kunnen brengen op jeugdige leeftijd sterft — ongeveer 36 jaar — moet Joris zijn bedrijf staken.

JORIS JANSSEN VAN HOVEN huwt 3 October 1633 MARGRIET WOUTERS te Bergen op Zoom. Het huwelijk is niet vruchtbaar. Met vrij grote tussenpozen worden geboren: MARGRIET, 5 November 1634; GEERTRUIJT, 14 December 1636; WILLEM, 1 Februari 1642 en ADRIAENTKEN, ? Juni 1645¹³⁸⁾. Slechts Margriet vinden we later terug als echtgenote van de potbakker ADRIAEN DE PAUW. De andere kinderen overlijden ongehuwd. Als zijn vrouw met Kerstmis 1645 overlijdt huwt hij reeds het volgende voorjaar, 3 April 1646, met TEUNTJE SAMUELS BLACK j.d. uit Zierikzee. Kinderen uit dit huwelijk heb ik niet kunnen vinden.

De zaken gaan blijkbaar slecht, er komen zo langzamerhand ook te veel potmakers. 8 Februari 1647 komt hij in het bezit van de potterij „Croonenburgh” gelegen op de N.Z. van de Haven¹³⁹⁾. Enkele jaren later, 2 Juni 1651 verkoopt hij zijn potterij aan de potmaker WILLEM MEEUSSEN met inboedel en al¹⁴⁰⁾ en trekt zich uit de potmakerswereld terug. Van grote

135) Gem. Arch. B.o.Z. R 239 fol. 263 verso.

136) Gem. Arch. B.o.Z. R 237 fol. 67.

138) Zie 7 en notulen Weesboek 23 Febr. 1646.

139) Gem. Arch. B.o.Z. R 236 fol. 242 verso.

140) Gem. Arch. B.o.Z. R 237 fol. 271 recto.

betekenis is zijn persoon overigens niet geweest, slechts eenmaal in 1644 komt zijn naam als deken voor en slechts tweemaal als gezworene in 1641 en 1645.

De familie lost zich op.

WILLEM LIEVENS VAN HOVEN, de oudste en enigste zoon van Lieven Jansen van Hoven is de enigste mannelijke telg uit dit geslacht die het familieberoep kan handhaven. Hij huwt voor 1665 met BEATRIX ANDRIES. Helaas vinden we hem slechts eenmaal als potbakker¹⁴¹⁾ genoemd en ontmoeten verder nergens meer een spoor van hem. Hij heeft waarschijnlijk een ander beroep gekozen. In ieder geval was hij bij zijn overlijden 14 Juni 1665 geen potbakker meer.

Familie Pieter de Nagele.

Als de potmaker Cornelis Willemsen (van Hoven) is overleden en zijn weduwe JANNEKEN JANS d.d. 6 Febr. 1606 met PIETER DE NAGELE, weduwnaar van Angien in het huwelijk treedt, doet een voornaam en gezien persoon zijn intrede in de potmakerswereld. Voornaam omdat de weduwe blijkbaar gefortuneerd is en gezien omdat Pieter de Nagele bij zeer vele potmakerstegen als getuige voorkomt.

Er is niet met zekerheid te zeggen of uit dit huwelijk nog kinderen zijn voortgesproten. In de Herv. doopboeken komen geen kinderen voor en de Katholieke doopregisters beginnen pas in 1650. Het testament van Pieter de Nagele d.d. 27 Nov. 1638 (Not. Jasper Heybeek) zou enige opheldering kunnen brengen maar is niet te vinden. Uit het feit evenwel dat vrijwel nergens in de op deze potmaker betrekking hebbende archiefstukken van kinderen sprake is, mogen we wel concluderen dat hij bij zijn overlijden geen kinderen heeft nagelaten.

Hij komt onder de dekens en gezworene van het potmakersgilde van 1608 tot en met 1620 voor.

Zijn vrouw bezit uit de nalatenschap van haar eerste man Cornelis Willemsen twee potterijen die ook gedeeltelijk eigendom zijn van de kinderen uit het eerste huwelijk. (Zie familie van Hoven).

Als moeder Janneke overlijdt vindt boedelscheiding plaats. (Zie fam. van de Leur met name Philips Adriaens).

Als Pieter de Nagele overlijdt is hij in het bezit van de

141) Gem. Arch. B.o.Z. Notulen Weeskamer 30 Sept. 1664.

potterij „Den Rooden Leeuw” gelegen aan de Dubbelstraat. Tenminste d.d. 7 Januari 1639 verkopen zijn erfgenamen: de stiefkinderen Jan Cornelissen van Hoven, Coenraet Douwens gehuwd met Willemeyntien Cornelis van Hoven; Cornelis Cornelissen van Hoven, bakker, de potterij aan Philips Adriaens, mede-erfgenaam en mede-eigenaar van de pottenbakkerij ¹⁴²⁾.

De familie van de Leur.

Het huwelijk van Mayken Cornelis Willemssen van Hoven met Philips Adriaens van de Leur koppelt deze families aan elkaar. In 1597 vinden we als deken van het potmakersgilde genoemd: ADRIAEN PHILIPS ¹⁴³⁾. Later in 1606, 1607, 1616 en 1623 ontmoeten we hem nog als gezworene van hetzelfde gilde. Bij zijn dood kon deze pottenbakker dus op een lange staat van dienst terug zien en ook op een hele rij nakomelingen. Uit zijn huwelijk met TANNEKEN PIETERS stammen niet minder dan negen kinderen: PHILIPS, JASPER, PIETER, MAEIJKEN, 12 November 1589, BARBARA, 21 Mei 1597, TEUNTEN, 20 Mei 1598, GODELIEVE, 22 Februari 1604; MAIJKEN, 12 Sept. 1606 en JOHANNES, 22 Augustus 1610. De twee oudsten en de jongste zoon worden potmakers. Pieter huwt 22 Februari 1618 met Abigail Stoffels, Maijken met Wouter Pieterssen Wagemaker, Barbara en Theuntken overlijden ongehuwd, Godelieve huwt 26 Januari 1622 met Jan Andriesen j.m. van Antwerpen, Maijken Adriaens de Jonge huwt (5 Mei 1627 te B.o.Z. ondertrouw) Joris Aertss en later waarschijnlijk Geert Dauwel ¹⁴⁴⁾. Al deze kinderen zijn voor de geschiedenis van de potmakers van geen betekenis.

De potterij van Adriaen Philips is gelegen aan de Dubbelstraat. 6 Juni 1625 verkopen zijn erfgenamen het bedrijf aan hun mede-erfgenaam Jasper Adriaens ¹⁴⁵⁾. Hij had ook nog ander bezit want 12 Febr. 1593 verkoopt hij een huis aan de N.Z. Haven, gelegen naast de potterij van JAN ANTHEUNIS MET EERE aan Cornelis Pieterssen alias Cornel ¹⁴⁶⁾, en

142) Gem. Arch. B.o.Z. R 234 dd. 7 Jan. 1639.

143) Cornelis Philipsz. is een broer van Adriaen de potmaker. Hij huwt 17 Sept. 1596 met TRUYKEN CORNELIS de dochter van Cornelis Geertss van Bergen op Zoom. Kinderen uit dit huwelijk zijn o.a. Cornelis (10 Mei 1598); Philips (1 October 1599); Janneken (6 Nov. 1602); Maeyken (22 Aug. 1604); Dignus (4 Mei 1607); Neeltken (16 Mei 1610).

144) Gem. Arch. B.o.Z. R 231.

145) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 223 recto.

146) Gem. Arch. B.o.Z. R 227 fol. 96 verso.

rondom dezelfde tijd een huis, erf en grond gelegen aan de Noordzijde van de Dubbelstraat aan Neelken Jans wed. wijlen Rossijn Jansen.

De familie evenaart de familie de Conincgh

Niet minder dan drie zonen worden potmaker. PHILIPS ADRIAENS is de oudste en belangrijkste. Hij huwt 16 Augustus 1615 te Bergen op Zoom met MAIJKEN CORNELIS, een van de dochters van de potmaker CORNELIS WILLEMEN (VAN HOVEN). Door dit huwelijk ontstaat er een band tussen de twee belangrijke potmakersfamilies die voor Philips later de nodige vruchten afwerpt. Het huwelijk wordt ook weer rijk met kinderen gezegend. ADRIAEN, 6 Juli 1616; CORNELIS, 29 November 1617, waarschijnlijk GILLES, 20 Mei 1619; MARINUS, 15 Maart 1622; JOHANNES, 23 Juni 1624; CORNELIS, 24 Maart 1627; ADRIAEN, 30 September 1629; CORNELIS, 19 September 1632 ^{146a}); JANNEKEN, 26 Nov. 1634; MAIJKEN, 26 April 1638. Van al deze kinderen zijn alleen Gilles en Marinus voor ons van belang. Philips Adriaens slijt zijn potmakersleven in de potterij „De Drije Potkens” aan de noordzijde van de Dubbelstraat gelegen. Hij verkreeg deze potterij door aankoop van de erfgenamen van wijlen zijn schoonmoeder Janneken Jans (d.d. 17 November 1623) ^{146b}). Hier ging eerst een bredere transactie aan vooraf. Het is een ingewikkelde geschiedenis.

3 Februari 1623 komt Philips Adriaens, gedeeltelijk door erfenis, gedeeltelijk door koop in het bezit van de potterij „Den Rooden Leeuw” die tot dan toe in het bezit was van zijn schoonmoeder Janneken Jans en haar tweede echtgenoot de potmaker PIETER DE NAGEL ¹⁴⁷). Ruim een jaar later (28 Juni 1624 verkoopt hij de potterij aan zijn zwager de potmaker COENRAEDT DOUWENS ¹⁴⁸). 28 April 1628 gaat de potterij over aan de potmaker PIETER DANEUS VAN GENT ¹⁴⁹). 16 Maart 1629 komt de potterij weer terug aan de familie d.w.z. aan Philips Adriaens en zijn schoonvader Pieter de Nagel. Dit komt omdat Pieter Daneus door bemiddeling van Philips Adriaens

^{146a}) Cornelis huwt 16 Aug. 1652 met de potmakersdochter Mayken Adriaens Bouwman en op 17 Mei 1679 voor de tweede maal met Geertruyd van Kerssels.

^{146b}) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 140 verso en R 665 fol. 216 verso.

¹⁴⁷) Gem. Arch. B.o.Z. R 234 fol. 127 verso en R 231 fol. 96 verso.

¹⁴⁸) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 193 recto.

¹⁴⁹) Gem. Arch. B.o.Z. R 232 fol. 203 verso.

aens in het bezit komt van de gehele potterij van Adriaen Adriaenssen Caluwaert gelegen in het havenstraatje 16 Maart 1629¹⁵⁰⁾. Enkele jaren blijft de toestand onveranderd totdat Pieter Nagel op 20 Februari 1632 zijn helft in de potterij „den Rooden Leeuw” verkoopt aan Philips Adriaens¹⁵¹⁾. Tegelijkertijd verkoopt Philips Adriaens zijn potterij „de Drije Potkens” aan Pieter de Nagel onder zekere voorwaarden¹⁵²⁾. Het jaar daarop, 14 Januari 1633, worden deze transacties weer ongedaan gemaakt¹⁵³⁾. Na de dood van Pieter de Nagel verkopen zijn erfgenamen hun deel in de potterij „den Rooden Leeuw” aan Philips Adriaens. Vanaf dit tijdstip bezit deze dan twee flinke bedrijven in volle eigendom. (7 Januari 1639). Nauwelijks een maand later verkoopt hij „den Rooden Leeuw” aan de potmaker ADRIAEN JOOSEN POY, de oudste telg van een potmakersfamilie uit het land van Waes. (4 Februari 1639)¹⁵⁴⁾. Wanneer hij tegen het einde van het jaar sterft, verkoopt zijn weduwe d.d. 26 Januari 1640 de potterij weer terug aan de potmaker en *Capitein van de Burgerij* PHILIPS ADRIAENS¹⁵⁵⁾. Philips, blijkbaar dus een belangrijk man, vinden we als deken in 1622, 1630 en 1640 en als gezworene in 1620, 1623, 1626, 1631, 1634 en 1637.

Zijn broer JASPER ADRIAENS loopt minder hard van stapel. Hem vallen de rijpe vruchten niet in de schoot. 19 Juli 1624 huwt hij te Bergen op Zoom JANNEKEN AERTS, j.d. van Wuest Wezel. KATHELIJNKEN, 15 October 1625, ADRIAEN, 23 Aug. 1628, JANNEKEN, 23 Juni 1632; CORNELIA, 25 Januari 1634; ABRAHAM, 5 Juli 1637^{155a)}; ISAAK, 27 Nov. 1639; TANNEKEN, 15 December 1641; zijn de kinderen; de beide oudsten uit het eerste huwelijk, de rest uit het tweede huwelijk op 14 Augustus 1631 te Bergen op gesloten met TANNEKEN CORNELIS, j.d. van Bergen. Als Tanneken weduwe is geworden huwt zij, 31 Juli 1665, Hendrick Hendricksen, weduwnaar van Antwerpen.

De familie sukkelt blijkbaar achteruit want later ontmoeten we de oudste zoon ADRIAEN slechts als potmakersgezel. Hij huwt 25 Mei 1663 met PIETERNELLEKEN CORNELIS, j.d. van Geertruidenberg.

150) Gem. Arch. B.o.Z. R 233 fol. 25 verso.

151) Gem. Arch. B.o.Z. R 233 fol. 195 recto. 152) Zie 151.

153) Gem. Arch. B.o.Z. R 233 fol. 239. 154) Gem. Arch. B.o.Z. R 234.

155) Gem. Arch. B.o.Z. R 235 fol. 23 verso.

155a) Abraham is schipper en huwt 5 Juni 1667 met Catalyne Michiels (Miekhout) zie zijn testament 27 Juli 1679 R 892 en R 735 20 April 1672.

Toch was Jasper wel een ondernemend man. Gedeeltelijk door erfenis, gedeeltelijk door koop afkomstig, komt hij 6 Juni 1625 in het bezit van de potterij ten Westen van „Steenbergen” afkomstig van zijn vader en gelegen aan de Dubbelstraat¹⁵⁶⁾. Waarschijnlijk laat hij achter het huis Steenbergen een nieuwe potterij bouwen, want 16 Mei 1642 verkoopt hij een *potterij, schuur en huisje gelegen naast de potterij „Steenbergen”* aan de potmaker GILLES PHILIPSEN DE NEEFF¹⁵⁷⁾. De potterij „Steenbergen” zelf verkoopt hij 11 Mei 1646 aan de potmaker CHRISTIAEN VAN DE VELDE¹⁵⁸⁾. Jasper is deken in 1635 en gezworene in 1625, 1626, 1633, 1636 en 1641.

De jongste broer JAN ADRIAENS ontmoeten we maar een keer als gezworene van het gilde. Hij is waarschijnlijk de *uitvinder van de vormstok*, een belangrijk stuk gereedschap in het potmakersbedrijf. 31 Januari 1629 huwt hij te Bergen op Zoom met MAIJKEN GOVAERTS j.d. van Bergen. Met de regelmaat van de klok worden de kinderen geboren. ADRIAEN, 12 Januari 1630; JAN, 31 Mei 1632; TANNEKEN, 31 Januari 1635; PHILIPS, 8 April 1637; MARGRIET, 19 Juni 1639; ADRIAEN, 25 Augustus 1641; ANNEKEN, 2 Maart 1644; TANNEKEN, 15 April 1645. Dit laatste kind huwt 22 Juni 1670 met de potmakersgezel ZACHARIAS JANSEN CALUART. Meerdere bijzonderheden van belang voor de geschiedenis van de potmakers konden we van deze tak niet vinden. Hij is gezworene in 1639.

*De familie Philips Adriaens houdt
vast aan de traditie.*

We kunnen toch wel met grote zekerheid zeggen dat de potmaker GILLES PHILIPSEN, die 13 December 1637 te Bergen op Zoom met de potmakersdochter MAIJKEN JACQUES huwt, een van de zoons is van Philips Adriaens. Immers bij het eerste kind dat uit dit huwelijk wordt geboren zijn Philips Adriaenken en de moeder van de echtgenote, Adriantie Hubrechts, gehuwd met de potmaker Jacques Antheunis, getuigen. De bruidegom was erg jong — ruim 18 jaar — toen hij huwde. De kinderen worden vrij ongeregeld geboren. ANNEKEN, ? ; JACOBUS, 27 Februari 1643; ADRIAENTJEN, 23 Januari 1646; CATALINA, 6 Maart 1654 en HEN-

156) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 223 recto.

157) Gem. Arch. B.o.Z. R 235 fol. 235 recto.

158) Gem. Arch. B.o.Z. R 236 fol. 207 verso.

DRIK, 3 Augustus 1657. 18 Februari 1639 koopt hij van de erven van de potmaker Lieven Jansen van Hove de potterij „*Het Zeepeert*”¹⁵⁹⁾. Enige jaren later wordt de potterij vergroot¹⁶⁰⁾. Blijkbaar gaan de zaken toch niet naar wens want 29 September 1561 verkoopt de Schout het gehele bedrijf. Koper is de potmaker JAN COURTEN¹⁶¹⁾. Waarschijnlijk een zwager van Gilles en gehuwd met Geertruyt Jacobs. Gilles heeft het nooit tot deken van het potmakersgilde kunnen brengen. In 1640, 1643 en 1646 was hij gezworene van het gilde.

Ook MARINUS PHILIPSSZ VAN LEUR gaat het niet voor de wind. Hij en zijn vrouw WILLEMEIJNTJE BARTHOLOMEUS (dochter van de potmaker Bartholomeus de Coningh) sterven op jeugdige leeftijd. 10 October 1645 wordt het huwelijk tussen Marinus en Willemeijntje te Bergen op Zoom gesloten. Achtereenvolgens worden dan geboren: PHILIPPINA, 25 Juli 1646; CORNELIS, 10 December 1647; MARIA, 28 September 1649; JANNEKEN, 7 Mei 1651 en nog eens JANNEKEN, 2 Juli 1652.

Bij hun overlijden laten de beide ouders drie onmondige wezen na. Voogd hierover is de broodbakker Cornelis Philipsen van der Leur en toeziender Philips Cornelissen Berendonck. Deze laatste betaalt in naam der wezen de laatste payementen van de koopsom van de potterij „*Den Rooden Leeuw*” die hun grootvader Philips Adriaens kocht van de erven van Pieter de Nagel (7 Januari 1639)¹⁶²⁾.

19 Februari 1654 zijn er nog maar twee wezen over. Op dat tijdstip verkopen Philips Cornelissen Berendans en Anthony Jansen van Weert, resp. voogd en toeziende voogd, aan de potmaker HENDRICK ANTONISSEN (VAN OVERSTRATEN) de gehele complete potterij „*De Drij Potkens*” gelegen in de Dubbelstraat. De potterij is op dat moment verhuurd aan LAUREIJS JANSSEN, een onbeduidend man.

5 Januari 1657 verkopen Cornelis Wouterssen Witte, beenhakker, toeziende voogd en vervangende Philips Cornelissen Berendans, koopman en voogd over de twee nagelaten wezen voor de ene helft en Cornelis Philipssen van der Leur, broodbakker voor de andere helft de potterij „*Den Rooden Leeuw*” aan de potbakker PAULUS ERASMUS.

159) Gem. Arch. B.o.Z. R 234 fol. 245 verso.

160) Gem. Arch. B.o.Z. R 235 fol. 291 verso.

161) Gem. Arch. B.o.Z. R 237 fol. 277 verso.

162) Gem. Arch. B.o.Z. R 234 fol. 221 verso.

Hiermede komt aan het ingewikkelde eigendomsrecht van de potterij „den Rooden Leeuw” een eind. Er zijn ook geen van de Leur's meer om het bedrijf voort te zetten. De twee nagelaten wezen blijken namelijk twee meisjes te zijn en wel Philippina die 26 October 1664 met de schipper Christoffel Pieterssen Knollaert huwt ¹⁶³⁾ en Maria die 5 Februari 1668 met attestatie te Halsteren huwt met de slootmaker Govert Aerdtssen Drooge (ondertrouwd te B. op Zoom 18 Januari 1668) ¹⁶⁴⁾.

Toch is Marinus die in 1648 en 1652 als deken en in 1649 en 1653 als gezworene van het gilde wordt genoemd niet de laatste pottenbakker van die naam.

De laatste potmaker van deze stam.

Van PIETER ADRIAENSSEN VAN LEUR heb ik weinig kunnen vinden. Hij huwt 22 Februari 1618 te Bergen op Zoom met Abigail Stoffels, wed. van Christiaan Cornelis, en vertrekt waarschijnlijk ruim tien jaar later naar Vlaanderen. Uit het huwelijk werden te Bergen op Zoom geboren, 9 April 1619; CHRISTOFFEL, 4 Juni 1621; LEIJNTKEN, 1 Augustus 1627; CORNELIS en JASPERIJN (zij huwt 22 Juni 1677 met de soldaat Jan Bapptist Appelmans) zijn in Dendermonde geboren.

Van deze twee laatste kinderen komt Cornelis zich te Bergen op Zoom als potmaker vestigen.

CORNELIS PIETERSSEN VAN DE LEUR huwt 13 Juli 1663 te Bergen op Zoom met MARIJ DE HAMER (Marijke Maghielsen de Hamer) j.d. van Bergen. Uit het huwelijk worden geboren: PIETER, 30 Maart 1664; MICHIEL, 24 November 1665; PIETERNELLEKEN, 24 December 1667; ADRIAEN 1 April 1670; JACOBUS, 5 Januari 1672; MARIA, 22 September 1673; ADRIANUS, 17 April 1675; BEATRIS, 19 Juli 1676; CORNELIS, 8 December 1677.

Cornelis is de laatste meester pottenbakker van de familie van der Leur. 19 Juli 1676 vinden we zijn naam bij de ondertekenaars van een brief uitgaande van de potmakers naar de magistraat. In het gildebestuur komt hij niet voor.

(Wordt vervolgd)

¹⁶³⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 747 fol. 288 recto testament voor Not. Hieromus de Rouck.

¹⁶⁴⁾ Gem. Arch. B.o.Z. Testament voor Not. Adr. v. d. Creke. R 733.

WEYGERGANCK

De Heer Ferdinand Smulders vermeldde deze familie in de lopende jaargang van dit tijdschrift (blz. 48). Zij was aanvankelijk te Middelrode gegoed, waar men haar reeds in het begin der XIVe eeuw aantreft. *Jan Weygerganck* en *Henric Weygerganck* komen aldaar in 1340 als hertogelijke cijnsmannen voor¹⁾. De laatste liet o.a. de navolgende kinderen na: 1. *Henric Weygerganck*, gegoed te Berlicum en te St. Oedenrode, schoonbroeder van joncker Aert van der Hulpe²⁾, tr. *jouffrouwe Heylwich Rutgersdr. Model*, waaruit een dochter, *jouffrouwe Aleyt Weygerganck*, tr. *Jan van Mierop alias Kuyckman*³⁾; 2. *Elisabeth Weygerganck*, wonende te St. Oedenrode (1368), tr. *Jan van den Broec*, zoon van Aert van de Loe⁴⁾; 3. *Jan Weygerganck*, vermeld te Middelrode, Berlicum en Schijndel (1380) tr. *Otta*, dochter van *Baudewijn Otten* (die hertrouwde met Henric Henricszn. Vits uit Maren). Zij hadden de navolgende kinderen: a. *Catharina Weygerganck*, gegoed te Berlicum, tr. *Jan van Rijswijk*, „pellifex” te 's-Hertogenbosch (1429-1439), bastaard van Willem van Vlaenderen bij jouffrouwe Lutgardis van Erpe; b. *Heylwich Weygerganck*, tr. *Jan de Meester* te Berlicum⁶⁾; c. *Elisabeth Weygerganck*, tr. *Jan van den Borne*, vermeld te Berlicum (1429); d. *Jan Weygerganck*, vermeld te

1) Algemeen Rijksarchief. Brussel. Chambre des Comptes. Cijnsboeken nos. 45038, folios 29 verso-30 en 45039, folio 2.

2) Rijksarchief 's-Hertogenbosch. Schepenregister 's-Bosch no. 1188 (1412-1413), folio 101 verso. Joncker Aert van der Hulpe was gehuwd met jouffrouwe Elisabeth Rutgersdr. Model.

3) Hij was de zoon van Jan van Mierop dictus Cuyckman, knaap, (1364), uit Vorselaar (1382), neef van Jan van Cuyck, Heer van Hoogstraten, die twee broeders en een zuster had, nl.: Otto van Mierop, knaap (1364), poorter van Brussel (24-1-1390); Raes van Mierop, knaap (1364), die nog in 1391 te Brussel wordt vermeld en jouffrouwe Maria van Mierop, die nog in 1388 met haar echtgenoot Jan van Paal voorkomt. Deze laatsten waren kinderen van JAN VAN CUYCK, Heer van Mierop, ridder, † voor 1364, en Maria van Berlaer. Hij is de wettige of natuurlijke stamvader van de meeste van Mierop's, die nadien in Nederland of België woonachtig waren. (Zie ook „De Nederlandsche Leeuw” 1956, 40).

4) Deze van de(r) Loe's komen vroegtijdig als schepenen van St. Oedenrode voor. Verscheidenen waren leenman van de Hertog van Brabant voor het goed „De Loefvoirt” te Berlicum. Algemeen Rijksarchief Brussel. Cour féodale. Leenregisters. Mr. A. R. M. Mommers. St. Oedenrode van oude tijden tot heden. Blz. 27. Rijksarchief 's-Hertogenbosch. Schepenregister no. 1175 (1367-1372), folio 17 verso.

6) Idem. Schepenregister no. 1181 (1397-1399), folio 208.

Middelrode (1380); e. *Baudewijn Weygerganck*, bezit „die hoeve op Sporckel” te Berlicum, tr. *Oda N.*, weduwe 1459 7); f. *Hendrik Weygerganck*, vermeld te Berlicum (1380—1398), † vóór 1429, tr. *Mechteld*, dochter van *Gerard van der Velde* en *Henrica van Oudenhoven*. Zij hadden o.a. de navolgende kinderen: aa. *Gerard Weygerganck*, vermeld te Den Dungen (1446), tr. *Elisabeth*, dochter van *Jan Rutgersz. van Grinsvenne*, † vóór 1466; bb. *Godfried Weygerganck*; cc. *Jan Weygerganck*, vermeld te Berlicum (1439); dd. *Henric Weygerganck*, gegoed te Middelrode, Berlicum en Schijndel (1429), tr. *Elisabeth*, dochter van *Godscalc Buc*; dd. *Willem Weygerganck*, tr. *Margriet N.*, waaruit een zoon *Xrispiaen* (ook *Christiaen genaamd*) *Weygerganck*, die in 1433 wordt vermeld. Hij is de stamvader van de tientallen *viskopers Weygerganckx* van Den Bosch. Zij woonden eerst aldaar aan de Vischmarkt en nadien op de Markt en kwamen nog in de XVIIIe eeuw te 's-Hertogenbosch voor. In de XVIe eeuw verplaatste zich een tak naar Antwerpen. *Mechteld Jansdr. Weygerganck*, weduwe van *Henric van den Bogaerde*, woonde met hare kinderen in 1517 te Lier⁸⁾.

Brussel.

B. W. van Schijndel.

7) Idem. Schepenregister no. 2230 (1459), folio 334.

8) Stadsarchief Antwerpen. Schepenregister no. I W-G 1553, folio 68. Stadsarchief Lier. Schepenregister no. 19 (1512-1523), akten nos. 733-738 en 971.

DE FAMILIE PUS

Ter aanvulling van lopende jaargang blz. 63 deelt *Mr. J. L. Rijndorp* te Hattem het volgende mede:

Jan Petersz. Pus en juffr. *Elisabeth van Seventer* lieten te Giessen in het Land van Altena dopen: 3 oktober 1649 *Dirk* (doopgetuigen jhr *Philips van Seventer* en *Alitken Petersd. Pus*) en 11 juli 1654 *Maria*.

In het lidmatenregister van Giessen van omstreeks 1650 komen voor:

Pieter Hermansz. Pus († 18 Maart 1655)

Heyltgen zijn huisvrouw

Adriaan Petersz. Pus († 24 november 1689).

Jan Petersz. Pus en *Alitken Petersd. Pus* waren getuigen bij de doop in 1655 van *Jan*, zoon van *Imert Jansz. Pus* en *Neeltje Jans*, eveneens te Giessen.

Eventueel bewaard gebleven archivalia van Giessen zullen dus wel meer over deze familie kunnen onthullen.

BEZITTERS VAN NOORD-BRABANTSE HEERLIJKHEDEN
II.

(Vervolg van pagina 29)

Heeren van Beek (-en-Donk)

1. Jan Babtista van Elen bij koop van Philips IV, koning van Spanje, als hertog van Brabant, welke koop bevestigd door de Staten-Generaal der Verenigde Nederlanden. 17 Nov. 1643 en 29 Juni 1646.
2. Philips baron van Leefdael bij koop van Jan Babtista van Elen vnd. 18 Oct. 1646.
3. (Johan) Philips baron van Leefdael verheft bij doode van Philips baron van Leefdael, zijn vader vnd. en boedelscheiding dd. 7 Aug. 1681, 11 Nov. 1681.
4. Jean de Cotereau verheft, na koop van hem zelf, als gehuwd met Cornelia Johanna baronesse van Leefdael, erfgename onder benefice van inventaris van Johan Philips baron van Leefdael, haren vader vnd., en van gecommiteerden der crediteuren dd. 17 Dec. 1711. 25 Jan. 1712.
5. Cornelia Johanna baronesse van Leefdael, douairiere van Jean de Coutereau, markies van Assche, verheft bij doode van haren echtgenoot vnd. 7 Sept. 1730.
6. Johan Peter, baron van Raesfeldt verheft bij transport door (Cornelia) Johanna baronesse van Leefdael vnd. dd. 29 Mrt. 1734. 29 Juni 1734.
7. Mr. Gisbert de Jong, namens zijn vader Gerard de Jong, verheft bij koop van Johan Peter baron van Raesfeldt dd. 19 Jan. 1745. 22 Juni 1745.
8. Mr. Gijsbert de Jong verheft bij doode van Gerard de Jong, zijn vader vnd. 25 Oct. 1770.
9. Benjamin de Jong verkrijgt bij boedelscheiding van mr. Gisbert de Jong, heer van Beek en Donk, zijn vader vnd. 1794.
10. (Jhr.) mr. Johan de Jong en Gerrit de Jong verkrijgen bij boedelscheiding van Benjamin de Jong, hun vader vnd., voor $\frac{2}{3}$ resp. $\frac{1}{3}$. 10 Nov. 1808.
11. (Jhr.) mr. Johan de Jong vnd. verkrijgt bij nadere boedelscheiding als boven het $\frac{1}{3}$ deel van Gerrit de Jong, zijn broeder vnd. 29 Oct. 1809. Hij overleed 17 Nov. 1846.

Heeren van Berlicum en Middelrode.

1. Johan, graaf van Tilly, baanderheer van Marbais, Mon-

ceau etc., heer van Montigny, Ballast, Heeswijck en Dinther, verheft de heerlijkheid bij verpanding door Philips II, koning van Spanje, als hertog van Brabant, aan Jan, graaf van Oistvrieslandt uitgegeven dd. 10 Oct. 1559. 21 Dec. 1633.

2. Philips van Thienen, lieutenant-colonel en Commandeur der stad 's-Hertogenbosch, verkrijgt bij koop van Johan, graaf van Tilly vnd. 20 Apr. 1647.
3. Arent van Thienen verkrijgt bij doode van Philip van Thienen en verheft vervolgens na aflossing van het pandschap bij koop van de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden dd. 13 Jan. 1660. 19 Jan. 1660.
4. Thomas van Beresteyn, ontvanger van het kwartier van Kempenland, verheft bij koop van Arent van Thienen vnd. 12 Sept. 1687.
5. Godert van Thienen verheft bij verkrijg door naasting tegen Thomas van Beresteyn vnd. 23 Juli 1688.
6. Philip van Tienen, oud-schepen van 's-Hertogenbosch, verheft bij doode van Godert van Thienen, zijn broeder vnd. 17 Nov. 1689.
7. Arent van Thienen verheft bij afstand door Philip van Tienen, ritmeester en luitenant te paard onder het regiment Hollandsche Gardes, zijn vader vnd. 27 Mei 1715.
8. David le Leu de Wilhem verheft 20 Sept. 1717.
9. Mr. Daniel Adriaen de Leu de Wilhem verheft. 20 Dec. 1762.
10. Paulina Maria Constantia le Leu de Wilhem verheft en bij huwelijk met L. T. F. d'Orges andermaal. 24 Juli 1767 en 5 Mei 1780.
11. Jacob Staats van Hoogstraaten verheft bij koop van vrouwe Paulina Maria Constantia de Leu de Wilhem, gehuwd met Louis Theodorus Forestier dd. 28 Mrt 1794. 15 Mei 1794.
12. J. Meurs verkrijgt bij testamentaire beschikking van Jacob Staats van Hoogstraten vnd. 27 Dec. 1812.
13. P. H. Meurs verkrijgt bij donatie van J. Meurs, zijn vader vnd. 20 Oct. 1827.
14. Franciscus Antonius Augustinus van Lanschot verkrijgt bij koop van P. H. Meurs vnd. 21 Juni 1833.
15. Godefridus van Lanschot verkrijgt bij scheiding van den boedel van Franciscus Antonius Augustinus van Lanschot, zijn vader vnd. 12 Aug. 1852.
16. Jhr. mr. Frans Jacob Joseph Maria van Rijckevorsel verkrijgt bij scheiding van den boedel van Godefridus van Lanschot, zijn oudoom vnd. 12 Apr. 1888.

Heeren van Dinther.

1. Vrouwe Ysabeele van Boussiez verheft bij doode van heer Peter van Boussiiz alias van Vertaing, haar broeder. 1 Mei 1479.
2. Vrouwe Ysabeele van der Hameyden verheft met heer Janne, grave van Oetingen, haar echtgenoot en momboir, bij doode van vrouwe Ysabeele, haar moeder vnd. 6 Mrt. 1485.
3. Heer Cornelis van Berghen, heer van Sevenberghen, verheft bij koop van vrouwe Ysabeele van Boussiez en heer Jan greve van Oetingen, haar echtgenoot, 14 Jan. 1499.
4. Joncker Maximiliaen, heer van Sevenberghen, verheft bij doode van heer Cornelis van Berghen, zijn vader vnd. 22 Dec. 1509.
5. Joncker Lenaert van Berghen verheft bij doode van heer Maximiliaen van Berghen, zijn broeder vnd. 4 Mrt 1521.
6. Cornelys van Bergen verheft bij doode van Lenaert van Berghen, zijn broeder vnd. 17 Sept. 1523.
7. Heer Jan, graaf van Oistvrieslant, verheft bij koop van Cornelys van Bergen vnd. 13 Dec. 1554.
8. Heer Maximiliaen, graaf van Oistvrieslant, verheft bij doode van heer Jan, zijn vader vnd. 7 Aug. 1574.
9. Heer Wernairt, grave van Oistvrieslandt, verheft bij doode van heer Maximiliaen, zijn vader vnd. 22 Apr. 1603.
10. Joncker Jan de Serclaes, oudste zoon van heer Jacques, verheft bij doode van heer Wernaert, zijn oom vnd. 9 Febr. 1621.
11. Vrouwe Marie d'Oistfrize, gelegitimeerde dochter van heer Wernaert, grave van Oistvrieslandt vnd., verheft bij doode van haren vader. 26 Febr. 1621.
12. Mr. Jacob van der Hoeven verheft. 16 Mei 1719.
13. Cornelis Speelman, als gehuwd met Agatha van der Hoeven, dochter van mr. Jacob van der Hoeven vnd., verheft. 21 Jan. 1740.
14. Agatha van der Hoeven, weduwe van Cornelis Speelman, verheft (?) bij doode van haren echtgenoot, heer van Dinther. 26 Sept. 1746.
15. Mr. Cornelis Speelman verheft bij doode (?) van Agatha van der Hoeven vnd. 17 Apr. 1749.
16. (Jonkheer) mr. Cornelis Jacob Speelman verheft. 20 Febr. 1788.
17. Jhr. Helenus Marinus Speelman Wobma, J. U. D., ver-

- krijgt bij scheiding uit den boedel van jhr. mr. Cornelis Speelman en van diens echtgenoot vrouwe Catharina Verster, zijne ouders vnd. 27 Apr. 1834.
18. André Joan Louis, baron van den Bogaerde van Terbrugge verkrijgt bij koop van jhr. mr. Helenus Marinus Speelman vnd. 15 Jan. 1835.
 19. Jhr. Louis Marie Chrétien en jhr. Donas Théodore Albéric van den Bogaerde van Terbrugge verkrijgen, ieder voor de helft, bij scheiding van den boedel van André Jean Louis baron van den Bogaerde van Terbrugge, hun vader vnd., overleden 12 Jan. 1855.
 20. Jhr. Donas Théodore Albéric van den Bogaerde van Terbrugge verkrijgt bij erfenis ab intestato van jhr. Louis Marie Chrétien van den Bogaerde van Terbrugge, zijn broeder vnd. diens helft. 1 Juni 1890.
 21. Baron G. Ch. O. A. M. H. J. M. Chislain van den Bogaerde van Terbrugge en jhr. H. P. O. M. L. M. J. Chislinus van den Bogaerde van Terbrugge, zonen van Henri Baron van den Bogaerde van Terbrugge, verkrijgen, ieder voor de helft, bij testament van jhr. Donas Théodore Albéric van den Bogaerde van Terbrugge vnd. dd. 12 Mrt. 1891. 22 Apr. 1895.

Heeren van Drongelen.

1. Mr. Paul le Leu de Wilhem op 5 Mei 1758.
2. Marie Maurice le Leu de Wilhem, weduwe van Remees Floris van Zanen, verheft bij doode van mr. Paul le Leu de Wilhem, haren broeder. 30 Mei 1782.
3. Mr. Cornelis Constantijn van Valkenburg verheft bij verkrijg door legaat van vrouwe Marie Maurice le Leu de Wilhem, wed^e. van mr. Remees Floris van Zanen, vnd. dd. 22 Aug. 1797.
4. Cornelis Adrianus Drossaerts, doctor in de medicijnen te Waalwijk, verkrijgt bij transport door mr. Cornelis Constantijn van Valkenburg vnd. 15 Mei 1840.
5. Arthur Drossaerts, R.K. priester en pastoor te Nieuw-Orleans, verkrijgt bij transport door Adriaan Cornelis Drossaerts van Drongelen te 's-Gravenhage. 13 Aug. 1898.

's-Hertogenbosch.

J. P. W. A. Smit.

EEN ONBEKENDE TAK KIEVITS

In de XIVE eeuw leefde een geslacht Kievits te Nistelrode, oudtijds „Nistelre” genaamd. Men treft er aan Gheen (= Gerard) Kyeivits kinderen ¹⁾, en Nicolaes Kievit ²⁾, terwijl er een „Kievitsvenneken” wordt vermeld ³⁾.

Wij vangen aan met :

I. *Jan Kievits*, geb. omstr. 1290, tr. *Richmodis* N. 4), waaruit :

1. *Henric Kievits*, verm. Nistelrode 1403 ⁵⁾;

2. *Jan*, die volgt II.

II. *Jan Kievits*, geb. omstr. 1320, tr. *Elisabeth dr. Wolter die Raet* ('s Raets) ⁵⁾, waaruit :

1. *Jan*, die volgt III ;

2. *Peter Kievits*, verm. Nistelrode 1426-1433 ⁶⁾;

3. *Gerard Kievits*, † v. 1431, tr. *Heylwich* N. 7), waaruit :

a. *Leonard Kievits*, verm. 1431. † v. 1478, tr. N.N. ⁸⁾, waaruit :

aa. *Gerard Kievits* ⁹⁾;

bb. *Jan Kievits*, verm. Nistelrode 1478 ¹⁰⁾;

b. *Jan Kievits*, priester te Litthoyen 1487 ¹¹⁾, had een bastaardzn. *Dirck Kievits*, eveneens priester, rector van het altaar van O. L. V. te den Dungen (1507) ¹²⁾ ;

c. *Edmond Kievits*, verm. Nistelrode 1445 ¹³⁾.

1) Algemeen Rijksarchief Brussel. Rekenkamer. Reg. no. 130022, folio 31. 2) Idem. Reg. no. 45063-1380, folio 7.

3) Idem. Reg. no. 45038, folio 79.

4) R.A. 's-Bosch. Reg. 's-Hertogenbosch no. 1188 (1412-'13), folio 114. Deze Kievitsen moeten in nauw verband staan met die van Bakel, Asten, Aerlebeek (Beek-en-Donk), Waalre, Someren en Son.

5) Idem. Reg. no. 1188 (1412-'13), folio 434 verso.

6) Ibidem, folio 114 ; no. 1198 (1427), folio's 267, 275 ; no. 1202 (1431), folio 239 ; no. 1204 (1-1432-33), folio 114. In 1435 werd een Gysbert Peterszn. Kievits poorter van Den Bosch. Hij leefde nog aldaar in 1470 als weduwnaar van Aleyt dr. w. Lambert Sanders (= zn. van Alexander) Lozen.

7) Idem Reg. no. 1202 (1431), folio 239.

8) Ibidem. Idem. Reg. no. 1248 (1478), folio 64.

9-10) Idem. Reg. no. 1248 (1478), folio 64.

11) Idem. Reg. no. 1197 (1426), folio's 168, 237, 248 ; no. 1198 (1427), folio 267 ; no. 1257 (1487), folio 485.

12) Idem. Reg. no. 1277 (1507), folio 267 ; no. 1289 (1517), folio 4 verso ; no. 1481 (1527) ; no. 1188 (1412-'13), folio 204. Reeds in 1413 wordt een Dirck Kievits als predikheer te 's-Bosch vermeld.

13) Idem. Reg. no. 1216 (1445), folio 326.

- III. *Jan Kievits*, geb. omstr. 1350, verm. Nistelrode 1427-1431, bezit het goed „Aengen Laer” aldaar, † v. 1445, tr. *Ermgar-dis dr. Jan de Kouwe*¹⁴), waaruit :
 1. *Gerard*, die volgt IV ;
 2. *Johanna Kievits*, verm. 1445¹⁵).
- IV. *Gerard Kievits*, geb. omstr. 1380, verm. Nistelrode 1431, tr. N.N.¹⁶), waaruit :
 1. *Peter*, die volgt V.
- V. *Peter Kievits*, geb. omstr. 1410, gegoed te Nistelrode en te Nieuwland, bezit een „hofstadt” te „Groetlyt”, † v. 1489, tr. N.N.¹⁷), waaruit :
 1. *Agnès Kievits*, tr. *Hubert Godevaert Hubben*, goudsmid te 's-Hertogenbosch (1487)¹⁸);
 2. *Margriet Kievits*, begijn op het groot begijnhof te 's-Hertogenbosch (1487)¹⁹);
 3. *Richmoed Kievits*, tr. *N. van Heyst*, † v. 1487²⁰);
 4. *Gerit*, die volgt VI;
 5. *Angela Kievits*, tr. N.N., † v. 1487²¹);
 6. *Peter Kievits*, verm. 1487²²).
- VI. *Gerit Kievits*, geb. omstr. 1440, verm. 1489, bezit een huis te 's-Hertogenbosch aan het Hinthamereinde, tr. *Gertrudis van den Asseldonck*, † v. 1487, dr. Peter Willems van den Asseldonck, wonende te Uden ter plaatse Asseldonck²³), waaruit vermeld in 1487 :
 1. *Peter Kievits* ;
 2. *Herbert Kievits* ;
 3. *Goyaert Kievits* ;
 4. *Agnes Kievits* ;
 5. *Maria Kievits*.

Brussel.

B. W. van Schijndel.

14) Idem. Reg. no. 1202 (1431), folio's 239, 306 verso ; no. 1198 (1427), folio's 267, 275 ; no. 1216 (1445), folio 64 verso.

15) Idem. Reg. no. 1216 (1445), folio 64 verso.

16) Idem. Reg. no. 1202 (1431), folio 239. no. 1218 (1447), folio 265. Ik ken alleen maar een zoon Peter, doch als hij identiek is met Gerit Kyvit, die 't goed „ter Beirgelen te Dinther ter plaatse Boeghe” (1447) bezat, had hij nog : 2. Margriet Kievits, tr. Frederic Jan Bouden Heck ; 3. Geertruyd Kievits, tr. Mathys Henric Thys ; 4. Jan Kievits, die reeds in 1447 was overleden ; hij liet een zoon Jan na ; 5. Gerit Kievits de jonge, die reeds in 1447 was overleden ; hij liet twee kinderen na, Cathelyn en Henric.

17) Idem. Reg. no. 1259 (1489), folio 186 verso.

18) Idem. Reg. no. 1256 (1487), folio 33.

19-22) Ibidem. Idem.

23) Idem. Reg. no. 1250 (1481), folio 169 ; 1257 (1487), folio 9 verso.

BOSSCHE POORTERS

Hadewijch, weduwe van Jan Gerits des Tripmekers, poertesse van de stad, oud 102 jaar, verklaart op 29 oktober 1476, dat haar man vóór 48 of 50 jaar een knape had, die plattijnen plach te snijden, geheiten Arnt Woutgers, en dat zij aanwezig was bij de doop in de St. Jan van Arnt, zoon van voornoemde Arnt Woutgers, ende was oick twee woerven eten inden kinderbedde van Arnts moeder ende oick met heur ter kercken, doen zij heuren keirckganck dede. Arnt de jonge is dus een geboren poorter.

Op dezelfde dag zeggen Wouter Sceenken Henrixs, oud 80 jaar, en Jan Buyss, 60 jaar, dat Arnt Woutgers een Bossche poorter was, wonende doer sheylichs Cruys poert.

(Den Bosch R. 1246 fol. 122).

Korstken Becker, onse mederaetsgeselle, en Henrick Gast, poerters deser stadt, getuigen, op 13-12-1476, dat Aert Last als borger ende poorter in Den Bosch woonde en, bij zijn vrouw Zoete een zoon Aelbert had, die gedoopt werd in de St. Jan. Korstken Becker was toen peter van Aelbert.

(Den Bosch R. 1246 fol. 289v.)

Aert Eelkens, Mr. Henrick Pelgrom en Mathijs dr. w. Henrick Hermans verklaren op 10 april 1477, dat Adriaen, zoon van Goessen van Acht des snijders en van Mary Willem Tielmans, gedoopt werd in de St. Jan, waarbij zij peters en peet geweest waren.

Goossen was meester van 't snijdersambacht. Adriaen is dus een geboren poorter. (Den Bosch R. 1246 fol. 326).

Danel Ansems en Gerit Jan Geritss verklaren op 22 aug. 1477, dat voor 24 jaar tot Hyntham bynnen sboems inder vrijheit deser stad plach te wonen eenen gebuerman, die geheiten was Dirck vanden Hoevel Dirxs., poorter deser goeder stad, met sijn vrouw Katherijn: ze waren eerbaer degelijke huyslude. Dirck overleed voor 22 jaar. Zijn vrouw kreeg na zijn dood een zoon, die Dirck vanden Hoevel heit, en die in de St. Jan gedoopt werd. (Den Bosch R. 1246 fol. 250v.).

Dirck van Berze, ons mederaetsgeselle, en Jan Lamberts die Becker, poorters van Den Bosch, zeggen op 6 sept. 1477 goed gekend te hebben Goyart van Geffen, die int ambacht vanden volres was, en bijgevolg Bossche poorter, en die bij zijn vrouw Yeve een zoon Goossen had, die gedoopt werd in de St. Jan en dus geboren poorter is. (Den Bosch R. 1246 fol. 373).

Den Bosch.

F. Smulders.

BERGEN OP ZOOMSE POTBAKKERS-FAMILIE'S
TUSSEN 1600 EN 1700

door K. v. d. Watering

(Vervolg van pagina 106)

Familie Coenraedt Douwens (Pauwelssen)

COENRAEDT DOUWENS is waarschijnlijk een zoeker die het land doortrekt om fortuin te zoeken. Van Gouda komt hij naar Bergen en huwt daar 2 Jan. 1622 met WILLEMYN CORNELIS VAN HOVEN, een dochter van de gezeten potmaker Cornelis Willemsen van Hoven.

Reeds 28 Juni 1624 koopt hij van zijn zwager Philips Adriaens de potterij „de Rooden Leeuw”¹⁶⁵⁾ en 14 Juni 1624 een stukje erf naast „de Rooden Leeuw” van Jan Willemsen Schipper¹⁶⁶⁾.

We vinden van Coenraedt Douwens en Willempje Cornelis maar twee kinderen: ANNEKEN (25 Febr. 1624) en JANNEKEN (12 Aug. 1626). Dan vertrekt de familie naar Middelburg¹⁶⁷⁾ nadat dd. 28 April 1628 de potterij is verkocht aan de potmaker Pieter Daneus¹⁶⁸⁾.

In het gildebestuur komt Coenraedt slechts eenmaal, in 1624, als gezworene voor.

Familie Poy.

In het begin van de 17e eeuw, doet JOOS HERMANZ POYE, weduwnaar uit Hulst in Bergen op Zoom zijn intrede en huwt daar 15 Mei 1607 MAYKEN JACOBS, de weduwe van ADRIAEN ROSTIJNS van Bergen op Zoom. Vader Joos heeft van zijn eerste vrouw twee kinderen ADRIAEN en DINGETJE want later vinden we deze met name genoemd. Uit het eerste huwelijk van Mayken Jacobs met Adriaen Rostijns leeft in 1639 nog slechts een kind, Neelken Adriaens die gehuwd is met Huybrecht Jacobssen Schalck.

Uit het tweede huwelijk vinden we MAYKEN, 18 Mei

165) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 193 recto.

166) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 192 recto.

167) Gem. Arch. B.o.Z. R 234 fol. 221 verso.

168) Gem. Arch. B.o.Z. R 232 fol. 203 verso.

1607 ; HERMAN 25 Maart 1609 ; JACOB 23 November 1611 en JOSINA 15 Juni 1614. Mayken huwt 2 Mei 1633 met ANDRIES ENGELSSEN en later met MICHIEL JORISSEN terwijl Josina 17 Juli 1639 huwt met de potmaker HENDRIK ADRIAANSEN DE PAAUW.

De jongens worden allen potmakers.

Joos Hermans Poye komt in het bestuur van het potmakersgilde voor als deken in 1617 en 1620 en als gezwoorene in 1614 ; 1615 ; 1618 ; 1621 ; 1626 en 1629. Hij exploiteert de potterij „Ter Gouwe” die door zijn erven dd. 7 Jan. 1639 wordt verkocht aan hun mede-erfgenaam Harmen Joosen Poy¹⁶⁹). Overigens bezit Joos Hermans Poy nog meer onroerend goed.

De kinderen Poy

Vele jaren later dan zijn vader komt ADRIAEN JOOSZ POY pas naar Bergen op Zoom. Onder borg van Hendrick Hendricks wordt hij 11 Febr. 1635 als poorter, afkomstig uit het land van Waes ingeschreven. In 1639 is hij gezwoorene van het potmakersgilde.

9 November 1629 huwt hij Neelken Jans j.d. van Bergen op Zoom en ontvangt van haar vier kinderen : JANNEKEN 29 Maart 1630 ; JOOS 8 Mei 1633 ; Jan 11 April 1636 en MAYKEN 14 Sept. 1638.

Janneken huwt in de zomer van 1650 de potmaker QUILLIAM WOLFERTS terwijl Mayken met JACOBS GIJSBRECHT DE LANGE in het huwelijk treedt. Van de jongens wordt Joos potmaker. Jan huwt 12 Oct. 1659 met LIJSBETH CORSTIAENSSEN.

Zijn beroep heb ik niet kunnen vinden. Vader Adriaen sterft voor 1640 want 26 Januari 1640¹⁷⁰) verkoopt zijn weduwe aan Philips Adriaens potmaker en Cap. van de Burgerij de gehele potterij met al de gereedschappen genaamd „Den Rooden Leeuw” gelegen aan de Z.Z. van de Dubbelstraat, Adriaen kwam in het bezit van deze potterij door aankoop dd. 4 Febr. 1639 van Philips Adriaens¹⁷¹).

Na zijn dood huwt zijn weduwe 12 Februari 1642 met GILLES PHILIPSEN DE NEEF, potmaker van beroep.

Zijn broer HARMAN JOOSEN POY huwt 3 December

169) Gem. Arch. B.o.Z. R 234 fol. 222 verso.

170) Gem. Arch. B.o.Z. R 235 fol. 23 verso.

171) Gem. Arch. B.o.Z. R 234 fol. 234 recto. In deze acte wordt als koper genoemd Harman Joosen Poy. Dit moet een vergissing zijn. Een redelijke verklaring is hiervoor niet te vinden.

1630 met de potmakersdochter LEVIJNTIEN PIETERS DANIELS afkomstig van Gent. Hij is deken van de potmakers in 1639 en gezworene in 1640, 1645, 1649 en 1654¹⁷²⁾. Uit dit huwelijk stammen JACOMIJNTKEN 9 Sept. 1631; JOOS 22 Juni 1633; MAYKEN 20 Mei 1635; PIETER 21 Sept. 1636; en JACOBUS 5 Nov. 1638. Joos volgt in het geheel niet de voetsporen van zijn vader¹⁷³⁾. Hij wordt procureur en controleur van stadsbier en wijn-accijns en laat zich deftig Justus noemen¹⁷⁴⁾. Hij huwt 6 Maart 1665 met MARTHA DONCKERS j.d. van Bergen op Zoom. Hij is overleden voor 31 Dec. 1670¹⁷⁵⁾.

De jongste broer JACQUES JOOSEN POY huwt 22 Juni 1636 met MARGAREETJE COMMERS j.d. van Bergen op Zoom. Enkele jaren na zijn huwelijk op 26 November 1638 koopt hij de *potterij van Pieter Daneus van Gent* gelegen in de Havenstraat *achter de potterij „De Kat”*¹⁷⁶⁾. In de loop van twintig jaren wordt hij eenmaal gekozen als deken nl. in 1642 en tweemaal als gezworene in 1643 en 1661.

Hij overleeft twee vrouwen; zijn derde vrouw draagt hem ten grave. JOOS 13 Jan. 1637; DINA 25 Sept. 1639 en MARIA 18 Dec. 1644, worden uit Margrietje Commers geboren.

JANNEKE MARINUS j.d. van Poortvliet waarmee hij 5 Jan. 1648 in het huwelijk treedt schenkt hem ADRIAANTJEN 18 Nov. 1648; JACOBUS 9 Aug. 1651; MARIA 24 Dec. 1653; MARINUS 28 Dec. 1655; CORNELIS 3 Maart 1658 en JOHANNES 27 Jan. 1660. Waarschijnlijk overlijdt deze moeder in 1663 in het kinderbed.

28 Juli 1664 huwt hij voor de derde maal met CLASINA ANTHONIS CABOORT, wed. van JAN CORNELISSEN VAN DORT. Uit dit huwelijk vinden we nog Maria ± 1665 (zij is 7 Sept. 1669 vier jaar) en JOHANNA 29 Maart 1669. Bij de dood van vader Poy zijn er 8 minderjarige weeskinderen¹⁷⁷⁾. We weten alleen dat Joos Jacques Poy huwt met Anneken Jans; Adriaantjen huwt 8 Mei 1673 te Brielle op een schip Delft met Pieter Jacobssen Landou j.m. van Bergen, Maria huwt met Marinus van Oudthuyzen j.m. op 20 Juni 1688.

172) Zie voor zijn handmerk: keure voor de potmakers dd. 28 Dec. 1653 Art. 89.

173) Gem. Arch. B.o.Z. R. 720 dd. 7 Maart 1659.

174) Gem. Arch. B.o.Z. R. 808 fol. 72 recto testament voor Not. Philips Scheurlingh.

175) Gem. Arch. B.o.Z. R. 853 dd. 31 Dec. 1670. Zijn weduwe vermaakt al haar bezittingen aan haar moeder Maeyken de Groot.

176) Gem. Arch. B.o.Z. R. 234 fol. 213 verso.

177) Gem. Arch. B.o.Z. Zie Notulen Weeskamer 7 Sept. 1669.

Na de dood van haar man verkoopt de weduwe Clasina Anthonis Caboort d.d. 22 Juli 1689 aan de potmaker JACOBUS SCHAEYMANS 'n complete potterij gelegen achter „De Kat” in de Havenstraat en derhalve genaamd „Achter Kat”¹⁷⁸⁾. Eerder in 1669 verkocht zij enige huisjes aan Marinus Cornelissen van Dorth¹⁷⁹⁾.

De Kleinkinderen

De oudste zoon van Adriaen Joosz. Poy, genaamd JOOS ADRIAENS POY wordt weer potbakker. Hij huwt 10 Juni 1654 met ADRIAENTJEN LIEVENS VAN HOVEN.

Omtrent deze potbakker heb ik geen gegevens. Een zoon LIEVEN JOOSEN POOY is gehuwd met ELISABETH JANS eerder wed. van Paulus Erasmus, potmaker¹⁸⁰⁾.

PIETER HARMANS POY, kortweg PIETER POY genaamd, vinden we in 1670 en 1679 als deken en in 1662, 1665, 1666, 1668, 1671, 1676, 1680 en 1683 als gezworene van het potmakersgilde. Hij doet 26 Mei 1664 ondertrouw met DINA VAN DER VLIET.

Uit dit huwelijk stammen zes kinderen. HERMANUS 28 Mei 1664; WILHELMINA 1 Dec. 1666; JACOBUS 10 Febr. 1669; LEVINA 3 April 1673; PIETER 19 Juni 1676 en BARBARA 14 October 1679.

Wilhelmus huwt voor het eerst 2 Oct. 1694 met HELENA VERDONCK j.d. van Bergen en voor de tweede maal op 21 April 1710 met LUCRETIA VERSCHUYREN j.d. van Bergen. LEONIA huwt 22 Juni 1694 met JOHANNES RIBBENS. Van de andere kinderen heb ik nog niets kunnen vinden.

PIETER ROY oefent zijne ambacht uit in de potterij „*Het Rad van Avontuur*” die hij in *Januari 1664* kocht van de erven JAN ROCHUSSEN¹⁸¹⁾. 28 Jan. 1695 verkoopt hij deze potterij aan PHILIP ADRIAENSEN WITTERMANS. Overigens schijnt hij in goeden doen te zijn, want hij koopt en verkoopt zo nu en dan onroerend goed.

Van JACOBUS HARMAN POY, die ook potmaker is, is mij niets bekend.

178) Gem. Arch. B.o.Z. R 244 fol. 72 recto.

179) Gem. Arch. B.o.Z. R 240 fol. 273 recto.

180) Gem. Arch. B.o.Z. Zie R 248 fol. 77 verso.

181) Gem. Arch. B.o.Z. R 240 fol. 4 recto.

Met de potmakersfamilie Antheunis dienen we zeer voorzichtig te zijn. De Antheunissen die op het einde van de 16e eeuw in de gilde-boeken voorkomen dragen weliswaar een bijnaam ter onderscheiding; Jan Antheunissen met eere; Jan Anthcunissen Mange; Jan Antheunissen den oude; Jan Antheunissen in de catte, maar nauwelijks de drempel van de 17e eeuw overschreden wordt — met uitzondering van de familie Antheunissen met eeren — het achtervoegsel weggelaten, zodat het heel moeilijk wordt het juiste verloop van de geslachten te volgen. Daarbij komt nog dat in deze tijd testamenten ontbreken; katholicke doopboeken niet aanwezig zijn; de registers van opdrachten meestal vrij korte zakelijke acten bevatten en de diverse families Antheunis of geen of zeer weinig kinderen voortbrengen.

Hoewel niet te bewijzen is dat de hieronder besproken takken van de familie Antheunis rechtstreeks verbonden zijn met elkaar en met de eerder beschreven familie van Hoven, wijzen verschillende feitjes erop dat er toch een sterke binding moet zijn geweest. Ik meen dan ook de familie Antheunis bij de tweede groep Bergse potmakers te moeten betrekken.

Jan Antheunis den oude

Vader ANTHEUNIS heeft minstens twee zoons die we in de tweede helft van de 16e eeuw in het gildebestuur van de potmakers ontmoeten.

Een van hen, JAN ANTHEUNISS DEN OUDE komt na 1596 niet meer in het bestuur van de gilde voor. Hij heeft blijkbaar maar een dochter THEUNKEN JANS, die op 7 Sept. 1608 in het huwelijk treedt met de potmaker ADRIAEN ADRIAENSEN CALUWAERT j.m. uit Utrecht. Zijn potterij is gelegen aan de Havenstraat naast die van zijn broer Jacques.

Deze broer JACOB ANTHEUNIS heeft zeker een zoon ANTHEUNIS en hoogstwaarschijnlijk een dochter LIJSKEN JACOBS, die eerst met Willem Theunissen (van Hoven) en later met de passementwerker Marinus Philipssen was gehuwd.

ANTHEUNIS JACOBSEN huwt 25 Febr. 1590 te Bergen met MAEIJKEN JACOBS de dochter van Jacob Diercx. Hij komt voor als deken in 1606 en als gezwoorene in 1604 en 1607.

Uit het huwelijk stammen MARCUS, 14 Febr. 1593; JACOBUS; JOHANNES 10 Oct. 1603; AELTKEN 23 Nov. 1605 en THEUNTEN, 17 Febr. 1608.

Hij sterft op middelbare leeftijd want zijn vrouw huwt 19 Juni 1623 te Bergen QUILLAUME PHILIPSEN, wed. van Halle. In welk perceel hij zijn bedrijf uitoefende heb ik niet kunnen achterhalen. 15 December 1595 verkopen Antheunis Jacobssen en Marinus Philipssen passementwerker elk een vierde deel in een pottierij op de N.Z. van de Haven aan de schipper Andries Willemsen, die de andere helft in zijn bezit heeft ¹⁸³).

In 1627 vinden we Jacques Antheunis als deken en in 1618, 1632 en 1637 als gezworene genoemd. Deze JACQUES ANTHEUNIS huwt 4 Mei 1614 met ADRIAENTKEN HUYBRECHTS j.d. van Reimerswaal. ANTHONIS, 8 April 1615; MAELJKE 13 Maart 1618 en HUYBRECHT 25 April 1621 zijn de kinderen die ik van dit huwelijk heb kunnen vinden. De enigste zoon Huybrecht blijft in het vak ¹⁸⁴).

4 Febr. 1622 verkoopt Jacques Jacobssen enig onroerend goed aan de Dubbelstraat gelegen aan de potmaker FRANS ROCHUS ¹⁸⁵). Volgens een acte van 24 April 1626 is Jacques Anthonissen een neef van Theunken de dochter van Jan Anthonissen potmaker ¹⁸⁶).

HIJBRECHT JACOBSEN komt als getuige voor in het testament van de potmaker HUIJBRECHT GILLISSEN VAN GROENEVELT ¹⁸⁷). Of deze Huijbrecht identiek is aan Huijbrecht Jacobssen die op 24 Juni 1664 als j.m. van Bergen in het huwelijk treedt met Crijntje Cornelis j.d. van Scherpenisse kan ik niet bevestigen.

Jan Anthonissen in de catte

Naast de reeds eerder genoemde Jacques vinden we in de registers rondom dezelfde tijd een andere JACQUES ANTHONISSE die 7 Mei 1617 te Bergen huwt met LISKEN STEVENS en blijkens de doopgetuigen bij de verschillende kinderen ook nauw aan de potmakers is verbonden. Bij het huwelijk wordt Lisken Stevens aangeduid als de wed. van Jan Jansen. Uit dit

183) Gem. Arch. B.o.Z. R 227 fol. 178.

184) Gem. Arch. B.o.Z. Notulen Weesboek 12 Oct. 1649.

185) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 46 verso.

186) Gem. Arch. B.o.Z. R 232 fol. 71 verso.

187) Gem. Arch. B.o.Z. R 892. Not. Adr. Schipperts dd. 12 Oct. 1680.

huwelijk worden geboren: ANTHONIS, 17 November 1617; PIETER 6 October 1619; JOHANNES, 17 Juli 1622.

Deze Jacques Anthonissen staat blijkbaar goed in de pas bij de potbakker JAN ANTHONISSEN IN DE CATTE, die in 1601 en 1610 als deken en in 1602 t.e.m. 1606, 1611, 1612, 1617 en 1621, als gezworene voorkomt. 10 Dec. 1621 verkoopt hij namens hem enig onroerend goed aan de potmaker Dignus Willemsen¹⁸⁸⁾. Na het overlijden van Jan Anthonissen in de catte verkoopt diens weduwe TANNEKEN JANS op 18 Febr. 1622 de potterij de Kat aan Jacques¹⁸⁹⁾.

Jan Antheunissen Mange

Van JAN ANTHEUNISSEN MANGE heb ik wel het minst kunnen vinden. Waarschijnlijk verdiende hij zijn kost in de potterij aan de Dubbelstraat „de Rosenkrans” die later de *Lampe* genoemd wordt. Een dochter MAYKEN JANS huwt 24 Juli 1595 met de potmaker ADRIAEN CORNELISSEN. Deze komt voor in het bestuur van de gilde als deken in 1607 en als gezworene in 1600 en 1608. Jan Antheunissen Magne woonde in de potterij de Rosenkrans onder de Noordmolen¹⁹⁰⁾ die later in het bezit blijkt te zijn van Pieter Willems de Coninck.

De familie Caluwaert

ADRIAEN ADRIAENSEN CALUWUART afkomstig van Utrecht huwt op 7 September 1608 te Bergen met THEUNKEN JANS de dochter van de potmaker Jan Antheunissen den oude. Adriaen Caluwaert komt voor als gezworene in 1611, 1613 en 1615. Het huwelijk is rijk aan dochters. MAELJKEN ziet het levenslicht op 26 Juli 1609, dra gevolgd door SUSANNA, 13 April 1611; ADRIAENTKEN, 15 Febr. 1613; SARA, 19 November 1614; LIJSBETH, 15 Juli 1616 en TANNEKEN, 6 Sept. 1620.

Om een of andere reden vertrekt Adriaen Caluwaert naar elders en laat vrouw en kinderen achter. Theunken heeft blijkbaar moeite om het bedrijf op gang te houden want bij afwezigheid van haar man verkoopt ze dd. 16 Maart 1629 het gehele *potmakersbedrijf gelegen in de Havenstraat naast de pot-*

188) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 36 recto.

189) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 50 verso.

190) Gem. Arch. B.o.Z. R 227 fol. 227 verso.

terij van Jacques Antheunis aan de potmaker Philips Adriaens 191), die onmiddellijk het bedrijf overdoet aan de potmaker Pieter Daneus (van Gent) 193). Reeds eerder 24 April 1626 verkoopt zij een hoeve, grond en toebehoren in de marge potterij aan Philips Adriaens potmaker 192).

Van de kinderen van Adriaen weten we alleen dat Maeijken op 17 November 1630 in het huwelijk treedt met de potmaker CORNELIS CORNELISSEN SCHOEN die in de acte genoemd wordt j.m. van Herle (zie familie Schoen).

(Wordt vervolgd)

191) Gem. Arch. B.o.Z. R. 233 fol. 24 recto.

192) Gem. Arch. B.o.Z. R. 232 fol. 71 verso.

193) Gem. Arch. B.o.Z. R. 233 fol. 25 recto.

HET GRAF VAN DIRK VAN DER MERWEDE

Dirk van der Merwede, de laatste wettige mannelijke Merwede, was de zoon van *Claes van der Merwede* die omstreeks 1380 huwde met *Heilwich van Heukelum*, dochter van Jan van Heukelum en Clasina van Houweningen.

Claes van der Merwede stierf $\pm$ 1391 en werd in zijn leengoederen opgevolgd door zijn oudste zoon Jan, die in 1395 bij Stavoren in de oorlog tegen de Friezen sneuvelde.

Daar hij geen nakomelingen had werd hij in zijn leengoederen opgevolgd door zijn jongere broer *Dirk*, die een trouw aanhanger was van Jacoba van Beieren.

Hij was heer van Eethem, Meeuwen, 's Gravenmoer en Baardwijk, castelein van Geertruidenberg en Heusden en kamerheer van Philips van Bourgogne.

Dirk van der Merwede overleed 14 Mei 1452 en werd in de kerk van Meeuwen begraven. Het koor dezer kerk waarin de grafzerk was gelegen bevond zich kort voor de tweede wereldoorlog in zeer vervallen toestand, terwijl de zerk zelve grootscheuren vertoonde. Bij de bevrijding is de kerk behalve de toren geheel vernield, doch gelukkig sedert ruim een jaar weer opgebouwd. De zerk is na hersteld te zijn verplaatst terwijl het gebeente van van der Merwede in een graf van beton is gelegd.

's-Hertogenbosch.

B. de Roy van Zuidewijn.

PUS EN VAN ZEVENDER

Naar aanleiding van de stukjes in De Brabantsche Leeuw V 22, 62, 108 betreffende de Fam. *Pus*, lijkt het mij niet ondienstig om belanghebbenden erop opmerkzaam te maken, dat uit het archief van het Oudland van Altena, dat in het Rijksarchief in Den Bosch berust, blijkt, dat leden van die familie hoogdijkheemraad zijn geweest van dat Waterschap.

Ook vind ik daarin in dezelfde kwaliteit Van Zeventer's. In 1577 vind ik Hubrecht van Zevender (en volgende jaren); in 1586 Van Zeventer. In 1592 Dirck van Sevender tot 1614. Daarna komt die naam een tijdje niet voor totdat in 1631 Philips van Zevender verschijnt, wiens naam het laatst voorkomt in 1650.

In 1671 komt voor het eerst de naam *Pus* (Johan) voor; in 1673 Dirck; in 1676 Adriaan; in 1682 Dirk; in 1685 wederom Adriaan en in 1687 weer Dirk; die naam komt voor tot 1729. Uit het feit, dat zij die bestuursfuncties bekleed hebben, blijkt dat zij waarschijnlijk lang grondbezitters zijn geweest.

In het artikel van Mr. Belonje (V, 22) wordt 't Hof te Andel als vermoedelijke woonplaats van de Heeren van Andel genoemd. Ik denk, dat daaromtrent wel zekerheid is te verkrijgen op het Kadaster te Den Bosch. Ik weet echter, dat reeds zéér lang de Fam. Leemans daar gewoond heeft. Vlakbij het dorp Andel moet vroeger ook een groot huis gestaan hebben, waarvan de oprit naar de dijk nog te zien is. Dat zou misschien ook in aanmerking hebben kunnen komen.

Nieuwendijk (N.-Br.).

Mr. Dr. A. den Dekker.

DUIZEND GULDEN-VALUATIE

Bij het lezen van deze titel zal men allicht geneigd zijn te denken aan een financiële verhandeling, die wel op de alleraatste plaats in een blad als „De Brabantse Leeuw” thuisbehoort. In feite echter gaat het hier over een genealogische alliantie, die werkelijk bestaat.

Op 8-2-1654 zijn voor de predikant te Hoeven ondertrouwd *Jan Janssen*, jongeman van den Oudenbosch en *Neelken Hubrechts*, jongedochter wonende onder de Hoeven. Op 26-2-1654

ontvingen zij attestatie om te Oudenbosch of te Hoogerheide te trouwen ¹⁾).

Uit dit huwelijk zijn door de predikant te Oudenbosch de volgende kinderen gedoopt: ²⁾

15-3-1655: *Janneken*. Ouders: *Jan Jansz. Duizendgulden* en *Neelken Valuatie*. Getuige: Adriaen Melsen.

16-9-1657: *Huijbregt*. Ouders: *Jan Jansz. Duisendgulden* en *Neelken Valuatie*. Getuigen: Jacob Willems en Theuntje Hagens.

21-3-1660: *Teuntken*. Ouders: *Jan Jansz. Duisendgulden* en *Neelken Valuatie*. Getuige: Jan Hagens.

10-12-1662: *Cornelia*. Ouders: *Jan Jans Duisendgulden* en *Neelken Valuatie*. Getuigen: Willem Anxten en *Janneken Jacobs Valuatie*.

21-2-1665: *Dirck*. Ouders: *Jan Duisendgulden* en *Neelken Huijbregts*. Getuigen: Hendrick Fransz. en *Janneken Huijben*.

7-9-1667: *Willem*. Ouders: *Jan Duisend Gulden* en *Neeltjen Huijbrechts*. Getuigen: Willem Jacobs en Eijken Meeus.

Hoe zijn deze mensen aan hun vreemdsoortige namen gekomen? Een blik in het schepen-protocol van Oudenbosch ³⁾ leert ons dat de geslachtsnaam *Gulden* daar inheems was en blijkens datzelfde protocol zou de familie *Valuatie* in Hoeven moeten worden gezocht.

Misschien was onze Jan Janssen een grapjas, die, om zich van zijn naamgenoten te onderscheiden, de naam *Duizend gulden* had aangenomen, misschien ook had hij het zo ver geschopt, dat hij inderdaad met hoofd en schouders boven zijn minder gefortuneerde naamgenoten uitstak.

Voor de merkwaardige geslachtsnaam van zijn eega heb ik zo vlug geen verklaring bij de hand.

Vlijmen.

J. P. H. Goossens.

In verband met het merkwaardig artikel van de heer J. P. H. Goossens „Duizend Gulden-Valuatie” kan ik mededelen dat in geldsommen uitgedrukte geslachtsnamen wel eens meer voorkomen. Zo was de moeder van de bekende dichter mr. Willem Bilderdijk *Sybilla Duyzenddaalders* genaamd. Zij was de vrouw van dr. Isaak Bilderdijk, de vader van de dichter.

's-Hertogenbosch.

B. de R. v. Z.

1) S Hoeven c.a. 8. 2) S Oudenbosch 8.

3) R Oudenbosch 157. Zie o.a. akten d.d. 13-7-1662, 25-7-1662 en 21-10-1662.

POORTERS VAN DEN BOSCH

Aert Grotart van Os, Aert Henrixxs die Hoesch en Goyart van Yngen, burgers van Den Bosch, verklaren op 24 Oct. 1477 gezien te hebben, dat Baudewijn, zoon van de Bossche poorter Gooswijn Marcelis Hack, gedoopt werd in de St. Jan.

(Den Bosch R. 1247 fol. 4).

Op 2 April 1478 verklaren Willem Vos die Huedemeker en Dirck Brant, poorters van Den Bosch, dat wijlen Willem Vos, broer van voornoemde Willem, poorter van Den Bosch was en bij zijn vrouw Hilleken Gerit Dirx een zoon Willem had, die in Den Bosch geboren en in de St. Jan gedoopt werd en dus geboren poorter is. (Den Bosch R. 1247 fol. 70).

Gerit van Moll was poorter van Den Bosch vóór zijn zoon Gielis geboren en in de St. Jan gedoopt werd; deze is dus geboren poorter.

Gerit van Moll deed porter-neringhe, te weten plech om te gaen met der ketel malen.

Jan Slymme was peter van Gielis.

Verklaring van 4 Sept. 1478. (Den Bosch R. 1247 fol. 194).

F. S.

PAIN ET VIN

Marcelino Pan y Vino (Marcelino Brood en Wijn) luidt de titel van een veelgeroemde film, die onlangs in Den Bosch haar première voor Zuid-Nederland beleefde en daar, zoals overal elders, zeer de aandacht trok.

Als achternaam heeft Pan y Vino (Brood en Wijn) in deze film een heel bijzonder en persoonlijk karakter. De Franse versie van deze naam kwam hier te lande vroeger ook wel als geslachtsnaam voor.

Op 17 juni 1689 werd een zekere Lambert Pain et Vin (in de akte staat: Paintevin), geboren te Maastricht, poorter van Den Bosch ¹⁾. Hij was gehuwd met Catharine Bisdommer, uit welk huwelijk in de Waalse gemeente te 's-Hertogenbosch de volgende kinderen zijn gedoopt: 11-3-1691 Catharine Lambertine; 7-10-1693 Cornelis Jacob; 16-2-1695 Charlotte; 23-6-1697 Willemina Elisabeth en 10-11-1700 Willemina Elisabeth ²⁾.

Lambert Pain et Vin werd in 1707 schepen van Den Bosch. In 1719 wordt hij vermeld als raad van de stad: op 7-4-1719

¹⁾ G.A. 's-Hert., Coll. Aanw. no. 8086.

²⁾ R.A. 's-Hert. S. 's-Hert. 88.

met de toevoeging „absent” en op 25-9-1719 met de toevoeging „als nogh absent en latiterende”³⁾. Hij blijkt dan spoorloos van het toneel te zijn verdwenen. Zijn wapen staat afgebeeld in van Zuijlen's Wapenkaart en kan worden beschreven als volgt: in blauw, rechts een gouden korenaar en links een zilveren druiventros met zilveren bladeren⁴⁾.

Naast dit Bossche, vermeldt Rietstap⁵⁾ nog een Hollands wapen Pain-et-Vin, dat wellicht Moise Pain-et-Vin, geboren omstreeks 1620, kolonel en kwartiermeester-generaal in dienst van de republiek der Verenigde Nederlanden, die in 1672 van zijn post deserteerde en deswege op last van Prins Willem III werd onthoofd⁶⁾, heeft toebehoord.

Vlijmen.

J. P. H. Goossens.

3) G.A. 's-Hert., Stads Resolutieboeken.

4) R.A. van Zuijlen, a.w., pl. X. 5) Armorial Général.

6) Nw. Ned. Biogr. Woordenboek II, 1058.

POORTERS VAN DEN BOSCH

Jan Niclaes Colen werd in de St. Jan gedoopt, aldus verklaren op 9 April 1478 mr. Gerit Hoernken, priester, die peter was, en de vrouw van Gerit van Hazelberch, die meter was.
(Den Bosch R. 1247 fol. 75).

Wouter Niclaes Jan Colen soen werd in de St. Jan gedoopt. Aldus verklaren op 9 April 1478 zijn „petrini” Gerit van Vla-deracken en Henrick van Lieshout die Kakensnijder.
(Den Bosch R. 1247 fol. 75v). F. S.

Vragen en Antwoorden

Antwoorden

VAN ROSMALEN-VAN TIEL (V, 48). — Kwartieren van (1) WIL-LELMINA VAN ROSMALEN, geb. Dussen-Muilkerk 2, ged. ald. 8 sept. 1793, † Pijnacker 5 april 1862. (Zij tr. Nootdorp 6 aug. 1815 TIELEMAN NOTENBOOM, geb. Pijnacker 14, ged. ald. 20 oct. 1793, bouwman, † ald. 4 sept. 1858, zn. van Arie en Neeltje Kind(t)).

Ouders: (2) PIETER VAN ROOSMALEN, ged. Dussen 14 mei 1763, bouwman te Pijnacker, † ald. 30 jan. 1837; tr. Almkerk 6 mei 1792 (3) GRIETJE VAN TIEL, ged. Almkerk 3 nov. 1771, † Pijnacker 30 mei 1851.

Grootouders: (4) PIETER CORNELIS (2) VAN ROOSMALEN, tr. (5) GRIETJE VAN DUCHTEREN, alsmede: (6) WILLEM ARYSE VAN T(H)IEL, geb. Emmichoven, ged. Almkerk 9 aug. 1739; tr. Dussen (pro deo) 9 febr. 1770 (7) HUBERTJE ROMBOUTSE KIND, ged. Dussen 6 aug. 1747.

Overgrootouders: (8) CORNELIS VAN ROOSMALEN, tr. (9) N.N. —

10 en 11 onbekend — alsmede : (12) ARIEN WILLEMSZ VAN TIEL, tr. (als j.m. van Emmichoven) Almkerk 10 juni 1731 (13) MARGRIETA EMPELMAN(S), ged. Almkerk 10 april 1701, dr. van Hendrik en Joanna van (den) Mo(o)ren; en (14) ROMBOUD WILLEMSE KIND, ged. Dussen 24 jan. 1717; tr. Dussen (ondertr. Almkerk 15 april) 1747 (15) GRIETJE VAN DER MEYDEN, geb. Almkerk.

N.B. ROMBOUD Wz. KIND was een zoon van WILLEM AARDSE KIND uit Dussen, die ald. 9 dec. 1714 was gehuwd met HUIBERTJE ROMME (= Romboutsdr.) VAN ANKER. Uit zijn hiervoor genoemd huwelijk met GRIETJE VAN DER MEYDEN sproot behalve 'n dochter HUIBERTJE (zie boven sub 7) nog o.a. bovengen. NEELTJE KIND(T) 1844, echtgenote van ARIE NO(O)TENBOOM, ged. Almkerk 28 maart 1755, bouwman te Pijnacker, † ald. 11 juli 1832, zn. van ARIE GERRITS NOOTENBOOM (ged. Almkerk 26 juli 1705, zn. van Gerrit Ariens en (getr. Almkerk 29 maart 1705) Wouterke Gielen) en (getr. Dussen 24 nov. 1743) JOHANNA CORSTIAANSE VAAS.

Vught (N.B.).

Mr. W. DE VRIES.

Nieuwe vragen

Grootenboer. — Bij mij is de bewerking ver gevorderd van de genealogiën van twee geslachten GROOTENBOER, waarvan de eerste in de Ruigenhil verschijnt in de persoon van CORNELIS DIRK POWWELSZ. omstreeks 1570, en de tweede begint met CORNELIS TONISZ., die in eerste echt de laatste vrouw van de vorige huwde. Het laatste geslacht heeft zich vanuit Willemstad over de Westhoek en de Zuid-Hollandse eilanden verspreid.

Is iemand ooit vóór 1600 de naam elders dan in Willemstad tegengekomen?

In de 18de eeuw waren enige leden van het tweede geslacht gerechtsdeurwaarder in Klundert en Breda; is er een zegel van één van hen of van een naamgenoot bewaard?

Waar komt vandaan de naamscombinatie VAN DER VOORN GROO-TENBOER?

Hattem, Novalieweg C 270 I.

Mr. J. L. RIJNDORP.

Alhoewel in de Huwelijks-akte verleden in het jaar 1724 te Maastricht vermeld staat dat BERNARDUS VAN MEURS geboortigh is van 's-Hertogenbosch had een door mij ingesteld onderzoek ter plaatse in de Nederl. Herv. Doopregisters, alsmede die der R.K. Kerk een negatief resultaat. Vraag, waar en wanneer werd BERNARDUS VAN MEURS gedoopt.

Noordeinde 39, Monnickendam.

J. H. E. COCK.

BAND. — 't Heeft er wel de schijn van, dat althans in Oss eertijds „BAND” als AFKORTING van „BERNARD” gebezigd werd; de verklaring als patronymicum van de aldaar inheemse familienaam „BAN(D)S” ware daarmede tevens gegeven! Zekere Anna immers, gedoopt op 31-12-1687 te Oss als dochter van BERNARD WILLEMSZ. HORENS, wordt bij de doop harer kinderen achtereenvolgens als volgt benoemd: Op 2-2-1710 en 22-5-1711 heet zij Anna „BANTS”, op 8-8-1712, evenals op 3-7-1734, Anna „BAND(S) HORENS”, op 25-7-1714 Anna „Horens”, op 6-7-1716 echter opnieuw Anna „BANTS”, vervolgens op 16-9-1717 Anna „BERNARDI” van Horen, op 5-4-1720 Anna Horens en tenslotte op 2-5-1721, 19-8-1722, 22-7-1724, 17-10-1725, 3-12-1726, 24-3-1728 en 20-1-1731 zevenmaal Anna „BERNARDI” Horens! Als AFKORTING van „BERNARD” in het achttiende-eeuwse Oss zou na dit alles „BAND” nog te boud zijn?

Den Bosch.

J. A. W. SWANE.

LIJSTEN VAN SCHOUTEN, HUN STADHOUDERS,
GRIFFIERS EN RENTMEESTERS
IN HET KWARTIER VAN KEMPENLAND

Deze lijsten zijn samengesteld tijdens de inventarisatie van het archief van het kwartier van Kempenland. Zij bevatten derhalve geen gegevens, die ouder zijn dan het laatste decennium van de 16de eeuw. In het bijzonder geldt dit voor de kwartiersschouten, over wie uit andere bronnen voor de vroegere tijd zeker nog meer te vinden zou zijn.

Door de vele hiaten in dit archief en speciaal in de resoluties en rekeningen is het niet mogelijk aaneensluitende reeksen te maken. Eén enkel jaartal geeft aan, dat de persoon slechts in dat jaar als zodanig is gevonden; twee jaartallen met een streepje, dat hij tussen die jaren is aangetroffen.

Indien niet anders vermeld, zijn de gegevens aan de rekeningen en de resoluties ontleend.

Kwartiersschouten

Huybrecht van der Cluse, heer van Waalre etc.	1593 ¹⁾ -1594
Erasmus Schets, heer van Grobbendonck	1597-1598
Jkr. François Prouveur	1599-1633/48 ²⁾
Eustatius van Assendelft	1633 ³⁾ -† 1636 ⁴⁾
Jkr. Hendrik van Bergaigne sr.	1636 ⁴⁾ -1657
Jkr. Hendrik van Bergaigne jr., heer van Vladeracken	1657-† 1666
Marten Christiaan Sweerts, heer van Oirschot ⁵⁾	1666-† 1704
Willem van Heemskerck	1705-1729
Mr. Johan Bout, heer van Lieshout	1731-1749
Wijbrand van Itsma	1749-1759
Philip Jacob baron van Brakell	1759-(na 1784)

Stadhouders van de kwartiersschouten.

Mr. Simon Hendriks	1595-1598
--------------------	-----------

¹⁾ Taxandria 1903, blz. 68.

²⁾ Hij werd in 1633 door de Staten-Generaal afgezet, doch door Brussel gehandhaafd, dus eigenlijk tot de vrede van Munster toe; zijn laatste, daar bewaarde rekening is van 1638; zie Dr. V. A. M. Beermann, Stad en Meierij van 's-Hertogenbosch van 1629—1648, blz. 39 en 8 noot 1.

³⁾ Taxandria, 1910, blz. 271. ⁴⁾ Idem blz. 272.

⁵⁾ Gesuspenseerd van 1688 tot 1695.

Marcus van Bornbergen	1600
Peter Strijbosch	1600-1608
Willem van den Broeck	1621-1635
Abraham Tempelaer	1639 ⁶⁾ -1654
Petrus van Nahuys	1665-1675
Jacobus van Nahuys	1679-1697
Johan de Jongh	1704-1736
Johan Willem Daniël de Jongh	1736-1794 ⁷⁾

Rentmeesters

Rogier van Broekhoven	1600
Aert van den Hove ⁸⁾	1609-1617
Willem van den Broeck de oude ⁹⁾	1633-1635
Willem van den Broeck de jonge	1636-1640
Guilliam Bertrams ¹⁰⁾	1641-1642
Abraham Tempelaer ¹¹⁾	1641-1667
Anthonie Tempelaer	1667-1671
Johan Smits	1671-1681
P. de Louwe waarnemend	1682
Melchior Doncuers	1682-1693

6) Aanstelling door de Staten-Generaal op 19 Februari 1639; zie Taxandria 1910, blz. 275. In dit archief komt hij eerst in 1648 als zodanig voor.

7) Archief van de Vier Kwartieren Inv. nr. 3.

8) Heet ontvanger-generaal in de akte van afhoring dd. 7 september 1600 van de rekening van Peter Strijbosch (Inv. nr. 57) en wordt ook in de bijlagen tot de rekening, die 20 mei 1620 is afgehoord, vaker ontvanger dan rentmeester genoemd. De inventaris van 1636 (Inv. nr. 176) noemt van hem, echter zonder kwalificatie, reeds rekeningen van 1598 af.

9) De inventaris van 1636 geeft een serie rekeningen van hem van 1616 af zonder zijn functie te noemen; in de rekeningen van de schout Prouveur wordt hij steeds stadhouder genoemd, ook al treedt hij op als rentmeester.

10) Met de opdracht van het rentmeesterschap aan hem negeerde het kwartier de aanstelling van Tempelaer door de Staten-Generaal als zodanig in 1641. Wellicht is er geen eigenlijke benoeming geweest; de aanvang van zijn bediening is namelijk een twistpunt tussen zijn erfgenamen en het kwartier (Inv. nr. 172), dat dan ook in één stuk (dd. 23 mei 1653) spreekt van hem als „mede bedienende het rentmeesterschap”.

11) Merkwaardig is, dat in een lijst van de rekeningen van Tempelaer (in Inv. nr. 173) gezegd wordt, dat zijn eerste rekening begint 6 April 1637, ondanks het feit, dat het kwartier toen een ander tot rentmeester had en zijn commissie van de Staten-Generaal eerst van 9 februari 1641 is (Beermann a.w. blz. 84). Zelfs wordt in een lijst van 1658 van posten, welke Eindhoven nog over 1636—1640 moet betalen (Inv. nr. 170), gesproken van omslagen van de rentmeester Tempelaer in 1636, doch daar het hier alleen het klein zegel betrof, is het niet onmogelijk, dat hij die uit anderen hoofde heeft gedaan en hier slechts met zijn titel van 1658 wordt genoemd.

Griffiers

Mr. Willem Loreus ¹²⁾	z.d.
Mr. Aert Sgraets	1593-1601
Goyart Mijs geassumeerd	1602
Jeronimus van Kelst	1608-1618
Jan de Metser ¹³⁾	1621-1624
Geraert Goossens	1629 ¹⁴⁾ -1644
Pieter van Andel	1649-1699
Ericus Duijtz	1700-1705
Gerard Hornman	1706-1727
Jacob Ben van Boshuysen ad interim	1728-1729
Johan Samuel de Chastillon	1730-† 1750
Zacharias Johannes Guichenon de Chastillon	1754 ¹⁵⁾ -1786
Johan Willem Daniël de Jongh jr.	1790

's-Hertogenbosch.

E. M. Korvezee.

12) Genoemd als voorganger van Aert Sgraets in Inv. nr. 14, 2de getuigenverklaring van 12 januari 1641.

13) Ofschoon hij zelfs de minuutresoluties als notaris ondertekent, blijkt uit de bovengenoemde getuigenverklaring, dat hij griffier is geweest.

14) Vermoedelijk reeds eerder, want aan zijn specificatie van 1629/30 is nog één voorafgegaan; bovendien tekende hij reeds in 1628 enige ingekomen declaraties ter ordonnantie van de gecommiteerden.

15) De rekeningen blijven tussen 1750 en 1753 onveranderlijk spreken van de griffier De Chastillon; de kwitanties, voorzover aanwezig, worden getekend door de weduwe De Chastillon en C. de Chastillon, doch de bijlagen bij de rekeningen aan de Raad van State (in Inv. nr. 11) zijn getekend door een loco-griffier.

DE PLATEN VAN HET CLEVENIERSGILDE VAN GRAVE CORRIGENDA VAN AFL. 4 PLATEN 1 en 2.

8. Zie pl. 11 van 1604, 18 van 1616, 25 van 1618 ?, 33 van 1621, 34 van 1630. 9. Zie pl. 3 van 1590, 8 van 1599, 24 van 1619, 27 van 1618 en 45 van 1633. 10. Zie pl. 2 van 1588. 11. Zie pl. 18 na 1616 en 25 van 1618. 12. Zie pl. 10 van 16... 13. Zie pl. 41 van 1632. 14. Zie pl. 13 van 1604, 15 van 1615 en 17 van 1616. Te oordelen naar de wijze, waarop Jan Gisberts, geweldighe, in 1616 van de „heere de cleveniers” spreekt.

15. Zie plaat 19 van 1616. Koningsplaten zijn 20 van 1617, 27 van 1619, 36 van 1630, 44 van 1633, 52 van 1647 en 53 van 1648. 16. Zie pl. 20 van 1617 en 54 van 1648. 17. Zie pl. 9 van 16(...). 18. Zie pl. 26 van 1618.

Mijne in de vorige jaargang reeds geschreven artikelen over Brabantse stedelijke superlibris, namelijk die van Den Bosch en Breda worden thans over dat van Heusden voortgezet ¹⁾. Ik doe dit met te meer genoegen, omdat weder op een andere eigenaardigheid daarvan gewezen kan worden. Zelfs is het de reden, waarom ik ditmaal een ander bovenschrift gekozen heb.

Uit mijn genoemde beschouwingen heeft men het gebruik leren kennen, een, dat overigens in Noord-Nederland vrijwel algemeen en ook in het tegenwoordige België niet onbekend was, om aan de leerlingen van stedelijke Latijnse scholen als prijzen boeken te schenken, waarvan de band versierd en met name van het stedelijke wapen in de vorm van een superlibris versierd was.

Thans volgt het Heusdens superlibris, dat door mij op de band van een werk in de bibliotheek van het Prov. Genootschap te 's-Hertogenbosch werd aangetroffen.

Hoewel de prijslijst verdwenen, vermoedelijk uitgescheurd is, behoeft men er niet aan te twifelen, of het boek is een prijs der stedelijke Latijnse School geweest.

De vorm van dit superlibris is hen, die mijn voorgaande artikelen lazen, niet onbekend: men ziet het stadswapen, gedekt met een kroon en omgeven, ditmaal door twee palmtakken, een destijds ook voor andere wapens gebruikelijk ornament, waaronder een spreukband.

Jammer genoeg is de band zeer versleten en dus de inhoud daarvan zeer onduidelijk. Daarom is een beter bewaarde variant, namelijk het superlibris der Hervormde Gemeente van Heusden toegevoegd ²⁾. Het enig verschil tussen beide bestaat

1) Zie Brab. Leeuw jg. 4 blz. 7, 19 en 123. Plegtige Ampts-Overdraging aan Hendrik Schouw, beroepe leeraar, door Tileman van Walraven, Rustend dienaar te Heusden. Te Dordrecht by Johannes van den Kieboom, Boekverkooper in het Steegoversloot, op den hoek van de Augustijnekamp. MDCCXLVIII. 4°. Band van zwart gespikkeld bruin leder met gouddruk. Archief der Herv. Gem. v. Heusden no. 92.

2) J. F. Martinet, Kort begrip der Waereld-Historie voor de Jeugd. Te Amsterdam by Johannes Allart. MDCCLXXXIX. In 16°. Perkamenten band met gouddruk. Bibl. Prov. Gen. v. K. en W. in N.Br. no. 42 G 31.

in de inhoud van de spreukband. In het eerste geval leest men: De stadt van Heusden en in het tweede De kerck van Heusden. Men verwonderde zich er niet over, dat ook de kerk het stadswapen voert, want de scheiding van kerk en staat, voor zover bestaande, gold niet het wapen, maar het zegel. Men merke ook terloops op, dat het Heusdens rad niet zes, als gebruikelijk, maar zeven spaken heeft, waaruit is af te leiden, dat het eerste getal er van niet essentieel, maar bijkomstig en slechts

door immemoriaal gebruik gewettigd is.

Het meest moet echter de wijze de aandacht trekken, waarop de schoolprijs dicht gebonden werd, namelijk met twee strikken, die, oorspronkelijk aanwezig, thans afgesneden zijn, hoewel de restanten er van nog volstaan om mijn betoog te steunen.

Elke strik is uit een rood en een wit zijden lint samengesteld geweest, welke linten bovendien de bijzonderheid tonen, dat de kleuren er van kruiselings overeenstemmen.

Het was oudtijds vanzelfsprekend, dat een stad van enig aanzien hare kleuren op meerdere wijzen toonde. Men bracht ze op stedelijke gebouwen aan, kleepte daarin de stadsdiena-

ren en merkte het eigendom er mede. De overblijfselen of sporen er van zijn echter bijna altijd verdwenen, het zij de stof versleten of de belangstelling er voor vergaan is. Na het Ancien Regime hechtte men aan dergelijke kleuren, deels om principiële redenen, deels uit onverschilligheid niet meer.

Zo heeft het mij bijvoorbeeld moeite gekost om de stadskleuren van Breda tot de Middeleeuwen en zelfs tot de tijd van haar ontstaan op te voeren⁴⁾. Nog bezwaarlijker is het bewijs, dat men ze in de 17de eeuw, toen zij op schoolprijzen der stad werden toegepast⁵⁾, nog voor meer dan een versiering hield. Toch geloof ik daaraan en wel op grond, dat men ter zelfder tijd voor het zelfde doel oranjelint begon te gebruiken, daarmede de prins-stadhouder, die heer van Breda was, op een bijzondere wijze willende eren⁶⁾.

Ik bedoel daarmede niet te zeggen, dat de betekenis van de stadskleuren namelijk rood-wit en van het oranje de zelfde was, maar slechts, dat men de zin voor symboliek der kleuren niet verloren had.

Wellicht acht men het feit, dat te Breda de stadskleuren en die der strikken der stedelijke schoolprijzen de zelfde waren, geen voldoende bewijs, dat dit ook te Heusden het geval geweest is. Er zijn echter genoeg andere steden, waar dit evenzeer het geval was. In de eerste plaats wijs ik daartoe op de stad Utrecht, waar ook met rood-wit gestrikt werd, en men zal mij daarin aanstonds bijvallen op grond, dat de stad blijkens haar wapen van keel en zilver voerde.

Ik noem nog meer dergelijke gevallen van steden, die de zelfde wapenemails en strikkenkleuren als Utrecht hebben, als Amersfoort, Doesburg, Dordrecht, Gouda, Leiden en Vlissingen. Ook vond men te Culemborg, Schiedam en Zierikzee het zelfde samengaan, maar dan van keel (of rood) en goud (of geel), resp. van goud (of geel) en sabel (of zwart) alsmede van keel (of rood) en sabel (of zwart).

Er zijn echter ook uitzonderingen. Enkhuizen voerde in haar wapen van azuur en zilver, maar strikte haar schoolprijzen in rood en wit. De wapenemails van Gorinchem zijn keel en goud, maar de strikken rood-wit. Zodoende komt het ge-

4) Het wapen van Breda. In Jaarboek v.d. Gesch.- en Oudh.k. Kring van Stad en Land v. Breda De Oranjeboom. 1949 fo. 17 seg.

5) Oudere schoolprijzen zijn mij niet bekend. Een dergelijke band van na 1697 is in het bezit van mr. Oldewelt, de gemeente-archivaris van Amsterdam.

6) Oranje lint werd minstens reeds in 1657 gebezigd.

bruik van rood-witte strikken te Heusden in een bijzonder licht te staan, want ook deze stad voerde in haar wapen van goud en keel. Ik ben er dan ook van overtuigd, dat de overeenkomst van emails en kleuren in enig bepaald geval niet vanzelfsprekend is en dat de laatste, bij uiterlijke gelijkenis, niet van de eerste behoeven te zijn afgeleid.

Ik ga hier op deze kwestie niet nader in en bepaal mij er toe er op te wijzen, dat het verband tussen emails en kleuren, beide als technische termen genomen, zoals bestaande, geen direct is en alsof de laatste, indien thans niet meer bekend, uit de eerste als het ware mechanisch zouden kunnen worden afgeleid.

's-Hertogenbosch.

J. P. W. A. Smit.

VAN (DE) LUYTELAER

De kleine heerlijkheid Eeckart, gelegen benoorden Eindhoven, nabij Woensel en Nuenen, kende een tweetal voorname hofsteden en naar deze genoemde buurten: de *Hetsrode* en de *Luytelaer*. Naar elk dezer twee werden een of meer families genoemd, en de telgen daarvan verspreidden zich aldoor verder. Zo kwamen er van de v. (d.) Luytelaers sommige in *Aarle-Rixtel* (A), andere in *Helmond* (B) terecht, terwijl toch niet weinigen ook in of nabij het *stamoord* (C) bleven verwijlen.

A. In Aarle-Rixtel.

Dielis Hendrickx v. (d.) L. en descendanten.

De doop-, trouw- en overlijdensregisters van dit dorp, berustend in de Rijks-Archiefbewaarplaatsen te 's-Bosch, alsmede enige toevallige vondsten in het Aarle-Rixtelse Schepenprotocol, stellen ons in staat het navolgende genealogisch fragment op te stellen.

Sommige leden van deze familie komen door huwelijk in Helmond terecht, alwaar toen reeds sedert een eeuw een gelijknamige familie gevestigd was; tot meer dan een vermoeden omtrent hun beider onderlinge samenhang en die met de Eeckhartse v. (d.) Luytelaers konden we echter niet geraken.

Met de zeer schaarse gegevens, die de voormelde doopboe-

ken opleverden, meenden we als de stamvader te mogen noemen :

- I. *Dielis Hendricx* d'Oude, uit wiens huwelijk met N.N.:
 1. *Hendrick Dielisse*, volgt II.
 2. *Thomas Dielisse*, † 10-9-1713 te A.-R.
- II. *Hendrick Dielisse* van (de) Luytelaer, die omtrent 1650 met (*Henrica*?) huwde, waaruit we in A.-R. slechts als kinderen leren kennen :
 1. *Dielis*, volgt IIIa.
 2. *Joannes*, volgt IIIb.
 3. *Theodora* van (de) Luytelaer, huwde 20-3-1687 te A.-R. met *Wouter Bex*, zn. v. Gerard, ged. te Helmond ; aanvankelijk was dit echtpaar te A.-R., later te Helmond gevestigd ; uit dit huwelijk :
 - a. *Joanna B.*, ged. 6-4-1687 A.-R. (Revendus Dns Petrus Bex loco Theodorus Janssens et Elis. Derix) ;
 - b. *Hendrina B.*, ged. 21-2-1689 A.-R. (Godefridus Joosten et Antonia van de Luytelaer) ;
 - c. *Joanna B.*, ged. 26-3-1691 A.-R. (Joes Becx et Maria Hendrix) ;
 - d. *Godefridus B.*, ged. 28-10-1693 Helmond (Joes Hendrickx v. Luytelaer et Joanna Goorts Porters) ;
 - e. *Gerardus B.*, ged. 1-3-1696 Helmond (Egidius Hendrickx v. Luytelaer et Maria van Riel) ;
 - f. *Joannes B.*, 30-1-1704¹⁾ Helmond ;
 - g. *Egidius B.*, ged. 30-8-1709 Helmond (*Hendrica Dielisse* et Jan demol Becx).
 4. *Maria* van (de) Luytelaer, bij wie Petrus v. Hoeck te A.-R. op 21-1-1704 de onechte „*Henricus* v. Luytelaer verwekte ; bij haar lag in 1703 Mr Paul van Cranenbroeck ziek te bedde.
- III a. *Dielis* v. (d.) Luytelaer, geb. omtrent 1660, fungeerde 1693/1694 als burgemeester²⁾, en 1698/1700 als schepen v. A.-R., overleden 3-12-1700 te A.-R. ; huwde op 26-12-1688 te A.-R. met *Antonia Mathyssen* (Theodorus Geraets et Henricus Beniers), † 27-11-1700 te A.-R. Uit dit huwelijk :
 1. *Henrica* v. (d.) Luytelaer, ged. 31-1-1690 te A.-R. (Matheus Geraets et Antonius Peeters loco Chatarina Peeters), † 13-9-1781 te A.-R., ruim 90 jaar oud, huwde op 26-6-1718 te Beek (en Donk) *Hendrik Smits* „ex Aerle”

1) Doopboeken Helmond 1698—1703 ontbreken.

2) R.A. 's-Bosch, A.-R., R. 100, f. 112 v.

- (Theodorus Jansen et Gerardus Gruyters), op welke datum hun onwettige dochter, *Francisca S.*, werd herdoopt met als doopheffers, Theodorus Cranenbroeck et Barbara v. Leutelaer; uit dit huwelijk:
- a. *Francisca S.*, ged. 28-10-1714 A.-R.;
 - b. *Egidius*³⁾ *S.*, ged. 10-5-1719 A.-R., (Daniel v. Luytelaer et Joanna Kemps);
 - c. *Joanna Maria S.*, ged. 26-2-1721 A.-R., (Petrus Peeters et Maria v. Engellant);
 - d. *Joannes Antonius S.*, ged. 25-11-1723 A.-R., (Petrus Kemps et Elisabeth v. Luytelaer);
 - e. *Antonia S.*, ged. 12-3-1727 A.-R., (Theodorus et Anna Cranenbroeck);
 - f. *Maria S.*, ged. 4-11-1729 A.-R., (Walterus Maes et Antonia van Loon);
 - g. *Franciscus S.*, ged. 18-6-1732 A.R., (Michael Dirck Huysmans et Joanna Jansen);
2. *Barbara v. (d.) Luytelaer*, ged. 27-10-1691 te A.-R. (Wilhelmus Cornelis et Cath. Hendrix loco Henricus Jansen), huwde op 23-6-1720 te Helmond *Petrus van Luyck* (Petrus Roos et Margaretha van Creyl, echtelieden op dezelfde dag gehuwd), uit welke echt:
- a. *Joannes v. Luyck*, ged. 20-3-1721 Helmond (Petrus v. Luyck et Henrica Smits);
 - b. *Antonia v. Luyck*, ged. 6-12-1723 Helmond (Daniel v. Luytelaer et Engelberta v. Luyck);
 - c. *Helena v. Luyck*⁴⁾, ged. 13-11-1725 Helmond (Daniel v. Luytelaer et Engelberta v. Luyck);
 - d. *Antonia v. Luyck*, ged. 8-8-1727 Helmond (Hendrick Smits et Allegonda Verhoeven);
3. *Daniel*, volgt IV a.
- III b. *Joannes v. (d.) Luytelaer*, huwde *Anna N.*, waaruit:
1. *Lambertus v. (d.) Luytelaer*, ged. 23-7-1697 A.-R. (*Egidius Henrix* et *Godefrida Henrix*).
- IV a. *Daniel v. (d.) Luytelaer*, ged. 29-5-1693 te A.-R., (*Godefridus Verbeeck* loco *Reneri Tibos* et *Angeli Jansen*), vestigde zich te Helmond en huwde op 29-11-1716 aldaar met *Elisabeth Feyte(n)*, weduwe van *Mathys Linders* van der

3) *Henrica Smits*, ged. 31-5-1750 te A.-R. (*Adrianus v. Riel* et *Henrica Henrici Smits*), dr. v. *Egidius Henrici Smits* et *Joannae Pauli* van den Kerckhof.

4) Haar vader wordt bij haar doopinschrijving verkeerdeltjk „*Egidius*” (i.p.v. „*Petrus*”) genoemd.

Vorst en dochter van Hendrik Cornelissen Feyte(n). Uit dit huwelijk :

1. *Egidius* v. (d.) L., ged. 7-1-1717 Helmond (Henrica v. d. Luytelaer et Joes Feyten);
2. *Antonia* v. (d.) L., ged. 2-4-1718 Helmond (Barbara v. d. Luytelaer et Roeloff van den Kerckhoff);
3. *Henrica* v. (d.) L., ged. 23-10-1720 Helmond (Barbara v. d. Luytelaer);
4. *Egidius* v. (d.) L., ged. 21-5-1722 Helmond (Henrica v. d. Luytelaer et Joes Feyten);
5. *Joanna Theresia* v. (d.) L., ged. 4-7-1727 Helmond (Hendrick Smits et Maria van der Vorst) 5).

B. In Helmond.

a. *Leonard Hendrickx* v. (d.) L. en descententen.

Een van de beide stamreeksen vangt in Helmond aan met *Leonardus Hendricus* van Luytelaer, van wie we ons zouden willen afvragen, of hij niet als tijdgenoot een broeder zou kunnen zijn van de stamvader, *Dielis Hendricus* v. L., van de onder A hierboven genoemde v. Luytelaers te Aerle-Rixtel? Vast staat slechts, dat hij op 29-1-1630 te Helmond huwde met *Anna*, wellicht dochter van Matheus Marten *van der Laeck* (Joannes Wilhelmi van Luytelaer 6) treedt als huwelijksgetuige op):

1. *Leonardus Hendricus* v. (d.) L., huwde 29-1-1630 Helmond met *Anna*, waaruit :
 1. *Judith* v. (d.) L., ged. 16-7-1631 Helmond (Matheus Henrici et Maria Anthonii);
 2. *Maria* v. (d.) L., ged. 19-1-1633 Helmond (Georgius Matthiae et Helena Mri Joannis), huwde 18-6-1662 te Helmond met *Gerard Verasdonck* (zn. v. Goort), afkomstig van Lierop, uit welk huwelijk :
 - a. *Anneken* V., ged. 2-4-1663 Helmond;
 - b. *Henricus* V., ged. 28-3-1675 Helmond;
 3. *Matheus* v. (d.) L., ged. 20-10-1634 Helmond (Henricus Mathei et Anna Wilhelmi);

5) Blijkens de ontlastbrief, vermeld in Woensel R 282, f. 109, d.d. 30-1-1765, verhuisde eerst nu, omtrent 1765, CATHARINA ARNOLDUS VAN (DE) LUYTELAER, van Woensel naar „Aarle-Beek” ten einde aldaar in A.-R. op 17-2-1765 in de echt te treden met JAN PENNINX (Joes Aerts et Leonardus de Roy); zij overleed als wed. te A.-R. op 6-10-1789, hij aldaar op 30-7-1787.

6) Vermoedelijk een bloedverwant (neef?), de stamvader der v. Luytelaers onder B, genoemd.

4. *Matheus* v. (d.) L., ged. 8-10-1635 Helmond (Joannes Petri et Anna Henrici);
 5. *Gertrudis* v. (d.) L., ged. 25-8-1641 Helmond (Henricus Jois a Leutelaer et Maria Georgy Matheae);
 6. *Catharina* v. (d.) L. 7), ged. 14-11-1643 Helmond (Theodorus Joannes Verheyden et Elisabetha, uxor Peter Thomae de Monte);
 7. *Henricus*, volgt II.
 8. *Henrica* v. (d.) L., huwde 4-2-1663 te Helmond met Petrus Rutten van Deursen, weduwnaar, waaruit :
 - a. Leonardus v. D., ged. 16-4-1664 Helmond (Everardus v. Deursen et Elisabeth Jansen van Ruth);
 - b. Joanna v. D., ged. 9-3-1666 Helmond (Gerardus Gorts Verasdonck et Magaretha Roelofs van Mutsigen).
- II. *Henricus* v. (d.) Luytelaer, ged. 3-3-1646 Helmond (Petrus v. Hemstelroy et Joanna, uxor Peter Anthony Horckmans), huwde 22-2-1678 8) te Helmond met *Maria Mulders van Aken*, dr. v. Frederik, weduwe van Bartel Hendrikx van Sterckxel (die niet Rooms was), hertrouwde 17-2-1679 te Helmond met *Petronella Verhoeven*, dr. van Jan, † 20-3-1688 Helmond, hertrouwde ander maal 22-12-1688 te Helmond met *Jenneken van de Ingen*, dr. v. Peter, geb. te Stiphout, in 1709 nog met haar dr. Gertrudis in leven, werd zij „van den arme” onderhouden.
- Uit het tweede huwelijk werd geboren :
1. *Anna Maria* v. (d.) L., ged. 12-3-1680 Helmond, huwde 22-10-1705 te Helmond met *Jan Wolfs Francken*, ged. 20-6-1675 Helmond, (wellicht zn. v. Lambertus Wolfs en Mary Jois), waaruit :
 - a. Maria W. Fr., ged. 5-3-1707 Helmond, huwde *Hendrik Bisschoppen* (zn. v. Mathijs en Jenneken), ged. 1701 te Helmond, waaruit meerdere kinderen.
 - b. Henricus Sylvester W. Fr.
 - c. Hendrina W. Fr., ged. 29-1-1709 Helmond;
 - d. Josina W. F.;
 - e. Joannes Franciscus W. Fr., ged. 13-5-1718;
 - f. Joannes Anthony W. Fr., ged. 12-8-1720;
 - g. Marten Wolfgang W. Fr., ged. 12-8-1720 Helmond,

7) Haar moeder heet bij haar doopinschrijving verkeerdelijk „Maria” i.p.v. „Anna”.

8) 24-7-1678 voor schepenen te Helmond gehuwd.

- huwde (voor schepenen) 9-11-1749 te Helmond met
Joanna Maria Sanders, (dr. v. Jan);
2. *Leonardus* v. (d.) L., ged. 17-1-1682 Helmond;
 3. *Joanna* v. (d.) L., ged. 30-3-1683 Helmond;
 4. *Gertrudis* v. (d.) L., ged. 25-3-1687 Helmond;
- Uit het hoger genoemde derde huwelijk :
5. *Leonardus* v. (d.) L., ged. 31-3-1690 Helmond;
 6. *Gertrudis* v. (d.) L., ged. 7-11-1692 Helmond, huwde om-
 trent 1726 te Helmond met *Willem Somers* (zn. v. Jan)
 geb. Helmond;
 7. *Antonius* v. (d.) L., optredend als doopgetuige op 11-2-
 1718 te Helmond;
 8. *Petrus* v. (d.) L., ged. 16-7-1696 Helmond.

(Wordt vervolgd)

Helmond.

J. J. M. Heeren.

's-Hertogenbosch.

J. A. W. Swane.

BERGEN OP ZOOMSE POTBAKKERS-FAMILIE'S TUSSEN 1600 EN 1700

door *K. v. d. Watering*

(Vervolg van pagina 123)

*Familie Pieter Danielssen Gent of
Pieter Lambrechts Daneus* ¹⁹⁴⁾.

Zoals de naam reeds aanduidt is *PIETER DANIELS*, af-
komstig van Gent ¹⁹⁵⁾. De opzet van deze familie is niet erg
duidelijk. Waarschijnlijk is zijn eerste vrouw *JAQUEMYNTKE*
PEETERS, familie van *Cornelis Willems van Hoven* en een
broer van de potmaker *JAN PIETERS* waar we ook heel wei-
nig van weten.

Uit het huwelijk van *Pieter Daneus* met *Jaquemyntke*
Peeters vinden we twee kinderen: *CORNELIS*, 29 Sept. 1619
en *MARGRIETE*, 23 Nov. 1625. d.d. 24 Juni 1626 huwt hij als
weduwnaar *TRUYKEN PIETERS*, wed. van de *kuiper* *JAN*
ANTHONISSEN ¹⁹⁶⁾ waarmee zij 9 Jan. 1601 in het huwelijk

¹⁹⁴⁾ R 230 fol. 47 en 52 verso.

¹⁹⁵⁾ R 680 fol. 359 recto acte van donatie *Pieter Willems*.

¹⁹⁶⁾ R 232 fol. 74 verso. ¹⁹⁷⁾ R 230 fol. 47 en 52 verso.

trad en waarvan deze kinderen bekend zijn: ANTHONIS, 9 Jan. 1618; MAEYKEN, 1 Dec. 1619 en ANTHONIS, 12 April 1622.

Verder vinden we nog een dochter LEVIJNKEN uit het eerste huwelijk die te Gent werd geboren en 3 Dec. 1630 de potmaker HARMAN JOOSEN POY huwt.

Pieter Daniels is deken in 1634 en gezworene in 1629, 1632 en 1635. 16 Sept. 1616 verkoopt Pieter Daneus Lambrechts aan Adriaen Augustijn een *potterij* met toebehoren gelegen aan de Dubbelstraat en afkomstig van de timmerman ANDRIES VAN COUVERINGHE¹⁹⁷⁾.

De *potterij „de Rooden Leeuw”* koopt hij dd. 28 April 1628 van Coenraedt Douwers. Hij verkoopt deze *potterij* 16 Maart 1629 weer aan Philips Adriaens en Pieter de Nagel.

Op dezelfde datum 16 Maart 1629 koopt hij van Philips Adriaens¹⁹⁸⁾ een *potterij* aan de Havenstraat die dit bedrijf eveneens op 16 Maart 1629 kocht van Adriaen Adriaens Caluwaert.

26 Nov. 1638 verkoopt hij de *potterij* aan de Havenstraat aan Jacob Joosen Poy, potmaker¹⁹⁹⁾.

Van de nazaten van Pieter Daniels van Gent is niets bekend.

Familie Antheunissen (met ere)

Jan Anheunissen met ere

Hij komt voor als deken in 1583, 1587, 1590 en 1593 en als gezworene in 1584, 1588, 1591 en 1592. 4 Januari 1590 huwt hij als weduwnaar van Bergen met STOFFELKEN CLAES, dochter van Claes Janssen van Bergen op Zoom. Behalve MAIJKEN JANS, gedoopt 5 Mei 1591 eerst gehuwd met de klermaker JERONIMUS HENRICX MENSAART²⁰⁰⁾ en later met GEERART JANSSEN v. WEERT, weduwnaar van TANNEKEN AERTS v. HERK, heb ik als nakomeling gevonden CLAIS JANSEN die later potmaker wordt.

Waarschijnlijk is hij eigenaar van de *potterij „den Swerten Pot”* die d.d. 30 Maart 1629 aan zijn zoon Claes overgaat²⁰¹⁾.

198) R 233 fol. 25 recto. 199) R 234 fol. 213 verso.

200) Uit het huwelijk werden vier jongens geboren o.a. Hendrik, Jeronimus Mensaert als oudste. Zie kanttekening in R 233 fol. 27 verso Gem. Arch. B.o.Z. 201) Gem. Arch. B.o.Z. R 227 fol. 96 verso; R 233 fol. 27 recto

Na het overlijden van Jan Antheunissen huwt zijn weduwe d.d. 17 Juli 1594 met de potmaker AERT JACOBSSSE VAN HERK, j.m. uit Hulst.

Claes Jansen met ere

De familie heeft blijkbaar haar glorietijdperk al achter de rug want ze takelt snel af. CLAIS JANSEN MET ERE komt niet eens meer voor in het gildebestuur, 15 September 1613 huwt hij te Bergen op Zoom BEATRIS HUBREGTS j.d. van Bergen. Over kinderzegen heeft dit echtpaar niet te klagen. JANNEKEN, 5 September 1614; CORNELIS, 20 December 1615; JOSIJNEKEN, 18 April 1617; STOFFELIJNTKEN, 7 October 1618; HUYBRECHT, 24 November 1619; JAN, 27 Mei 1622; CORNELIS, 24 Juli 1624; WILLEM, 3 April 1626; CORNELIS, 21 Mei 1627; TANNEKEN, 18 October 1628; TANNEKEN, 12 Februari 1630. Het gros van deze kinderen sterft vroeg. Cornelia huwt met HEIJNDRICK LUCKEN, Jan wordt schrijnwerker en huwt LYSBETH JANS²⁰²⁾. De jongste dochter Tanneken sterft voor 18 Dec. 1666²⁰³⁾, waarschijnlijk als ongehuwde moeder. Zij liet een kind na. De jongste zoon Cornelis blijft in het potmakersvak.

Bij de dood van Claes Jansen is er geen enkele mannelijke telg meerderjarig. De wed. zit blijkbaar om geld verlegen en verkoopt daarom 20 Febr. 1632 de potterij „den Swerten Pot” aan haar zwager de schrijnwerker GEERART VAN WEERT (gehuwd met Maijken Jans met eere²⁰⁴⁾). Deze verkoopt later 5 Oct. 1640²⁰⁵⁾ de potterij aan de potmaker CORNELIS JANSEN DE VRIES en wanneer deze de paymenten van de koop-som niet betaald koopt hij de potterij weer terug op 26 Juni 1649²⁰⁶⁾.

Cornelis Claes met eeren

2 Juli 1656 huwt CORNELIS CLAES MET EEREN met CORNELIA HENDRICHS DE PAUW, een potmakersdochter. Cornelis is blijkbaar niet financieel krachtig genoeg om een

202) Kinderen uit dit huwelijk zijn o.a. Claes 30 Jan. 1647 Elisabeth 8 Maart 1648, Johannes 8 Dec. 1651.

203) Gem. Arch. B.o.Z. Testament not. Hieronimus de Rouck 18 Dec. 1666 in R 747 fol. 306 recto.

204) Gem. Arch. B.o.Z. R 233 fol. 201 recto.

205) R 235 fol. 81 recto. 206) R 237 fol. 120 recto.

potterij te beginnen. Hij begint dus van meet af aan als potmakersknecht²⁰⁷⁾. Langzaam weet hij zich iets omhoog te werken want in 1680 wordt hij in een testament mr. potmaker genoemd²⁰⁸⁾. Overigens vinden we weinig meer van deze familie. Kinderen uit dit huwelijk heb ik niet kunnen vinden. Er zijn redenen om aan te nemen dat het huwelijk kinderloos is gebleven. Immers 21 Juni 1709 verkopen de erfgenamen van de wed. wijlen Cornelis Claes met eeren, zijnde Joost de Pauw en Hendrik en Jan van Capelle aan hun mede-erfgenaam Joos de Pauw een huisje genaamd de Poort van de Marotte, gelegen in de Dubbelstraat. Onder deze erfgenamen komen dus geen kinderen voor.

Nog ontmoeten we Cornelis Claessen met eeren potmakersgezel, als voogd en de potmaker THOMAS JANSEN als toezienaar voor de twee minderjarige kinderen van Jacob Cornelisse van Abbenbroeuck resp. geprocureerd bij MAEYCKEN ANTHONIS en Theuntie Reyniers en erfgenamen voor een vierde part van de metselaar Cornelis Jacobssen van Abbenbroeuck bij een verkoop van een huis in de Mosselstraat aan de schipper Joos van Spenvoorden dd. 14 Mei 1689²⁰⁹⁾.

De familie van Herk.

Als STOFFELKEN CLAES, de wed. van Jan Antheunissen met eere d.d. 17 Juli 1594 met de potmaker AERT JACOBSE VAN HERK huwt ontstaat er een binding tussen deze families.

Aert Jacobsse van Herk wordt in de huwelijksacte aangeduid als jongeman afkomstig uit Hulst. Van de ouders van Herk heb ik niets kunnen vinden. Hij is deken van de potmakers in 1596, 1599, 1604, 1609, 1614 en gezwoorene in 1597, 1600, 1601, 1602, 1603, 1610, 1613, 1615, 1617.

Uit dit huwelijk spruiten voort: TANNEKEN AERTS VAN HERK en KATHELIJNE AERTS VAN HERK, die respectievelijk huwen met GEERARDT JANSEN VAN WEERT²¹⁰⁾ d.d. 5 Febr. 1623, j.m. van Antwerpen en schrijnwerker van

207) Zie aantekening 203.

208) Gem. Arch. B.o.Z. Notaris Adr. Schipperts 2 Jan. 1680 R 892 en 12 Oct. 1682 R 893.

209) Gem. Arch. B.o.Z. R 242 fol. 169 recto.

210) Uit dit huwelijk werden geboren: Aernout, 19 Mei 1624; Maria, 9 Febr. 1628; Geraert 19 Sept. 1629 en Catelijne, 7 Febr. 1634.

211) Een broer is Anthony Jansen van Weert gehuwd met Godelieve Adriaens wed. van de potmaker Pieter Cornelissen Mueren.

beroep²¹¹⁾ en met ADRIAEN LAUWERIJSSSEN, timmerman²¹²⁾.

Op 7 October 1595 verkoopt de potmaker Aert Jacobssen van Herk aan Marinus Philipssen passementwerker het vierde part van een pottelij met huis en erf gelegen aan de Dubbelstraat²¹³⁾.

Familie de Vries

CORNELIS JANSSEN DE VRIES is in feite een eendagsvlinder. 4 September 1624 huwt hij als j.m. van Bergen met FRANCHIJNTKE GOVAARTS j.d. van Bergen.

5 Oct. 1640 koopt hij van Geraert Jansen van Weert de pottelij „den Swerten Pot”²¹⁴⁾. Hij kan het bedrijf echter niet gaande houden want 25 Juni 1649 verkoopt de schout de pottelij weer terug aan Geraert van Weert²¹⁵⁾.

We vinden deze potmaker tweemaal als gezwoorene genoemd: 1643 en 1649. Van zijn kinderen MAIJKEN, 12 Febr. 1625; CORNELIA, 27 Jan. 1627; MAEIJKEN, 23 Mei 1628; GOVAERT, 6 Febr. 1632; JAN, 1ste Maart 1635; ANNA, 20 Jan. 1643 en JACOMIJN, 26 Dec. 1649 heb ik bij de potmakers geen spoor kunnen terugvinden.

(Wordt vervolgd)

RECTIFICATIE

In aflevering 8 zijn storende fouten geslopen. Pag. 119 16e regel van onder: „Wilhelmina 1 Dec. 1666” dit moet zijn: WILHELMUS; pag. 119 10e regel van onder: „Leonina huwt 22 Juni 1694 met Johannes Ribbens”, dit moet zijn: „LEVINA huwt 22 Juni 1694 met JOHANNES RIBBERS”; pag. 122: 2e regel van boven hier achter te voegen: STEVEN en GODELIEVE 4 Oct. 1625; MAEYKEN 23 Jan. 1628; CORNELIA 5 Mei 1630”; pag. 123 4e regel van boven: „in de marge pottelij”, dit moet zijn: (in de marge van het register pottelij genoemd).

212) Een van hun kinderen is Quirijntje Adriaensen die 30 Maart 1629 meerderjarig is (R. 233 fol. 27 verso, kanttekening).

213) Gem. Arch. B.o.Z. R 227 fol. 169 recto.

214) Gem. Arch. B.o.Z. R 235 fol. 81 recto.

215) Gem. Arch. B.o.Z. R 237 fol. 120 recto.

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Op pag. 128 afl. 8 zijn enkele gegevens weggevallen. Gelieve achter NEELTJE KIND(T), op de 11e regel van boven, te lezen: geb. Dussen 4. ged. ald. 9 Aug. 1767, † Pijnacker 4 Aug.

PRICKER

I. JAN (soms HANS) AELBRECHTSZ. PRICKER¹⁾, weert in 't Vliegent Hart, eigenaar van huizen en landerijen in en om Willemstad, burgemeester en thesaurier van Willemstad, overleden tussen 9 augustus 1594 en 21 juni 1595, huwt :

1° tussen april 1568 en 30 juni 1568 (Willemstad R 5) met TANNEKE BOSCHMAN, leeft R 7, f. 116, 11 november 1578, weduwe van Reynier Masseeus ;

2° omstreeks 1580 met CLAESKE AELBRECHTSD., met wie hij testeert 9 augustus 1594, hertrouwd vóór 10 juni 1608 met Cornelis Hoevenaar, burgemeester van Willemstad, zoon van burgemeester Jacob Cornelisz. Hoevenaar en Adriaantje Marinusd. Goers, testeert als weduwnaar 5 februari 1636 (R 204), waarna hij hertrouwt vóór 28 september 1638 met Cornelia Vos, sinds 21 februari 1633 weduwe van burgemeester Hendrik de Glyndt, welke als zijn weduwe testeert 20 december 1653 (R 204) ;

kinderen uit het tweede huwelijk, uitkoop 21 juni 1595 (weeskamerregister Willemstad) :

a) Aelbrecht, is dan 14 jaar ;

b) Trijntken, is dan 12 jaar, (Catharina) huwt 1° met Laureys N., zoon van N.N. en Tanneke Laureysd., (uit dit huwelijk een dochter Laureyske, testeert, oud 13 jaar, te Dordrecht voor notaris Huybrecht Balis op 23 december 1615, gememoreerd R 176, 23 december 1615) ; 2° met Adriaan Hoevenaar, testeert 3 december 1621 nog ongehuwd (R 176), rentmeester van de domeinen en ontvanger van de generale middelen van stad en lande van Willemstad, Fijnaart, Heiningen en appendentien, broeder van burgemeester Cornelis Hoevenaar voornoemd ; hun besloten testament dd. 5 februari 1633 wordt ter weeskamer geëxhibeerd 2 februari 1638 ; zij liggen te Willemstad begraven onder een zerk, welke hun wapens vertoont en vermeldt, dat Catharina overleed 22 no-

1) Willemstad R 5, f. 6vso, 5 mei 1568 komt voor Jan Aelbrechtsz. Naeyer. Wanneer dit dezelfde is als Pricker, dan zouden beide namen er op kunnen wijzen, dat hij eerst kleermaker was.

vember 1637 en Adriaan 23 oktober 1646 (uit dit huwelijk een enige dochter Jacomina Hoevenaar, huwt jkr Dirk van Zeventer, schout van Roosendaal);

- c) Willem, is bij de uitkoop 10 jaar, volgt II;
- d) Neesken, is dan 7 jaar, (Agneta) huwt Johan van Diemen, zoon van Gijsbert van Diemen en Anthonia van Beaumont²⁾ en hertrouwd 1° met Belia Gey en 2° met Maria van Dannewaard (zie Balen's Dordrecht blz. 1042); na de doop van een dochter Claesken te Willemstad op 11 augustus 1624 testeren zij voor schepenen te Willemstad 14 november 1624, welk testament ter weeskamer wordt geëxhibeerd 18 februari 1625.
- e) Tonis, is bij de uitkoop 2 jaar;
- f) Janneke, is dan 5 maanden.

II. WILLEM PRICKER, geboren omstreeks 1585, weesmeester, burgemeester en thesaurier van Willemstad, huwt met CATHARINA REYNIERS, weduwe van capiteyn Cornelis Baerntsens Spaignaert (W R 176, 24 oktober 1616); zij testeren voor notaris Gijsbert de Jaeger te Dordrecht 20 maart 1625, welk testament ter weeskamer vertoond wordt 16 januari 1635, nadat Willem al op 9 januari gestorven heet; op 29 januari 1636 zijn zij beide zaliger, er zijn drie onbejaerde kinderen (Jannette, Reynier en Claeske), waarover 3 april 1636 voogden worden beëdigd;
kinderen:

- a) Jennette, huwt dr Francois van Persijn, wethouder van Willemstad; na zijn dood worden 25 juni 1647 voogden benoemd over Lidia, oud in febr. laatstleden 4 en Francoys, in Martio l.l. 2 jaar; 2 december 1648 leeft daarvan alleen nog Lidia — zij testeert voor schepenen (nog geen 12 jaar oud zijnde — immers pas 7!) 13 maart 1650 (R 204);
 - aa) Lidia, gedoopt Willemstad 15 februari 1643³⁾,
 - ab) Francois, gedoopt Willemstad 15 maart 1645;
- b) Reynier, gedoopt Willemstad 3 november 1624;

2) Hun schoonzoon Christiaen van der Vaerde, getrouwd met Jannette van Diemen, compareert W'stad R 178, f. 186, 13 juni 1634; hun schoonzoon Jacques de Witte compareert W R 159, f. 181vso, 24 februari 1633.

3) Mogelijk is zij die Lidia van Persijn, die, blijkens Balen, Dordrecht, blz. 1042, 1674 mr Andries van Persijn huwde en 2 april 1675, na van een levenloos kind verlost te zijn, stierf.

- c) Clasina, gedoopt Willemstad 10 december 1628, huwt aldaar 1° 5 juni 1647 Jan Doens, penningmeester 4), 2° ingeschreven 9 februari 1653 Carel de Coninck, med. dr., schepen van Willemstad, gedoopt aldaar 18 oktober 1628, zoon van burgemeester Gillis de Coninck en Neeltje Mijs.

Het wapen der familie Pricker, voorkomend op de zerk van mevrouw Hoevenaar-Pricker, zou als volgt beschreven kunnen worden: doorsneden in drieën, in het bovenste deel drie staande vogels (met opvallend zware bek) naar rechts; in het middelste deel drie vierbladerige rozen; in het onderste deel drie golvende dwarsbalken.

Hattem.

Mr J. L. Rijndorp.

4) Er schijnt verschil te zijn tussen de functiën van penningmeester en thesaurier.

Dr. JEAN-MICHEL ROMAIN †

Op 12 Augustus j.l. overleed Dr Jean Romain te Ukkel. Geboren te Elsene, op 8 Juli 1925, werd hij dus in de bloei zijner jaren van ons weggerukt. Hij was niet alleen een veel belovend medicus, maar ook een hartstochtelijk beoefenaar van de genealogie en abonné van dit tijdschrift. Door zijn afstamming van vele Noordbrabantse geslachten, zoals Dam, van Heyst, Dirven, 's-Grauwen, etc., verrichte hij somtijds ook onderzoekingen in Noordbrabant. Sommige fragmenten lagen reeds persklaar. Zijn familieleden en vrienden geleidden hem op 16 Augustus naar zijn laatste rustplaats. De Brusselse vrienden en kennissen zullen deze charmante zoeker en harde werker niet gauw vergeten.

Hij ruste in vrede !

Brussel.

B. W. van Schijndel

(Vervolg van pag. 140)

b. Jan Willems v. (d.) L. en descendenten.

Van deze Jan Willems v. (d.) Luytelaer, die in 1597⁹⁾ poorter van Helmond werd, vroegen we ons in het vorenstaande¹⁰⁾ al af, of hij niet een bloedverwant, b.v. een neef, zou kunnen zijn van *Dielis* (A) en *Leonard* (B, a) *Hendrickx* v. d. Luytelaer? Hij, deze Jan Willems v. (d.) L., was, blijkens een eigen verklaring van 1622, geboren omstreeks 1562 en wel vermoedelijk in of in de omtrek van het stamoord Luytelaer onder Eeckart; sommige zijner kinderen heetten trouwens ook wel „van den *Breugel*” oftewel „*Breigels*”. Ook wijst een terugkeer van enkele zijner kinderen (in Helmond nochthans geboren en gedoopt) naar Nuenen, op zijn afkomst uit de omgeving van de „Luytelaer”. Deze terugkeer bleek immers wel heel duidelijk uit de vondst van een onzer in een Nuenense Schepenakte uit den jare 1644¹¹⁾, waarvan de aanhef hier volgt: „Jan v. Gerwen, man en momber van Maayken, doghter v. Jan v. Luytelaer, Jenneken, doghter Jans v. Luytelaer, naergelaten weduwe v. Peter Hurckmans, geassisteert met Mr. Willemen, haeren eenigen zoon, Willem Hurckmans, en Peter Wagemans als mombers voor de kinderen van Corstiaan Wagemans, verweckt by Catharina Willems v. Luytelaer, en Rutger Jorissen, man en momber van Anna, doghter Gysbert Aertsen, verweckt by Anna, doghter Jan van Luytelaer,..... hebben..... met conde mette naeste vrinden daerover op 25 Febr. lestleden voor Schepenen der stad *Helmont*, mitsgaders met autorisatie dier Heeren Schepenen van diezelfde stad *Helmont* daerop ende naer gevolgt op den 28en dagh dier voorschr. maand vergoght..... t.b.v. Jannen van Gerwen, medevercooper van desen”..... Hier zien we dus een viertal kinderen van onze Jan Willems v. (d.) Luytelaer — *Willem*, *Maaiken*, *Jenneken* en *Anna* — uit Helmond terug bij de verkoop van een voorvaderlijke lap gronds aan de echtgenoot van een hunner, Jan van

9) Gemeentearchief Helmond; Kerkrekening, maart 1596-dec. 1597.

10) Nootje 6.

11) R.A. 's-Bosch, Nuenen R. 32, f. 118, d.d. 17-4-1664; zie ook ibidem f. 107 v, d.d. 27-2-1664.

Gerwen, welk stuk bouwland, gelegen is in Nuenen, in de buurt van hun stamoord Eechart.

Jan Willems v. (d.) Luytelaer dan fungeerde in de jaren 1599—1602 als schepen van Helmond, van 1604 tot 1605 als burgemeester en van 1597 tot 1606 als kerkmeester. De naam van zijn eerste echtgenote werd ons niet overgeleverd; vermoedelijk overleed zij omtrent 1590, wijl immers de kerkmeestersrekening over de jaren 1589—1591 de vermelding bevat: „Ontvangen van Jan van Luytelaer's huysvrouw seputure VI gld.”¹²⁾ Hij hertrouwde vóór 27-5-1602 met *Hillegonda van Horenbeeck* (dr. v. Aert Cornelissen v. H. en Hendricksken Scuercop van 's-Bosch), weduwe van Mr. Willem van Craenenbroeck, die vóór Februari 1589 was overleden. *Hilleken* overleefde haar man. Zij beurde 20-1-1608 een pacht van de kerkmeesters van Helmond en heet bij die gelegenheid „Wede. Jan van Luytelaer”. Zij hertrouwde in datzelfde jaar 1608 nog met Mr. Jan Loyen, geb. 1570 te Helmond, schoolmeester aldaar van 1596 tot 1598, notaris van 1598 tot 1642, „practycyn der stad Helmond” in 1631 en van 1610 tot 1611 burgemeester; hij was weduwnaar van Margaretha N., uit welk huwelijk een dochter, Joanna Loyen, geboren werd, die omstreeks 1632 huwde met Mr. Pieter Bunnan, die in 1642 het notaris-protocol van zijn schoonvader overnam)¹³⁾.

Van Jan Willems v. Luytelaer kennen we het navolgende zestal kinderen zonder te weten uit welk van zijn beide huwelijken zij geboren werden, zodat de volgorde tamelijk willekeurig is:

- I. *Jan Willems v. (d.) Luytelaer*, huwde N.N., overleden vermoedelijk omstreeks 1590, hertrouwde voor 27-5-1602 met *Hillegonda van Horenbeeck*.

Hieruit:

1. *Willem*, volgt IIa.

2. *Joanna* (elders: *Jenneken*) v. (d.) L., huwde 19-10-1627¹⁴⁾ Helmond met *Henricus Saren*, zn. v. Jacob, en hertrouwde 5-9-1629 Helmond met *Peter Anthony Hurckmans*; *Jenneken* bleek ons al reeds in het vorenstaande op 17-4-1664 weduwe te zijn en nog slechts één zoon te bezitten, t.w. Willem Hurckmans; uit haar eerste huwelijk:

12) Gem. Archief Helmond, Kerkrekeningen.

13) J. Heeren, Biogr. Wdb. v. Helmond (1920) blz. 147, 55.

14) Gegevens betreffende huwelijken en dopen ontleend aan trouw- en doopboeken uit het Parochiearchief van St. Lambertusparochie te Helmond, thans berustend in het archief van het Bisdom 's-Hertogenbosch.

- a. Joannes S., ged. 18-8-1628 Helmond (Jacobus Saren et Helwidis Mgri Jois Loyen).
Uit haar tweede huwelijk :
- b. Guilhelmus, ged. 23-6-1630 Helmond (Antonius Guilhelmi et Petronella Joachini);
- c. Joannes, ged. 16-11-1631 Helmond (Godefridus Henrici et Anna Judoci).
3. *Maria* (elders : *Maaycken*) v. (d.) L., huwde 13-10-1632 Helmond *Jan van Gerwen*, zn. v. Jan ; beide echtgenoten bleken op 17-4-1664 nog in leven te zijn ; Jan van Gerwen was toenmaals de kooper van het te Nuenen door zijn zwagers en schoonzusters verkochte goed.
4. *Anna* v. (d.) L., huwde *Gysbert Aertsen*, uit welk huwelijk :
 - a. *Anna A.*, huwde *Rutger Jorissen*.
5. *Henricus*, volgt II b.
6. *Arnolda* v. (d.) L., huwde Juni 1627 Helmond met *Henricus van Duppen*, zn. v. Godefridus D. en Mechtildis (Judocus v. Langdonck et Henricus Jois), waaruit :
 - a. *Helena D.*, ged. 28-1-1629 (Mr. Joes Loeyen et Elisabetha Godefridi);
 - b. *Joannes D.*, ged. 8-6-1631 Helmond (Bernardinus Schonen et Joa Jois Loyen);
 - c. *Godefridus D.*, ged. 3-9-1633 Helmond (Petrus Bunnan et Theodora);
 - d. *Mechtildis D.*, ged. 15-2-1636 Helmond (Leonardi Henrici et Catholyna Ghisberti);
 - e. *Theodorus D.*, ged. 9-5-1641 Helmond (Adrianus Gerardi à Lapide susc. Elisabeth Petri Cuermans q.l. susc. Mechtildis Godefridi van Duppen).
- IIa. *Willem van (de) Luytelaer*, huwde 15-5-1630 Helmond met *Petronella Jansen*, waaruit :
 1. *Catharina* v. (d.) L., ged. 17-1-1631 Helmond (Godefridus Henrici et Anna Francisci), huwde *Corstiaen Wagemans*;
 2. *Joanna* v. (d.) L., ged. 20-6-1632 Helmond (Joes v. Luyten et Christina Franconis v. d. Heuvel);
 3. *Henrica* v. (d.) L., ged. 30-4-1634 Helmond (Joes Reineri et Ida Becx);
 4. *Anna* v. (d.) L., ged. 16-4-1636 Helmond (Henricus Jacobi et Catharina Jois).
- IIb. *Henricus* v. (d.) Luytelaer, alias „Breugels”¹⁵⁾ of „van den

15) Zo genoemd bij zijn ondertrouw 11-11-1625 Helmond.

*Breugel*¹⁶⁾, † voor 1655, huwde 9-12-1625 Helmond met *Aleydis van Hetsroy*, dr. v. *Bertram*¹⁷⁾.

Uit dit huwelijk :

1. *Joannes* v. (d.) L., ged. 13-4-1627 Helmond (D. Michael ab Hetsroy, s.e.l. Henricus Anthony, et Helena Mgri Jois Loeyen).
2. *Wilhelmina* v. (d.) L., ged. 2-4-1628 Helmond (Henricus Anthony Wilhelmi et Elisabeth Judoci Arnoldi), huwde 25-8-1654 Helmond — 4-9-1654 voor schepenen Helmond — met *Peter Simons van den Boom* of *van den Heytack*, geb. omstreeks 1630 te Deurne, † 9-9-1690 Helmond, schepen Helmond 1677¹⁸⁾. Voor de Helmondse Notaris Dirck Deckers scheidden de kinderen de nalatenschap hunner ouders d.d. 10-9-1710¹⁹⁾. Uit dit huwelijk o.m. :
 - a. Anna v. d. B., ged. 26-7-1655 Helmond, † 17-2-1734 Helmond, huwde *Dionysius Eunnen* Pzn., hertrouwde met *Dr. Hendrik Canters*.
 - b. Simon v.d. B. (of v.d. Heytak, wonende op een hofstad op Hoog-Liessel.
 - c. Wendelina v. d. B., ged. 1660 Helmond, huwde 7-12-1692 Helmond *Dirk Wagemans*;
 - d. Aldegonda v. d. B., ged. 12-9-1663 Helmond, (soms ook wel Hillegonda genoemd), huwde met *Mr. Georgius Franciscus van der Weyden*;
 - e. Henricus v. d. B., ged. 2-3-1667 Helmond;
 - f. Geertrui v. d. B., ged. 1670 Helmond, huwde met *Bartel Hendricx Verspaget*.
3. *Joanna* v. (d.) L., ged. 18-7-1630 Helmond (Henricus Magistri Jacobi et Antonia Tilmanni), huwde 29-1-1657 Helmond met *Leonardus Becx*, ged. 10-11-1630 Helmond, zn. v. Joost en Adriana Mols, kastelein in „De Wildeman” op de Markt te Helmond²⁰⁾, waaruit :
 - a. Jan B., ged. 10-11-1663 Helmond;
 - b. Allegonda B., ged. 12-7-1665 Helmond.
4. *Joannes* v. (d.) L., volgt IIIa;
5. *Bertramus* v. (d.) L., ged. 16-11-1635 Helmond;
6. *Bertramus* v. (d.) L., volgt IIIb;

16) Zo genoemd bij doop van zijn dochter 18-7-1630.

17) „Brab. Leeuw” II, 171.

18) Had in zijn zegel een boom en een boompje als helmteken (N.Br. Alm. 1891, blz. 340).

19) Aug. Sassen, Prot. Helm. Notarissen (1890), Nr. 119.

20) J. Heeren „De Geschiedenis v.h. Stadhuis v. Helmond” (1922), blz. 6.

7. *Henricus* v. (d.) L., ged. 15-11-1640 Helmond, doopgetuige 2-3-1670 Helmond ;
8. *Hillegonda* v. (d.) L., ged. 18-8-1643 Helmond, huwde 21-2-1672 met *Mr. Aert van Cranenbroeck*, ged. 23-3-1638 Helmond, zn. v. Wouter en Maria Emberts, † in 1692, advocaat te Aarle-Rixtel, uit welk huwelijk :
 - a. Wouter v. Cr., d'oudste, werd 11-10-1692 beleend met „Het Slotje” te Aarle-Rixtel, dat door zijn grootvader 11-4-1661 was gekocht ; op 1-10-1697 werd „Het Slotje” door de erfgenamen van Aert Cranenbroeck verkocht aan Thomas Poirters ²¹⁾ ;
 - b. *Bertramus* v. Cr., ged. te Rixtel, vestigde zich te Helmond, huwde 27-7-1710 Helmond (voor de predikant) met *Allegonda Stollards, dr. v. Nicolaas*, uit welk huwelijk meerdere kinderen werden geboren.
 - c. *Maria* v. Cr., huwde vermoedelijk 5-5-1686 Helmond met *Petrus van Oers* van 's-Bosch, uit welk huwelijk een zoon, Hendrik v. O. ²²⁾).
 - d. *Paulus* v. Cr., waaromtrent we in het Schepenprotocol v. A. R., R. A. 's-Bosch, R. 77, f. 87, d.d. 27-10-1703, lezen : „De Heer en Mr. *Paulus v. Craenenbroeck*, advocaat alhier (A.-R.), heeft alhier ten woonhuize van *Maria Hendrix v. Luytelaer* eenigen tijd herwaerts sieck gelegen”.

IIIa. *Joannes* v. (d.) Luytelaer, ged. 5-12-1633 Helmond, † Mei Helmond, was van 1665 tot 1666 burgemeester van Helmond, huwde 14-2-1662 Helmond met *Maria van der Bergh*, ged. 22-12-1633 Helmond, dr. v. *Petrus* en *Elisabeth* van *Cranenbroeck*, waaruit :

1. *Henricus* v. (d.) Luytelaer, ged. 27-2-1663 Helmond.

III b. *Bertramus* v. (d.) Luytelaer, ged. 12-2-1638 Helmond, huurde in 1656 het hotel „De Wildeman” van zijn zwager, *Leonard Becx* ; in het rampjaar 1672 was hier de hoofdwacht van de rotmeesters en hun gezellen gevestigd ; van Luytelaer was ook zelf een van de rotgezellen ; later ontmoeten we hem als deken van het laekencoopersambacht

²¹⁾ Jhr. Mr. A. F. O. v. Sasse v. Ysselt „Oorkonden betreffende Rixtel (1920)”, blz. 151.

²²⁾ Cijnsboek Helmond, Inv. H. Arch. Nr. 174, fol. 20 v.

en op het eind van zijn leven vervulde hij het ambt van keurmeester van dit ambacht; in die functie overleed hij begin 1698; tijdens zijn hotelbeheer werd in 1681 het pand door de stad aangekocht om tot stadhuis te worden ingericht, althans de bovenverdieping ²³⁾.

Bertram v. (d.) Luytelaer was 1-12-1658 te Helmond gehuwd met *Marie van de Wiel*, dr. v. Hendrik Leenards of Lijnders Linders en Aldegonda Bernards Marten Damen, waaruit:

1. *Aldegonda* v. (d.) Luytelaer, ged. omtrent 1660 Helmond ²⁴⁾, huwde omstreeks 1700 met *Jan van Hapert* ²⁴⁾, die tot 1705 als kastelein het Stadhuis bewoonde, toen de huur van het pand niet werd gecontinueerd ²⁵⁾. Uit dit huwelijk werden zes kinderen geboren, o.a.:
a. Elisabeth v. H., ged. 20-12-1703 Helmond.
2. *Hendrik* v. (d.) Luytelaer, ged. 19-8-1662 Helmond;
3. *Aldegondis* v. (d.) Luytelaer, ged. 12-8-1665 Helmond (filia leg. Bertrandi Henrici Breugels et Maria Henrici Linders);
4. *Joannes* v. (d.) Luytelaer, ged. 9-6-1667 Helmond;
5. *Maria* v. (d.) Luytelaer, ged. 20-1-1669 Helmond;
6. *Bernard* v. (d.) Luytelaer, ged. 25-5-1671 Helmond, ondertrouwde 21-2-1699 te Helmond en huwde (wellicht te Gemert) met *Maria van Daverveld*, geb. 1658 te Gemert (dr. v. van D. en Hendrina Roeffs), † 6-2-1713 Helmond; zij bekeerde zich kort voor haar huwelijk tot de Roomse Kerk; hij was jaren lang deken v.h. timmerliedenambacht van 1701 tot 1709 en rotmeester op de Markt 1707 ²⁶⁾.
7. *Michael* v. (d.) Luytelaer, ged. 24-10-1673 Helmond.

(Wordt vervolgd)

Helmond.

J. J. M. Heeren.

's-Hertogenbosch.

J. A. W. Swane.

²³⁾ J. Heeren „De Gesch. v. h. Stadhuis v. Helmond”, (1922) biz. 7-18.

²⁴⁾ Het doopb. van St. Lambertus is voor de jaren 1658 t/m 1660 zeer onvolledig.

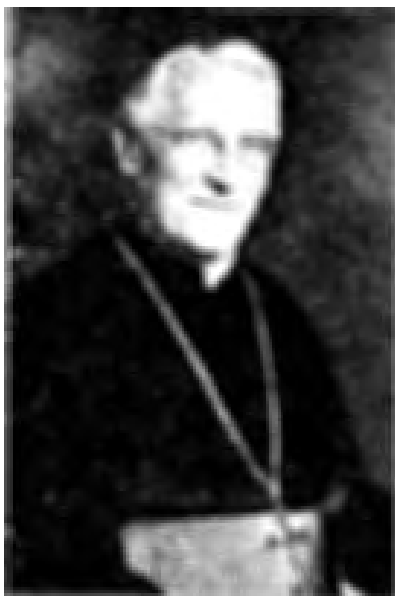
²⁵⁾ Zij hertrouwde 7-9-1707 Helmond met Mr. THOMAS IDELET, advocaat te Someren, weduwnaar van ADRIANA CATHARINA VAN HEESSEL (A. Sassen, Prot. Helm. Notarissen No. 212).

²⁶⁾ Aug. Sassen, Prot. Helm. Notarissen, no. 136.

Blijkens mededeling op blz. 112 van de lopende jaargang van dit maandblad kwam Arthur Drossaerts, r.k. priester en pastoor te Nieuw-Orleans, op 13 augustus 1898 in het bezit van de heerlijkheid Drongelen.

Aan deze mededeling kan ik het volgende toevoegen :

Arthur Jerome Drossaerts D.D. LL.D., werd 11 september 1862 te Breda geboren. Na zijn priesterwijding op 15 juni 1889 in de kathedraal van St. Jan te 's-Hertogenbosch vertrok hij naar Amerika om er de zielzorg uit te oefenen. Op 8 december 1918 werd hij bisschop van San Antonio in Texas U. S.A. en op 3 augustus 1926 aartsbisschop van hetzelfde diocesis. Op 19 augustus 1934 volgde zijn benoeming tot assistent bij de Pauselijke Troon met de titel van Romeins graaf. Mgr. Drossaerts is 8 september 1940 in zijn bisschopsstad San Antonio overleden.

Universeel erfgename was zijn nicht Maria Esser, dochter van Albert Hubertus Bernardus Esser en Eleonore Josephine Lucie Sophie Drossaerts, die het grootst gedeelte van haar leven bij haar oom in Amerika heeft doorgebracht en ook na diens overlijden in San Antonio is blijven wonen.

Zowel Mgr. Drossaerts als Miss Esser waren goede vrienden van mijn familie en toen laatstgenoemde enkele jaren na de oorlog eens bij ons logeerde vernam ik van haar, dat zij van haar heeroom een aantal oude dokumenten betreffende de heerlijkheid Drongelen had geërfd, die zij mij gaarne eens ter inzage zou willen geven.

Helaas is hiervan niets meer gekomen door een drietal bijzonder tragische sterfgevallen, die zich korte tijd later, binnen enkele weken tijds, in de familie Esser hebben voorgedaan.

Mevrouw de Weduwe Esser-Drossaerts, die te Heerlen woonde, werd in het najaar van 1951 door een ernstige ziekte getroffen. Zij overleed 3 oktober van dat jaar op 85-jarige leeftijd in tegenwoordigheid van haar dochter, die daags tevoren per vliegtuig uit Amerika was overgekomen.

Na de dood van haar moeder, wijdde de 62-jarige Miss Esser zich geheel aan de verpleging van haar enige broer, de 60-jarige ongehuwde Albert H. A. C. Esser, die eveneens te Heerlen woonde en aan een ongeneselijke ziekte leed. Op 19 oktober, zestien dagen na het overlijden van zijn moeder, is ook hij gestorven.

Zijn zuster, die nu geheel alleen in de wereld achterbleef, heeft al dit leed blijkbaar niet kunnen verwerken, want op 23 oktober, daags na de begrafenis van haar broer, werd zij door een hartverlamming getroffen, die geheel onverwacht ook aan haar leven een einde maakte.

Tot dusver is het mij niet gelukt te achterhalen, waar de dokumenten betreffende Drongelen, die zich destijds in de woning van Miss Esser, 319 Dwyer Avenue te San Antonio bevonden, na haar dood zijn terecht gekomen.

Vlijmen.

J. P. H. Goossens.

BERGEN OP ZOOMSE POTBAKKERS-FAMILIE'S TUSSEN 1600 EN 1700

door *K. v. d. Watering*

(Vervolg van pag. 144)

De familie Langejaan Langneyn ²¹⁶⁾.

De oorsprong

Uit het huwelijk van WOLFERT WOLFERTS LANGEJAEN met CATELYNE MATTHIJS worden o.a. geboren QUILLIAM, 18 Juni 1627; MARIE, 24 Juli 1629; MATTHIJS; MACHTILTJEN, 23 Nov. 1632 en GEERTRUYT, 30 Nov. 1640 of 41. Quilliam en Matthijs vinden we terug onder de potbakkers.

²¹⁶⁾ Zie familie Pooy.

Waarschijnlijk is de familie van elders gekomen want de naam Wolfers of Langejaen komt tot dan toe, niet in potmakerskringen voor, terwijl de huwelijksregisters ook niets loslaten omtrent dit huwelijk.

QUILLIAM WOLFERS LANGEJAEN doet 25 Mei 1650 te Bergen op Zoom ondertrouw met de potmakersdochter JANNEKEN ADRIAENSEN POY. Het huwelijk is vruchtbaar. ADRIAENTJEN, 19 Nov. 1652; MARTIJNTJE (?) ²¹⁷⁾; ANTHONIE en ADRIAEN 23 Mei 1656; CORNELIA, 7 Oct. 1659; WOLFERT, 28 Aug. 1661; JOANNES, 27 Dec. 1662; CORNELIS, 29 April 1664 ²¹⁸⁾; ANTONIS, 5 Juni 1667; MARINUS, 5 Febr. 1670; en WOLFERT, 3 Juni 1672 vinden we in de doopboeken genoteerd.

Al deze kinderen zijn voor de potmakersgeschiedenis van geen betekenis.

QUILLIAM koopt 26 Jan. 1663 van Philip Cornelissen Berendans een potterij Steenberg nu „De Haan” gelegen in de Dubbelstraat ²¹⁹⁾. Waarschijnlijk is het bedrijf zwaar belast want 8 Maart 1680 draagt de schout de potterij over aan notaris Mr. Adriaen Schippers ten behoeve van Sr. Jan Arentsen Meis. Overigens is Quilliam deken in 1658 en gezworene in 1655, 1659, 1667 en 1670.

MATTHIJS WOLFERT beoefent het edele ambacht in de potterij „De Coolpot” gelegen bij de watermolen die hij in 1668 kocht van de potmaker Jan Sanders Cornet ²²⁰⁾. Hij is blijkbaar uit het goede hout gesneden want nog in 1697 komt hij als gezworene van het potmakersambacht voor. Slechts eenmaal is hij deken: 1689.

30 Nov. 1659 huwt hij te Bergen op Zoom met ENGELTJE CORNELIS j.d. van Bael (Bavel). We vinden de kinderen uit dit huwelijk gedeeltelijk in de R.K., gedeeltelijk in de Ned. Herv. doopboeken. HELENA, 20 Aug. 1660; ANTHONY, 26 Sept. 1662; LOUWIS, 17 Sept. 1664; CORNELIS, 4 Aug. 1666; JOANNES, 3 Jan. 1668; WOLPHERT, 31 Jan. 1672; MAEYKEN, 1 Aug. 1674; CORNELIS, 28 Febr. 1776 en BASTIAAN, 18 Febr. 1678. Hij boert beter dan zijn vader. Eerstens heeft hij

²¹⁷⁾ Gem. Arch. B.o.Z. Zie doopgetuigen Bartholomeus Saymans 7 Jan. 1676. ²¹⁸⁾ Hij huwt 1 Mei 1691 met Jaquimina Heckman j.d. v. Bergen.

²¹⁹⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 239 fol. 336 recto.

²²⁰⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 240 fol. 193 verso.

een niet onbemiddelde vrouw gehuwd ²²¹⁾ en tweedens schijnen de zaken ook niet slecht te gaan. 14 April 1690 verkoopt hij aan Michael de Pottere ten behoeve van Servaes van Uffelen 'n schuur, genaamd „de Panne Schuer” gestaan en gelegen op de Z.Z. van de Haven ²²²⁾.

Zijn zoon Jan voluit genoemd JAN MATTHIJS WOLFERS LANGEJAAN neemt het bedrijf van zijn vader over. Hij is gezworene in 1691. 26 Nov. 1688 huwt hij met CATHARINA ZEGERS j.d. van Bergen op Zoom.

Een zoon MATTHIJS LANGEJAAN huwt 25 Oct. 1715 met JOHANNA MARIA VAN DEN BROECKE j.d. van Breda.

De familie Saijmans, Schaymans, Schoeijmans, Schiemans.

BERT SAIJMANS en CATHARINA BEERMEUS, (Cathrijn Buijsman) zien hun huwelijk gezegend met een WILLEMEIJNTJEN, 31 Mei 1643 en een JACOBUS, 4 Oct. 1647.

JACOBUS SCHAEIJMANS ontmoeten we als potbakker. Hij is deken van het gilde in 1684, 1687, 1700 en 1704 en gezworene in 1685, 1688, 1701 en 1710. 6 April 1675 doet hij ondertrouw met ADRIAENTJEN QUILJAMS LANGNEIJN, potmakersdochter. Uit dit huwelijk wordt slechts een zoon BARTHOLOMEUS geboren op 7 Jan. 1676. De moeder sterft vrij kort daarna want op 1 Juli 1678 stelt de weeskamer de grootvader Quilliam Wolfaerts, potbakker, als voogd en Cornelis Bruls, potbakker, oom van vaderszijde, als toeziende voogd aan over het enig nagelaten kindje ²²³⁾. De familieband tussen Cornelis Bruls en Jacobus Schaeijmans kan ik in de mij ter beschikking staande gegevens niet vinden.

Tegen het einde van 1678 huwt Jacobus Schaeijmans voor de tweede maal met MARTIJNTIEN GIJSBRECHTSEN DE LANGE, dochter van Gijsbrechts Cornelissen de Lange. Het kind ADRIAEN dat uit dit huwelijk wordt geboren sterft blijkbaar op jeugdige leeftijd, want in het testament van Jacobus Schaeijmans en zijn vrouw Martientie wordt Bartholomeus als enigste erfgenaam genoemd ²²⁴⁾.

22 Juli 1689 koopt Jacobus Schaeijmans van Clasina An-

221) Gem. Arch. B.o.Z. R 244 fol. 78 recto. Haar zuster Anneken Cornelis was gehuwd met Willem v. Raast.

222) Gem. Arch. B.o.Z. R 244 fol. 120 recto.

223) Gem. Arch. B.o.Z. Zie Notulen Weeskamer 1678.

224) Gem. Arch. B.o.Z. Not. Schipperts R 893, d.d. 9 Mei 1690.

thonis Caboort, wed. van Jacques Joosen Poy een *potterij* met toebehoren genaamd „*Achter de Kat*” en gelegen in de Havenstraat²²⁵). 14 Mei 1700 koopt hij van de erven van Maijken Geerts, wed. van de potbakker JAN PIETERSSSEN HOPMANS een huisje tegenover de potterij „*Het Rad van Avontuur*” eveneens in de Havenstraat gelegen²²⁶).

BARTHOLOMEUS SCHAEIJMANS volgt de voetsporen van zijn vader. Hij huwt met AELTIEN BRUGHMANS en beoefent het potbakkersbedrijf in de potterij „*Den Boom der Liefde*” op de hoek van de Dubbelstraat en de Havenstraat. Hij overlijdt nog voor hij de middelbare leeftijd heeft bereikt. 21 April 1713 verkoopt zijn weduwe de potterij aan de potmaker PIETER MOOR²²⁷). De rechten van vader Bartholomeus gaan over op zijn enigste zoon JACOBUS BARTELSSEN SCHAEIJMANS die in 1715 nog een minderjarige knaap blijkt te zijn 12 Juli 1715 verkopen WILHELMUS VAN BOMMEL, potmaker en PIETER MOORE, potmaker, respectievelijk voogd en toeziende voogd over Jacobus Bartelsen Schaymans, enige erfgenaam van Jacobus Schaymans, in zijn leven Capt. van een Compagnie Burgers, aan ADRIAAN DE PAUW, mr. potmaker, de potterij genaamt „*Agter de Kat*” en gelegen in het Havenstraatje²²⁸).

Familie Rochus ²²⁹).

JAN ROCHUS²³⁰) behoort tot een van de best gesitueerde potmakers uit de eerste helft van de 17e eeuw. In 1629 is hij deken, in 1624, 1627, 1630, 1635, 1640 en 1650 gezworene van het potmakersambacht²³¹). 5 Juni 1616 doet hij voor pastoor Daniel den Suspet te Halsteren ondertrouw met DINGETJE JOOS afkomstig uit het land van Aelst in Vlaanderen en waarschijnlijk familie, zo niet een dochter van JOOS HARMANSZ. POYE. Hij woont rond 1638 in de potterij „*Het Rad van Avon-*

225) Gem. Arch. B.o.Z. R. 244, fol. 72 recto.

226) Gem. Arch. B.o.Z. R. 246 fol. 140 recto.

227) Gem. Arch. B.o.Z. R. 249 fol. 57 verso.

228) Gem. Arch. B.o.Z. R. 249 fol. 156 verso.

229) Zie families Pooij en Rosen.

230) Een broer van hem is waarschijnlijk Cornelis Rocus gehuwd met Quintjen Laureys (zie doop 13-4-1649) een zuster van Jan Laureys Meeusen gehuwd met Maeyken Adriaens (zie doop 17-11-1647).

231) Voor zijn handmerk zie art. 89 keure voor de potmakers 28 Dec. 1653.

tuur"²³²). We hebben hier waarschijnlijk met 'n gemengd huwelijk te doen. Immers uit een testament²³³) blijkt dat er in 1636 zeven kinderen in leven zijn. Van deze kinderen vinden we JOOS, 13 Sept. 1622; APPOLLONIE, 31 Juli 1624; ROCUS, 10 Febr. 1630 en nog een ROCUS, 6 Mei 1635 in de Ned. Herv. doopboeken.

DINGETJE, MARINUS, SUZANNA, HELENA en ELISABETH vinden we niet, waarschijnlijk zijn deze dus Katholiek gedoopt.

11 Febr. 1654 huwt Jan Rochus voor de tweede maal met TANNEKEN JORIS, de wed. van Jan Cornelis²³⁴).

Uit dit huwelijk zijn blijkbaar geen kinderen. Jan Rochus overlijdt 5 Dec. 1663. Ruim een maand na het overlijden van Jan Rochus verkopen zijn weduwe, kinderen en kindskinderen de potterij *het Rad van Avontuur* aan de potmaker Pieter Pooy²³⁵). Bij deze verkoop treden op:

TANNEKEN JORIS, wed. wijlen Jan Rochussen, Mr. potmaker alhier, Mr. JOOS JANSEN, tavernier; LAUWEREYS LAUWEREYSEN DE LIMALE, potmakersknecht, gehuwd met HELENA JANS; PASCHASIUS DE CRAENE, rentmeester van het weeshuis namens SUSANNEKEN JANS (zwakzinnig); JOOS POY, procureur namens de wezen wijlen MARINUS JANSEN, Mr. potmaker en gehuwd met MAYKEN ADAMS; ROCHUS GEERTSSEN ROOSE, potmakersknecht voor zichzelf en als broedervoogd met Lauwreys Lauwreysen de Limale, behuwd-oom en toezierende voogd over CATALYNE GEERAERDTS ROSE; de rentmeester de Craenie voor de drie minderjarige kinderen van wijlen GEERAERT ROSE, Mr. potmaker, gehuwd geweest met wijlen DINGETJE JANSEN; DINGENIS WILLEMS, potmakersknecht, als behuwdvader (peetvader) en voogd en THOMAS CLAESSEN, gehuwd met een zuster van Willem Rose, schoenmaker en oud-oom en toezierende voogd van de wezen wijlen WILLEM GEERTSEN ROOSE, potmaker, gehuwd met ELISABETH JANS²³⁶).

232) Gem. Arch. B.o.Z. R 234 fol. 213 verso. De potterij „Het Radt van Avonturen” bestaande uit huis, erf, schuur en potterij is gelegen aan de Noordzijde van de Haven in het Claes de Backerstraatje Oost 's Heerenstraete, Zuid het huis en de potterij van Jacob Pooy; West den dele de schuur van Adriaensen Vetten en Noord de potterij van het huis „den Boom der Liefde”.

233) Gem. Arch. B.o.Z. R 667 fol. 58 verso.

234) Gem. Arch. B.o.Z. Zie huwelijk Tanneken Joris met Jan Cornelis d.d. 16 Aug. 1626.

235) Gem. Arch. B.o.Z. R 249 fol. 130 recto. d.d. 2 Nov. 1714 en acte Jan. 1664 R 240 fol. 4 recto. 236) Zie fam. Roosen.

De potterij „*Het Radt van Avonturen*” bestaande uit huis, erf, schuur en potterij is gelegen aan de Noordzijde van de Haven in het Claes de Backerstraatje, Oost 's Heerenstraete, Zuid het huis en de potterij van Jacob Pooy; West ten dele de schuur van Adriaensen Vetten en Noord de potterij van het huis „den Boom der Liefde”.

Op dezelfde datum verkopen de erven aan hun moeder en grootmoeder Tanneke Joris zes onbelaste huizen aan de Dubbelstraat genaamd de „Zijnken Kannekens”, begrensd door zuid erf en hof van oud-burgemeester Brouwers, west erf en huis genaamd Groenewoud, noord 's Heerenstraat.

Jan Rochussen was niet onbemiddeld. 8 Juni 1635 verkoopt hij een potterij met toebehoren en een huis met erf, de Kleine Sale aan zijn schoonzoon Geeridt Rose²³⁷⁾. Reeds eerder had hij dit bedrijfje verkocht (dd. 24 Jan. 1631) aan de potmaker Cornelis Cornelissen²³⁸⁾, maar later kocht hij het weer van deze terug²³⁹⁾.

MARINUS JANSEN volgde zijn vader op. Hij huwt met MAYKEN ADAMS. Martinus is zwak van gezondheid en zwak van financiën. Hij oefent zijn bedrijf uit in een potterij gelegen aan de Dubbelstraat.

De potterij is zwaar belast en als hij zijn rente niet kan betalen verkoopt de schout dd. 29 April 1650 de potterij aan Jan Rochussen en Geeridt Rose die beiden voor Marinus borg bleven²⁴⁰⁾.

Met de dood van Marinus heeft deze familie als potbakkers afgedaan.

(Wordt vervolgd)

237) Gem. Arch. B.o.Z. R 234 fol. 61 verso.

238) Gem. Arch. B.o.Z. R 233 fol. 149 verso.

239) Gem. Arch. B.o.Z. R 233 fol. 227 recto.

240) Gem. Arch. B.o.Z. R 237 fol. 193 verso.

BOSSCHE POORTERS

Kristoffel vander Voirt en Margariet Svisschers verklaren op 14 Januari 1472 n.st., dat Peter Lambrechts Potters gedoopt werd in de St. Jan, waarbij zij „peter” en „peet” waren.

(Den Bosch R. 1241 fol. 188).

HORNMAN

(*During(h) van Rottenberg* (of *Rottenburg*) gend. *Hornman*)
(Van Ho(o)rn, Ho(o)reman, Horneman, Hoorn(e)man,
Horman, Horreman(s), Hornmann).

§ 1. De naam.

In de kwartierstaten van talrijke Nederlanders, die onder hun voorouders leden van de geslachten Van der Goes van Nattres en De Lange van Wijngaarden tellen, compareert dankzij familie-aantekeningen en de daarop berustende genealogische literatuur het kwartier *During(h) van Rottenburg* (of *Rottenbergh*) genaamd *Hornman*. Een naar deze familie ingesteld onderzoek toonde evenwel aan, dat in authentieke bescheiden de naam alleen als *Hornman* (in zijn talrijke hierboven vermelde variaties) voorkomt. De naam is ongetwijfeld ontleend aan het beroep van de Nederlandse stamvader *Coenraed Hoornman*, die voor het eerst als *Coenraed van Hoorn* in 1672 als trompetter (hoornblazer) van de ritmeester van Ittersum te Nijmegen opduikt. Als de waarschijnlijk op een familie-overlevering steunende „dubbele” naam enige grond voor nadere vermoedens kan geven, kan worden verondersteld, dat deze *Coenraed* vóór 1672 onder een schuilnaam bij het Staatse leger in dienst is getreden ¹⁾, en eigenlijk zal hebben behoord tot een ± 1650 in *Rottenberg* (of *Rottenburg*) ²⁾ gevestigde, vermoedelijk Duitse familie *During* (*Düringh*) ³⁾. Hij zelf was zo overtuigd Protestant, dat hij bij zijn testament van 23 febr. 16904) zijn oudste dochter *Anna Catharina* alleen 50 car. guldens toezegde onder voorwaarde, dat „sy persevereert ende volstandich blijft in de ware christelijke Gereformeerde Relegie ende anders niet”. Van zijn achter-kleinkinderen hebben echter — voorzover mij is gebleken — alleen *Gerardus* (1764—1822) en

1) W. Wijnaendts van Resandt, 256 kwartieren en kwartierwapens van H. W. van Woelderens (1939), blz. 215.

2) Andrees' Algemeene Handatlas noemt twee Duitse plaatsen *Rottenburg*, en één Duitse plaats *Rottenberg*. Daarnaast blijken er nog 6 plaatsen met de naam *Rothenberg*, en 7 met de naam *Rothenburg* (waarvan één in Zwitserland) te bestaan.

3) Opmerkelijk is in dit verband, dat *Coenraeds* tweede zoon *GERARDUS HORNEMAN* bij zijn doop de later niet meer voorkomende tweede voornaam *GUNTHER* ontving.

4) R.A. 's-Hertogenbosch, not. archief (N.) 2749, fol. 23.

Pieter Cornelis Hornman (1776—1854) het geslacht voortgezet, en daar beiden, na huwelijk met R.K. vrouwen, hun kinderen een R.K. opvoeding gaven, zijn de Hornmans sedert ± 1800 Rooms-katholiek. In het begin van de vorige eeuw waren zij geheel opgegaan in de kringen van Brabantse handwerkslieden, terwijl de nakomelingen van Coenraeds dochter *Louisa* (Louise Charlotte), in 1718 gehuwd met de kapitein der infanterie *Cornelis de Lange*, en van zijn kleindochter *Catharina Elisabeth*, sedert 1741 echtgenote van de Goudse raad, schepen en president-burgemeester *Mr Dirk Aemilius Jongkindt*, allen tot de Protestantse, Hollandse regentengringen behoorden. Wellicht verklaart dit verschil in maatschappelijke positie, dat laatstgenoemde nakomelingen door een posthume naamsverfraaiing hunner voorouders-Hornman de genealogische banden met hun zoveel minder aanzienlijke Brabantse verwanten hebben willen verdoezelen. Het bovengeopperd vermoeden, dat zij daarbij uitgingen van een historische familie-traditie, wordt wel iets verzwakt door het feit, dat een of meer van hen hun afstamming in vrouwelijke lijnen, wat andere kwartieren betreft, (ook ?) in lijnrechte strijd met de waarheid opgesierd hebben⁵⁾. Het is dus geenszins onmogelijk, dat Coenraed de eerste van zijn geslacht is geweest, die een familienaam aangenomen heeft. In dat geval kan van een „schuilnaam” niet meer worden gesproken.

§ 2. De genealogie

I. *Coenraed (van) Hoorn (Ho(o)rnman)*, geb. ± 1650, in 1672 gelegerd te Nijmegen, daarna achtereenvolgens te Dinslaken (1674), Zutphen (1675)⁶⁾, Breda (± 1676—1681), Zutphen (1682)⁷⁾, Nijmegen (1684), Zutphen (1687—88) en 's-Hertogenbosch (1693), waar hij zich vestigde in de Choorstraat⁸⁾; aanvankelijk trompetter onder ritmeester van Ittersum (1672) en baron Von Quadt (1674), daarna (in 1690) cornet⁴⁾ en ten slotte (sinds 1705⁹⁾) luitenant der cavallerie, † na 19 april 1716⁸⁾; tr. 1° Nijmegen 17 jan. 1672

5) Zie Maandblad De Nederlandsche Leeuw XXXV (1917), 254; LXVI (1949), 190; LXVII (1950), 315; LXVIII (1951) 63/64; en LXXIII (1956), 58. In de tegenwoordige familie Hornman leeft nog wel de overlevering over een Duitse herkomst, die o.a. tijdelijk leidde tot de schrijfwijze Hornmann.

6) Hij leverde 25 dec. 1674 zijn attestatie van Dinslaken te Zutphen in.
7) Attestatie ingeleverd juni 1682.

8) Testament dd. 19 april 1716 (R.A. 's-Hertogenbosch N 2952, fol. 348).

9) R.A. 's-Hertogenbosch, N 2928, fol. 622.

Catharina ter Beeck, ged. Nijmegen 12 febr. 1656, † ± 1673, dr. van Lambert Dircksz en Marie Sagels¹⁰⁾; tr. 2° Heusden 24 april 1674 *Anthonia van Gorcum*, geb. Heusden, † vóór 19 april 1716⁸⁾, dr. van Albert Gerardsz en Gijsbertje van Bouckhorst (of) Borchorst)^{10a)}.

Uit het eerste huwelijk :

1. *Anna Catharina van Hoorn (Hornman)*, ged. Nijmegen 12 nov. 1672, † ná 19 april 1716⁸⁾.

Uit het tweede huwelijk 9 kinderen, van welke op 19 april 1716⁸⁾ nog zes in leven waren :

2. *Wilhelm van Hoorn (Hornman)*, ged. Breda 4 dec. 1676, † ná 19 april 1716⁸⁾.

3. *Anna van Hoorn*, ged. Breda 13 dec. 1677.

4. *Willemina Hoorneman (Hornman)*, ged. Breda 30 sept. 1679, leeft nog (ongehuwd) 19 april 1716⁸⁾, † ná 5 dec. 1727¹¹⁾.

5. *Gerardus Gunther* (later alleen *Gerardus* genaamd), volgt onder II.

6. *Jacomina Hoornman*, ged. Zutphen 6 april 1683.

7. *Louisa Hoorn (Hornman)*, volgens familie-papieren De Lange van Wijngaarden : *Louisa Charlotte Duringk van Rottenbergh*, gend. *Hornman*¹²⁾, ged. Nijmegen 29 maart 1685, † Bergen op Zoom 25 nov. 1745; tr. Doornik 28 aug. 1718 *Cornelis de Lange*, geb. Bergen op Zoom 7 aug. 1693, kapitein der infanterie (regt. Wallons), † Bergen op Zoom 4 febr. 1733, zn. van Bonaventura en Catharina de Vos.

8. *Anna Maria Hornman*, ged. Zutphen 11 mei 1687.

9. *Anna Geertruid Hornman*, ged. Zutphen 28 nov. 1688.

10. *Martha Debora* (of *Martha Theodora*⁸⁾) *Hornman*, ged. 's-Hertogenbosch 20 sept. 1693, leeft nog (ongehuwd) 19 april 1716⁸⁾.

II. *Gerardus (Gunther) Horeman (Hoorman of Hornman)*, ged. Breda 25 juli 1681, notaris¹³⁾ (geadmitteerd door de

10) De moedersnaam wordt onder voorbehoud vermeld, daar de aantekening niet goed leesbaar meer is.

10a) Zie De Navorscher 1904, blz. 118.

11) R.A. 's-Hertogenbosch, recht-archief (R.) Woensei 266, fol. 192.

12) Wijnaendts van Resandt a.w. blz. 216.

13) Vermoedelijk ontving hij zijn opleiding ten kantore van notaris Th. van Asten te 's-Hertogenbosch, in wiens acten hij in 1701 en 1702 (R.A. 's-Hertogenbosch, N 2926 en N 2927) herhaaldelijk als getuige vermeld wordt.

Raad van Brabant voor Oirschot en Best ter standplaats Oirschot 8 febr. 1706; residerende te Oerle (gem. Veldhoven) 1712—1716, en te Eindhoven 1720—1725); griffier van Kempenland, secretaris van Oerle (sedert 1706); commies van de convoyen en licenten te- en stadhouder van Eindhoven; † kort vóór 5 okt. 1727¹⁴⁾, begr. Eindhoven 16 okt. 1727; tr. Oirschot 19 febr. 1706¹⁵⁾ *Johanna Catharina Duyts*, geb. 12 maart 1690¹⁶⁾, ged. Oerle 19 maart 1690, † ná 19 juli 1740¹⁴⁾, dr. van Ericus en Cornelia van Geesbergen (of van Gijsbergen)¹⁷⁾.

Uit dit huwelijk :

1. *Coenraad Cornelius Hornman*, ged. Oirschot 3 okt. 1706 † 7 okt. 1706.
2. *Gerarda Johanna Hornman*, ged. Oirschot 4 sept. 1707, † Rotterdam 5 Juli 1791; tr. Scheveningen 10 juni 1736 *Johannes Roerman*, ged. Delft (Lutherse kerk) 1 mei 1712, eigenaar van het Franse koffiehuis te Rotterdam bij de Beurs (16 mei 1761), poorter ald. (11 juni 1761), begr. Rotterdam 7 sept. 1762, zn. van Marcus en Maria van der Linde.
3. *Anthoëtta Hornman*, ged. Oerle 28 mei 1712, kwam in april 1745 met attestatie van Amsterdam naar Eindhoven, waar zij nog woonde in 1782¹⁸⁾.

14) R.A. 's-Hertogenbosch, N 3000, fol. 28; N 3083, fol. 114 en R. Woen-sel 266, fol. 192. Zie ook ald. fol. 191.

15) Volgens de familie-aantekeningen Duyts, vermeld in De Brab. Leeuw II (1953, blz. 178, aant. 3. De mededeling lijkt mij betrouwbaar in verband met de geboorte en het spoedig overlijden van het eerste kind. Blijkens een acte d.d. 3 dec. 1705 (R.A. 's-Hertogenbosch N 2928, fol. 622) compareerde toen voor notaris Th. van Asten te 's-Hertogenbosch CATHARINA JOHANNA DUYTS, 16-jarige dochter van de heer ERICUS DUYTS, verklarende ten verzoeke „van de Heer GEERARDT HORNMAN, soone van de Heer COENRAET HORNMAN, lieutenant te perdt” ten dienste der Verenigde Nederlanden, „dat sy uyt haere vrye wille ende grootte gene-gentheyt, die sy den voorsch. Heere requirant van tydt tot tydt heeft toe-gedraegen met hem is doorgedaen” ten einde met hem te trouwen. Zij zelf had bepaald „de wyze ende plaetse, waer sy malcanderen souden vinden omme door te gaen” en later te trouwen.

16) Volgens voornoemde familie-aantekeningen.

17) Zie De Brab. Leeuw II (1953), blz. 179. Ter aanvulling van het daarvermelde kan nog worden medegedeeld, dat ERICUS DUYTS tot 1700 schoolmeester en koster te Wintelre was (R.A. 's-Hertogenbosch, Rekenin-gen der rentmeesters van de geestelijke goederen, C 3700, fol. 49 vso.). Voor de VAN GEESBERGENS zie men De Ned. Leeuw LXIX (1952), 381; LXX (1953), 59 en 331; LXXII (1955) 131 en 322.

18) G.A. Eindhoven, Register van opdrachten (R 74; fol. 17), acte d.d. 8 april 1782.

4. *Catharina Elisabeth Hornman* (volgens familie-papieren *During van Rottenburg, gend. Hornman*¹⁹⁾), ged. Oerle 16 okt. 1713, begr. Gouda 4 okt. 1745; tr. 1° Eindhoven 19 dec. 1734 Mr *Dammias Akersloot*, geb. Haarlem 28 febr. 1699, ged. ald. 1 maart 1699, secretaris van Haarlem (1737), † ald. (7 of 14) juli 1739, begr. ald. 20 juli 1739, zn. van Mr Jacob en Judith Guldewagen; tr. 2° Gouda 11 juli 1741 Mr *Dirk Aemilius Jongkindt*, ged. Gouda 10 april 1715, raad, schepen en pres. burgemeester van Gouda, † 13 mei 1783, begr. ald. 16 mei 1783, zn. van Theodorus en Aemilia van den Kerckhoven.
5. *Ericus Hornman*, ged. Oerle 30 jan. 1716, gezworen klerk te Eindhoven, stadhouder van Eindhoven en omliggende heerlijkheden (1748), † Eindhoven 16 sept. 1780.
6. *Maria Elisabeth Hornman*, ged. Eindhoven 24 april 1718, † ald. 30 okt. 1780.
7. *Cornelia Johanna Hornman*, ged. Eindhoven 26 nov. 1721, vestigde zich in 1750 te Gouda, keerde in juli 1757 uit 's-Gravenhage terug naar Eindhoven, maar woonde 8 april 1782 weer te Gouda, † na 8 april 1782¹⁸⁾.
8. een zoon, ged. Eindhoven 2 Mei 1723, † ald. 8 aug. 1725.
9. *Franciscus Coenraad*, volgt onder IIIa.
10. *Coenraad Cornelis*, volgt onder IIIb.
alsmede mogelijk :
a. *Coenradus Hornman*, begr. Eindhoven 7 maart 1766.

IIIa. *Franciscus* (of *François*) *Coenraad Hornman*²⁰⁾, ged. Eindhoven 20 jan. 1726, luitenant in het regt. van de generaal Praetorius te Bergen op Zoom (1761), poirter ald. 12 maart 1764, burgemeester van Bergen op Zoom (1776), lid van de Brede Raad ald. 1764—1794; ontvanger der convoyen en licenten (1782; herbenoemd 26 febr. 1796), † Bergen op Zoom 23 nov. 1803; tr. Colmschate 20 aug. 1761 *Hermannna Rouse*, ged. Deventer 2 sept. 1732, † Bergen op Zoom 28 sept. 1811, dr. van Joan Arnold en Wilhelmina Catharina Mariënborg.

Uit dit huwelijk, behalve enige jong overleden kinderen :

1. *Wilhelmina Catharina Hornman*, ged. Bergen op Zoom 6 mei 1764, † ald. 16 aug. 1830.
2. *Catharina Johanna Hornman*, ged. Bergen op Zoom 11 april 1770, † ald. 31 mei 1860.
3. *Gerard Hornman*, ged. Bergen op Zoom 15 juli 1772.

19) Zie aant. 5. 20) Zie De Ned. Leeuw XL (1922), 37.

4. *Coenraad Ericus Hornman*, ged. Bergen op Zoom 9 nov. 1774, † ald. 9 aug. 1831.

5. *Arnout Mariënborg Hornman*, ged. Bergen op Zoom 3 jan. 1776.

IIIb. *Coenraad Cornelis Hornman*, ged. Eindhoven 18 juli 1727, procureur te Eindhoven, † Gestel 12 mei 1799; tr. Eindhoven (ondertr. 9) aug. 1760 *Cornelia van Braam*, ged. Bergen op Zoom 16 april 1728, † nà 11 aug. 1793²¹⁾, dr. van Gillis en Adriana Alberta van Rijssel²²⁾.

Uit dit huwelijk :

1. *Gerardus*, volgt onder IVa.

2. *Catharina Johanna Hornman*, ged. Eindhoven 15 sept. 1765.

3. *Johanna Gerarda Hornman*, ged. Eindhoven 29 mei 1768.

4. *Cornelis Jacob Hornman*, ged. Eindhoven 4 juni 1769.

5. *Anthoinetta Hornman*, ged. Eindhoven 18 juli 1771.

6. *Albertus Hornman*, ged. Eindhoven 7 mei 1773, begr. Blaartem 7 april 1786.

7. *Gijsbert Diderik Hornman*, ged. Eindhoven 7 mei 1775.

8. *Pieter Cornelis*, volgt onder IVb.

9. *Albertina Adriana Cornelia Hornman*, ged. Blaartem 17 okt. 1779, † Gestel juli 1782, begr. Blaartem 22 juli 1782.

IVa. *Gerardus Hornman*, ged. Eindhoven 27 mei 1764, deurwaarder ald., † Eindhoven 21 dec. 1822; tr. Gestel (voor schepenen) 24 april 1796 *Wilhelmina Tops*, ged. Zeelst (R. K.) 17 dec. 1763, † Eindhoven 25 maart 1833, dr. van Remigius en Elisabeth van den Oever en in 1796 wede. van Wouter van der Meeren.

Uit dit huwelijk:

1. *Gijsbertus*, volgt onder V.

V. *Gijsbertus Hornman*, ged. Gestel (R.K.) 4 febr. 1797, schoenmaker te Eindhoven, † ald. 19 mei 1857; tr. Eindhoven

21) Doopboek Ned. Herv. (Geref.) Gemeente te Blaartem, acte d.d. 11 aug. 1793.

22) GILLES VAN BRAAM (zn. van JACOB VAN BRAAM (1668-1703) en CORNELIA HOUCKGEEST (1665-1716) tr. Hagestein 5 maart 1727 ADRIANA ALBERTA VAN RIJSSEL (dr. van PIETER VAN RIJSSEL, kapitein in Staatse Dienst, en DINA VAN DE GRAAF). Zie voor dit geslacht Van Braam o.a. Nederland's Adelboek in voce VAN BRAAM (HOUCKGEEST) en De Ned. Leeuw LXXII (1955), 113 en 146; voorts Mr Dr J. C. Marus van Sandelingenambacht, Een honderdtal Nederlandse families (1946) in voce Van Braam. Een zuster van A. A. van Rijssel, MARIA HELENA tr. Hagestein 27 aug. 1722 een broer van Gillis: FRANCOIS THOMAS VAN BRAAM (1700-1791); zie Ned. Patriciaat VII (1916), blz. 65

ven 27 april 1828 *Theodora* (of *Dorothea*) *van den Heuvel*, geb. Eindhoven 7 dec. 1802, † nà 19 mei 1857, dr. van Johannes en Johanna van der Linden.

Uit dit huwelijk een R.K. tak, bloeiende in Noord-Brabant.

IVb. *Pieter Cornelis Hornman*, ged. Eindhoven 1 dec. 1776, hoedenmaker te Gestel, daarna (mei 1807—1812) te Benedenkerk (onder Waspik) en vervolgens (sinds 1813/14) te Loon op Zand, † Loon op Zand 8 dec. 1854; tr. Gestel (voor schepenen) 22 mei 1803 *Anna Maria Mansveld* (*Mansvelt*), ged. 's-Hertogenbosch (par. van St. Catharina) 12 mei 1783, † Loon op Zand 21 dec. 1832, dr. van Gerrit en Cecilia Maria Catharina Haverdonk.

Uit dit huwelijk, een R.K. tak, thans nog bloeiende in Noord-Brabant.

Vught.

Mr W. de Vries.

VAN MEEUWEN

De stamreeks van het geslacht *van Meeuwen* voorkomende in Nederland's Adelsboek van 1949 behoeft enige aanvulling en verbetering.

Blijkens een schepenacte van Oss d.d. 20 Januari 1639 (Reg. 66) had *Jan Jansz* zoon *van Meeuwen*, wiens vader te Megen woonde, vier kinderen: *Dirk*, *Jan*, *Aelken* en *Hendrik*. Hij was gehuwd met *Jenneke Crijnen* — niet Wijnen zoals het Adelsboek vermeldt — dochter van *Jan Jansz Crijnen* en *Eerken Jansdr Goerts*. Aanvankelijk woonde hij te Megen waar hij een huis in de Hoffstat bezat en waar hij 28 Januari 1609 de eed als poorter aflegde (schepenacte van Megen d.d. 28 Januari 1609 reg. 68, fol. 18v).

Later vestigde hij zich te Oss.

Uit een zestal schepenacten van Oss van 27 April 1641 blijkt dat zijn zoon *Jan* aldaar een huis had op den Heuvel hetwelk deze verkoopt aan zijn broeder *Hendrik*. Zijn dochter *Aelken* blijkt dan 21 jaar oud te zijn en te worden geassisteerd door haar broeder *Dirk* en haar oom *Jan Jansz van Meeuwen*. Blijkbaar had *Jan Jansz van Meeuwen* een broeder evenals hij *Jan* genaamd.

Zijn zoon *Hendrik* huwde in eerste huwelijk *Jenneke* dochter van *mr Thomas de Jeger* (schepenacte van Oss d.d. 21 October 1667 reg. 71 blz. 219).

B. d. R. v. Z.

DE WAALWIJKSE FAMILIE DROSSAERTS

In verband met het artikel van de Heer GOOSSENS, betreffende *Het Heerlijkheidsarchief van Drongelen*, kan ik het volgende mededelen.

De Waalwijkse familie *Drossaerts*, waartoe bisschop Drossaerts behoort, heeft aldaar gedurende eeuwen een vooraanstaande politieke en economische rol gespeeld. Zij behoorde tot de voornaamste familie's van die plaats en deed vooral van zich spreken in de patriottentijd, toen bijna alle familieleden, tegelijk met de Olifiersen, tot deze beweging overgingen. De destijds aldaar bestaande „*Fransche School*”, waar de kinderen van de gegoede ingezetenen speciaal in de Franse taal werden onderwezen, zal daaraan misschien wel niet vreemd zijn geweest. Men moet hierbij opmerken, dat alleen de Waalwijkse patriotten later van amnestie verstoken bleven. Wel een bewijs, hoe hevig hier de politieke strijd moet zijn geweest ¹⁾.

De familie Drossaerts heeft tot stamvader *Cornelis Cornelisz. Drossaerts*, geboren omstreeks 1574, schepen van de stad en vrijheid Waalwijk, aldaar vermeld in 1625, zijnde alstoen 51 jaar oud ²⁾. Hij was gehuwd met *Jenneke van Heyst*. Zij hadden voor zover mij bekend, twee kinderen: 1. *Margriet Drossaerts*, die in 1641 gehuwd was met *Michiel van Nederveen*, schepen van Waalwijk, zn. van Dirk van Nederveen (reeds in 1479 wordt een Peter Janszn. van Nederveen te Waalwijk vermeld) en Cathelyn Adriaen Huybrechts; 2. *Gerrit Drossaerts*, president der schepenbank van Waalwijk (1666). Behalve te Waalwijk, treft men deze familie eveneens aan te Besoyen, Baardwijk en Drunen. Zij was verwant aan de familie's: van Noort, van den Broeck, Schey, Cocq, Vissers, de Gester, van Aniel, Schilders, van der Griendt, Verheyen, van den Houdt en Brekelmans (familie van de Waalwijkse architect van die naam, die de destijds bestaande waterstaatskerk gebouwd had). De meeste Drossaertsen hadden een schoenmakersbedrijf. Sommige takken waren echter in het timmermansvak geraakt. Zo vindt men in het begin der XVIIIe eeuw *Jan Drossaerts* als mr. timmerman „op de passeerdergracht” te Amsterdam. Hij was de zoon van Jacob Janszn. Drossaerts en

1) Zie ook: Dr. A. R. M. MOMMERS. BRABANT VAN GENERALITEITSLAND TOT GEWEST. II, 372.

2) Wordt vermeld in: Mr. Dr. C. W. MARIS. EEN HONDERDTAL NEDERLANDSCHE FAMILIES, 118.

Jenneke Cuypers, die te Waalwijk-Besoyen woonachtig waren. Wijlen de Heer Jan van der Hammen Niczn., destijds archivaris van Waalwijk, heeft jaren lang voor de bisschop genealogische nasporingen betreffende zijn geslacht verricht. Hij had ook enige tijd het heerlijkheidsarchief van Drongelen te zijnen huize en had hieruit aantekeningen gemaakt. Mogelijk, dat zijne nakomelingen nog de toen opgemaakte genealogie Drossaerts bezitten en dat zij tevens kunnen opgeven, waaruit het heerlijkheids-archief van Drongelen bestond.

Brussel.

B. W. van Schijndel.

SCHIJNDELSE SCHEPENEN UIT DE 15e eeuw.

In de B.L., I, blz. 87 en 112 zijn de namen opgenomen van enkele Schijndelse schepenen uit de 14e, 15e en 16e eeuw. Dank zij de bereidwilligheid van de Heer H. van Rooij, archivaris van het oud-archief der Godshuizen te 's-Hertogenbosch is het mij mogelijk, wederom een aantal Schijndelse schepenen te noemen uit de tijd van vóór de aanvang van het Schijndelse schepenprotocol in het jaar 1530. Enige tijd geleden verstrekte de Heer van Rooij n.l. inlichtingen aan de gemeente Schijndel. Hij was zo bereidwillig om de namen van de schepenen op te geven, voorkomende in de Schijndelse akten, behorende tot zijn archief.

De namen van deze schepenen alsmede hun zittingsjaar zijn als volgt :

1406. Gherart van den Ecker, Jan van Houthem, Gherart van den Bogharde, Lambrecht Luit Henricszoon, Jan Herbrechtszoon, Jan van den Borne en Arnt Eyghen.

1415. Gherart van den Ecker, Arnt Eghen, Jan van den Borne, Jan Zegherszoon, Lambrecht van Berse, Goedart Jordaenszoon en Gherart van der Weteringhen.

1427. Gherart van den Ecker, Jan van Dunter (Dinther), Jan van Hauthum, Pauwels van Gerwen, Ghijsbert Corstkens, Henric Henrics persoonszoonszoon en Arnt Eghen.

1450. Lambrecht van Beerse, Arnt Henricszoon, Henric van den Waude, Jan van Witven (v.d. Wijdeven?), Danel Engbirchs, Henric Pouwels en Claeus Liebrechs.

1451. Lambrecht van Beerse, Jan Wytven, Henric Pouwels, Danel Engbrechs, Gerit van den Hautart, Jan Willems-

zoon van den Nuwenhuys en Henric Geritszoon van Houthem.

1454. Lambrecht van Beerse, Jan Wytven, Danel Engbirs, Henric Pouwels, Michiel van den Weteringen, Danel Janszoon van der Aa en Henric Demers.

1494. Henric Scoemaker, Jan Wytven, Claus Rovers, Jan van der Hagen, Ariaen van Sochel, Rolof van Gent en Henrick die Rademaker.

Schijndel.

A. J. L. v. Bokhoven.

BERGEN OP ZOOMSE POTBAKKERS-FAMILIE'S
TUSSEN 1600 EN 1700

door *K. v. d. Watering*

(Vervolg van pag. 160)

De familie Cornet ²⁴¹⁾ (zie fam. Augustijn)

Een onrustige familie

Het is een opmerkelijk feit dat de katholieke takken in de potmakerswereld zich dikwijls moeilijk kunnen ontplooiën. Zij groeien zelden uit tot flinke potmakers en het heeft er alle schijn van dat ze gestadig tegengewerkt worden.

Ook ZANDER CORNET die uit Brussel komt, zit slecht in zijn financiën. Hij huwt rond 1630 met MAYKEN HENDRICX en wordt 6 Jan. 1640 poorter. Hij is deken in 1646 en gezworene in 1644, 1648 en 1651. Uit dit eerste huwelijk vinden we drie kinderen: ANTHONIE, JAN en IKEN ²⁴²⁾, die allen of te Oosterhout of te Bergen op Zoom R.K. zijn gedoopt. 5 Februari 1644, koopt hij van de wed. van Adriaen Augustijn de potterij met gereedschap gelegen aan de Dubbelstraat ²⁴³⁾.

22 April 1647 huwt hij voor de tweede maal te Bergen op Zoom MAYKEN ADRIAENS (AUGUSTIJNS ?) en procureert bij haar minstens vijf kinderen: ADRIANUS, 9 Oct. 1651; WI-

²⁴¹⁾ Gem. Arch. B.o.Z. Voor zijn meesterteken zie art. 89 keure potmakers.

²⁴²⁾ Iken (Martina of Ida) huwt 20 Maart 1655 met Geraert Marcellis.

²⁴³⁾ Gem. Arch. B.o.Z. R 236 fol. 27 verso.

NANDUS, 21 Oct. 1653 ; WINANDUS, 25 November 1654 ; CATHARINA, 10 Juni 1656 ; ELISABETH, 13 Juli 1658.

Voor de derde maal treedt hij in het huwelijk op 5 October 1659 met TANNEKEN ADOLPHUS geb. te Huybergen. Dit huwelijk brengt een kind voort : ADOLPHUS, 3 Nov. 1663.

Tenslotte huwt hij voor de vierde maal op 2 Januari 1667 met AGNIET LEENDERTS, j.d. van Roosendaal. Dit huwelijk is kinderloos ²⁴⁴).

In een testament van 7 Mei 1670 is er slechts sprake van drie kinderen²⁴⁵), zodat we mogen aannemen dat de kinderen uit het tweede huwelijk alsmede het kind uit het derde huwelijk zijn overleden.

18 Febr. 1667 verkoopt hij de potterij, eerst „*De Marotte*” nu „*De Doolhoff*” genoemd, aan BARTHOLOMEUS PIETERSEN DE KONINCK. De potterij is gelegen in de Dubbelstraat naast „*De Rooden Leeuw*” ²⁴⁶).

Anthonie en Jan

ANTHONIE SANDERS CORNET wordt in het bestuur van het gilde niet genoemd. Wel wordt hij als potbakker genoemd in een keure van het potbakkersgilde van 1653 ²⁴⁷).

Hij huwt 2 Januari 1650 met JOHANNA ADRIAENS AUGUSTIJNS, waarschijnlijk een zuster van zijn tweede moeder. Niet minder dan tien kinderen worden er uit dit huwelijk geboren : MARIA, 17 Nov. 1650 ; ADRIANUS, 14 Nov. 1653 ; JOANNES, 11 Febr. 1655 ; WYNANDUS, 12 Juli 1656 ; JOANNES, 8 Dec. 1658 ; CATHARINA, 16 Febr. 1661 ; HENRICUS, 20 Dec. 1661 ; CATHARINA, 27 Febr. 1664 ; ALEXANDER, 19 Febr. 1666 ; WINANDUS, 9 Maart 1669.

4 November 1661 verkoopt hij aan zijn broer Jan een potterij genaamd „*De Coolpot*” gelegen in de omgeving van de Watermolen ²⁴⁸) en 4 Juni 1666 enige huizen met grond genaamd „*De Marotte*” aan de koopman Cornelis Berendans.

²⁴⁴) Gem. Arch. B.o.Z. Zie testament voor not. van Rinckhuysen d.d. 8 Maart 1667 R 782.

²⁴⁵) Gem. Arch. B.o.Z. Zie testament Zander Cornet d.d. 8 Mrt 1659 voor not. Hieronymus de Rouck R 747 en d.d. 7 Mei 1670 voor not. J. van Rinckhuysen R 782.

²⁴⁶) Gem. Arch. B.o.Z. Zie R 728 d.d. 6 Febr. 1667 voor not. Adr. van der Creke en R 240 fol. 133 verso.

²⁴⁷) Gem. Arch. B.o.Z. Art. 83 ; zie ook overeenkomst tussen Anthony Sanders en Hubert Theunissen, schipper van R'dam R 717 d.d. 17 Aug. 1656.

²⁴⁸) Gem. Arch. B.o.Z. R 239 fol. 218 recto.

JAN SANDERS CORNET die in 1662 als gezworene van het potmakersambacht voorkomt is de laatste telg van de familie Cornet die het potmakersambacht uitoefent.

12 Januari 1658 huwt hij CHRISTINA ENGELS COQUIL, een dochter van Engelbert Coquils Constabel. Zij is in het kinderbed gestorven.

MARIA, 28 Sept. 1659 ; LOWIJSKE, 18 Sept. 1661 ; WILLEMEYNTJEN, 5 Jan. 1663 ; LOWIJS, 13 Maart 1665 en LOWIJSKEN, 12 Aug. 1667 worden uit dit huwelijk geboren. Behalve Willemeijntjen zijn op 12 Nov. 1667 alle kinderen reeds overleden²⁴⁹⁾. Zoals we reeds hierboven zagen koopt Jan op 4 Nov. 1661 van zijn broer de potterij „De Coolpot”.

In 1668 verkoopt hij deze potterij weer aan Matthijs Wolfaerts²⁵⁰⁾. Enkele jaren later, 20 Juni 1670, huwt hij WILLEMEYNTJEN REYERS, wed. van Marinus Hout wonende te Bergen op Zoom en vertrekt naar Leiden²⁵¹⁾.

Familie van de Velde. (Zie fam. Vetten).

CORSTIAEN VAN DE VELDE wordt 3 Mei 1640 poorter van de stad en reeds in 1642 komen we hem als gezworene van het potmakersgilde tegen. Later vinden we hem nog als gezworene in 1647 en 1652 en als deken in 1651.

Hij huwt te Bergen op Zoom met MAEYKEN ADRIAENS VETTEN omstreeks 1640. Het is een katholiek huwelijk en doordat de doopboeken vóór 1650 ontbreken kunnen we de geboortedata van de kinderen niet achterhalen. De testamenten van Corstiaen van de Velde brengen echter uitkomst²⁵²⁾. Hieruit blijkt dat in 1667 nog 5 kinderen leven en wel ADRIAEN ; JANNEKEN, gehuwd met Balten Jacques Balten ; ADRIAENTJE, 20 Febr. 1661 gehuwd met JAN. JACOBSEN VAN BENEDEN, potmaker ; HELENA, gehuwd met Pieter Cornelissen en HENDRICK, die in 1670 nog ongehuwd is en van zijn vader de potterij „Steenbergen” erft. ARNOLDUS, 4 Mei 1652 geboren is evenals JACOBINA als kind overleden.

Vader Corstiaen koopt 11 Mei 1646 van de potmaker Jasper Adriaens de potterij „Steenbergen” die voorlopig in de familie blijft²⁵³⁾.

249) Gem. Arch. B.o.Z. Notulen Weeskamer 12 Nov. 1667.

250) Gem. Arch. B.o.Z. R 240 fol. 193 verso.

251) Gem. Arch. B.o.Z. Zie huwelijkscontract d.d. 31 Mei 1670 gepasseerd voor not. van der Mast R 853.

252) Gem. Arch. B.o.Z. Not. Adr. v. d. Creke d.d. 7 Mei 1667 R. 728 en Not. Adr. v. d. Creke dd. 11 Juli 1670 R. 728.

253) Gem. Arch. B.o.Z. R 236 folio 207 verso.

HENDRIK CORSTIAEN VAN DE VELDE blijft, voor zover we kunnen nagaan ongehuwd en volgt slechts enkele jaren de voetsporen van zijn vader.

Familie van Beneden. (Zie fam. Rosen).

JAN VAN BENEDEN huwt als jongeman afkomstig uit het land van Waes op 28 Sept. 1653 (R.K. 21 Oct.) Dingetje Jans wed. van de potbakker Geeridt Rosen. Het huwelijk is onvruchtbaar. Dingetje Jans overlijdt voor Juni 1659²⁵⁴). Tot haar dood gebruikte zij de potterij „de Boom der Liefde” die door haar eerste echtgenoot Geeridt Rosen werd gedreven.

Op 20 Februari 1661 huwt JAN JACOBSSSEN VAN BENEDEN als weduwnaar afkomstig van St. Nicolaas met ADRIAENTJE CORSTIAENS VAN DE VELDE. Uit dit, eveneens katholieke huwelijk, spruiten voort: JACOBUS, 22 Dec. 1661; MARIA, 15 Juni 1663 en JOANNES, 29 Januari 1668. Tien jaar later blijkt Jan van Beneden te zijn overleden. 19 September 1679 stelt de weeskamer Baltén Jacobssen La Fonteijn en Hendrik van de Velde aan als voogden over deze drie minderjarige kinderen²⁵⁵). Jan van Beneden was gezworene in 1654 en 1658 en deken in 1657.

Familie van de Weijde.

Adriaentje blijft niet bij de pakken neerzitten maar huwt op 12 November 1679 met de potmaker HUYBRECHT VAN DE WEIJDE, weduwnaar van GELEIJNTJE VAN ANGEREN, j.d. van Bergen op Zoom, waarmede hij op 30 November 1677 als j.m. afkomstig van Zierikzee in het huwelijk trad. Uit het huwelijk van Huybrecht van de Weijde en Adriaentje van de Velde vinden we ANTONIA, geb. 28 Sept. 1678 en nogmaals ANTONIA, geb. 19 December 1681.

Door erfenis en koop komt hij in het bezit van de potterij „Steenbergen”. d.d. 16 Febr. 1685 verkopen de erfgenamen wijlen Christiaan van de Velde, in leven potmaker, deze potterij aan Huybrecht van de Weijde die reeds voor een vierde deel mede-eigenaar was²⁵⁶).

We vinden de potmaker van de Weijde als gezworene in 1681 en 1694 en als deken in 1680.

254) Gem. Arch. B.o.Z. R 239 fol. 40 verso dd. 27 Juni 1659.

255) Gem. Arch. B.o.Z. Notulen Weeskamer 19 Sept. 1679.

256) Gem. Arch. B.o.Z. R 243 fol. 71 recto.

Familie Mueren (zie familie Augustijn en familie de Koninck)

PIETER CORNELISSEN MUEREN, een jongeman afkomstig uit Dongen huwt 6 Februari 1605 met ADRIAENTKEN ANTHONIS wed. van de potbakker Augustijn Adriaens en procureert bij haar een dochttertje ADRIAENTKEN (23 Juni 1606). Meerdere kinderen heb ik uit dit huwelijk niet kunnen vinden. Bovendien overlijdt Adriaentken ongehuwd zodat er practisch geen band meer met de familie Augustijn overblijft als ook Adriaentken Anthonis overlijdt. Pieter zoekt zijn tweede vrouw wederom onder de „adel” van de Bergse potbakkers en huwt 19 November 1623 met GODELIEVE WILLEMS, dochter van de bekende potbakker Willem Meeus. Uit dit huwelijk worden geboren: CORNELIS op 10 Juni 1625 die voor 1659 blijkt te zijn overleden en KATHELIJNE op 5 Jan. 1627 die rooms katholiek huwt met Pieter Jacobssen van Adden²⁵⁷⁾.

Kort na de geboorte van Kathelijne overlijdt Pieter Mueren en reeds het volgende jaar, op 7 October 1628 huwt zijn weduwe Godelieve met ANTHONY JANSEN VAN WEERT, die het eerzaam beroep van timmerman uitoefent. Kinderen uit dit huwelijk zijn Wilhelmina, Cornelis, Mattheus (22 Sept. 1638) en Jan²⁵⁸⁾.

Door zijn huwelijk met Adriaentken Anthonis komt Pieter Mueren in het bezit van de helft van de potterij *de Marotte*. Op 28 April 1623 koopt hij de andere helft van zijn stiefzoon Adriaen Augustijn en is dan eigenaar²⁵⁹⁾.

20 Mel 1616 verkoopt hij een huisje aan de Z.Z. van de Dubbelstraat aan CORNELIS JANSEN potmaker. Het huisje grenst aan het erf van de potmaker JAN PIETERSEN²⁶⁰⁾.

Pieter Mueren is deken van het potmakersgilde in 1616 en gezworene in 1617, 1622 en 1625.

Familie Hendricssen

Hendrick Hendricssen de Oude

Van de potmaker FRANCOIS ROCHUS, waarschijnlijk een broer van de potmaker Jan Rochus, weet ik alleen dat hij gehuwd is met FRANCIJNTJE JANS en op 4 Febr. 1622 van Jac. Anthonissen enig onroerend goed koopt²⁶¹⁾.

Zijn weduwe huwt 22 Februari 1626 met de potbakker HENRIC HENDRICSEN, weduwnaar van Bergen. Hij komt in 1641 in het bestuur van de gilde voor als Hendrics Hendrics-

257) Als eerste kind wordt op 29 Oct. 1658 Jacoba geboren.

258) Gem. Arch. B.o.Z. Not. Adr. v. d. Creke R 270 dd. 14 Nov. 1659.

259) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 187 verso.

260) Gem. Arch. B.o.Z. R 230 fol. 38 recto.

261) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 46 verso.

sen de oude. Van het eerste huwelijk van Henric Hendricssen de oude heb ik ondanks hardnekkig zoeken niets kunnen vinden. Wel zijn mij uit het eerste huwelijk bekend de kinderen HENDRIK HENDRIKS DE JONGE en CATHELIJNE HENDRICKS gehuwd met Geeraert Janssen²⁶²).

Uit het tweede huwelijk heb ik gevonden FRANCHOYS, geb. 21 Febr. 1627 en ANNEKEN geb. 25 Febr. 1629.

Hendrik Hendriks de oude is waarschijnlijk een potmaker van geringe betekenis. 7 Sept. 1618 verkoopt hij een huisje de Steenencamer" aan de potmaker HARMAN PIETERSEN²⁶³).

Hendrik Hendrikxen de Jonge.

Met zijn zoon HEIJNDRIK HEIJNDRIXEN VAN DUFHOUT ook wel DE JONGE, neemt de familie Hendriks enigszins in aanzien toe. Als Hendrick Hendricz in de cate komt hij in het bestuur van de gilde voor; als deken in 1645 en als geworene in 1642, 1646 en 1652. Hij heeft ook een eigen handmerk²⁶⁴). Hij bouwt een middelmatig groot gezin op. Achtereenvolgens worden geboren: HENDRICK, 4 Sept. 1633; ADRIAEN, 9 Maart 1636; MATGEN, 27 Mei 1639; MATTHIJS, 5 Aug. 1640; MARINUS, 14 April 1648 en MARINUS, 22 Aug. 1650, allen geboren uit DIGNA MATTHIJS waarmede Hendrik op 5 Sept. 1632 in het huwelijk is getreden.

Rond 1670 verkopen de kinderen van wijlen Hendrik Hendrikssen de Jonge en Dingentje Matthijs enige huisjes aan de potmaker JAN PIETERSEN HOPMANS²⁶⁵).

HENDRICH HENDRICKS VAN DUFHOUT huwt 24 Aug. 1653 (29 Maart 1654 R.K.) met ANNEKEN JANS VERMEULEN, dochter van Jan Pieterssen Vermeulen en Jobken Jans²⁶⁶). Uit dit huwelijk spruiten voort HENRICUS, 14 Apr. 1654 (R.K.); JANNEKEN, 26 Mei 1656 (Ned. Herv.); TANNEKEN, 1 Nov. 1658 (Ned. Herv.) en HEYNDRICK, 21 Nov. 1660 (Ned. Herv.).

(Wordt vervolgd)

262) Gem. Arch. B.o.Z. R 237 fol. 241 recto.

263) Gem. Arch. B.o.Z. R 230 fol. 160 recto.

264) Gem. Arch. B.o.Z. Zie keure voor de potmakers art. 89 dd. 8 December 1653. 265) Gem. Arch. B.o.Z. R 240 fol. 237 recto.

266) Gem. Arch. B.o.Z. Register van Opdrachten 1653—1658, R. 238. Kinderen van Jan Pieterssen Vermeulen en Jobken Jans zijn: Jan Jansen Vermeulen, broodbakker, Pieter Jansen Vermeulen, wonende in Prinseland, Tanneken Vermeulen gehuwd met Hendrich Hendricks van Dufhout, Anthony Jansen Vermeulen, Maeijken Vermeulen gehuwd met de potmakersgezel JAN LAUREIJSEN DE LIMALE en gestorven voor 9 Nov. 1666 nalatende drie minderjarige kinderen Jubine (?) 1659; Janneken 1662 en Maijken 1665. (Zie notulen weeskamer Gem. Arch. B.o.Z.: voogden zijn Jan Jansen Vermeulen, broodbakker en Jan Samsoms, aangehuwde oom van vaderszijde; en Jaspermeijntke Vermeulen.

BOSSCHE POORTERS

Arnt Berwout, raadsgezelle in Den Bosch, verklaart op 2 april 1472, dat hij, samen met Jan Spierinc en een zekere joul-frauwe van Vlyet, peter is geweest bij de doop in de St. Jan van Jan van Haestrecht, wettige zoon van Pauwels van Haestrecht, heer tot Venloen en poorter van Den Bosch. Jouffr. Zweenelt van Haestrecht verklaart ook bij die doop aanwezig geweest te zijn. Hubert Jansz. van Venloen was koster van Loen ten tijde van de geboorte van Jan van Haestrecht en had gezien, zoals hij verklaart, dat Jan v. H. voer zijn corstenheit ten Bossch wart gevuert wairt om aldair zijn doopsel te halen ende sach hem oec vanden Bosch weder tot Loen brengen, doen hij corsten gedaen was.

Jan v. H. is dus een geboren poorter.

(Den Bosch R 1241 fol. 226).

Den Bosch.

F. W. Smulders.

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Nieuwe vragen

Correspondentie met betrekking tot deze rubriek te richten aan de Redactie, p.a. de Heer J. van Heeswijk, Maasbandijk A 41, Kerkdriel.

Gelieve postzegel voor antwoord bij te sluiten.

Grave — Op blz. 771 van deel 4 van het Aardrijkskundig Woordenboek van A. J. van der Aa (uitgeg. 1843) vindt men bij de beschrijving van Grave dat er (in 1843) een zeer goede latijnse school bestond, alsmede (vóór dat jaar) een kostschool voor Jongeheeren, terwijl er (in 1843) ook nog bestond een Franse school en een Stads- of Nederduitse school. Een vraag omtrent leerlingenlijsten enz. van de b.g.n. scholen bij het Rijksarchief te 's-Hertogenbosch en bij het gemeentebestuur van Grave had een negatief resultaat. Zijn wellicht elders gegevens beschikbaar?

Den Haag, W. de Zwijgerlaan 102.

J. G. F. CHARISTUS.

Damen — Adam Damen, vorster te Nuenen, overl. vóór 22 December 1741, gehuwd met Johanna Cleene, geb. (ged.) te Nuenen (?), dochter van Dirck Cleene, schoolmeester tot Nuenen en Gertruy. Zij hadden volgende kinderen, (voor zover mij bekend):

1. Bernard, overl. 1744 te ?, gehuwd met Helena Christina Verbeet(h). Bij de doop van hun laatste kind, Berendina Ludolffina op 7 Februari 1745 is de vader blijkens het doopboek van de Geref. Gemeente van Helmond en Rixtel reeds overleden. Helena wordt dan genoemd: Weduwe van Bernardus Ludolfus Dame.
2. Dirck, ged. te Nuenen 27 October 1706.
3. Eva, ged. te Nuenen 6 April 1708.
4. Dirck, ged. te Nuenen 19 Augustus 1715.

Gaarne aanvullende gegevens en voorouders van Adam Damen.

's-Gravenhage, Klepstraat 26.

J. L. VAN DEN BOS.

FRAGMENT-GENEALOGIE VAN DE FAMILIE ADAN

Nadat het Rijksarchief in Noord-Brabant in 1954 een verzameling minuutkaarten, afkomstig van de landmetersfamilie Adan, had verkregen, werd een onderzoek ingesteld zowel naar de familieverhouding van de verschillende landmeters onderling als naar de wijze, waarop de verzameling vererfd kon zijn. Het resultaat was de hier volgende genealogie, waarbij op te merken valt, dat de zijtakken niet verder dan het midden der 19de eeuw zijn uitgewerkt, toen bleek, dat de vererving vermoedelijk langs moederlijke verwanten was geschied.

Evenmin is de genealogie naar boven toe verder uitgewerkt dan voor de familierelatie tussen de beide eerste landmeters nodig was. Met name is niet gezocht naar de aansluiting van Laurens Adan, van 1729 tot 1741 thesaurier-generaal en daarna raad van het markiezaat van Bergen op Zoom, ofschoon hij vermoedelijk wel tot dezelfde familie zal hebben behoord, want de naam Laurentius wordt ook door één van de kinderen van Henri Adan gevoerd.

Het is merkwaardig te zien, hoe deze familie na een snelle stijging op de maatschappelijke ladder, die zijn hoogtepunt bereikt in de derde generatie, daarna afzakt, zodat niemand van de vierde generatie meer de positie van het voorgaande geslacht heeft bereikt; zelfs is één der dochters van de Wouwse dokter vóór haar — late — huwelijk dienstbode geweest.

Voorzover niet anders vermeld, zijn alle gegevens vóór 1811 ontleend aan de R.K. registers van de diverse gemeenten, berustende op dit Rijksarchief, de latere aan de Burgerlijke Stand, terwijl ook de familie-aantekeningen van Henri Adan, voorkomende in diens register van bezittingen en opbrengsten (Verzameling Adan Inv.nr. 268), zijn geraadpleegd. De gegevens uit Geldenaken dank ik aan de welwillendheid van de Algemene Rijksarchivaris te Brussel.

In de enkele gevallen, dat er een groot verschil in de naam bestond tussen het kerkelijke register en de gegevens van de Burgerlijke Stand of de familie-aantekeningen, is de laatste tussen haakjes geplaatst.

I. *Joannes Franciscus Adan(t)*, onderschrijver van het geestelijk gerecht van Namen, wonende te Geldenaken (*Joigne*), België, overl. Geldenaken 28 januari 1742, trouwt *Joanna de Geneffe*.

Uit dit huwelijk de volgende zoons:

1. *Petrus Josephus Adan(t)*, ged. Geldenaken 17 februari 1711, geadmitteerd tot landmeter door de Raad van Brabant en dan wonende te Bergen op Zoom 19 september 1735; komt na 1746 niet meer als zodanig in het markiezaat van Bergen op Zoom voor. Wellicht is hij te veel gemengd geweest in de verwickelingen tijdens het beleg en de bezetting door de Fransen in 1747 van zijn familielid Laurens Adan. Deze was waarschijnlijk de „conseiller”, die volgens Faure op bevel van de markies van Bergen op Zoom naar het Franse hoofdkwartier was gegaan¹⁾, om welke reden de Raad van State bij secrete resolutie van 18 juli 1747 bevel tot zijn gevangenneming uitvaardigde. Een brief van de vrouw van de postmeester Lejeune uit Vlissingen van 13 augustus aan haar man spreekt in dit verband over een neef van L. Adan, die dikwijls in en uit de stad ging en verdacht werd van spionage²⁾. Indien dit op P. J. Adan slaat, is zijn verdwijnen verklaarbaar. Mogelijk is hij naar zijn geboorteplaats teruggekeerd en is hij de „sieur Adam, géomètre et architecte” in het jaar 1753, over wie R. Hanon de Louvet spreekt in zijn „Histoire de la ville de Jodoigne”. Hij komt als doopheffer voor bij twee kinderen van zijn broeder Henri in 1757 en 1770.
 2. *Emanuel Adan*, ged. Geldenaken 9 april 1722, is waarschijnlijk de doopheffer bij twee kinderen van Henri Adan in 1772 en 1777.
 3. *Henricus (Henri) Adan(t)*, volgt II.
 - II. *Henricus (Henri) Adan(t)*, ged. Geldenaken 11 april 1725 begr. Wouw 20 november 1795, geadmitteerd tot landmeter door de Raad van Brabant en dan wonende te Bergen op Zoom 11 november 1745, rentmeester van de stad en het Westkwartier van het markiezaat van Bergen op Zoom 1781—1795, trouwt Wouw Ned. Herv. 2 januari 1757 *Cornelia Uitdewilligen*, ged. Wouw 21 oktober 1731, overl. Wouw 30 maart 1809, begr. 4 april d.a.v., dochter van Jacobus en Johanna Ruyten.
- Uit dit huwelijk:

1) Jean Faure, *Histoire abrégée de la ville de Bergen op Zoom etc.* 1761, blz. 149.

2) Th. A. Boeree, *Het beleg van Bergen op Zoom*, *Sinte Geertruydsbronne*, jg. 12, blz. 156; de schrijver vat de woorden „zijn neef” op als slaande op J. de Neef, directeur van de gebouwen van de markies. Waar L. Adan echter twee familieleden in het markiezaat had, lijkt mij dat onwaarschijnlijk en eerder te slaan op één van deze.

1. *Petrus Franciscus (Pierre François) Adan*, geb. en ged. Wouw 12 december 1757, overl. Wouw 19 december 1766.
2. *Catharina Johanna Adan*, geb. en ged. Wouw 28 januari 1759, ongehuwd overl. Wouw 3 juni 1833.
3. *Johannes Baptista Adan*, volgt III.
4. *Maria Cornelia Adan*, geb. en ged. Wouw 26 juli 1761, overl. vóór 30 maart 1809, omdat bij het overlijden van de moeder nog slechts 5 kinderen in leven zijn; treedt op als meter bij de doop van haar jongste broertje op 30 juni 1777. De familie-aantekeningen in het inkomstenregister van haar vader geven noch haar leeftijd in 1787, zoals bij de andere nog in leven zijnde kinderen, noch een overlijdensdatum. In de dood- en begraaflijsten van Wouw komt haar naam in deze jaren niet voor, doch er is een gaping tussen 1776 en 1791.
5. *Carolus Theodorus (Charles Théodoor) Adan*, geb. en ged. s.c. Wouw 22 oktober 1762, overl. Wouw 8 januari 1765.
6. *Laurentius Adan*, geb. en ged. Wouw 9 februari 1764, ongehuwd overl. Wouw 21 oktober 1835.
7. *Petrus Josephus Adan*, volgt IIIa.
8. *Maria Jacoba Adan*, geb. Wouw 29, ged. 30 augustus 1772, overl. Wouw 23 april 1773.
9. *Emanuel Jacobus (Jacques) Adan*, volgt IIIb.

III. *Johannes Baptista Adan*, geb. Wouw 13, ged. 14 maart 1760, overl. Wouw 24 februari 1841, geadmitteerd tot landmeter door de Raad van Brabant 18 september 1782, landmeter-verificateur bij de Hoofdcommissie tot het werk van de Verponding 1807—1810, lid van het gemeentebestuur van Wouw, gemeente-ontvanger, penningmeester van de „gemeente-arme”, maire van Wouw 1810 en vervolgens burgemeester tot zijn dood in 1841; trouwt Wouw voor schepenen 17 mei 1789 *Cornelia Adriaensdochter Doggen*, ged. Wouw 8 november 1761, overl. Wouw 9 oktober 1836, dochter van Adrianus Rochuszoon en Elisabeth Matthijsdochter Raats.

Uit dit huwelijk:

1. *Maria Elisabeth Adan*, ged. Wouw 31 mei 1790, waarschijnlijk jong overleden, want in 1807 wordt een tweede kind met deze naam gedoopt en in de doodlijsten, die weer in 1791 beginnen, komt haar overlijden niet voor, evenmin in de overlijdensregisters van de Burgerlijke Stand van Wouw.

2. *Maria Cornelia Adan*, ged. Wouw 12 december 1791, ongehuwd overl. Wouw 26 maart 1868.
 3. *Adriana Maria Adan*, ged. Wouw 19 januari 1794, begr Wouw 11 juli 1795.
 4. *Henrica Adan*, ged. Wouw 19 april 1796, ongehuwd overl. Wouw 17 januari 1858.
 5. *Adrianus Henricus Adan*, ged. Wouw 5 september 1798, ongehuwd overl. Wouw 30 maart 1828, secretaris der gemeente Wouw.
 6. *Henricus Adan*, ged. Wouw 18 december 1800, overl. Wouw 7 juni 1878, aangesteld tot landmeter 2e klasse bij de dienst tot inrichting van het kadaster in 1826; diende het kadaster in verschillende rangen in Noord-Brabant en Limburg tot zijn pensionering als landmeter 1ste klasse in 1865; trouwt Maastricht 28 augustus 1854 *Maria Hubertina Catharina Wilkens*, geb. Maastricht 8 augustus 1820, dochter van Joannes Antonius en Lambertina Josepha Olislagers; zij vertrekt in 1878 uit Wouw naar Antwerpen.
Uit dit huwelijk één jong overleden zoon:
Johannes Baptista Henricus Adan, geb. Maastricht 11 februari 1855, overl. Maastricht 17 d.a.v.
 7. *Johannes Baptista Adan*, ged. Wouw 7 juni 1803, ongehuwd overl. Wouw 13 mei 1881, landbouwer, later wethouder en ambtenaar van de Burgerlijke Stand.
 8. *Maria Elisabeth Adan*, ged. Wouw 23 april 1807, ongehuwd overl. Wouw 24 augustus 1893.
- IIIa. *Petrus Josephus Adan*, geb. en ged. Wouw 1 maart 1770, overl. 's-Hertogenbosch 17 oktober 1840, rentmeester van de stad en het Westkwartier van het markiezaat van Bergen op Zoom 1795—1805, rentmeester van de goederen van de gesupprimeerde abdij van St. Bernard op de Schelde en het bisdom Antwerpen 1806—1810, receveur de l'enrégistrement et des domaines, rentmeester der Domeinen te Oudenbosch tot 1818, verhuist in 1828 naar Leuven, doch keert later naar Nederland terug en woont bij zijn overlijden te 's-Hertogenbosch; trouwt 1) Wouw voor schepenen 27 januari 1794 *Johanna Catharina van Aert*, ged. Wouw 4 mei 1762, overl. Oudenbosch 14 maart 1812, dochter van Johannes en Elisabeth Senten; 2) Antwerpen november 1812 (afkondigingen Wouw 25 oktober en 1 november 1812) *Coletta Thérèse Carolina Reyns*, kruidenierster, geb. Antwerpen februari 1787, overl. Oudenbosch 3 januari 1817, dochter van Augustinus Franciscus en Anna

Adamij; 3) Etten 6 mei 1817 *Johanna Maria van Ertrijck*, ged. Etten 17 november 1791, dochter van Franciscus Dominicus en Johanna Petronella van den Elsakker.

Uit het 1ste huwelijk :

1. *Henricus Adan*, volgt IV.

2. *Joanna Elisabeth Adan*, ged. Wouw 28 mei 1798.

3. *Maria Cornelia Adan*, ged. Wouw 30 oktober (er staat verkeerdelijk november) 1801.

Uit het 2e huwelijk:

4. *Henriette Marie Françoise Adan*, geb. Oudenbosch 17 augustus 1813.

5. *Augustinus Egidius Hubertus Adan*, geb. Oudenbosch 22 november 1815, koopman en reisbediende, trouwt 's-Hertogenbosch 26 juli 1838 *Jacomine Catharine Sannen*, geb. 's-Hertogenbosch 5 september 1813, dochter van Joannes Franciscus en Maria Catharina van Someren. Hieruit kinderen.

6. *Louisa Maria Adan*, geb. Oudenbosch 30 december 1816, overl. Oudenbosch 5 april 1817.

IV. *Henricus Adan*, ged. Wouw 22 maart 1796, overl. Oudenbosch 12 maart 1850, secretaris van Standdaarbuiten, trouwt Oudenbosch 10 juni 1818 *Maria van den Dries*, ged. Oudenbosch 10 juni 1792, overl. Oudenbosch 3 februari 1849, dochter van Jacobus en Adriana Dam.

Uit dit huwelijk :

1. *Johanna Catharina Adan*, geb. Oudenbosch 13 oktober 1819.

2. *Jacobus Petrus Adan*, geb. Standdaarbuiten 23 mei 1821.

3. *Adriana Cornelia Adan*, geb. Standdaarbuiten 25 juni 1823.

4. *Petrus Adrianus Adan*, geb. Oudenbosch 26 mei 1825.

5. *Henricus Adan*, geb. Oudenbosch 15 februari 1830.

6. *Anna Adan*, geb. Oudenbosch 30 september 1833, overl. Oudenbosch 2 december 1834.

7. *Augustinus Adan*, geb. Oudenbosch 16 juli 1838.

IIIb. *Dr. Emanuel Jacobus (Jacques) Adan*, geb. en ged. Wouw 30 juni 1777, overl. Wouw 1 oktober 1869, arts te Steenberg, later te Wouw, trouwt 1) Wouw voor schepenen 3 juni 1805 *Johanna Coppens*, ged. Wouw 16 mei 1784, overl. Steenberg 9 juli 1814, dochter van Cornelius en Joanna Hagens; 2) Steenberg 16 oktober 1819 *Elisabeth van Overvelt*, ged. Steenberg 5 oktober 1796, overl. Wouw 19 december 1854, dochter van Huibrecht en Maria Lanen. Uit het 1ste huwelijk :

1. *Maria Cornelia Adan*, ged. Wouw 7 juni 1806, overl. Bergen op Zoom 3 juni 1831, trouwt Wouw 4 februari 1829 *Adrianus de Bie*, ged. Wouw 21 maart 1805, zoon van Gerardus en Paulina Wouts, kuiper.
 2. *Henrica Catharina Johanna Adan*, ged. Steenberg 16 april 1810, overl. Wouw 5 december 1869, bij haar huwelijk dienstbode, trouwt Wouw 6 mei 1848 *Adriaan van Beethoven*, geb. Wouw 16 juni 1812, zoon van Jan en Cornelia de Bakker, broodbakker.
 3. *Angelina Laurentia Jacoba Adan*, geb. Steenberg 15 december 1811, ongehuwd overl. Wouw 15 februari 1849.
 4. *Cornelis Adrianus Adan*, geb. Steenberg 12 april 1814, overl. Wouw 14 december 1814.
- Uit het 2e huwelijk:
5. *Augustus Huibrecht Jozef Adan*, geb. Steenberg 6 oktober 1820.
 6. *Hendrik Andries Adan*, geb. Steenberg 29 december 1821, kantoorbediende te Wouw.
 7. *Antony Adan*, geb. Steenberg 27 januari 1824, ongehuwd overl. Wouw 6 september 1843, schoolonderwijzer.
 8. *Emanuel Jan Adan*, geb. Steenberg 4 december 1825, overl. Steenberg 16 december 1827.
 9. *Adriaan Emanuel Adan*, geb. Steenberg 17 april 1828, ongehuwd overl. Wouw 12 januari 1845.
 10. *Johannes Jacobus Adan*, geb. Wouw 6 januari 1831, overl. Wouw 1 mei 1831.
 11. *Emanuel Jacobus Adan*, geb. Wouw 22 januari 1833, kantoorbediende, later winkelier te Wouw.
 12. *Johanna Maria Francisca Adan*, geb. Wouw 4 juli 1835.
 13. *Maria Elisabeth Adan*, geb. Wouw 9 mei 1839, overl. Wouw 22 april 1845.

's-Hertogenbosch.

Elis. H. Korvezee.

VAN (DE) LUYTELAER

(Vervolg van pag. 153)

C. *In (de omtrek van) de stamoornden, Eekart en Lieshout.*

Ter inleiding van deze bijdrage werd op blz. 135 de aandacht gevestigd op de buurtschap, *de Luytelaer*, gelegen in „Eekart” nabij Woensel, als het vermoedelijke stamoord van één of meer gelijknamige geslachten. Wij waanden deze

Eekarts en Luytelaer toen nog een unicum, maar vonden inmiddels in *Lieshout*¹⁾ al evenzeer een gehucht, dat deze naam, „Luytelaer”, droeg, zodat sommige der gelijknamige geslachten ook afkomstig zouden kunnen zijn van deze Lieshoutse, ook door van der Aa²⁾ niet genoemde Luytelaer. Een vluchtig onderzoek der oude bescheiden aldaar heeft echter nog geen enkele van Luytelaer aan het licht gebracht.

a. In Eekart en Woensel.

Goert Lenaerts v. (d.) L. en descendentes.

Bij het raadplegen van de Eekartse bronnen krijgt men sterk de indruk, dat er nog in het begin der 17e eeuw slechts sprake is van niet meer dan één gezin, dat de naam „van (de) Luytelaer” voert, het is dat van *Goyaert Lenaerts v. (d.) L.*, omtrent wiens kinderen (R.A. 's-Bosch, Eekart R 5, f 4, d.d. 31-3-1633), melding gemaakt van zijn zoon, *Lenaert Goyaerts v.(d.) L.*, terwijl f. 19, d.d. 10-10-1642 zijn vermoedelijke broeder *Jan*, „soone Goyaert Lenaerts v. (d.) L., als man ende momboir van *Tonyken*, dochtere Marcelis Willems van der Heyden, ten tonele voert; f. 29v, d.d. 27-5-1644, laat nog weer een andere broeder, t.w. „*Evert Goyaert v. (d.) L.*” optreden; op f. 36v, d.d. 33-2-1650, zien we gewag gemaakt van een zuster, t.w. „*Metien Goerts Lenaerts*”, als van de moeder van drie daar met name genoemde kinderen, bij haar verwekt door haar echtgenoot, wijlen *Pieter Driessen*; f. 67v, d.d. 2-5-1656, doet ons „*Mechtelt*” kennen als de „naegelaeten wed. *Jan Le(e)nders v. (d.) L.*”; ook f. 79, d.d. 8-11-1656, vertoont ons weer deze *Jan*, die bij zijn *Mechtelt* vier kinderen verwekt blijkt te hebben. Wel zeer waarschijnlijk was deze *Jan Le(e)nders v. (d.) L.* een zoon van evengenoemde *Lenaert Goyaerts v. (d.) L.*, tenslotte memoreert f. 69, resp. f. 80, d.d. 21-9-1656, resp. d.d. 10-11-1656, het bestaan van nog weer een andere broeder van *Lenaert Goyaerts v. (d.) L.* en wel m.n. van *Hendrick Goertsz. v. (d.) L.*

Op grond van deze gegevens meenden we, gezien ook de gering getalsterkte van de toenmalige bewoners van de microheerlijkheid, Eekart, tot de eerste generatie's van de navolgende stamreeks te mogen besluiten :

I. *Lenaert van (de) Luytelaer*, uit wiens huwelijk met N.N.:

1) Vgl. R.A. 's-Bosch, *Lieshout* R 25, f 38 bovenaan, welk vondstje ge-completeerd werd door dat van de heer Ferd. Smulders in R.A. 's-Bosch, 's-Bosch R. 1219, f 139, anno 1449.

2) Aardrijksk. Wdb. der Ned. (1851) i.v.

1. *Goyaert*, volgt II.
- II. *Goyaert van (de) Luytelaer*, uit wiens echtverbintenis met N.N.:
 1. *Lenaert*, volgt IIIa;
 2. *Jan*, volgt IIIb;
 3. *Evert*, volgt IIIc;
 4. *Hendrik*, volgt IIId;
 5. *Metien*, huwt *Peter Driessen*, uit welk huwelijk :
 - A. *Dries Peters*, uit wiens huwelijk met N.N.:
 - a. *Peter Driessen*, uit wiens echt met N.N. 5 kinderen in 1698 nog in leven waren ³⁾;
 - B. *Maycken Peters*, huwt *Corstiaen Jansen*;
 - C. *Jenneken Peters*, huwt *Peeter Jansen*.
- IIIa. *Lenaert van (de) Luytelaer*, in 1633 schepen van Eekart, uit wiens huwelijk met N.N.:
 1. *Goyaert*, volgt IVa;
 2. *Jan*, volgt IVb;
 3. *Catharina*, treedt 28-3-1674 als doopgetuige op.
- IIIb. *Jan van (de) Luytelaer*, huwt *Tonyken van der Heyden*, dr. v. *Marcelis Willems* en N.N.
 Uit dit huwelijk:
 1. *Goyaert*, volgt IVc;
 2. *Lenaert*, volgt IVd;
 3. *Nicolaes*, volgt IVe;
 4. *Lysbeth*, huwt 12-12-1677 *Woensel* ⁴⁾ *Goort Jans van Hapert* (Jan et *Lenaert Jans*); uit dit huwelijk o.a.:
 - A. *Jan van Hapert*, ged. *Woensel* (), begr. Aalst bij Eindhoven 10-2-1734, huwt 22-8-1700 voor schepenen v. *Helmond Aldegonda van Luytelaer* ⁵⁾, ged. 12-8-1665 *Helmond*, (dr. van *Bertram Henrick Breugels* alias v. *Luijtelaer* en van *Maria Henrics v.d. Linden*); uit dit huwelijk 6 kinderen, waaronder:
 - a. *Elisabeth van Hapert*, ged. *Helmond* 20-12-1703 (*Godefridus van Hapert* et *Maria van Luijtelaer*);
 - b. *Wilhelmina van Hapert*, ged. *Woensel* (), begr. 24-12-1775, huwt *Thomas van den Eynde*, hertrouwt ⁶⁾ *Bartholomeus Smulders*, ged. 1-2-1700 *Waalre*, overl. 21-6-1751 *Waalre*, zn. v. *Petrus* en *Margaretha Stokmans*.

3) R.A. 's-Bosch, Eekart R. 6, f 4, anno 1698.

4) Parochieel behoorde Eekart tot Woensel.

5) Vgl. „Brab. Leeuw”, 1956, blz.

6) Aalst 21-1-1731.

IIIc. *Evert van (de) Luytelaer*, uit wiens huwelijk met N.N.:

1. *Goyaert*, volgt IVf.

IIId. *Hendrik 7) van (de) Luytelaer*, uit wiens huwelijk met N.N.:

1. *Joost*;

2. *Willem*, volgt IVg.

IVa. *Goyaert van (de) Luytelaer*, huwt *Anna Burghouts*.

Uit dit huwelijk:

1. *Joannes*, volgt Va;

2. *Elisabeth*, huwt *Adriaen van Poppel*, zn. v. *Leunis* en N.N.; uit dit huwelijk:

A. *Catharina* v. P., ged. Woensel 7-1-1722 (*Leunis Joosten* et *Anna v.d. Luytelaer*);

B. *Anna* v. P., ged. Woensel 26-12-1722 (*Joannes Linders* et *Perina Judoci Denis*);

C. *Petronella* v. P., ged. Woensel 17-2-1727 (*Joannes Beyssens* et *Aldegondis Joosten*);

D. *Margaretha* v. P., ged. Woensel 6-5-1729 (*Joannes v. Luytelaer* et *Maria Joosten*);

E. *Levinus* v. P., ged. Woensel 2-6-1732 (*Guilhelmus Dirx van Baer* et *Maria van Luytelaer*);

F. *Petrus* v. P., ged. Woensel 23-9-1734 (*Josephus Petri Cruysstraten* et *Maria Godefridi v. Luytelaer*);

3. *Mechtildis*, huwt 11-6-1715 Woensel *Joannes Nuyens*, ged. te Bortel;

4. *Joanna*, huwt *Hiacinthus Vogels 8)*; uit dit huwelijk:

A. *Catharina* V., ged. Woensel 28-9-1718 (*Joannes Revens* et *Maria Tysse Walraevens*);

5. *Petronella*, ged. Woensel 1-1-1670 (*Joannes Hendricks Burghouts* et *Joanna Jansen*), huwt 29-1-1719 Woensel (*Joannes van Luytelaer* et *Franciscus Beyssens*) *Joannes Beyssens 9)*, ged. te Zeelst, zn. v. *Leonardus* en N.N.; uit dit huwelijk:

A. *Leonardus* B., ged. Zeelst 23-12-1719 (*Leonardus Beyssens* et *Maria v. Luytelaer*);

B. *Maria* B., ged. Zeelst 11-6-1721 (*Guilhelmus Beyssens* et *Anna v. Luytelaer*);

C. *Adriana* B., ged. Zeelst 20-4-1723 (*Joannes Nuyens* et *Helena van der Vreken*);

7) R.A. 's-Bosch, Woensel R. 265, f 148, d.d. 7-2-1719.

8) Eerder was deze H. Vogels 14-2-1688 Woensel gehuwd met *Maria Claes*; later trouwde hij andermaal 7-9-1721 Woensel met *Maria Joannis Aerts van Dyck* (Cath. v. d. Kerckhof et Cath. v. Dyck).

9) Hij hertrouwt 5-9-1728 Zeelst *Maria Schepers*, dr. v. *Jan* en N.N.

- D. *Petronella* B., ged. Zeelst 27-1-1726 (Joannes Beysens et *Petronella* v. Luytelaer);
6. *Jacomina*, ged. Woensel 28-3-1674 (Henricus van der Waerden et Catharina Leonardi van Luytelaer).
7. *Anna*, ged. Woensel (), huwt 17-12-1730 Woensel (Joannes van Luytelaer et Guilhelma van den Eynde) *Thomas van Houtem*, weduwnaar reeds op 31-1-1747 (volgens R.A. 's-Bosch, Woensel R 267, f. 206); uit dit huwelijk:
- A. *Guilhelmus* v. H., ged. Woensel 16-10-1731 (Joannes van Houtem et Anna van Luytelaer);
- B. *Petronella* v. H., ged. Woensel 17-11-1732 (Guilhelma v. Luytelaer et Joannes Driessen);
- C. *Joanna* v. H., ged. Woensel 4-4-1734 (Joannes van Dinter et Maria van Luytelaer);
- D. *Elisabeth* v. H., ged. Woensel 17-8-1735 (Henricus van Houtem et Maria Myens);
- E. *Petronella* v. H., ged. Woensel 21-4-1737 (Joannes Andree et Guilhelma v. Luytelaer);
- F. *Catharina* v. H., ged. Woensel 3-3-1739 (Joannes Hyacinthi Vogels et Joanna Joannis v. Houtem).
- IVb. *Jan van (de) Luytelaer* huwt *Mechtelt*, weduwe alreeds in 1656 met 4 kinderen, t.w. o.a.:
1. *Goyaert*, volgt Vb.
- IVc. *Goyaert van (de) Luytelaer*, huwt *Heylken N.*, hertrouwt *Elisabeth N.*
 Uit het eerste huwelijk:
1. *Simon*, volgt Vc;
2. *Gertrudis*, ged. Woensel 24-11-1673 (Leonardi Joannis et Gertrudis Joannis);
3. *Simon*, ged. Woensel 26-1-1677 (Jan Goorts et Anneken Aerts); uit het tweede huwelijk:
4. *Mechtildis*, ged. Woensel 13-1-1680 (Simon Jan Cornelis et Grietjen Lenaerts);
5. *Joannes*, ged. Woensel 17-8-1681 (Fulgentius Luytelaer can. reg. in Weerdt et pastor in Emmenes et Dymphna Ariens).
- IVd. *Lenaert van (de) Luytelaer*, overlijdt voor 8-9-1703¹⁰⁾, huwt *Maria van den Broeck*, dr. v. Willem en Elisabeth Mars¹¹⁾; uit dit huwelijk:

10) R.A. 's-Bosch, *Eekart* R 6, f 18, anno 1703.

11) R.A. 's-Bosch, *Eindhoven* R 345, d.d. 27-11-1714.

1. *Wilhelmina*, ged. Woensel 9-1-1671 (Joannes Lennaerts et Joanna Henrici);
2. *Joannes*, volgt Vd.
3. *Franciscus*, volgt Ve.
4. *Catharina*, huwt *Joannes van den Broeck*, (zn. v. Willem en Elisabeth Mars¹¹). Uit dit huwelijk:
 A. *Judocus v. d. Br.*, ged. Gestel 22-3-1720 (Nicolaus v.d. Broeck et Catharina Henrici noe. Mechtildis v. Luytelaer);
 B. *Henrica v. d. Br.*, ged. Gestel 30-10-1721 (Susc. idem);
5. *Godefridus*, ged. Woensel 22-7-1696 (Joannes Jacob van den Berewinckel et).

IVe. *Nicolaes van (de) Luytelaer*, huwt *Maria N.*

Uit dit huwelijk:

1. *Petronella*, ged. Woensel 24-8-1670 (Joannes Joannis v. Hapert et Helena Jois);
2. *Maria*, ged. Woensel 29-3-1675 (Adriaan Thomas et Jackemyn Hendrix), huwt 4-11-1703 Woensel (Joannes Jacobs et Sr. Catharina Burghouts et Sr. Elisabeth van Ceulen) *Daniel van Enetten*¹²), President-Schepen van Woensel, ged. Woensel 7-5-1682 (Theodorus Hoppenbrouwers et Maria IJsbrants cum Maria van Poppel), zn. v. Willem IJsbrant van Enetten en Joanna van Poppel.

Uit dit huwelijk:

- A. *Joanna Maria v. En.*, ged. Woensel 25-7-1711 (), huwt *Hendrik Strybos*¹³).
- B. *Guilhelmus v. En.*, ged. Woensel 18-3-1713 (Joannes van Ceulen et Elisabeth Bogers);
- C. *Margrita Antonia v. En.*, ged. Woensel 29-7-1716.

IVf. *Goyaert van (de) Luytelaer*, huwt *Maria N.*; uit dit huwelijk:

1. *Joannes*, volgt Vf.

IVg. *Willem van (de) Luytelaer*, huwt *Catharina N.*

Uit dit huwelijk:

1. *Henricus*, volgt Vg.
2. *Arnoldus*, volgt Vh.
3. *Joannes*, volgt Vi.
4. *Petrus*, volgt Vj.
5. *Leonardus*, volgt Vk.
6. *Maria*, huwt 17-5-1733 Woensel (Jacobus Antonii v. H.

¹²) Leeft nog op 11-11-1726 volgens R.A. 's-Bosch, Woensel A 266, f 55.

¹³) Vgl. R.A. 's-Bosch, Woensel R. 266, f 304v, 7-8-1736 en R. 266, f 214, 14-4-1733 met kanttekening d.d. 25-1-1741.

et Aldeg. Geerts van Gestel) *Henricus van Gestel*, zn. v. Geert en N.N.;

7. *Henrica*, huwt ()
Antonius van Gestel, zn. v. Geert en N.N.; uit dit huwelijk:

A. *Nicolaus* v. G., ged. Woensel 13-2-1735 (*Henricus Gerardi* v. Gestel et *Maria Godefridi* v. Luytelaer);

B. *Joanna* v. G., ged. Woensel 26-8-1737 (*Franciscus Kerkhofs* et *Maria Henrici* van Gestel);

C. *Gerardus* v. G., ged. Woensel 19-3-1739 (*Godefridus* v. Luytelaer et *Aldegundis Jacobi*).

Helmond.

J. J. M. Heeren.

's-Hertogenbosch.

J. A. W. Swane.

BERGEN OP ZOOMSE POTBAKKERS-FAMILIE'S
TUSSEN 1600 EN 1700

door *K. v. d. Watering*

(Vervolg van pag. 175)

Familie van Dorth. (Zie familie Pooy en de Pauw).

JAN CORNELISSEN VAN DORTH huwt als j.m. van B. op Zoom, op 3 Juni 1653 CLASINA ANTHONIS CABOORT afkomstig van Poortvliet. Het huwelijk wordt gezegend met twee kinderen: CORNELIA, geb. 9 November 1655 huwt de potbakker JOOS HEIJNDRIXEN DE PAUW (ondertrouw te Bergen op Zoom 27 Juni 1676), terwijl ANTHONI, geb. 1 Mei 1658 op 2 Aug. 1678 in het huwelijk treedt met JACOBA DUVELAERS j.d. van Tholen. Na de dood van haar man huwt Clasina Caboort op 28 Juli 1664 met Jacques Joosen Pooy.

Het beroep van vader Jan Cornelissen van Dorth²⁶⁷⁾ is

²⁶⁷⁾ Broers en zusters van Jan Cornelissen van Dorth zijn: Godelieve Cornelissen van Dort gehuwd met Claes Janssen de Geep; Maria of Maeijken Cornelissen van Dort, gehuwd met Boudewijn Jobsen de Jager (kind 3 Mrt. 1676); Marinus Cornelissen van Dort gehuwd met Maria van Repel en 25 Juli 1684 met Elisabeth Jansen de Bont.

mij niet bekend maar zijn zoon ANTHONI vinden we als deken van het potmakersgilde in 1685 en als gezworene in 1681, 1683 en 1686. CLASINA, 14 Mei 1679 ; CORNELIS, 4 October 1680 en JOHANNA, 2 Aug. 1682 zijn de kinderen uit zijn huwelijk met Jacoba Duvelaers. Onbekend is in welke potterij hij zijn beroep uitoefende.

Gilles Philipssen (zie familie van der Leur).

GILLES PHILIPSEN DE NEVE, DE NEEFF, is waarschijnlijk een kleinzoon van Cornelis Philipsz van de Leur, de broer van Adriaen Philipsz van de Leur, potbakker. Het is slechts een hypothese. Hij huwt als j.m. van Bergen op 12 Febr. 1642 met NEELTJE JANS, de weduwe van de potmaker ADRIAEN JOOSEN POOY en woont in de potterij *Steenbergen* die hij d.d. 16 Mei 1642 koopt van de potbakker Jasper Adriaens, in de acte omschreven als een potterij met schuur en huisje gelegen *naast* de potterij *Steenbergen* aan de N.Z. van de Dubbelstraat ²⁶⁸).

Door de schout wordt 19 October 1649 de potterij verkocht aan Philips Cornelissen Berendans ²⁶⁹), die op zijn beurt de potterij d.d. 26 Jan. 1663 verkoopt aan de potbakker QUILLIAM WOLFERS ²⁷⁰).

Gilles Philipssen de Neeff is katholiek en heeft waarschijnlijk geen kinderen. Gilles is gezworene in 1644 en 1647 ²⁷¹).

Familie van de Zande (zie fam. de Coningh)

Na het overlijden van de potbakker Willem Meeussen de Coningh huwt op 26 Oct. 1652 te Bergen op Zoom, zijn weduwe MAIJKEN JACOBS met de potmaker JACOB VAN DE ZANDE, jongeman afkomstig van Santhove. Hij is gezworene van het gilde in 1653 en 1657. In de loop van de volgende tien jaren worden geboren : ADRIAENTGEN, 24 Oct. 1655; JACOBUS, 15 Oct. 1657; MATTHIJS, 9 Juli 1659; AELTIE, 5 Jan. 1661; en JANNEKEN, 1 Juli 1664.

²⁶⁸) Gem. Arch. B.o.Z. R 235 fol. 235.

²⁶⁹) Gem. Arch. B.o.Z. R 237 fol. 140 recto.

²⁷⁰) Gem. Arch. B.o.Z. R 239 fol. 336 recto.

²⁷¹) 12 Oct. 1649 (notulen Weeskamer) worden Philips de Neve, potmaker, als voogd en grootvader en Huybrecht Jacobs, potmaker, als toeziende voogd beëdigd over het nagelaten kind wijlen Lysbeth Philips en Cornelis Jansen, potmakersknecht.

Door zijn huwelijk met de potmakersweduwe Mayken Jacobs kwam hij waarschijnlijk in het bezit van de potterij genaamd *Croonenborch* gelegen aan de Noordzijde van de Haven en uitkomende in de Kleine Dubbelstraat. 19 Mei 1662 verkoopt hij deze potterij aan Pieter Meeussen de Coninck²⁷²⁾ en verdwijnt uit de Bergse potmakerswereld.

Familie Groeneveld (zie fam. van Overstraten)

Ook dit is weer een kleine onbelangrijke familie. HUIJBRECHT GILLISSEN VAN GROENEVELT huwt 30 Juni 1676 met ADRIAANTJE DE BEER, jongedochter van Bergen. Van eventuele nazaten uit dit huwelijk is mij niets bekend²⁷³⁾. 15 Juli 1678 huwt hij voor de tweede maal te Bergen op Zoom met de potmakersdochter NELLEKE VAN OVERSTRATEN. Uit dit huwelijk worden geboren: MARIA, 15 Aug. 1679 — zij huwt 19 April 1702 met de weduwnaar Jan de Haas —; ADRIANA, 13 November 1680; en CATARINA, 28 November 1690.

HENDRINA JACOBS, wed. van Wouter Dikpoort waarmee hij op 9 Augustus 1696 huwt is zijn derde vrouw. Naar kinderen uit dit huwelijk is door mij niet gezocht.

Huijbrecht van Groenevelt komt voor als gezworene van het potmakersgilde in 1680, 1685, 1688, 1690 en 1693. 19 April 1680 koopt hij van de erfgenamen van wijlen de potmaker Hendrick Antonissen van Overstraten de potterij „*de Drij Potkens*” gelegen in de Dubbelstraat²⁷⁴⁾. Later op 19 October 1697, wanneer hij reeds in Goes woont, verhuurt hij deze potterij aan de potbakker PIETER MOOREN²⁷⁵⁾. Hij schijnt niet onbemiddeld te zijn want naast de potterij is hij in het bezit van een tweekamer tot één omgebouwde woning gelegen aan de Grote Markt, die hij 22 Febr. 1697 kocht van Martinus Rolseleth(?)²⁷⁶⁾.

11 Juni 1687 vinden we nog een huwelijk van GILLES JACOBS GROENEVELT met de potmakersdochter AELTJE WITTERMANS (geb. 18 Jan. 1658) en 27 Juni 1696 van dezelfde Gilles met LIJSBETH ROMBOUTS j.d. van Bergen op Zoom. Hij koopt als „potmaeker” 22 Febr. 1700 van PIETER

272) Gem. Arch. B.o.Z. R 239 fol. 263 verso.

273) Gem. Arch. B.o.Z. Not. Adriaan Schipperts 12 Oct. 1680.

274) Gem. Arch. B.o.Z. R 242 fol. 33 verso.

275) Gem. Arch. B.o.Z. Not. Drabbe d.d. 19 Oct. 1697.

276) Gem. Arch. B.o.Z. R 245 fol. 70 verso.

POY een tweetal huisjes gelegen aan de Zuidzijde van de Dubbelstraat²⁷⁷). In de familierelatie tussen deze Groenevelts heb ik me niet meer kunnen verdiepen.

Enige losse aantekeningen

Tot slot volgen hierachter nog enkele losstaande aantekeningen van potmakers of potmakersgezellen waarover ik ondanks hardnekkig zoeken niets heb kunnen vinden of waarover ik te weinig aanknopingspunten heb om ze in verband te kunnen brengen met de reeds eerder beschreven families.

JAN GEERTSZ deken in 1602 en gezworene in 1599, 1600, 1601, 1603, 1605 en 1610 is gehuwd met THEUNKEN ADRIAENS. Zijn weduwe verkoopt d.d. 12 Juli 1647 enige bezittingen²⁷⁸).

JAN PIETERS komt niet in het bestuur van de gilde voor. Toch is hij zeker van 1616 tot 1622 potmaker²⁷⁹). 20 Mei 1616 verkoopt de potmaker Pieter Cornelissen Mueren een huisje dat grenst aan het erf van JAN PIETERSSEN *potmaker*, gelegen aan de Z.Z. van de Dubbelstraat.

CHRISTIAEN CORNELISSEN backer huwt 16 October 1595 met Neelken Adriaens, dochter van Adriaen Franssen Wollen. Of hij potmaker of potmakersgezel is geweest kan ik niet bewijzen. Wel is hij in het bezit van een potterij gelegen in het straatje van de haven naar de Kleine Dubbelstraat²⁸⁰).

JAN MARTENS is gehuwd met AEIJKEN PHILIPS. Bij de doop van een dochter LIJSBETH (Oct. 1622) wordt de vader Jan Martens potmaker genoemd.

ANTHONY ELINCK blijkt gezworene te zijn in 1613. Waarschijnlijk is hij gehuwd met Neelken Pieters. 28 Maart 1618 wordt uit dit huwelijk een dochttertje Janneken geboren.

ANTHONY CORNELISSEN is potbakker rond 1633. Hij komt voor onder de doopgetuigen bij de kinderen van de pot-

277) Gem. Arch. B.o.Z. R 245 fol 119.

278) Gem. Arch. B.o.Z. R 236 fol. 293 recto.

279) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 83 verso.

280) Gem. Arch. B.o.Z. R 231 fol. 80 verso.

bakker Jacques Anthonissen. Ook vinden we hem genoemd in een actie van donatie van de potbakker Pieter Willems²⁸¹⁾. Op 11 Jan. 1641 verkoopt hij enig onroerend goed aan Neeltken Jans, weduwe van de potbakker Adriaen Poy²⁸²⁾ en op 18 Maart 1667 aan Claes Jansen Brughman het Groenhuis gelegen bij de haven in de Keizerstraat bij het begin van de Dubbelstraat. 15 Maart 1669 verklaart CORNELIS ANTHONISSEN namens zijn vader dat de kooppenningen zijn voldaan²⁸³⁾.

Onder alle voorbehoud vermeld ik het huwelijk van ANTHONY CORNELISSEN afkomstig van Strijen, „ruyter onder den Marquis van Rouillac” d.d. 23 December 1626 (ondertrouw 10 Juni 1626) met MAIJKEN ROCUS weduwe van WILLEM ANTHONISSEN en afkomstig van Dongen. Uit dit huwelijk wordt 11 Aug. 1627 MAEIJKEN geboren. Getuigen zijn JACQUES ANTHONISS en LISKEN STEVENS. Van de kinderen die op 17 Juni 1631 en 13 Januari 1634 gedoopt werden komen geen namen in de doopboeken voor.

De antecedenten van de potbakker EGBERT EGBERTSEN zijn al even duister als die van de hiervoor genoemden. Als j.m. van GROENINGEN huwt hij 26 Sept. 1628 te Bergen op Zoom met PAESKEN CORNELIS, j.d. van Bergen. Uit dit huwelijk vind ik een dochttertje HEIJLTJE 11 Dec. 1637.

De schout verkoopt zijn potterij met schuur, erf en huisjes gelegen aan de Z.Z. van de Haven achter het huis van de burgemeester Vroeschap²⁸⁴⁾.

19 Aug. 1632 wordt FREDERICK DOUWENSZ, potmaker, laatst gewoond hebbende in den Briel, als poorter toegelaten. 5 Nov. 1634 vinden we een kindje RUTGEN. Getuigen zijn Egbert Egbertssen en Reijntge Douwens, waarschijnlijk een zusster van de vader.

MARCUS JANSSEN IN ROCHELLE komt voor als gezworene in 1646. Ik vermoed dat deze Marcus Jansen dezelfde is als de potbakker Marinus Janssen gehuwd met een dochter van Jan Rochussen, wiens potterij wegens niet betalen van hypotheekrente 29 April 1650 verkocht wordt²⁸⁵⁾.

(Wordt vervolgd)

281) Gem. Arch. B.o.Z. R 680 fol. 359 e.v.

282) Gem. Arch. B.o.Z. R 235 fol. 113 verso.

283) Gem. Arch. B.o.Z. R 240 fol. 140 recto.

284) Gem. Arch. B.o.Z. R 235 fol. 10.

285) Gem. Arch. B.o.Z. R 237 fol. 193 verso.

INHOUDSOPGAVE

Bladz.

Cornelis Buijs, schout van Oudheusden, door A. v. B.	1
De Voorzittersstoel van Representanten van Bataafs Brabant, door Mr. J. P. W. A. Smit	3
Doctor Fey en de Heerlijkheid Hillegom, door J. P. H. Goossens	5
Heraldiek als hulpbron, door B. W. van Schijndel	7
De Graafse tak van de familie Hermans, door Jac. J. M. Heeren	9, 17
Paert-Namen, door J. P. H. G.	13
Familie Walraven (Enschot), door F. W. Smulders	14
Poorters van den Bosch, door F. S.	16, 32, 63, 79, 115, 126, 127, 176
Maccalla (Makkalle), door J. P. H. G.	16
Iets over de Heerlijkheid Op- en Neer Andel, door Mr. J. Belonje	22
Nederlandse Kwartieren van Schopenhauer, door J. P. H. Goossens	24
Bezitters van Noord-Brabantse Heerlijkheden, door Mr. J. P. W. A. Smit	26, 109
Dirck van Zevender, schout van Giessen, door A. v. B.	30
Dirk van Nuyssenborch, door Jhr. Mr. Dr. B. de Roy v. Zuidewijn	31
Op Bedevaart gestorven?, door J. A. M. van der Loo	31
Bergen op Zoomse Pottenbakkers-familie's, tussen 1600 en 1700, door K. v. d. Watering	33, 51, 68, 91, 97, 116, 140, 155, 170, 188
Nederlandse Kwartieren van Schopenhauer, door J. P. H. Goossens	43
Enkele correcties en aanvullingen bij de Helmondse familie Bots, door Jac. Heeren	46
Keurmedigheid I, door F. Smulders	48, 76
De platen van het Cleveniersgilde van Grave, door Mr. J. P. W. A. Smit (met platen)	49, 65, 31
Huwelijken te Vlijmen (1606—1611), door J. P. H. Goossens	60
De familie Pus, door M. J. van Lennep	62
Van der Plaat, door Jhr. Mr. Dr. B. de Roy van Zuidewijn	64
Een Merkwaaardige Wijze van Testeren, door J. P. H. Goossens	77
En ietwat zonderlinge Bijnaam, door H. B. M. Essink, jur. drs.	78
Wagemakers, door J. J. M. H. Verzijl	79
Wouwse families (XXVIII) van Teggelen (17de en 18de eeuw), door Dr. J. B. van Loon	83
Weygerganck, door B. W. van Schijndel	107
De familie Pus, door Mr. J. L. Rijndorp	108
Een onbekende tak Kievits, door B. W. van Schijndel	113
Het graf van Dirk van der Merwede, door Jhr. Mr. Dr. de Roy van Zuidewijn	123
Pus en van Zevender, door Mr. Dr. A. den Dekker	124

Duizend Gulden-Valuatie, door J. P. H. Goossens, aangevuld door B. de R. v. Z.	125
Pain et Vin, door J. P. H. Goossens	126
Lijsten van Schouten, hun Stadhouders, Griffiers en Rentmeesters in het kwartier van Kempenland, door E. M. Korvezee	129
De Platen van het Cleveniersgilde van Grave. Corrigenda van platen 1 en 2, bij blz. 50	131
De stadskleuren van Heusden, door Mr. J. P. W. A. Smit	132
Van (de) Luytelaer, door J. J. M. Heeren en J. A. W. Swane	135, 148, 182
Pricker, door Mr. J. L. Rijndorp	145
Dr. Jean-Michel Romain †, door B. W. van Schijndel	147
Het Heerlijkeheidsarchief van Drongelen, door J. P. H. Goossens	154
Hornman (During(h) van Rottenberg (of Rottenburg) gend. Horn- man) (Van Ho(o)rn, Ho(o)reman, Horneman, Hoorn(e)man, Horman, Horreman(s), Hornmann), door Mr. W. de Vries	161
Van Meeuwen, door B. d. R. v. Z.	167
De Waalwijkse familie Drossaerts, door B. W. van Schijndel	168
Schijndelse Schepenen uit de 15e eeuw, door A. J. L. v. Bokhoven	169
Fragment-genealogie van de familie Adam, door Elis. H. Korvezee	177

NAAMREGISTER

Aa v. d. 170 ; — Aalst, Heren v., 26, 27 ; — Abbenbroeuck v., 143 ; — Abens, 59 ; — Acht v., 115 ; — Ackeren v., 87, 89, 90 ; — Adams, 160 ; — Adamij, 181 ; — Adan, 177, 178, 179, 180, 181, 182 ; — Adden v., 34, 37, 42, 174 ; — Adolphs, 171 ; — Adriaens(sen), 56, 57, 58, 69, 92, 93, 97, 100, 101, 102, 103, 104, 116, 117, 123, 141, 143, 170, 189, 191 ; — Aelberts, 66a ; — Aelbrechts, 145 ; — Aelst v., 26 ; — Aert v., 180 ; — Aert(sen), 101, 103, 148, 150, 186 ; — Aken v., 139 ; — Akersloot, 165 ; — Alderom v., 66b ; — Aleiten, 76 ; — Andel v., 131 ; — Andries(en), 100, 101 ; — Angeren v., 173 ; — Anker v., 128 ; — Ansems, 50b, 66a, 115 ; — Anthéunis(sen), 141, 142, 120, 121, 122, 123 ; — Anthonis(sen), 51, 140, 143, 174, 192 ; — Anxten, 125 ; — Appelmans, 106 ; — Appels, 2 ; — Ariens, 186 ; — Assche, Markies van, 109 ; — Asseldonck v., 114 ; — Assendelft v., 129 ; — Asten, Heren v., 27, 28, 29 ; — Augustijn(s), 39, 42, 56, 57, 58, 59, 70, 88, 92, 93, 141, 170, 171, 174 ; — Azijnman, 5.

Baardwijk, heren v., 29 ; — Back, 28 ; — Backer, 44 ; — Baecker, 50a, 68 ; — Baeckermans, 9 ; — Baer v., 185 ; — Baerntsen, 146 ; — Bailly, 75 ; — Bakker d., 182 ; — Balten, 172 ; — Bants, 128 ; — Barendrecht v., 24, 25, 43, 45 ; — Barterom, 50b ; — Bauwenss., 59 ; — Bavel v., 88, 90 ; — Beaumont v., 146 ; — Becker (d.), 16, 115 ; — Be(c)x, 136, 150, 151 ; — Beeck t., 163 ; — Beek v., 23 ; — Beek (en Donk), Heren v., 109 — Beer d., 190 ; — Beerlikem v., 32 ; — Be(e)rse v., 169, 170 ; — Beerth, 78 ; — Beethoven v., 89, 182 ; — Beken Pastel v. d., 27 ; — Belijt, 89 ; — Beneden v., 53, 172, 173 ; — Beniers, 136 ; — Berbers, 10 ; — Berendans, 55, 105, 156, 171, 189 ; — Berendonck, 105 ; — Berentssen, 2 ; — Beresteyn v., 110 ; — Berewinkel, 187 ; — Bergaigne, 129 ; — Bergen v., 111 ; — Bergh v. d., 152 ; — Berlaer v., 107 ; — Bertrams, 130 ; — Bertrans, 27 ; — Berwout, 176 ; — Berze v., 115 ; — Best v., 77 ; — Bethmer v., 8 ; — Betten, 76 ; — Beydewits, 13 ; — Beyssens, 185, 186 ; — Bie d., 8, 88, 182 ; — Biggelaar v. d., 13 ; — Bilderdijk, 125 ; — Bisdommer, 126 ; — Bisschop, 43, 139 ; — Black, 72, 99 ; — Blan(c)kaert, 55, 99 ; — Bleecke v. d., 88 ; — Blokhuyjs, 86 ; — Boers, 84 ; — Bogaerde v. d., 108, 169 ; — Bogaerde v. Terbrugge, Baron v. d., 112 ; — Bogart, 79 ; — Bogers, 187 ; — Bol, 187 ; — Bolst v. d., 16 ; — Bolten, 22, 23 ; — Bommel v., 158 ; — Bommelen v., 73 ; — Bon v., 47 ; — Bont d., 37, 188 ; — Boon v. d., 151 ; — Boort v., 7 ; — Borch v. d., 15 ; — Boreel d. Mauregnault, 29 ; — Borgert, 47 ; — Borne v. d., 107, 169 ; — Bos v. d., 10 ; — Bosch v. d., 12, 13 ; — Boschman, 145 ; — Boshuysen v., 131 ; — Bots, 46, 47 ; — Boussiez v., 111 ; — Bout, 129 ; — Bouwman(s), 34, 51, 52, 75 ; — Boyens, 16 ; — Braam v., 166 ; — Bradonck, 66b ; — Brakell v., Baron v., 129 ; — Brandenburg, Keurvorst v., 6 ; — Brant, 61, 126 ; — Brau, 76 ; — Breederode v., 28 ; — Brekelmans, 168 ; — Brent-holff d., Ruyff, 28 ; — Breugel v., 148, 150 ; — Breugels, 153, 184 ; — Bri-

nen, 60 ; — Brochorst v., 163 ; — Broec v. d., 107 ; — Broeck(e) v. d., 130, 157, 168, 186, 187 ; — Broekhoven v., 130 ; — Bronbergen v., 130 ; — Broucknorst v., 163 ; — Brouwers, 16 ; — Brughman(s), 93, 158, 192 ; — Bruls, 54, 55, 56, 70, 157 ; — Bruijls, 75 ; — Buc, 108 ; — Bunnan, 149, 150, 151 ; — Burghouts, 184, 185, 187 ; — Buyt v., 66b, 81 ; — Buys, 1, 2, 115 ; — Buysman, 157 ; — Bye, 15.

Daems, 50b, 67 ; — Dam, 147, 181 ; — Damen, 153, 176 ; — Danen, 87 ; — Daneus, 102, 116, 118, 123, 140 ; — Daniels, 80, 118, 140 ; — Dannewaard v., 146 ; — Dauwel, 101 ; — Daverveld v., 153 ; — Dekkers, 88 ; — Delijers, 75 ; — Demers, 170 ; — Denis, 185 ; — Derick(s), 68, 81, 82 ; — Deursen v., 139 ; — Dielen, 46 ; — Diemen v., 146 ; — Diemers, 66a ; — Dignussen, 76 ; — Dikpoort, 190 ; — Dinther v., 11, 12, 169, 186 ; — Dinther, Heren v., 111 ; — Dirven, 32, 147 ; — Dir(x)(k)s, 16, 76 ; — Doens, 147 ; — Doerne, d., 28 ; — Dogge(n), 88, 179 ; — Doirne v., 28 ; — Donckers, 118 ; — Donckers, 130 ; — Doppe, 50a ; — Dordrecht v., 30 ; — Dort(e) v., 64 ; — Dorth v., 36, 37, 118, 119, 188 ; — Douwens, 98, 101, 102, 116, 192 ; — Douwers, 141 ; — Dreunenbrack, 62 ; — Dries v. d., 181 ; — Driessen, 183, 184, 186 ; — Drongelen, Heren v., 112, 154 ; — Drooge, 106 ; — Drossaerts, 154, 155, 168 ; — Drossaerts (v. Drongelen), 112 ; — Duchteren v., 127 ; — Dufhout v., 175 ; — Duizendguldens, 125 ; — Dulsch, 77 ; — Duppen v., 150 ; — Dupper, 28, 29 ; — Dusing(h), 161 ; — Dusingk v. Rottenbergh, 163, 165 ; — Dusel v., 14 ; — Dussen v. d., 48 ; — Duvelaers, 188, 189 ; — Duijt(s)(z), 131 ; — Duyts, 163 ; — Duyzenddaalders, 125 ; — Dijk v., 20, 47, 185.

Eck v., 20, 30 ; — Ecker v. d., 169 ; — Eeckart v. d., 27 ; — Eel v., 16 ; — Eelkens, 115 ; — Eeren met, 142 ; — Eersel v., 15 ; — Egbertssen, 192 ; — Egen, 169 ; — Eggen v., 55 ; — Eldrom v., 66a, 66b, 81 ; — Elen v., 109 ; — Elinck, 191 ; — Elsaker v. d., 181 ; — Elsen v. d., 20 ; — Elst v. d., 15 ; — Emberscamp v., 31 ; — Emberts, 152 ; — Empelman(s), 128 ; — Enetten v., 187 ; — Engelant v., 137 ; — Engelen v., 62 ; — Engelssen, 117 ; — Erasmus, 71, 72, 94, 96, 105, 119 ; — Erkel v., 99 ; — Erp(e) v., 64, 80, 107 ; — Ertrijck, 181 ; — Esser, 154, 155 ; — Everaerts, 57 ; — Everits, 80 ; — Eygen, 169 ; — Eynde v. d., 184, 186.

Fey, 5, 6 ; — Feyte(n), 137, 138 ; — Filet, 21 ; — Flodorop v., 62 ; — Fonteyn L., 173 ; — Forestier, 110 ; — Fosse d., 29 ; — Francken, 139 ; — Francquen, 43, 44 ; — Friscus, 35, 42 ; — Fyen, 76.

Gaans, 88 ; — Gabriëls, 11, 89 ; — Gaerds, 81, 82, 82a ; — Gaertsen, 66a ; — Gaesbeke v., 26 ; — Gast, 115 ; — Gavere v., 26 ; — Geep d., 70, 188 ; — Geerbrands, 71 ; — Geers, 53 ; — Geert(s)(z), 57, 68, 71, 75, 158, 191 ; — Geesbergen v., 163 ; — Geffen v., 115 ; — Gellicum v., 30 ; — Gemert v., 9, 10 ; — Geneffe d., 177 ; — Gent v., 102, 118, 123, 140, 171 ; — Geraets, 136 ;

Gerits, 115 ; — Gerwen v., 8, 148, 149, 150, 169 ; — Gestel v., 188 ; — Gester d., 168 ; — Gey, 146 ; — Gheel v. Spanbroek v., 63 ; — Ghesel v., 28 ; — Gilbert, 27 ; — Gielen, 128 ; — Gielis(sen), 16, 50b, 81 ; — Gisberts, 50b ; — Glabbeek v., 47 ; — Glyndt d., 145 ; — Godefridi, 32 ; — Goderts, 2 ; — Goers, 145 ; — Goerts, 167 ; — Goesmans, 31 ; — Goes v. d. Natres v., 161 ; — Gog v., 96 ; — Goor v. d., 11 ; — Goorts, 186 ; — Goossens, 131 ; — Corcum v., 15, 163 ; — Gorisse, 32 ; — Gorten, 94 ; — Govaerts, 104, 144 ; — Graaf v. d., 166 ; — 's-Grauwen, 147 ; — Grave, 176 ; — Gregory, 32 ; — Grinsven v., 47, 108 ; — Groeneveld (v. d.), 74, 93, 121, 190 ; — Groeneven v., 31 ; — Groeningen, 192 ; — Groot d., 9 ; — Grootenboer, 128 ; — Gruijter(s) (d.), 16, 137 ; — Gulden, 125 ; — Guldewagen, 165 ; — Guljé, 29 ; — Gunther, 163 ; — Gijzen, 89.

Hack, 126 ; — Hadewijgen 76 ; — Haen d., 50b ; — Haest d., 78 ; — Haestrecht v., 176 ; — Hage(n) v. d., 25, 45, 170 ; — Hagens, 125, 181 ; — Hal v., 64 ; — Halle v., 121 ; — Halling, 66a, 67 ; — Hamel, 1 ; — Hamer d., 106 ; — Hameyden v. d., 111 ; — Han d., 66b ; — Hannen v., 63 ; — Hapert v., 153, 184 ; — Hautart v. d., 169 ; — Hauthem v., 169, 170 ; — Haverdonk, 167 ; — Hazelberch v., 127 ; — Heck, 114 ; — Heckman, 156 ; — Heemskerck v., 129 ; — Heessel v., 153 ; — Hemstelroy v., 139 ; — Hendriks, 12 ; — Hendrickx, 58, 84, 129, 136, 170, 174, 175 ; — Hengst, 13 ; — Henrix, 137 ; — Herimez v., 26 ; — Herk v., 141, 142, 143, 144 ; — Herlaer v., 62 ; — Herien d., 61 ; — Hermans, 9, 10, 11, 12, 13, 17, 18, 19, 20, 21, 59, 115 ; — Hetsrode (v.) (d.), 16, 135 ; — Hetsroy v., 151 ; — Heukelum v., 45, 123 ; — Heuvel v. d., 150, 167 ; — Heyden v. d., 48, 74, 92, 183 ; — Heys v. d., 75 ; — Heyst v. d., 75 ; — Heijst v., 91, 114, 147, 168 ; — Heytack v. d., 151 ; — Hoboecken, 73 ; — Hoeck v., 136 ; — Hoefsmid, 1, 57 ; — Hoeks, 58 ; — Hoenderpaert, 13 ; — Hoerkens, 76 ; — Hoerne v., 26 ; — Hoernken, 127 ; — Hoesch d., 126 ; — Hoevel v. d., 115 ; — Hoeven v. d., 14, 111 ; — Hoevenaar, 145, 146 ; — Hofmans, 11 ; — Hogemoet, 85 ; — Hogendijck v., 25 ; — Hombroeck v., 28 ; — Hompesch, Graaf d., 29 ; — Hoof v., 86 ; — Hoog v., 96 ; — Hoogendijck, 45 ; — Hoon v., 161, 162, 163 ; — Hoorn, 60, 62 ; — Hoorn-trompetter, 161 ; — Hopmans, 42, 158, 175 ; — Hoppenbrouwers, 187 ; — Horckmans, 139 ; — Horenbeeck v., 149 ; — Horens, 128 ; — Horneman, 161 ; — Hornkens, 7, 8, 9 ; — Hornman, 131, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167 ; — Hove(n) v., 36, 86, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 105, 116, 119, 120, 130, 140 ; — Hövel tot Westerflie, Baron van, 29 ; — Houck, 33, 34, 35, 37, 40, 42, 51, 52, 54, 55, 56, 58, 68, 69, 70, 71, 72, 75, 76, 92, 93, 94, 96 ; — Houckgeest, 166 ; — Houdt v., 168 ; — Houff v., 41 ; — Hout (v. d.), 15, 172 ; — Hout(h)em v., 169, 186 ; — Houtom v., 52 ; — Houweningen v., 123 ; — Hubben, 114 ; — Hubrechts, 104, 142 ; — Huefaers, 50b, 81 ; — Huerne v., 26 ; — Hulpe v. d., 107 ; — Hurckmans, 148, 149 ; — Huijben, 125 ; — Huybrechts, 84, 85, 121, 168 ; — Huysmans, 27, 137.

Idelet, 153 ; — Ingen v. (d.), 126, 139 ; — Isselmuyden v., 44 ; — Itma v., 129.

Jacobs, 40, 86, 97, 105, 116, 120, 121, 189, 190 ; — Jacques, 104 ; — Jager d., 39, 41, 69, 70, 72, 94, 95, 96, 188 ; — Jans, 34, 36, 51, 53, 54, 55, 58, 64, 72, 73, 92, 93, 95, 97, 98, 100, 102, 117, 118, 119, 120, 122, 142, 159, 174, 189, 192 ; — Jansschens, 29 ; — Jan(s)en, 10, 40, 59, 70, 150, 159, 160, 174, 175, 184, 192 ; — Janssens, 29, 136 ; — Janssens d. Varebeke, 29 ; — Jansen met Ere, 142 ; — Jeger d., 167 ; — Jongh d., 90, 109, 130, 131 ; — Jongkindt, 162, 165 ; — Joos, 158 ; — Joosen, 98 ; — Joosten, 136 ; 185 ; — Joppen, 46 ; — Joris(sen), 98, 117, 148, 150, 159, 160.

Caam v., 88 ; — Caboort, 118, 119, 158, 188 ; — Caluwaert, 92, 103, 104, 120, 122, 141 ; — Kranenburg, Heer van, 6 ; — Canters, 151 ; — Capelle v., 143 ; — Kar v. d., 91 ; Carels, 66a ; — Carnbee, Baron van, 24 ; — Keep, 88 ; — Keipers, 88 ; — Kelst v., 131 ; — Kemps, 137 ; — Kerckhof v. d., 137, 138 ; — Kerckhoven v. d., 165 ; — Kerkhofs, 188 ; — Kerstens, 50a, 68 ; — Kessel v., 16, 28 ; — Kesselmans, 88 ; — Ceulen v., 187 ; — Keijenberg, 21 ; — Keijser d., 61 ; — Charl, 29 ; — Chastillon d., 131 ; — Christiaans, 11 ; — Kieboom, 89, 90 ; — Kievits, 7, 113, 114 ; — Kin(d)(t), 48, 127, 128, 144 ; — Kinschot v., 8 ; — Claes, 94 ; — Klaassen, 20, 66a, 67, 142, 143 ; — Cleene, 176 ; — Klep, 22 ; — Klokken v. d., 49 ; — Kloostermans, 17 ; — Cluse v. d., 129 ; — Cluysen v. d., 27 ; — Cnollaert, 41, 106 ; — Cocq, 168 ; — Coeberch, 66a, 67 ; — Coelen, 12 ; — Coeringen v. d., 59 ; — Coeveringhe v., 9 ; — Kol v., 20 ; — Colen, 8, 32, 127 ; — Commers, 118 ; — Coningh d., 37, 38, 39, 40, 41, 42, 59, 74, 94, 95, 96, 105, 122, 147, 171, 174, 189 ; — Constabel, 172 ; — Coolen, 11 ; — Coops, 23 ; — Coquit, 75 ; — Coot (v.), 66a, 82 ; — Coppens, 181 ; — Coquil, 172 ; — Cornet, 101 ; — Cornelis(sen), 38, 39, 103, 106, 121, 122, 156, 191, 192 ; — Cornet, 42, 57, 156, 170, 171, 172 ; — Corstiaenssen, 117 ; — Cort d., 25, 45 ; — Cotereau, 109 ; — Courten, 105 ; — 39, 103, 106, 121, 122, 156, 191, 192 ; — Cornet, 42, 57, 156, 170, 171, 172 ; — Corwenberg, 96 ; — Crabbe, 46 ; — Krabben v. d., 80 ; — Cranenbroeck v., 136, 137, 149, 152 ; — Cramer d., 44 ; — Crets, 21 ; — Creyl v., 137 ; — Krieger, 82a ; — Criellandt, 23 ; — Croet v. d., 57 ; — Croy v., 26 ; — Cruysstraten, 185 ; — Crijnen, 167 ; — Crijns, 51, 52 ; — Cuyck v., 28, 30, 78, 107 ; — Kuyckman, 107 ; — Kuyt v. d., 58 ; — Cuypers, 169 ; — Cuysten v. d. Wiel, 30.

Laeck v. d., 138 ; — Laer v. d., 59, 79 ; — Lafferté, 19 ; — Lambrechts, 57 ; — Lamoen, 73, 75, 76 ; — Landou, 118 ; — Lanen, 181 ; — Langdonck v., 150 ; — Lange d., 117, 157, 161, 162, 163 ; — Langejaen, 155, 156, 157 ; — Lange v. Wijngaarden d., 163 ; — Langeneijn, 157 ; — Lanschot v., 23, 110 ; — Lantman, 91 ; — Lapidé à., 150 ; — Last, 115 ; — Laureys, 145 ; — Lauweijssen, 144 ; — Leck v. d., 28 ; — Leefdael, Baron v., 109 ; — Leenderts, 171 ; — Leest, 43, 44, 45 ; — Leiten, 76 ; — Lejeune, 178 ; — Lemm, 10 ; — Lenaerts, 186, 187 ; — Leu de Wilhem l., 110, 112 ; — Leur v., 38, 51, 56, 72,

74, 100, 101, 105, 106, 189 ; — Leijdekker(s), 32, 50a ; — Leyten, 9 ; — Liefmans, 3 ; — Liemaker d., 95 ; — Lieshout v., 127 ; — Lightvoet, 32 ; — Lima d., 95 ; — Limale d., 53, 159, 175 ; — Linde(n) v. d., 164, 184 ; — Linders, 153, 185 ; — Linsen, 21 ; — Lith v., 12 ; — Lizen, 76 ; — Lobben, 48 ; — Loe v. d., 107 ; — Loeff, 60, 62 ; — Loefs, 50b, 68 ; — Loer, 14, 15 ; — Lookermans, 47 ; — Loon v., 9, 137 ; — Loos, 91 ; — Loreus, 131 ; — Losecaat, 28 ; — Louw(e) d., 11, 130 ; — Loyen, 9, 149, 150, 151 ; — Lu, 32 ; — Lucassen, 10, 13 ; — Lucken, 142 ; — Luit, 169 ; — Lusdonck v. d., 80 ; — Luyck v., 137 ; — Luy(ck)x, 21, 85 ; — Luytelaer v. (d.), 135, 136, 138, 139, 140, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 182, 183, 184.

Machielsen, 90 ; — Maes, 1, 137 ; — Makkalle, 16 ; — Mansveldt, 167 ; — Marcelissen, 2 ; — Marck v. d., 18 ; — Mariënborg, 166 ; — Marinus, 39 ; — Mars, 186, 187 ; — Martens, 64, 191 ; — Marynissen, 86 ; — Matheeus, 1, 38, 79 ; — Mathys(sen), 136, 155, 175 ; — Matus, 66b, 81 ; — Mayer d., 27 ; — Meer v. d., 8 ; — Meeracker v. d., 16 ; — Meeren v. d., 166 ; — Meerwijk v., 62 ; — Meester d., 107 ; — Meus(z)(sen), 37, 98, 99, 125, 174 ; — Meeuwen v., 167 ; — Mels, 156 ; — Melsen, 125 ; — Melvill, 24 ; — Mensaart, 141 ; — Merkelbach, 18 ; — Merode v., 28 ; — Merwede v. d., 31, 77, 78, 123 ; — Mes, 50a, 67 ; — Met Eeren, 36, 101 ; — Metsekens, 63 ; — Metser d., 131 ; — Metten, 76 ; — Meuren, 57 ; — Meurs, 110 ; — Meurs v., 128 ; — Meyden v. d., 128 ; — Middegaal, 18 ; — Mierop v., 107 ; — Muelemester, 50a ; — Mueren, 143, 174, 191 ; — Mugge, 40 ; — Mulders, 139 ; — Mutsigen v., 139 ; — Muyters, 56 ; — Model, 107 ; — Mol v., 126 ; — Mols, 151 ; — Monte d., 139 ; — Moor(e), 158 ; — Mooren, 190 ; — Mo(o)ren v. (d.), 128 ; — Mortel v. d., 12 ; — Moyens, 40 ; — Myens, 186 ; — Mijs, 131, 147.

Naeyer, 145 ; — Nagel(e) d., 98, 100, 102, 103, 141 ; — Nahuys v., 130 ; — Nederveen v., 168 ; — Neef(f) d., 104, 117, 189 ; — Neve d., 189 ; — Neijens, 20 ; — Nievervaart v., 28 ; — Noort v., 168 ; — Noteboon, 127, 128 ; — Nus v., 50a, 50b, 66b, 81 ; — Nuwenhuys v. d., 170 ; — Nuyens, 185 ; — Nuyssenborch v., 31 ; — Nijs, 84.

Oden, 76 ; — Oers v., 152 ; — Oetingen, Graaf v., 111 ; — Oever v. d., 166 ; — Olislagers, 180 ; — Oliviers, 71 ; — Omen, 31 ; — Oostfriesland, Graaf v., 110, 111 ; — Ooljen v., 12 ; — Op- en Neer Andel, Heren v., 22 ; — d'Orges, 110 ; — Os v., 126 ; — Osta v., 87 ; — Otten, 8, 107 ; — Otto d. Mentock, 8 ; — Oudenhoven v., 108 ; — Oudheusden v., 2 ; — Outelair v., 28 ; — Oudthuyzen v., 118 ; — Overbeeke v., 73 ; — d'Overschie, 29 ; — d'Overschie d'Overbach, 29 ; — d'Overschie Wisbeq, 29 ; — Overstraten v., 36, 42, 52, 73, 74, 75, 105, 190 ; — Overvelt v., 181.

Paal v., 107 ; — Pain et Vin, 126 ; — Paintevin, 126 ; — Paapegaay, 28 ; — Pas v. d., 11 ; — Paasstoors, 17 ; — Pauw d., 35, 36, 37, 74, 99, 117, 142, 143,

158, 188 ; — Pauwels(en), 73, 76, 98, 116 ; — Peigrom, 115 ; — Penninx, 138 ;
 Persijn v., 146 ; — Peters, 32, 38, 87, 140 ; — Philips(en), 97, 98, 101, 104,
 120, 121, 144, 189, 191 ; — Pieck, 7, 19, 80 ; — Piers, 14, 15 ; — Pieters(en),
 33, 44, 45, 55, 101, 174, 191 ; — Pigghen, 14 ; — Pistorius, 47 ; — Plaat v. d.,
 64 ; — Poirters, 152 ; — Poll v. d., 27 ; — Ponsendael v., 9 ; — Poppel v.,
 185, 187 ; — Porters, 136 ; — Potters d., 157 ; — Potters, 87, 91, 160 ; — Pou-
 lier, 73 ; — Po(o)y, 36, 73, 94, 99, 103, 116, 117, 118, 119, 141, 156, 158, 159,
 188, 189, 191, 192 ; — Pricker, 145, 146, 147 ; — Pronckers, 93 ; — Prouveur,
 129 ; — Pus(ch), 22, 23, 62, 63, 108, 124.

Quadt, 50b ; — Quadt d., 66b, 67, 162 ; — Quakaes, 56 ; — Quens, 9 ; —
 Quick, 84.

Raast v., 157 ; — Raats, 179 ; Rademaker (d.), 10, 170 ; Raesfeldt, Baron
 v., 109 ; — Raet d., 113 ; — Rafels, 32 ; — Rammelmann, 24 ; — Ra(a)y-
 maker(s), 10, 20 ; — Reppel, 188 ; — Revens, 185 ; — Reijers, 172 ; —
 Reymerswale v., 40 ; — Reimerswaal v., 68, 69 ; — Reijnen, 61 ; — Rey-
 niers, 143, 146 ; — Reyns, 180 ; — Rhee v., 47 ; — Ribbens, 119, 144 ; —
 Ribbers, 144 ; — Riel v., 136 ; — Rixtel v., 10 ; — Robben, 61 ; — Rochelle
 in, 192 ; — Rochus(sen), 52, 53, 54, 119, 121, 158, 159, 160, 174, 179, 192 ; —
 Rocus, 192 ; — Roede v., 80 ; — Roeffs, 153 ; — Roëll v. Drakenburgh, 63 ;
 Roer v., 49, 82a ; — Roerman, 164 ; — Romain, 147 ; — Rombouts, 190 ; —
 Roos, 137 ; — Ro(o)se(n), 34, 39, 51, 52, 53, 54, 55, 69, 75, 159, 160, 173 ; —
 Roseleth, 190 ; — Rosmalen v., 48, 127 ; — Rostijns, 116 ; — Rosijn, 52 ; —
 Rotselaer v., 26, 27 ; — Rottenburg v., 160 ; — Rouse, 165 ; — Rovers, 170 ;
 — Ruevers, 66b, 67 ; — Ruth v., 139 ; — Ruyten, 178 ; — Ruijter d., 17 ; —
 Rijckevorsel v., 110 ; — Rijen v., 85, 86 ; — Rijn v., 80 ; — Rijssel v., 166 ;
 — Rijswijck v., 30 ; — Rijswijc v., 107.

Sabulens, 74 ; — Sagels, 163 ; — Samsoms 175 ; — Samuels, 72 ; — Sande
 v. d., 36 ; — Sanders, 140 ; — Sannen, 181 ; — Saren, 149, 150 ; — Sassen-
 Clingh, 46 ; — Saymans, 156, 157 ; — Sceenken, 115 ; — Scha(e)ymans,
 119, 157, 158 ; — Schaiman, 56 ; — Schalck, 116 ; — Schamans, 56 ; —
 Scharp, 62, 63 ; — Scheelaerts, 77 ; — Scheffelaar, 40 ; — Schepers, 185 ; —
 Scherp, 23 ; — Schets, 129 ; — Schey, 168 ; — Schipper(s), 43, 44, 45, 80,
 98, 116 ; — Schoen, 58, 90, 91, 123 ; — Schonen, 150 ; — Schonenberg, 9, 18 ;
 Schoonvorst v., 26 ; — Schopenhauer, 24, 43 ; — Schotelmans, 26, 27 ; —
 Schrauwen, 32 ; — Scoemaker, 170 ; — Scragen, 76 ; — Scriba, 22, 23, 62 ;
 Scroeven, 66b, 81 ; — Scuercop, 149 ; — Segers, 61 ; — Senten, 180 ; —
 Serclaes d., 111 ; — Seventer v., 108 ; — Severijns, 66b ; — Sgraets, 131 ; —
 Sielis, 50a, 67, 82 ; — Simonides, 13 ; — Six, 6 ; — Slettering, 27 ; — Sleij-
 den v. d., 27 ; — Slobbe(n), 25, 43, 44, 45 ; — Smit, 66b ; — Smits, 20, 29,
 66a, 130, 136, 137, 138 ; — Smulders, 184 ; — Snepvangers, 32 ; — Sochel
 v., 170 ; — Soermans, 24, 25 ; — Someren v., 181 ; — Somers, 140 ; — Son

v., 66a, 67 ; — Spaignaert, 146 ; — Speelman, 111, 112 ; — Spenvoorden v., 143 ; — Sperre, 16 ; — Spiegel, 31 ; — Spierinc, 176 ; — Spierings, 12 ; — Staats v. Hoogstraten, 110 ; — Stabroeck v., 88 ; — Stadthouder, 76 ; — Stael, 96 ; — Stam v. d., 69 ; — Steelant v., 43 ; — Steenhuis v., 50b, 67, 82a ; — Sterckxel v., 139 ; — Stevens, 121, 192 ; — Stoffels, 86, 101, 106 ; — Stokmans, 27 ; — Stokmans, 184 ; — Stollards, 152 ; — Straatman, 75 ; — Straf, 48 ; — Stroosnijer, 75 ; — Strijbosch, 130, 187 ; — Stuydelinks, 31 ; — Svisschers, 160 ; — Sweerts, 129.

Tempelaer, 130 ; — Teychiné Stakenburg, 47 ; — T(h)ielmans, 9, 50b, 67, 82, 115 ; — Thienen v., 110 ; — Theunissen, 97 ; — Thonijs, 88 ; — Tibos, 137 ; — Tichelt v., 86 ; — Tiel v., 46, 127, 128 ; — Tiggele v., 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90 ; — Tilly, Graaf v., 109 ; — Timmermans 87 ; — Tobias, 55, 56, 70, 76 ; — Tolenaer, 88 ; — Tonissen, 2 ; — Tops, 166 ; — Troch, 92, 95 ; — Trock, 95 ; — Trog(h) (d.), 72, 95, 96 ; — Tromp, 12.

Udemans, 93 ; — Uffelen v., 157 ; — Uitdewilligen, 87, 176.

Vaas, 128 ; — Vaerde v. d., 146 ; — Valkenburg v., 112 ; — Valkenier, 28 ; — Valuatie, 125 ; — Vannijs, 14 ; — Veen v., 78 ; — Velde(n) v. d., 47, 95, 104, 108, 172, 173 ; — Velsenaar, 63 ; — Vendijck, 15 ; — Venloen v., 176 ; — Verasdonck, 138, 139 ; — Verbeeck, 137 ; — Verbeet(h), 176 ; — Verbraeck, 89 ; — Verdonck, 73, 94, 119 ; — Vergroesen, 87 ; — Verhagen, 80 ; — Verheulen, 86 ; — Verheyden, 139 ; — Verhoeven, 137, 139 ; — Verkaert, 85 ; — Vermechtelden, 76 ; — Vermetten, 76 ; — Vermeulen, 175 ; — Verschuyren, 119 ; — Verspaget, 151 ; — Verster, 112 ; — Vertaing, 28 ; — Vertaing v., 111 ; — Vervoerens, 35 ; — Vervoert, 50a ; — Verzijb, 11 ; — Verzijl, 11, 21 ; — Vetten, 53, 54, 55, 56, 58, 68, 69, 70, 71, 93, 94, 172 ; — Visscher, 35 ; — Vissers, 168 ; — Vits, 107 ; — Vladeracken v., 127 ; — Vlaenderen v., 107 ; — Vliet v. d., 119, 176 ; — Vmans, 61 ; — Vogels, 20, 185, 186 ; — Vogel-vanger, 3 ; — Voirt v. d., 160 ; — Voltelen, 63 ; — Vorst v. d., 138 ; — Vorstenbosch, 27 ; — Vos, 28, 32, 126, 145 ; — Vos d., 90, 163 ; — Vree v., 18 ; — Vreken v. d., 185 ; — Vries d., 142, 144 ; — Vroom d., 43, 44.

Wael d., 90, 91 ; — Waerden v. d., 185 ; — Wagemakers, 79 ; — Wagemans, 148, 150, 151 ; — Walraven(s), 14, 15, 185 ; — Waltgeris, 8 ; — Waron(g), 10 ; — Waude v. d., 169 ; — Weert v., 35, 98, 105, 141, 142, 143, 144, 174 ; — Weerdt v., 41 ; — Wegman, 12 ; — Welten, 64 ; — Welters, 64 ; — Werners, 10, 16 ; — Weteringhen v. d., 169, 170 ; — Weyde(n) v. d., 42, 76, 86, 151, 173 ; — Weygerganck, 48, 107, 108 ; — Wiel(en) v. d., 10, 29, 30, 153 ; — Wilkens, 180 ; — Wilking, 19 ; — Willems(en), 3, 16, 34, 37, 46, 51, 52, 55, 79, 97, 98, 99, 100, 159, 174, 192 ; — Witte, 105 ; — Witte d., 145 ; — Wittermans, 58, 71, 93, 94, 119, 190 ; — Woeste, 29 ; — Wolfaerts, 15, 157, 172 ; — Wolfer(t)s, 117, 189 ; — Wolfs, 139 ; — Wollen, 181 ; — Wouters, 88, 99 ;

— Woutgersm, 115 ; — Wouts, 182 ; — Wijdeven v. d., 169, 170 ; — Wijn-
gaarden v., 161.

Ijpelaer v., 78 ; — IJperen v., 86.

Zacharias, 69 ; — Zande v. d., 40, 189 ; — Zanen v., 112 ; — Zavelberch, 79 ;
— Zeeland v., 9 ; — Zegers, 8, 15, 17, 157 ; — Zelst v., 19 ; — Zevender v.,
30, 124, 146 ; — Zuetman, 16 ; — Zutphen v., 16 ; — Zwaanhals, 22.
